استفتائات حج مطابق با فتاوای مرجع عالیقدر شیعه

آیة الله العظمی حاج شیخ میرزا جواد تبریزی (دام ظله)

بسم الله الرحمن الرحیم

استفتائات حج میرزا جواد آقا تبریزی

نویسنده:

میرزا جواد آقا تبریزی

ناشر چاپی:

دارالصدیقه الشهید

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

فهرست ----- ۵
استفتائات حج مطابق با فتاوای مرجع عالیقدر شیعه حضرت آیة الله العظمی حاج شیخ میرزا جواد تبریزی (دام ظله) ----- ۳۶
مشخصات کتاب ----- ۳۶
اشاره ----- ۳۶
استطاعت ----- ۳۶
سؤال ۱) ----- ۳۶
سؤال ۲) ----- ۳۶
سؤال ۳) ----- ۳۷
سؤال ۴) ----- ۳۷
سؤال ۵) ----- ۳۷
سؤال ۶) ----- ۳۷
سؤال ۷) ----- ۳۸
سؤال ۸) ----- ۳۸
سؤال ۹) ----- ۳۸
سؤال ۱۰) ----- ۳۸
سؤال ۱۱) ----- ۳۹
سؤال ۱۲) ----- ۳۹
سؤال ۱۳) ----- ۳۹
سؤال ۱۴) ----- ۳۹
سؤال ۱۵) ----- ۴۰
سؤال ۱۶) ----- ۴۰
شرایط وجوب حج ----- ۴۰
اوّل: کمال که با بلوغ و عقل است ----- ۴۰

سؤال ۱۷) ۴۱
سؤال ۱۸) ۴۱
سؤال ۱۹) ۴۱
سؤال ۲۰) ۴۱
سؤال ۲۱) ۴۱
سؤال ۲۲) ۴۲
سؤال ۲۳) ۴۲
سؤال ۲۴) ۴۲
سؤال ۲۵) ۴۲
سؤال ۲۶) ۴۲
سؤال ۲۷) ۴۳
سؤال ۲۸) ۴۳
سؤال ۲۹) ۴۳
سؤال ۳۰) ۴۳
سؤال ۳۱) ۴۴
سؤال ۳۲) ۴۴
سؤال ۳۳) ۴۴
سؤال ۳۴) ۴۴
سؤال ۳۵) ۴۴
دوم: استطاعت ۴۵
اشاره ۴۵
سؤال ۳۶) ۴۵
سؤال ۳۷) ۴۵
سؤال ۳۸) ۴۶

سؤال ۳۹) ---- ۴۶
سؤال ۴۰) ---- ۴۶
سؤال ۴۱) ---- ۴۶
سؤال ۴۲) ---- ۴۷
سؤال ۴۳) ---- ۴۷
نفقه حج ---- ۴۷
سؤال ۴۴) ---- ۴۷
سؤال ۴۵) ---- ۴۸
سؤال ۴۶) ---- ۴۸
سؤال ۴۷) ---- ۴۸
سؤال ۴۸) ---- ۴۸
سؤال ۴۹) ---- ۴۹
سؤال ۵۰) ---- ۴۹
سؤال ۵۱) ---- ۴۹
سؤال ۵۲) ---- ۴۹
سؤال ۵۳) ---- ۵۰
سؤال ۵۴) ---- ۵۰
سؤال ۵۵) ---- ۵۰
سؤال ۵۶) ---- ۵۱
سؤال ۵۷) ---- ۵۱
سؤال ۵۸) ---- ۵۱
سؤال ۵۹) ---- ۵۱
سؤال ۶۰) ---- ۵۲
سؤال ۶۱) ---- ۵۲

سؤال ۶۲) ---------- ۵۲
سؤال ۶۳) ---------- ۵۲
سؤال ۶۴) ---------- ۵۲
سؤال ۶۵) ---------- ۵۳
سؤال ۶۶) ---------- ۵۳
سؤال ۶۷) ---------- ۵۳
سؤال ۶۸) ---------- ۵۳
سؤال ۶۹) ---------- ۵۴
سؤال ۷۰) ---------- ۵۴
سؤال ۷۱) ---------- ۵۴
سؤال ۷۲) ---------- ۵۴
سؤال ۷۳) ---------- ۵۴
سؤال ۷۴) ---------- ۵۵
سؤال ۷۵) ---------- ۵۵
سؤال ۷۶) ---------- ۵۵
باز بودن راه: ---------- ۵۵
سؤال ۷۷) ---------- ۵۶
سؤال ۷۸) ---------- ۵۶
سؤال ۷۹) ---------- ۵۶
سؤال ۸۰) ---------- ۵۶
سؤال ۸۱) ---------- ۵۶
سؤال ۸۲) ---------- ۵۷
رجوع به کفایت: ---------- ۵۷
سؤال ۸۳) ---------- ۵۷

سؤال ۸۴) ----- ۵۷
سؤال ۸۵) ----- ۵۸
سؤال ۸۶) ----- ۵۸
سؤال ۸۷) ----- ۵۸
سؤال ۸۸) ----- ۵۸
سؤال ۸۹) ----- ۵۸
سؤال ۹۰) ----- ۵۹
مسائل متفرقه استطاعت: ----- ۵۹
سؤال ۹۱) ----- ۵۹
سؤال ۹۲) ----- ۶۰
سؤال ۹۳) ----- ۶۰
سؤال ۹۴) ----- ۶۰
سؤال ۹۵) ----- ۶۰
سؤال ۹۶) ----- ۶۰
سؤال ۹۷) ----- ۶۱
سؤال ۹۸) ----- ۶۱
سؤال ۹۹) ----- ۶۱
سؤال ۱۰۰) ----- ۶۱
سؤال ۱۰۱) ----- ۶۲
سؤال ۱۰۲) ----- ۶۲
سؤال ۱۰۳) ----- ۶۲
سؤال ۱۰۴) ----- ۶۲
سؤال ۱۰۵) ----- ۶۳
سؤال ۱۰۶) ----- ۶۳

سؤال ۱۰۷) ----- ۶۳
سؤال ۱۰۸) ----- ۶۴
سؤال ۱۰۹) ----- ۶۴
سؤال ۱۱۰) ----- ۶۴
سؤال ۱۱۱) ----- ۶۴
سؤال ۱۱۲) ----- ۶۵
مسائلی از حج بذلی: ----- ۶۵
سؤال ۱۱۳) ----- ۶۵
سؤال ۱۱۴) ----- ۶۵
سؤال ۱۱۵) ----- ۶۵
سؤال ۱۱۶) ----- ۶۶
سؤال ۱۱۷) ----- ۶۶
سؤال ۱۱۸) ----- ۶۶
سؤال ۱۱۹) ----- ۶۶
سؤال ۱۲۰) ----- ۶۷
مسائلی از اجازه همسر در حج: ----- ۶۷
سؤال ۱۲۱) ----- ۶۷
سؤال ۱۲۲) ----- ۶۷
سؤال ۱۲۳) ----- ۶۷
سؤال ۱۲۴) ----- ۶۸
سؤال ۱۲۵) ----- ۶۸
سؤال ۱۲۶) ----- ۶۸
«وصیت به حج» ----- ۶۸
سؤال ۱۲۷) ----- ۶۸

سؤال ۱۲۸) ---- ۶۹
سؤال ۱۲۹) ---- ۶۹
سؤال ۱۳۰) ---- ۶۹
سؤال ۱۳۱) ---- ۷۰
سؤال ۱۳۲) ---- ۷۰
سؤال ۱۳۳) ---- ۷۰
سؤال ۱۳۴) ---- ۷۰
سؤال ۱۳۵) ---- ۷۱
سؤال ۱۳۶) ---- ۷۱
سؤال ۱۳۷) ---- ۷۲
سؤال ۱۳۸) ---- ۷۲
سؤال ۱۳۹) ---- ۷۲
مسائلی درباره‌ی نیابت حج: ---- ۷۳
سؤال ۱۴۰) ---- ۷۳
سؤال ۱۴۱) ---- ۷۳
سؤال ۱۴۲) ---- ۷۳
سؤال ۱۴۳) ---- ۷۴
سؤال ۱۴۴) ---- ۷۴
سؤال ۱۴۵) ---- ۷۴
سؤال ۱۴۶) ---- ۷۵
سؤال ۱۴۷) ---- ۷۵
سؤال ۱۴۸) ---- ۷۵
سؤال ۱۴۹) ---- ۷۵
سؤال ۱۵۰) ---- ۷۶

سؤال ۱۵۱) ---- ۷۶
سؤال ۱۵۲) ---- ۷۶
سؤال ۱۵۳) ---- ۷۷
سؤال ۱۵۴) ---- ۷۷
سؤال ۱۵۵) ---- ۷۷
سؤال ۱۵۶) ---- ۷۷
سؤال ۱۵۷) ---- ۷۸
سؤال ۱۵۸) ---- ۷۸
سؤال ۱۵۹) ---- ۷۹
سؤال ۱۶۰) ---- ۷۹
سؤال ۱۶۱) ---- ۷۹
سؤال ۱۶۲) ---- ۷۹
سؤال ۱۶۳) ---- ۷۹
سؤال ۱۶۴) ---- ۸۰
سؤال ۱۶۵) ---- ۸۰
سؤال ۱۶۶) ---- ۸۰
سؤال ۱۶۷) ---- ۸۰
سؤال ۱۶۸) ---- ۸۰
سؤال ۱۶۹) ---- ۸۱
سؤال ۱۷۰) ---- ۸۱
سؤال ۱۷۱) ---- ۸۱
سؤال ۱۷۲) ---- ۸۱
سؤال ۱۷۳) ---- ۸۲
سؤال ۱۷۴) ---- ۸۲

سؤال ۱۷۵) ---- ۸۲
سؤال ۱۷۶) ---- ۸۲
سؤال ۱۷۷) ---- ۸۳
سؤال ۱۷۸) ---- ۸۳
سؤال ۱۷۹) ---- ۸۴
سؤال ۱۸۰) ---- ۸۴
سؤال ۱۸۱) ---- ۸۴
سؤال ۱۸۲) ---- ۸۴
سؤال ۱۸۳) ---- ۸۵
سؤال ۱۸۴) ---- ۸۵
سؤال ۱۸۵) ---- ۸۵
سؤال ۱۸۶) ---- ۸۵
سؤال ۱۸۷) ---- ۸۶
سؤال ۱۸۸) ---- ۸۶
سؤال ۱۸۹) ---- ۸۶
سؤال ۱۹۰) ---- ۸۶
سؤال ۱۹۱) ---- ۸۷
سؤال ۱۹۲) ---- ۸۷
سؤال ۱۹۳) ---- ۸۷
سؤال ۱۹۴) ---- ۸۷
سؤال ۱۹۵) ---- ۸۸
سؤال ۱۹۶) ---- ۸۸
سؤال ۱۹۷) ---- ۸۸
سؤال ۱۹۸) ---- ۸۸

سؤال ۱۹۹) ---- ۸۹
سؤال ۲۰۰) ---- ۸۹
سؤال ۲۰۱) ---- ۸۹
سؤال ۲۰۲) ---- ۹۰
سؤال ۲۰۳) ---- ۹۰
سؤال ۲۰۴) ---- ۹۰
سؤال ۲۰۵) ---- ۹۰
سؤال ۲۰۶) ---- ۹۰
سؤال ۲۰۷) ---- ۹۱
سؤال ۲۰۸) ---- ۹۱
سؤال ۲۰۹) ---- ۹۱
سؤال ۲۱۰) ---- ۹۱
سؤال ۲۱۱) ---- ۹۲
مسائل حج نذری: ---- ۹۲
سؤال ۲۱۲) ---- ۹۲
سؤال ۲۱۳) ---- ۹۲
سؤال ۲۱۴) ---- ۹۳
سؤال ۲۱۵) ---- ۹۳
سؤال ۲۱۶) ---- ۹۳
سؤال ۲۱۷) ---- ۹۳
سؤال ۲۱۸) ---- ۹۴
سؤال ۲۱۹) ---- ۹۴
سؤال ۲۲۰) ---- ۹۴
سؤال ۲۲۱) ---- ۹۴

سؤال ۲۲۲) ---- ۹۴
سؤال ۲۲۳) ---- ۹۵
سؤال ۲۲۴) ---- ۹۵
سؤال ۲۲۵) ---- ۹۵
سؤال ۲۲۶) ---- ۹۵
سؤال ۲۲۷) ---- ۹۶
سؤال ۲۲۸) ---- ۹۶
سؤال ۲۲۹) ---- ۹۶
سؤال ۲۳۰) ---- ۹۶
مسائلی از عمره مفرده: ---- ۹۶
سؤال ۲۳۱) ---- ۹۷
سؤال ۲۳۲) ---- ۹۷
سؤال ۲۳۳) ---- ۹۷
سؤال ۲۳۴) ---- ۹۷
سؤال ۲۳۵) ---- ۹۸
سؤال ۲۳۶) ---- ۹۸
سؤال ۲۳۷) ---- ۹۸
سؤال ۲۳۸) ---- ۹۹
سؤال ۲۳۹) ---- ۹۹
سؤال ۲۴۰) ---- ۹۹
سؤال ۲۴۱) ---- ۹۹
سؤال ۲۴۲) ---- ۱۰۰
سؤال ۲۴۳) ---- ۱۰۰
سؤال ۲۴۴) ---- ۱۰۰

سؤال ۲۴۵) ----- ۱۰۱
سؤال ۲۴۶) ----- ۱۰۱
سؤال ۲۴۷) ----- ۱۰۱
سؤال ۲۴۸) ----- ۱۰۱
سؤال ۲۴۹) ----- ۱۰۱
سؤال ۲۵۰) ----- ۱۰۲
سؤال ۲۵۱) ----- ۱۰۲
سؤال ۲۵۲) ----- ۱۰۲
مسائلی از دخول مکه و حرم: ----- ۱۰۳
سؤال ۲۵۳) ----- ۱۰۳
سؤال ۲۵۴) ----- ۱۰۳
سؤال ۲۵۵) ----- ۱۰۳
سؤال ۲۵۶) ----- ۱۰۳
سؤال ۲۵۷) ----- ۱۰۳
سؤال ۲۵۸) ----- ۱۰۴
سؤال ۲۵۹) ----- ۱۰۴
سؤال ۲۶۰) ----- ۱۰۴
سؤال ۲۶۱) ----- ۱۰۴
سؤال ۲۶۲) ----- ۱۰۵
سؤال ۲۶۳) ----- ۱۰۵
سؤال ۲۶۴) ----- ۱۰۵
سؤال ۲۶۵) ----- ۱۰۵
سؤال ۲۶۶) ----- ۱۰۶
سؤال ۲۶۷) ----- ۱۰۶

سؤال ۲۶۸) ---- ۱۰۶
سؤال ۲۶۹) ---- ۱۰۷
سؤال ۲۷۰) ---- ۱۰۷
سؤال ۲۷۱) ---- ۱۰۷
سؤال ۲۷۲) ---- ۱۰۷
سؤال ۲۷۳) ---- ۱۰۸
سؤال ۲۷۴) ---- ۱۰۸
سؤال ۲۷۵) ---- ۱۰۹
سؤال ۲۷۶) ---- ۱۰۹
سؤال ۲۷۷) ---- ۱۰۹
سؤال ۲۷۸) ---- ۱۰۹
سؤال ۲۷۹) ---- ۱۱۰
سؤال ۲۸۰) ---- ۱۱۰
سؤال ۲۸۱) ---- ۱۱۰
سؤال ۲۸۲) ---- ۱۱۱
سؤال ۲۸۳) ---- ۱۱۱
سؤال ۲۸۴) ---- ۱۱۱
مسائلی درباره‌ی خارج شدن از مکّه قبل از حج تمتع: ---- ۱۱۱
سؤال ۲۸۵) ---- ۱۱۱
سؤال ۲۸۶) ---- ۱۱۲
سؤال ۲۸۷) ---- ۱۱۲
سؤال ۲۸۸) ---- ۱۱۲
سؤال ۲۸۹) ---- ۱۱۲
سؤال ۲۹۰) ---- ۱۱۳

سؤال ۲۹۱) ---- ۱۱۳
سؤال ۲۹۲) ---- ۱۱۳
مسائلی دربارهی حج تمتع: ---- ۱۱۳
سؤال ۲۹۳) ---- ۱۱۳
سؤال ۲۹۴) ---- ۱۱۴
سؤال ۲۹۵) ---- ۱۱۴
سؤال ۲۹۶) ---- ۱۱۴
سؤال ۲۹۷) ---- ۱۱۴
عدول کردن زن از اعمال حج تمتع به حج افراد: ---- ۱۱۵
سؤال ۲۹۸) ---- ۱۱۵
سؤال ۲۹۹) ---- ۱۱۵
سؤال ۳۰۰) ---- ۱۱۵
سؤال ۳۰۱) ---- ۱۱۶
سؤال ۳۰۲) ---- ۱۱۶
سؤال ۳۰۳) ---- ۱۱۶
سؤال ۳۰۴) ---- ۱۱۷
سؤال ۳۰۵) ---- ۱۱۷
سؤال ۳۰۶) ---- ۱۱۷
سؤال ۳۰۷) ---- ۱۱۸
سؤال ۳۰۸) ---- ۱۱۸
سؤال ۳۰۹) ---- ۱۱۹
سؤال ۳۱۰) ---- ۱۱۹
سؤال ۳۱۱) ---- ۱۱۹
سؤال ۳۱۲) ---- ۱۲۰

سؤال ۳۱۳) ----- ۱۲۰
سؤال ۳۱۴) ----- ۱۲۰
سؤال ۳۱۵) ----- ۱۲۱
سؤال ۳۱۶) ----- ۱۲۱
سؤال ۳۱۷) ----- ۱۲۱
سؤال ۳۱۸) ----- ۱۲۱
سؤال ۳۱۹) ----- ۱۲۲
سؤال ۳۲۰) ----- ۱۲۲
سؤال ۳۲۱) ----- ۱۲۲
سؤال ۳۲۲) ----- ۱۲۲
سؤال ۳۲۳) ----- ۱۲۳
سؤال ۳۲۴) ----- ۱۲۳
مسائلی از میقاتها: ----- ۱۲۳
سؤال ۳۲۵) ----- ۱۲۳
سؤال ۳۲۶) ----- ۱۲۳
سؤال ۳۲۷) ----- ۱۲۴
سؤال ۳۲۸) ----- ۱۲۴
سؤال ۳۲۹) ----- ۱۲۴
سؤال ۳۳۰) ----- ۱۲۴
سؤال ۳۳۱) ----- ۱۲۴
سؤال ۳۳۲) ----- ۱۲۵
سؤال ۳۳۳) ----- ۱۲۵
سؤال ۳۳۴) ----- ۱۲۵
سؤال ۳۳۵) ----- ۱۲۶

سؤال ۳۳۶) ----- ۱۲۶
سؤال ۳۳۷) ----- ۱۲۶
سؤال ۳۳۸) ----- ۱۲۶
سؤال ۳۳۹) ----- ۱۲۷
سؤال ۳۴۰) ----- ۱۲۸
سؤال ۳۴۱) ----- ۱۲۸
سؤال ۳۴۲) ----- ۱۲۸
سؤال ۳۴۳) ----- ۱۲۸
سؤال ۳۴۴) ----- ۱۲۸
سؤال ۳۴۵) ----- ۱۲۹
سؤال ۳۴۶) ----- ۱۲۹
سؤال ۳۴۷) ----- ۱۲۹
سؤال ۳۴۸) ----- ۱۲۹
سؤال ۳۴۹) ----- ۱۳۰
سؤال ۳۵۰) ----- ۱۳۰
سؤال ۳۵۱) ----- ۱۳۰
سؤال ۳۵۲) ----- ۱۳۰
مسائلی از نذر برای احرام بستن پیش از میقات: ----- ۱۳۱
سؤال ۳۵۳) ----- ۱۳۱
سؤال ۳۵۴) ----- ۱۳۱
سؤال ۳۵۵) ----- ۱۳۱
سؤال ۳۵۶) ----- ۱۳۲
سؤال ۳۵۷) ----- ۱۳۲
سؤال ۳۵۸) ----- ۱۳۲

سؤال ۳۵۹) ---- ۱۳۲
سؤال ۳۶۰) ---- ۱۳۳
سؤال ۳۶۱) ---- ۱۳۳
سؤال ۳۶۲) ---- ۱۳۳
سؤال ۳۶۳) ---- ۱۳۳
سؤال ۳۶۴) ---- ۱۳۴
مسائلی دربارهی احرام با نذر از جدّه ---- ۱۳۴
سؤال ۳۶۵) ---- ۱۳۴
سؤال ۳۶۶) ---- ۱۳۴
سؤال ۳۶۷) ---- ۱۳۴
سؤال ۳۶۸) ---- ۱۳۵
سؤال ۳۶۹) ---- ۱۳۵
سؤال ۳۷۰) ---- ۱۳۵
سؤال ۳۷۱) ---- ۱۳۶
سؤال ۳۷۲) ---- ۱۳۶
سؤال ۳۷۳) ---- ۱۳۶
سؤال ۳۷۴) ---- ۱۳۷
سؤال ۳۷۵) ---- ۱۳۷
سؤال ۳۷۶) ---- ۱۳۷
سؤال ۳۷۷) ---- ۱۳۷
سؤال ۳۷۸) ---- ۱۳۸
سؤال ۳۷۹) ---- ۱۳۸
سؤال ۳۸۰) ---- ۱۳۸
سؤال ۳۸۱) ---- ۱۳۸

سؤال ۳۸۲) ---------- ۱۳۸
سؤال ۳۸۳) ---------- ۱۳۹
سؤال ۳۸۴) ---------- ۱۳۹
سؤال ۳۸۵) ---------- ۱۳۹
سؤال ۳۸۶) ---------- ۱۴۰
سؤال ۳۸۷) ---------- ۱۴۰
سؤال ۳۸۸) ---------- ۱۴۰
سؤال ۳۸۹) ---------- ۱۴۰
سؤال ۳۹۰) ---------- ۱۴۱
سؤال ۳۹۱) ---------- ۱۴۱
سؤال ۳۹۲) ---------- ۱۴۱
سؤال ۳۹۳) ---------- ۱۴۱
سؤال ۳۹۴) ---------- ۱۴۲
سؤال ۳۹۵) ---------- ۱۴۲
سؤال ۳۹۶) ---------- ۱۴۲
سؤال ۳۹۷) ---------- ۱۴۲
سؤال ۳۹۸) ---------- ۱۴۳
سؤال ۳۹۹) ---------- ۱۴۳
سؤال ۴۰۰) ---------- ۱۴۳
سؤال ۴۰۱) ---------- ۱۴۳
سؤال ۴۰۲) ---------- ۱۴۳
سؤال ۴۰۳) ---------- ۱۴۴
سؤال ۴۰۴) ---------- ۱۴۴
سؤال ۴۰۵) ---------- ۱۴۴

سؤال ۴۰۶) ----- ۱۴۴
سؤال ۴۰۷) ----- ۱۴۴
سؤال ۴۰۸) ----- ۱۴۵
سؤال ۴۰۹) ----- ۱۴۵
سؤال ۴۱۰) ----- ۱۴۵
سؤال ۴۱۱) ----- ۱۴۵
سؤال ۴۱۲) ----- ۱۴۶
سؤال ۴۱۳) ----- ۱۴۶
سؤال ۴۱۴) ----- ۱۴۶
سؤال ۴۱۵) ----- ۱۴۶
سؤال ۴۱۶) ----- ۱۴۷
سؤال ۴۱۷) ----- ۱۴۷
سؤال ۴۱۸) ----- ۱۴۷
سؤال ۴۱۹) ----- ۱۴۷
سؤال ۴۲۰) ----- ۱۴۸
سؤال ۴۲۱) ----- ۱۴۸
سؤال ۴۲۲) ----- ۱۴۸
سؤال ۴۲۳) ----- ۱۴۸
سؤال ۴۲۴) ----- ۱۴۹
سؤال ۴۲۵) ----- ۱۴۹
سؤال ۴۲۶) ----- ۱۴۹
سؤال ۴۲۷) ----- ۱۴۹
سؤال ۴۲۸) ----- ۱۴۹
سؤال ۴۲۹) ----- ۱۵۰

سؤال ۴۳۰) ----- ۱۵۰
سؤال ۴۳۱) ----- ۱۵۰
سؤال ۴۳۲) ----- ۱۵۰
سؤال ۴۳۳) ----- ۱۵۱
سؤال ۴۳۴) ----- ۱۵۱
مسائلی دربارهی احرام زن حائض: ----- ۱۵۱
سؤال ۴۳۵) ----- ۱۵۱
سؤال ۴۳۶) ----- ۱۵۱
سؤال ۴۳۷) ----- ۱۵۱
سؤال ۴۳۸) ----- ۱۵۲
سؤال ۴۳۹) ----- ۱۵۲
سؤال ۴۴۰) ----- ۱۵۲
سؤال ۴۴۱) ----- ۱۵۲
سؤال ۴۴۲) ----- ۱۵۳
سؤال ۴۴۳) ----- ۱۵۳
مسائلی از محرّمات: ----- ۱۵۳
سؤال ۴۴۴) ----- ۱۵۳
سؤال ۴۴۵) ----- ۱۵۳
سؤال ۴۴۶) ----- ۱۵۴
سؤال ۴۴۷) ----- ۱۵۴
سؤال ۴۴۸) ----- ۱۵۴
سؤال ۴۴۹) ----- ۱۵۴
سؤال ۴۵۰) ----- ۱۵۵
سؤال ۴۵۱) ----- ۱۵۵

سؤال ۴۵۲) ---------- ۱۵۵
سؤال ۴۵۳) ---------- ۱۵۵
سؤال ۴۵۴) ---------- ۱۵۵
سؤال ۴۵۵) ---------- ۱۵۶
سؤال ۴۵۶) ---------- ۱۵۶
سؤال ۴۵۷) ---------- ۱۵۶
سؤال ۴۵۸) ---------- ۱۵۶
سؤال ۴۵۹) ---------- ۱۵۷
سؤال ۴۶۰) ---------- ۱۵۷
سؤال ۴۶۱) ---------- ۱۵۷
سؤال ۴۶۲) ---------- ۱۵۷
سؤال ۴۶۳) ---------- ۱۵۷
سؤال ۴۶۴) ---------- ۱۵۸
سؤال ۴۶۵) ---------- ۱۵۸
سؤال ۴۶۶) ---------- ۱۵۸
سؤال ۴۶۷) ---------- ۱۵۸
سؤال ۴۶۸) ---------- ۱۵۸
سؤال ۴۶۹) ---------- ۱۵۹
سؤال ۴۷۰) ---------- ۱۵۹
سؤال ۴۷۱) ---------- ۱۵۹
سؤال ۴۷۲) ---------- ۱۵۹
سؤال ۴۷۳) ---------- ۱۶۰
سؤال ۴۷۴) ---------- ۱۶۰
سؤال ۴۷۵) ---------- ۱۶۰

سؤال ۴۷۶) ---------- ۱۶۰
سؤال ۴۷۷) ---------- ۱۶۰
سؤال ۴۷۸) ---------- ۱۶۱
سؤال ۴۷۹) ---------- ۱۶۱
سؤال ۴۸۰) ---------- ۱۶۱
سؤال ۴۸۱) ---------- ۱۶۱
سؤال ۴۸۲) ---------- ۱۶۲
سؤال ۴۸۳) ---------- ۱۶۲
سؤال ۴۸۴) ---------- ۱۶۲
سؤال ۴۸۵) ---------- ۱۶۲
سؤال ۴۸۶) ---------- ۱۶۳
سؤال ۴۸۷) ---------- ۱۶۳
سؤال ۴۸۸) ---------- ۱۶۳
سؤال ۴۸۹) ---------- ۱۶۳
سؤال ۴۹۰) ---------- ۱۶۴
سؤال ۴۹۱) ---------- ۱۶۴
سؤال ۴۹۲) ---------- ۱۶۴
سؤال ۴۹۳) ---------- ۱۶۴
سؤال ۴۹۴) ---------- ۱۶۴
سؤال ۴۹۵) ---------- ۱۶۵
سؤال ۴۹۶) ---------- ۱۶۵
سؤال ۴۹۷) ---------- ۱۶۵
سؤال ۴۹۸) ---------- ۱۶۵
سؤال ۴۹۹) ---------- ۱۶۶

سؤال ۵۰۰) ---- ۱۶۶
سؤال ۵۰۱) ---- ۱۶۶
سؤال ۵۰۲) ---- ۱۶۶
سؤال ۵۰۳) ---- ۱۶۶
سؤال ۵۰۴) ---- ۱۶۷
سؤال ۵۰۵) ---- ۱۶۷
سؤال ۵۰۶) ---- ۱۶۷
سؤال ۵۰۷) ---- ۱۶۷
سؤال ۵۰۸) ---- ۱۶۷
سؤال ۵۰۹) ---- ۱۶۸
سؤال ۵۱۰) ---- ۱۶۸
سؤال ۵۱۱) ---- ۱۶۸
سؤال ۵۱۲) ---- ۱۶۸
سؤال ۵۱۳) ---- ۱۶۹
سؤال ۵۱۴) ---- ۱۶۹
سؤال ۵۱۵) ---- ۱۶۹
سؤال ۵۱۶) ---- ۱۶۹
سؤال ۵۱۷) ---- ۱۶۹
سؤال ۵۱۸) ---- ۱۷۰
سؤال ۵۱۹) ---- ۱۷۰
سؤال ۵۲۰) ---- ۱۷۰
سؤال ۵۲۱) ---- ۱۷۰
سؤال ۵۲۲) ---- ۱۷۰
سؤال ۵۲۳) ---- ۱۷۱

سؤال ۵۲۴) ---- ۱۷۱
سؤال ۵۲۵) ---- ۱۷۱
سؤال ۵۲۶) ---- ۱۷۱
سؤال ۵۲۷) ---- ۱۷۱
سؤال ۵۲۸) ---- ۱۷۲
سؤال ۵۲۹) ---- ۱۷۲
سؤال ۵۳۰) ---- ۱۷۲
سؤال ۵۳۱) ---- ۱۷۲
سؤال ۵۳۲) ---- ۱۷۳
سؤال ۵۳۳) ---- ۱۷۳
سؤال ۵۳۴) ---- ۱۷۳
سؤال ۵۳۵) ---- ۱۷۳
سؤال ۵۳۶) ---- ۱۷۳
سؤال ۵۳۷) ---- ۱۷۴
سؤال ۵۳۸) ---- ۱۷۴
سؤال ۵۳۹) ---- ۱۷۴
سؤال ۵۴۰) ---- ۱۷۴
سؤال ۵۴۱) ---- ۱۷۴
سؤال ۵۴۲) ---- ۱۷۵
سؤال ۵۴۳) ---- ۱۷۵
سؤال ۵۴۴) ---- ۱۷۵
سؤال ۵۴۵) ---- ۱۷۵
سؤال ۵۴۶) ---- ۱۷۵
سؤال ۵۴۷) ---- ۱۷۵

سؤال ۵۴۸) ---- ۱۷۶
سؤال ۵۴۹) ---- ۱۷۶
سؤال ۵۵۰) ---- ۱۷۶
مسائلی دربارهی زیر سایه رفتن (برای مردان) ---- ۱۷۶
سؤال ۵۵۱) ---- ۱۷۶
سؤال ۵۵۲) ---- ۱۷۷
سؤال ۵۵۳) ---- ۱۷۷
سؤال ۵۵۴) ---- ۱۷۷
سؤال ۵۵۵) ---- ۱۷۷
سؤال ۵۵۶) ---- ۱۷۷
سؤال ۵۵۷) ---- ۱۷۸
سؤال ۵۵۸) ---- ۱۷۸
سؤال ۵۵۹) ---- ۱۷۸
سؤال ۵۶۰) ---- ۱۷۸
سؤال ۵۶۱) ---- ۱۷۸
سؤال ۵۶۲) ---- ۱۷۹
سؤال ۵۶۳) ---- ۱۷۹
سؤال ۵۶۴) ---- ۱۷۹
سؤال ۵۶۵) ---- ۱۷۹
سؤال ۵۶۶) ---- ۱۸۰
سؤال ۵۶۷) ---- ۱۸۰
سؤال ۵۶۸) ---- ۱۸۰
سؤال ۵۶۹) ---- ۱۸۰
سؤال ۵۷۰) ---- ۱۸۱

سؤال ۵۷۱) ---------- ۱۸۱
سؤال ۵۷۲) ---------- ۱۸۱
سؤال ۵۷۳) ---------- ۱۸۲
سؤال ۵۷۴) ---------- ۱۸۲
سؤال ۵۷۵) ---------- ۱۸۲
سؤال ۵۷۶) ---------- ۱۸۲
سؤال ۵۷۷) ---------- ۱۸۲
سؤال ۵۷۸) ---------- ۱۸۳
سؤال ۵۷۹) ---------- ۱۸۳
سؤال ۵۸۰) ---------- ۱۸۳
سؤال ۵۸۱) ---------- ۱۸۳
سؤال ۵۸۲) ---------- ۱۸۴
سؤال ۵۸۳) ---------- ۱۸۴
سؤال ۵۸۴) ---------- ۱۸۴
سؤال ۵۸۵) ---------- ۱۸۴
سؤال ۵۸۶) ---------- ۱۸۵
سؤال ۵۸۷) ---------- ۱۸۵
سؤال ۵۸۸) ---------- ۱۸۵
سؤال ۵۸۹) ---------- ۱۸۵
سؤال ۵۹۰) ---------- ۱۸۶
سؤال ۵۹۱) ---------- ۱۸۶
سؤال ۵۹۲) ---------- ۱۸۶
سؤال ۵۹۳) ---------- ۱۸۷
سؤال ۵۹۴) ---------- ۱۸۷

سؤال ۵۹۵) ---- ۱۸۷
سؤال ۵۹۶) ---- ۱۸۷
سؤال ۵۹۷) ---- ۱۸۸
سؤال ۵۹۸) ---- ۱۸۸
سؤال ۵۹۹) ---- ۱۸۸
سؤال ۶۰۰) ---- ۱۸۸
سؤال ۶۰۱) ---- ۱۸۸
سؤال ۶۰۲) ---- ۱۸۹
سؤال ۶۰۳) ---- ۱۸۹
سؤال ۶۰۴) ---- ۱۸۹
سؤال ۶۰۵) ---- ۱۸۹
مسائلی دربارهی کفارات: ---- ۱۹۰
سؤال ۶۰۶) ---- ۱۹۰
سؤال ۶۰۷) ---- ۱۹۰
سؤال ۶۰۸) ---- ۱۹۰
سؤال ۶۰۹) ---- ۱۹۰
سؤال ۶۱۰) ---- ۱۹۰
سؤال ۶۱۱) ---- ۱۹۱
سؤال ۶۱۲) ---- ۱۹۱
سؤال ۶۱۳) ---- ۱۹۱
سؤال ۶۱۴) ---- ۱۹۱
سؤال ۶۱۵) ---- ۱۹۲
سؤال ۶۱۶) ---- ۱۹۲
سؤال ۶۱۷) ---- ۱۹۲

سؤال ۶۱۸) ---------- ۱۹۲
سؤال ۶۱۹) ---------- ۱۹۲
مسائلی درباره‌ی طواف: ---------- ۱۹۳
سؤال ۶۲۰) ---------- ۱۹۳
سؤال ۶۲۱) ---------- ۱۹۳
سؤال ۶۲۲) ---------- ۱۹۳
سؤال ۶۲۳) ---------- ۱۹۳
سؤال ۶۲۴) ---------- ۱۹۴
سؤال ۶۲۵) ---------- ۱۹۴
سؤال ۶۲۶) ---------- ۱۹۴
سؤال ۶۲۷) ---------- ۱۹۴
سؤال ۶۲۸) ---------- ۱۹۵
سؤال ۶۲۹) ---------- ۱۹۵
سؤال ۶۳۰) ---------- ۱۹۵
سؤال ۶۳۱) ---------- ۱۹۶
سؤال ۶۳۲) ---------- ۱۹۶
سؤال ۶۳۳) ---------- ۱۹۶
سؤال ۶۳۴) ---------- ۱۹۶
سؤال ۶۳۵) ---------- ۱۹۷
سؤال ۶۳۶) ---------- ۱۹۷
سؤال ۶۳۷) ---------- ۱۹۷
سؤال ۶۳۸) ---------- ۱۹۸
سؤال ۶۳۹) ---------- ۱۹۸
سؤال ۶۴۰) ---------- ۱۹۸

سؤال ۶۴۱) ---------- ۱۹۸
سؤال ۶۴۲) ---------- ۱۹۸
سؤال ۶۴۳) ---------- ۱۹۹
سؤال ۶۴۴) ---------- ۱۹۹
سؤال ۶۴۵) ---------- ۱۹۹
سؤال ۶۴۶) ---------- ۱۹۹
سؤال ۶۴۷) ---------- ۲۰۰
سؤال ۶۴۸) ---------- ۲۰۰
سؤال ۶۴۹) ---------- ۲۰۰
سؤال ۶۵۰) ---------- ۲۰۰
سؤال ۶۵۱) ---------- ۲۰۱
سؤال ۶۵۲) ---------- ۲۰۱
سؤال ۶۵۳) ---------- ۲۰۱
سؤال ۶۵۴) ---------- ۲۰۱
سؤال ۶۵۵) ---------- ۲۰۲
سؤال ۶۵۶) ---------- ۲۰۲
سؤال ۶۵۷) ---------- ۲۰۲
سؤال ۶۵۸) ---------- ۲۰۲
سؤال ۶۵۹) ---------- ۲۰۳
سؤال ۶۶۰) ---------- ۲۰۳
سؤال ۶۶۱) ---------- ۲۰۳
سؤال ۶۶۲) ---------- ۲۰۳
سؤال ۶۶۳) ---------- ۲۰۴
سؤال ۶۶۴) ---------- ۲۰۴

سؤال ۶۶۵) ---------- ۲۰۴
سؤال ۶۶۶) ---------- ۲۰۴
سؤال ۶۶۷) ---------- ۲۰۴
سؤال ۶۶۸) ---------- ۲۰۵
سؤال ۶۶۹) ---------- ۲۰۵
سؤال ۶۷۰) ---------- ۲۰۵
سؤال ۶۷۱) ---------- ۲۰۵
سؤال ۶۷۲) ---------- ۲۰۶
سؤال ۶۷۳) ---------- ۲۰۶
سؤال ۶۷۴) ---------- ۲۰۶
سؤال ۶۷۵) ---------- ۲۰۷
سؤال ۶۷۶) ---------- ۲۰۷
سؤال ۶۷۷) ---------- ۲۰۷
سؤال ۶۷۸) ---------- ۲۰۷
سؤال ۶۷۹) ---------- ۲۰۸
سؤال ۶۸۰) ---------- ۲۰۸
سؤال ۶۸۱) ---------- ۲۰۸
سؤال ۶۸۲) ---------- ۲۰۸
سؤال ۶۸۳) ---------- ۲۰۹
سؤال ۶۸۴) ---------- ۲۰۹
سؤال ۶۸۵) ---------- ۲۰۹
سؤال ۶۸۶) ---------- ۲۱۰
سؤال ۶۸۷) ---------- ۲۱۰
سؤال ۶۸۸) ---------- ۲۱۰

سؤال ۶۸۹) ----- ۲۱۰

سؤال ۶۹۰) ----- ۲۱۱

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان ----- ۲۱۲

استفتائات حج مطابق با فتاوای مرجع عالیقدر شیعه حضرت آیة الله العظمی حاج شیخ میرزا جواد تبریزی (دام ظله)

مشخصات کتاب

سرشناسه : تبریزی، جواد، ۱۳۰۵-

عنوان و نام پدیدآور : استفتائات جدید حج مطابق با فتاوای مرجع عالیقدر شیعه حضرت آیه الله العظمی حاج شیخ میرزا جواد تبریزی/ جواد تبریزی.

مشخصات نشر : قم : دارالصدیقه الشهید ، ۱۳۸۴.

مشخصات ظاهری : ج.

شابک : ۹۶۴-۸۴۳۸-۳۲-۳(دوره) : ؛ ۹۶۴-۸۴۳۸-۳۰-۷(ج. ۱):

وضعیت فهرست نویسی : فاپا

موضوع : حج.

موضوع : فقه جعفری -- رساله عملیه.

رده بندی کنگره : BP۱۸۸/۸۱۳۸۴ /ت۲الف۵

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۳۵۷

شماره کتابشناسی ملی : م۸۴-۳۰۸۲۰

اشاره

دار الصدّیقة الشهیده عَلَیْهاالسَّلَام

بسم اللّه الرحمن الرحیم

فِیهِ آیَاتٌ بَیِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِیمَ وَ مَنْ دَخَلَهُ کَانَ آمِنً ا وَلِلهِ عَلَی النَّاسِ حِجُّ الْبَیْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَیْهِ سَبِیلاً وَمَن کَفَرَ فَإِنَّ اللهَ غَنِیٌّ عَنِ الْعَالَمِینَ

استطاعت

سؤال ۱)

در جاهایی سازمانهای دولتی یا خصوصی و ملّی، تعداد معیّن و مشخصی را با قید قرعه تعیین نموده و برای حج اعزام می‌کنند، آیا شرکت کردن در این قرعه کشی، به امید آنکه در سال جاری قرعه به نام او در آید واجب است یا خیر؟

******بسمه تعالی:******

اگر استطاعت مالی و بدنی داشت، احتیاط لازم آن است که در این قرعه کشی شرکت کند

و الله العالم.

سؤال ۲)

اگر استطاعت به دست آمد و شخص مکلّف نسبت به تهیه‌ی مقدمات سفر اقدام کرد و نامش را در لیست قرعه‌ی ثبت و یادداشت

کرد، اما نام او در قرعهکشی در نیامد و در همان سال نیز توان رفتن به حج را هم نداشت، آیا حج بر او مستقر می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر می‌تواند بدون آن که مجبور به تحمل سختی و مشقّت باشد از راه دیگری به حج برود، حج بر او مستقر می گردد

و الله العالم.

سؤال ۳)

در فرض مذکور در مسأله قبلی اگر قرعه به نام او در سالهای بعد درآمد، آیا جایز است که استطاعت خود را به صورت اختیاری زایل کند، مثلاً مالش را به کسی ببخشد یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط آن است که استطاعت مالی‌اش را زایل نکند

و الله العالم.

سؤال ۴)

در همان فرض مذکور، اگر عذری شرعی برای او پیش آمد مثلاً اگر دستگیر شد و یا دولت از سفر او جلوگیری کرد و غیره، در این صورت آیا حج بر او مستقر می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض سؤال حج بر او مستقر نمی‌شود

و الله العالم.

سؤال ۵)

اگر استطاعت مالی برای او به وجود آید، اما در حال حاضر دولت برای حج ثبت نام نمی کرد و برای رفتن به حج، راهی جز ثبت نام ندارد، در این صورت، آیا جایز است که در مال خود تصرف کند که استطاعت را از بین ببرد؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض سؤال، تصرّف در مال، اشکالی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۶)

کسی که از نظر مالی مستطیع شده و در سازمان حج و زیارت ثبت نام کرده و پیش از آن که نوبت او فرا رسد و نام او در قرعه کشی درآید، به آن مال سپرده شده در سازمان حج و زیارت، نیاز پیدا کرد، در این صورت، آیا می‌تواند آن مالی را که در حساب سازمان حج و زیارت است، خارج سازد و در موردی که نیاز دارد آن را هزینه کند و به این وسیله از استطاعت خارج شود، یا آن که حج بر او مستقر شده و جایز نیست که مالش را از حساب سازمان حج و زیارت خارج سازد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر مجبور است که مالش را از حساب سازمان خارج سازد، به گونه‌ای که بودن آن مال در حساب سازمان او را به سختی و مشقّت

دچار سازد، در این صورت جایز است که مالش را از حساب سازمان خارج سازد

و الله العالم.

سؤال ۷)

فرزندی، در سازمان حج و زیارت، مادرش را ثبت نام کرد و در قرعه کشی نام او در سالهای بعدی درآمد اما پیش از آن که نوبت او در آن سال فرا رسد، مادرش فوت کرد در این صورت آیا حج بر او مستقر شده است یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر برای رفتن به حج، راه دیگری نداشته یا آن که بر او سخت و دشوار بود، حج بر او مستقر نشده است

و الله العالم.

سؤال ۸)

کسی که همانند یک کارمند مسؤولیت برخی از کارهای اداری و فراهم نمودن نیازهای حجاج را بر عهده دارد و به مقتضای سیستم و سازمان دولت متبوع خویش، پیش از فرا رسیدن ایام حج به شهر و دیار خویش برگردد اما می‌توانست با گذشت کردن از حق اجرت خود که در برابر خدمت رسانی به حجاج به او پرداخت می‌شد اجازه ماندن را در آنجا به دست آورد، در این صورت آیا چنین کاری بر او واجب است و حج او حجهٔ الاسلام شمرده می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض سؤال بنا بر احتیاط اگر اقوی نباشد بر شخص لازم است در صورتی که استطاعت مالی و بدنی دارد اجازه ماندن در آنجا را بگیرد و حج را انجام دهد

و الله العالم.

سؤال ۹)

حضرت عالی در مناسک فرموده‌اید:

«اگر حج بر کسی واجب شد و شخص مکلّف در ادای آن کوتاهی و اهمال کرد تا آن که استطاعت او زایل گردید و از بین رفت، به هر صورت که می‌تواند واجب است که آن را به جا آورد»، حال این سؤال مطرح می‌شود، اگر قرض انسان را در مقابل مردم کوچک کند تکلیف چیست؟

و آیا باید قرض کند و به حج برود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر می‌تواند قرض بگیرد یا آن که درخواست هبه و بخشش بکند، احتیاط واجب آن است که این کار را انجام دهد و با آن حج را به جا آورد

و الله العالم.

سؤال ۱۰)

اگر برای کسی شرایط استطاعت فراهم شد، اما برای رفتن به حج اهمال و سستی کرد تا آن که فقیر شد، به گونه‌ای که شرایط فعلی

و وضع مالی او اجازه نمی‌دهد که حج را ادا کند، در این صورت: آیا کسی می‌تواند از طرف او به صورت تبرعی حج را به جا آورد و آیا به این صورت انجام دادن حج تبرعی دیگری از طرف او ذمّه او فارغ می‌شود؟

******بسمه تعالی:******

مجزی بودن حج تبرعی از طرف کسی که مالی ندارد، مشکل است و در صورتی که بتواند خودش به حج برود، بر او واجب است

و الله العالم.

سؤال ۱۱)

اگر کسی مالی را به اندازه رفتن به حج، پیش از روزهای حج، به دست آورد و مالك آن شود در این صورت آیا جایز است که آن را در سفر زیارتی، هزینه کند و حج را از دست بدهد و آیا با این کار، حج بر ذمّه او مستقر می‌شود؟

******بسمه تعالی:******

چنانچه شخص می‌تواند در آن سال به حج برود بر او واجب است که آن مال را حفظ و نگهداری کند، وگرنه، حج بر او مستقر می گردد

و الله العالم.

سؤال ۱۲)

مؤسسه و هیأتی وجود دارد که برای اشخاص گذرنامه و مجوز سفر حج را تهیه می کند لکن برای گرفتن مجوز شرائطی قرار داده است در صورتی که مراجعه کننده بعضی از آن شرائط را ندارد ولی به دروغ یا توریه اظهار می کند که واجد شرائط است و با این طریق به حج می‌رود آیا حجش صحیح است یا نه؟ و اگر قبلاً حج نکرده آیا حج او حجهٔ الاسلام واقع می‌شود یا نه؟ و آیا بر او لازم است توریه کند تا حجهٔ الاسلام را انجام دهد؟

******بسمه تعالی:******

آری، باید توریه کند و با این کار مستطیع می گردد و در صورتی که قبلاً به حج نرفته باشد، حج او، حجهٔ الاسلام بشمار می‌آید

و الله العالم.

سؤال ۱۳)

زنی، بار اوّل حج واجب خود را انجام داده است و با توجه به دشواریها و سختی‌های اعمال و مناسک حج و سستی بدن او، آیا جایز است که در سالهای بعدی فقط به زیارت بارگاه پیامبر اکرم صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّم به مدینه برود و به زیارت ایشان اکتفا کند؟

******بسمه تعالی:******

بلی، جایز است

و الله العالم.

سؤال ۱۴)

کسی که می‌خواهد اعمال حج را به جا آورد، آیا بر او جایز است که از بانك دولتی به صورت ربا، وامی دریافت کند و نیّت کند که بهره آن وام را پرداخت نکند بلکه خود بانك (یا از حقوق و یا از حساب بانکی او که در آن بانك موجود است)، به صورت

قسطی کسر خواهد کرد؟

*******بسمه تعالی:*******

چنانچه قرض گیرنده ملتزم به دادن زیادی نشود و در وقت قرض گرفتن قصدش این باشد که زیادی را به بانک هبه نماید قرض مزبور مانعی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۱۵)

اگر مثلاً سه نفر برای تأسیس کاروان حج بیت الله الحرام با همدیگر شریک شدند و همچنین برای خرید ابزار و وسایل کاروان نیز شریک شدند، اما آن وسایل را از مالکیت خود خارج کردند به این گونه بر اساس قول و قراری که با همدیگر گذاشته بودند که همه آنها را در راه خدا بکار گیرند و بر اساس قراردادی که با همدیگر گذاشتند که اگر این کاروان منحل شد همه ابزار و وسایل آن، به یک مؤسسه و نهادی خیریه و یا به کاروانی مشابه آن اهدا گردد و همچنین با همدیگر قرار گذاشتند که مدیریت و سازماندهی این کاروان نیز منوط و مشروط به رأی و نظر هر سه نفر آنها باشد.

حالا اگر فرض کنیم که یک نفر از آنها بر مدیریت این کاروان مستولی و حاکم شد و دو نفر دیگر را از اظهار نظر و مدیریت آن بر کنار کرد. در این صورت: کسی که می‌خواهد با این کاروان به حج برود، آیا جایز است که با این کاروان برود یا آنکه جواز رفتن او به حج، مشروط به اجازه گرفتن از دو شریک دیگر است؟

*******بسمه تعالی:*******

چنانچه شخص ببیند یکی از آنها متصدی کار شده و مدیریت کاروان بر عهده او است، حمل بر صحت نموده و لازم نیست فحص نماید [و می‌تواند با این کاروان به حج برود] بلی، اگر فهمید که چیزهایی با پول همه آنها خریداری شده است، جایز نیست که در آن تصرف کند، مگر با اجازه گرفتن از آن دو شریک دیگر، که بر کنار شده‌اند

و الله العالم.

سؤال ۱۶)

آیا بر شخصی عامی جایز است که به تنهایی بدون راهنما یا روحانی به حج برود با اینکه احتمال می‌دهد در اعمال خود با مخالفت با احکام شرعی دچار می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

بر او واجب است که مناسک حج را بیاموزد حتی اگر در هنگام انجام دادن اعمال حج باشد و نیازی نیست که حتماً روحانی یا راهنما را همراه خود داشته باشد تا آنکه اعمال خود را به صورت صحیح انجام دهد و مطمئن شود که صحیح انجام داده است، تا حکم به فارغ شدن ذمّه خود بدهد

و الله العالم.

شرایط وجوب حج

اوّل: کمال که با بلوغ و عقل است

سؤال ۱۷)

اگر کودک بعد از احرام بستن و پیش از انجام دادن عمره تمتع یا پس از آن و قبل از انجام دادن اعمال حج تمتع بالغ شد، در حال حاضر وظیفه او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر شرایط استطاعت را داراست در صورتی که بتواند باید به یکی از میقاتها برگردد و از آنجا محرم شود، وگرنه، حج او، مجزی از حجة الاسلام نخواهد بود و اگر استطاعت او باقی ماند در سال بعد باید به حج برود

و الله العالم.

سؤال ۱۸)

اگر طفل ممیّز محرم شد و در مشعر الحرام بالغ شد، اگر شرایط استطاعت را داشت، آیا حج او مجزی از حجة الاسلام می‌باشد یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

مجزی نیست

و الله العالم.

سؤال ۱۹)

حد و مرز بلوغ نسبت به دختران چه مقدار است؟

*******بسمه تعالی:*******

حد بلوغ برای دختران از نظر سنّی، کامل شدن نُه سال قمریست

و الله العالم.

حاجی نمودن کودک و دیوانه

سؤال ۲۰)

آیا حاجی نمودن کودک مطلقاً مستحب است، یا آنکه به غیر ممیّز اختصاص دارد؟

*******بسمه تعالی:*******

تفاوتی میان آنها وجود ندارد

و الله العالم.

سؤال ۲۱)

آیا حاجی نمودن دیوانه نیز مستحب است؟

*******بسمه تعالی:*******

استحباب آن ثابت نشده است، اما به قصد و نیّت رجاء جایز است

و الله العالم.

سؤال ۲۲

همانگونه که به پایان رساندن حج واجب است، آیا به پایان بردن حج کسی که او را احرام بسته‌ایم و حاجی کرده‌ایم نیز واجب است و در صورتی که واجب نباشد، با چه چیزی و چگونه کودک از احرام خارج می‌شود؟

******بسمه تعالی:******

بنا بر احتیاط به پایان رساندن اعمال کسی که او را احرام بسته و حاجی نموده اید لازم است و با به پایان رساندن اعمال، از احرام خارج می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۲۳

اگر ولی کودک، فرزندش را برای عمره برد و عمره تمتّعش را به پایان برد، آیا لازم است که او را برای حج تمتع نیز ببرد و اگر واجب نیست، آیا بر ولی او متعیّن است که او را طواف نساء بدهد؟

******بسمه تعالی:******

بلی بنا بر احتیاط بر او لازم است

و الله العالم.

سؤال ۲۴

آیا مُحرم کردن کودک به احرام عمره‌ی مفرده همانند مُحرم نمودن او به احرام حج، مستحب است؟

******بسمه تعالی:******

بلی، مستحب است

و الله العالم.

سؤال ۲۵

آیا در طواف دادن کودک به طواف واجب مراعات طهارت از حدث و خبث اعتبار دارد یا نه؟

******بسمه تعالی:******

نه، اعتباری ندارد، لکن همانطور که در مناسک یادآور شده‌ایم در وقتی که می‌خواهد طفل را طواف دهد واجب است او را وضو دهد اگر چه به صورت وضو باشد

و الله العالم.

سؤال ۲۶

مقصود از ولی در حاجی نمودن طفل چه کسی است؟

آیا خصوص ولی شرعیست یا کسی که امر او را به عهده دارد؟

*******بسمه تعالی:*******

مقصود کسیست که امر او را به عهده دارد، به ویژه اگر با اجازه ولی شرعی او باشد

و الله العالم.

سؤال ۲۷

اگر ولی کودک، جز یک قربانی آن هم فقط برای خودش پیدا نکند، در این صورت آیا از طرف خودش قربانی کند، یا از طرف کودکش، که او را مُحرم به احرام حج تمتع کرده است؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر آن کودک مالی نداشته باشد، باید از طرف کودک قربانی کند و از طرف خودش روزه بگیرد وگرنه از مال خود کودک قربانی را خریداری کرده و از طرف او سر ببرد

و الله العالم.

سؤال ۲۸

در مفروض سؤال پیشین، اگر ولی کودک توان روزه گرفتن را نداشت، آیا می‌تواند از طرف خودش قربانی کند یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

از طرف خودش قربانی کند و کودکی را که مُحرم کرده و حاجی کرده است، حجّش را رجاء اتمام کند و به پایان برساند

و الله العالم.

سؤال ۲۹

در مفروض سؤال پیشین، آیا حاجی نمودن کودک نیز مستحب است، یا آن که استحباب حاجی نمودن او اختصاص به زمانی دارد که ولی او قدرت و توان بر قربانی کردن و روزه گرفتن را همزمان با همدیگر داشته باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

در مفروض سؤال استحباب حاجی نمودن او ثابت نشده است اما به نیّت رجاء جایز است و چنانچه ولی می‌تواند قربانی کند، یا روزه بگیرد، حاجی نمودن طفل مستحب است

و الله العالم.

سؤال ۳۰

اگر ولی کودک، قربانی را برای خودش و برای کودکش پیدا نکرد و کودک مالی داشت، آیا بر ولی او جایز است که از مال او قربانی را خریداری کند یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، جایز است که از مال او قربانی را خریداری کرده و از طرف او ذبح کند

و الله العالم.

سؤال ۳۱)

در مناسک فرموده‌اید:
«هزینه قربانی کودک بر عهده ولی او است» آیا این حکم، شامل کودکی که بدون اجازه و اذن ولی خود به حج رفته است، می گردد؟
*******بسمه تعالی:*******
شامل این مورد نمی‌شود
و الله العالم.

سؤال ۳۲)

اگر ولی، کودک را مُحرم کرد سپس از طرف او طواف و سعی نمود [به صورت نیابت] با علم به این که وظیفه او طواف دادن او و سعی دادن او بوده است و پس از بازگشت به شهر و دیار خودش، متوجّه این موضوع شد، آیا این کودک از احرام درآمده است، یا آن که هنوز در حال احرام باقی مانده است؟
*******بسمه تعالی:*******
در مورد سؤال نه چیزی بر عهده کودک است و نه چیزی بر عهده ولی او، مگر آن که کودک را مُحرم به احرام عمره مفرده کرده باشد
و الله العالم.

سؤال ۳۳)

اگر کسی دیوانه‌ای را محرم کرد، سپس آن دیوانه در مشعر الحرام هوشیار گردید، آیا حج او مجزی از حجهٔ الاسلام می‌باشد؟
*******بسمه تعالی:*******
مجزی نیست و در صورتی که استطاعت و هوشیاری او در سال آینده باقی ماند، بر او واجب است که سال آینده به حج برود
و الله العالم.

سؤال ۳۴)

اگر ولی کودک، کودک کوچکش را برای حج یا عمره مُحرم کرد و کودک از به جا آوردن اعمال حج خود داری کرد، یا آنکه بیماری او را از انجام دادن آنها باز داشت، (حال چه آن کودک ممیّز باشد یا غیر ممیّز)، در این صورت حکم او چیست؟
*******بسمه تعالی:*******
نه چیزی بر ولی او و نه چیزی بر کودک است و احرامی برای او باقی نمانده است، مگر در احرام عمره مفرده
و الله العالم.

سؤال ۳۵)

آیا روایتهایی روشن و صریح در استحباب عمره مفرده کودک وارد شده است، همانگونه که در مورد حج و استحباب آن و آثاری

که بر آن مترتّب می‌شود، وارد شده است یا خیر بلکه استحباب آن اگر هم تمام باشد تنها از مشروعیّت عبادت کودک به دست آمده است و بر فرض آن که ثابت هم بشود، آیا آنچه که از احکام و مسائل که در حج مترتب می‌شود که از جمله آنها واجب بودن انفاق بر ولی کودک و غیر آن است، آیا در اینجا نیز جاری می‌شود و در صورتی که کسی آنها را انجام ندهد، آیا می‌تواند از احرام خارج شود و اگر پس از آن که بالغ شد و طواف نساء را به جا نیاورده بود، آیا آثار وضعی بر او باقی خواهد ماند و در صورتی که به احرام خود برگردد، آیا اعمال عمره تمتع برای او کافی می‌باشد، یا آنکه حتماً باید آنها را اعاده کند و یا آنکه وظیفه او حج إفراد است و آیا این کار مجزی از حجهٔ الاسلام می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

در اینجا روایت صریحی که بر استحباب عمره مفرده دلالت کند، وجود ندارد، اما در این باره روایات معتبر مطلقی وجود دارد، که با اطلاق خود دلالت بر مطلوب بودن احرام و مثل آن می‌کنند، مانند (ح ۷ و ۸ باب ۱۷ از ابواب اقسام حج کتاب وسائل الشیعه) و برای ثابت شدن استحباب هر کاری شرط نیست که نص صریح و آشکاری وجود داشته باشد، بلکه حجّتی هم بر آن وجود داشته باشد کفایت می‌کند و خود اطلاق روایت، حجت است و احکام حج بر عمره مفرده او مترتّب می‌شود و برای خارج شدن از احرام، راهی جز انجام دادن تمام اعمال آن نیست و در صورتی که طواف نساء را انجام ندهد احتیاط آن است که کسی را برای طواف نساء نایب کند، تا از طرف او طواف نساء را به جا آورد و در صورتی که می‌تواند باید خودش برگردد و رجاناً از میقات مُحرم شود و طواف نساء را به جا آورد و سپس تمام اعمال عمره مفرده را به جا بیاورد و در این صورت، حج او حج إفراد می‌شود، اما مجزی از حجهٔ الاسلام نمی‌باشد و اگر می‌خواهد این حج او مجزی از حجهٔ الاسلام او گردد باید بار دیگر به میقات برگشته و از آنجا بار دیگر برای عمره تمتع مُحرم شود

و الله العالم.

دوم: استطاعت

اشاره

یعنی باید از توانایی مالی و باز بودن راه و وسعت وقت و صحّت و سلامتی و تندرستی بدن، برخوردار باشد

سؤال ۳۶)

اگر انسان مالک مالی باشد که برای رفتن به حج کافی باشد اما بیمار باشد، آیا بر او واجب است که به درمان بپردازد تا بتواند خودش به حج برود؟

*******بسمه تعالی:*******

در صورت توان، واجب است که به درمان خود بپردازد، در صورتی که ضرر و زیانی از پیامدهای بیماری به وجود می‌آید که باید از آن پرهیز و دوری نمود، بلکه بنا بر احتیاط در فرض مذکور، معالجه و درمان بیماری مقدم است مطلقاً

و الله العالم.

سؤال ۳۷)

اگر استطاعت مالی برای بیمار یا پیرمرد یا پیرزن پیش آید و انجام دادن اعمال حج برای خود آنها، دشوار و سخت باشد، در این

صورت آیا حج بر آنها واجب است تا آن که نائب گرفتن واجب شود؟

*******بسمه تعالی:*******

در مفروض سؤال، بنا بر احتیاط واجب نائب بگیرند

و الله العالم.

سؤال ۳۸)

کسی که استطاعت مالی دارد، اما استطاعت بدنی ندارد. در این صورت آیا جایز است که در مال تصرّف کند، به گونه‌ای که استطاعت خود را از بین ببرد و زایل سازد، مثلاً مالش را به کسی ببخشد؟

*******بسمه تعالی:*******

بنا بر احتیاط واجب باید نائب بگیرد، مگر آنکه مطمئن باشد که در سالهای آینده استطاعت بدنی را بدست خواهد آورد که در صورت نیاز، می‌تواند استطاعت خود را زایل کند و از بین ببرد

و الله العالم.

سؤال ۳۹)

اگر برای رفتن به حج سستی کرد و خیال می‌کرد که وقت و فرصت زیادی دارد، بعد معلوم شد که که چنین نبوده و وقت و فرصت زیادی نداشته است، در این صورت، آیا حج بر او مستقر می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر به وسعت وقت مطمئن بود و آن را به تأخیر انداخت سپس آشکار شد که چنین نبوده است، در این صورت حج بر او مستقر نشده است، وگرنه بر او مستقر شده است

و الله العالم.

سؤال ۴۰)

اگر استطاعت مالی برای رفتن به حج را داشت امّا مانعی و مشکلی او را از رفتن به حج در سال استطاعت باز داشت مانند آماده نبودن گذرنامه یا بیماری و یا غیر از اینها، از موانعی که معمولاً پیش می‌آید، در این صورت آیا بر او واجب است که استطاعت مالی خود را نگه دارد؟

*******بسمه تعالی:*******

اظهر آن است که اگر پیش از این حج بر او مستقر نشده بود، حفظ استطاعت مالی بر او واجب نیست

و الله العالم.

سؤال ۴۱)

اگر مکلّف، به سبب به دست آوردن مالی که برای تحقق استطاعت کافی بوده است، مستطیع شود، اما به علت مانع شرعی از رفتن به حج خود داری کرد، مانند آماده نبودن گذرنامه، اگر فرض شود که آن مال با این مقدار، در سالهای آینده برای استطاعت حج کافی نباشد اما چیزی دارد که استطاعت او را [از جهت مالی] کامل کند، در این صورت آیا حج بر او واجب می‌شود (اگر چه به

تنگنا و مشکلات هم دچار شود و گرفتار گردد) یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

چنانچه با مالی که در سالهای آینده دارد بتواند به حج برود حج بر او واجب می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۴۲)

اگر مکلّفی به علت آنکه مثلاً نصف بـدنش فلج شده بود نمی‌توانست به حج برود، اگر مالی به اندازه هزینه حج به دست آورد، در این صورت آیا واجب است که کسـی را برای حـج از طرف خود نائب کنـد یا آنکه رفتن به حج را به تأخیر بیندازد تا آنکه مالی را برای هزینه اجرت همراه خود که او را برای اعمال حج یاری کند، فراهم سازد و بر فرض وجوب استنابه، اگر نائب صروره پیدا نکند تا از طرف او حج را به جا آورد و در سال بعد نیز توان و اسـتطاعت گرفتن نائب را ندارد، آیا این چنین کسـی از افرادیست که حج بر او مستقر شده است یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر کسـی را برای کمک و یاری گرچه به صورت مجانی هم باشـد پیـدا کرد بر خود او واجب است که به حج برود وگرنه احتیاط لازم آن است که نائب بگیرد و حج را به تأخیر نیندازد، مگر آنکه بداند یا اطمینان داشته باشد که عذرش از بین خواهد رفت و اگر نائب را پیـدا کرد ولی او را به نیابت از خود به حج نفرسـتاد بنا بر احتیاط حج بر او مسـتقر شده است، یعنی اگر بیماری او ادامه پیدا کرد به گونه‌ای که نمی‌توانست خودش شخصاً به حج برود بر او واجب است که نائب بگیرد

و الله العالم.

سؤال ۴۳)

بعد از وفات همسرم، از ارثی که به من رسید مستطیع شدم، امّا به خاطر بیماری توان رفتن به حج را ندارم، در حال حاضر وظیفه من چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط آن است که کسـی را به نیابت از خود به حـج بفرستیـد مشـروط به آنکه قبلاً به حـج نرفته باشـد و خودش نیز مسـتطیع نبوده باشد

و الله العالم.

نفقه حج

سؤال ۴۴)

شخصـی که مالـک منفعت و سود وقف خـاص و ویژه است و سود این موقوفه به انـدازه هزینه حـج می‌باشـد، آیـا حـج بر او واجب می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

تفاوتی میان منفعت و سود وقف خاص و غیر آن نیست اگر سود آن به اندازه هزینه حج بود و هزینه خود و خانواده‌اش را نیز داشت

در این صورت حج بر او واجب می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۴۵)

کسی که قطعه زمینی را دارد، اما فروش آن در حال حاضر باعث عسر و حرج او می گردد، اما می‌تواند آن را اجاره دهد و از درآمدی که از راه اجاره آن بدست می‌آورد، به حج برود، آیا بر او واجب است که زمین خود را بفروشد و آیا چنین شخصی، مستطیع است؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، با فراهم بودن دیگر شرایط، اگر آن زمین از معیشت او زائد بود و به اندازه هزینه حج بود گرچه با ضمیمه نمودن مال زاید دیگری هم باشد و هزینه و نفقه خود و خانواده‌اش را هم داشت، شخص مزبور مستطیع است و باید به حج برود هر چند به فروختن آن زمین باشد و می‌تواند برای هزینه حج، قرض کند و سپس از سود و منفعت حاصله از آن زمین آن را پرداخت نماید

و الله العالم.

سؤال ۴۶)

کسی که مال غائبی دارد که در حال حاضر نمی‌تواند آن را برای حج هزینه کند و یا آنکه مال حاضر و آماده‌ای دارد مثل قطعه زمین اما در حال حاضر نمی‌تواند آن را به فروش برساند، اما می‌تواند که قرض کند و به حج برود و سپس بدهی‌اش را نیز پرداخت نماید، در این صورت، آیا حج بر او واجب می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

از جهت امری که در سؤال ذکر شد شخص مستطیع حساب نمی‌شود

و الله العالم.

سؤال ۴۷)

اگر کسی ابزار و وسایل کار دارد و می‌تواند مقداری از آنها را بفروشد و برای رفتن به حج هزینه کند، بدون آنکه به زحمت و سختی بیفتد می‌تواند نیازهای زندگی و معیشت خود را با باقیمانده آن ابزار و وسایل تأمین کند و برآورده سازد، آیا این چنین شخصی مستطیع است؟

*******بسمه تعالی:*******

با فراهم بودن دیگر شرایط، مستطیع می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۴۸)

اگر کسی قطعه زمینی یا چیزهای دیگری داشت و آنها را فروخت تا آنکه با پول آنها خانه مسکونی برای خود تهیّه کند و پیش از خرید خانه، فصل حج فرا رسید، در این صورت آیا این شخص مستطیع شده است و حج بر او واجب شده است، یا آنکه بر او جایز است که آن مال را هزینه خرید خانه کند؟

*******بسمه تعالی:*******

چنانچه سکونت در خانه سابق برای او سخت و مشکل باشد هر چند این سختی به خاطر سخت گذشتن بر زن و خانواده‌اش باشد در این صورت بر او واجب نیست که مالش را برای رفتن به حج هزینه کند

و الله العالم.

سؤال ۴۹)

اگر کسی خانه و اثاث هم ندارد، اما مقداری مال دارد که اگر آن را برای خرید خانه و اثاث و وسائل خانه هزینه نکند به اندازه هزینه حج می‌باشد و کفایت می‌کند، اما این چنین کاری به صورتی او را دچار سختی و مشکل می‌کند، در این صورت آیا حج بر او واجب می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

حج بر او واجب نیست

و الله العالم.

سؤال ۵۰)

اگر کسی برای ازدواج کردن مقداری مال را ذخیره کرد اما برای این کار کافی نیست، ولی به اندازه انجام حج واجب می‌باشد و کفایت می‌کند اگر فصل حج فرا رسید، آیا حج بر او واجب می‌شود یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر به تأخیر انداختن ازدواج با هزینه کردن این اموال برای حج بر او سخت و دشوار باشد، در این صورت حج بر او واجب نمی‌شود

و الله العالم.

سؤال ۵۱)

اگر کسی مقداری مال داشته باشد که برای هزینه حج، کفایت می‌کند و فرزندی دارد که نیاز به ازدواج کردن دارد، آیا مستطیع شمرده می‌شود و بر او واجب است که به حج برود؟ یا آنکه بر او جایز است که اموالش را برای ازدواج فرزندش هزینه کند؟

*******بسمه تعالی:*******

با فراهم بودن دیگر شرایط، حج بر او واجب می‌شود و در صورتی که برخی از شرایط استطاعت را از دست بدهد، در این صورت جایز است که آن مال را برای ازدواج فرزندش هزینه کند

و الله العالم.

سؤال ۵۲)

شخصی مالی دارد که برای رفتن به حج کفایت می‌کند، اما بدهی دارد که همه آنچه را که از مال در اختیار دارد، فرا می‌گیرد. ولی بدهی او مدت دار است، مثلاً در عرض چهل سال به صورت قسطی پرداخت می‌کند، آیا مستطیع شمرده می‌شود و آیا حج بر او واجب می‌شود یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر مصرف کردن آن مال منافاتی با پرداخت بـدهی‌اش در زمانهای مقرر و مشخصـی که معیّن شـده است، نداشـته باشـد، مستطیع بشمار می آید

و الله العالم.

سؤال ۵۳)

اگر مقداری مال را از کسی قرض گرفت که به اندازه رفتن به حج بود، یا کالایی را که برای زندگی خودش نیاز داشت، فروخت و به حج رفت، آیا این حج او، مجزی از حجهٔ الاسلام می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر مال دیگری نـداشت که بـدهی‌اش را با آن بپردازد و زیاده از هزینه زنـدگی خود که برای زن و فرزندش خرج می کند، نداشـته باشـد و قرض کنـد و به حـج برود این حـج او مجزی از حجهٔ الاسـلام نمی‌باشد و همچنین اگر چیزی را که برای زندگی و معیشـت خود به آن نیاز داشت، بفروشد که برای زندگی خود به آن مال احتیاج و نیاز داشته باشد و به حج برود در این صورت نیز مجزی از حجهٔ الاسلام نخواهد بود

و الله العالم.

سؤال ۵۴)

اگر مهریه زن و یا آنچه که از مهریه او باقی مانـده است، برای هزینه حج کافی باشد، در این صورت اگر همسر او از نظر مالی غنی و توانمند بود، آیا واجب است که مهریه‌اش را از او درخواست کند، یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

بر او واجب است که مهریه خـود را درخواست کنـد، مگر آنکه درخواست او بـاعث شود که به زحمت و مشـقّت دچـار شود مـانند آنکه این کار سبب و علّت اختلاف و درگیری میان او و همسرش گردد

و الله العالم.

سؤال ۵۵)

اگر زن مقـداری از زیورآلاـت دارد که داشـتن آنهـا در شأن او می‌باشـد امّا اگر آنها را بفروشـد و با پول آن به حـج برود این کار باعث نمی‌شود که از نظر حیثیت اجتماعی دچار سـختی و مشکل شود مخصوصاً اگر مردم متوجه شوند که آنها را برای رفتن به حج فروخته است آیا در این صورت حج بر او واجب می‌شود؟ و نیز اگر زن در حال حاضـر آن زیورآلات را ندارد فقط پول آن را دارد در صورتی که داشـتن آن زیورآلات و پوشـیدن آن متعارف و مرسوم باشد ولی نپوشـیدن آن موجب سـختی و دشواری نیست و به حیثیت اجتماعی او ضربه نمی‌زند آیا بر او واجب است که آن پول را برای حج هزینه کند؟

*******بسمه تعالی:*******

در دو فرض مـذکور اگر بی‌نیـاز از آن زیورآلاـت باشـد و هزینـه کردن آنهـا برای حـج، او را دچـار سـختی و مشـقّت و زحمت نمی‌سازد، بر او واجب است به حج برود

و الله العالم.

سؤال ۵۶)

من زنی هستم که قطعه زمینی دارم که سالانه به انـدازه هزینه زندگی سالانه‌ام برای من بهره و سود می‌رساند و هیچ موردی جز این منبع برای گذران زندگی خویش ندارم، آیا بر من واجب است که آن را برای تأمین هزینه حج به فروش برسانم یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض مزبور حج بر شما واجب نیست

و الله العالم.

سؤال ۵۷)

من زنی هستم که همسرم فوت کرده است مقداری پول به فرزندم دادم که وسیله نقلیه‌ای خریداری کرد و با او در آن شریک شدم و در حال حاضر ماهانه به اندازه نیاز و گذران زندگی به ما سود و بهره می‌رساند، اگر فرزندم به من از آن مال، پولی پرداخت کرد که به اندازه هزینه رفتن به حج بود، در این صورت آیا مستطیع می‌باشم با عنایت و توجه به این نکته که غیر از این مورد و منبع هیچ درآمد و سرمایه‌ای هم ندارم؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض مزبور حج بر شما واجب نیست

و الله العالم.

سؤال ۵۸)

همسرم بـدهی بسیاری دارد و می‌خواهـد مهریه‌ام را برای پرداخت بدهی‌هایش هزینه کند و از سویی دیگر احتمال می‌دهم که اگر مهریه‌ام را برای رفتن به حـج هزینه کنم مرا طلاق دهد، آیا من مستطیع می‌باشم و کدام یک مُقَدَّم است، پرداخت بدهی همسرم یا رفتن به حج؟

*******بسمه تعالی:*******

پرداخت بدهی همسرتان بر شـما واجب نیست. بلی، اگر گرفتن مهریه و هزینه کردن آن برای رفتن به حج، باعث سـختی و مشقّت شما گردد و باعث اختلاف و جدایی میان شما و همسرتان گردد تا زمانی که چنین است، حج بر شما واجب نیست

و الله العالم.

سؤال ۵۹)

من زنی هستم که مقداری از وسایل زینتی گران قیمت دارم و می‌توانم از راه تبدیل آنها به صورت پول نقد، با قیمتی کمتر از قیمت فعلی آنها هزینه رفتن به حج را فراهم سازم، اگر شرایط دیگر استطاعت نیز فراهم شده بود آیا مستطیع می‌باشم یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض مزبور حج بر شما واجب است و باید به حج بروید

و الله العالم.

سؤال ۶۰)

من زنی هستم که از پدرم املاک غیر منقولی را به ارث برده‌ام و عایداتی نیز از آنها دارم و همسرم هیچ درآمدی ندارد و خودم هزینه زندگی را از همان درآمدها و عایدات تأمین می‌کنم، همچنین مالک مهریه‌ای هستم که بر ذمّه همسرم می‌باشد با این شرایط، آیا مستطیع می‌باشد یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر فروش آن املاک و رفتن به حج باعث می‌شود که شما به زحمت و مشقّت دچار شوید حج بر شما واجب نیست

و الله العالم.

سؤال ۶۱)

زمانی که من ازدواج کردم آنچه که به عنوان مهریه نصیب من می‌شد برای حج مستطیع می‌شدم، اما همسرم مرا از این فیض بزرگ و این نعمت محروم ساخت و در حال حاضر هزینه رفتن به حج افزایش یافته است، به گونه‌ای که آنچه از مهریه نصیب من می گردد و بدستم می‌رسد، پاسخگوی هزینه حج نیست، آیا حج بر ذمّه‌ام مستقر شده است؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض مزبور اگر گرفتن مهریه و هزینه کردن آن برای رفتن به حج در آن زمان باعث سختی و مشقّت شما می گردید هر چند از این جهت که سبب اختلاف و نزاع میان شما بود، حج بر شما مستقر نشده است

و الله العالم.

سؤال ۶۲)

اگر زنی توان پرداخت هزینه حج و رفتن به آنجا را داشت اما همسرش مبالغ زیادی بدهکار بود، آیا این زن حق دارد که حج را ترک نموده و همسرش را برای پرداخت بدهیهای او یاری و کمک کند، یا آنکه حتماً باید به حج برود؟

*******بسمه تعالی:*******

پاسخ این سؤال در مسأله ۵۸ گذشت

و الله العالم.

سؤال ۶۳)

اگر کسی هزینه حج را داشت اما هزینه قربانی را نداشت، آیا مستطیع می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر می‌تواند بدون زحمت و مشقّت روزه بگیرد مستطیع شمرده می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۶۴)

آیا نداشتن هزینه کفّاره با علم به اینکه عامل آن رخ می‌دهد و پیش خواهد آمد [یعنی خود او می‌داند که یکی از محرمات کفّاره

دار را در سفر حج انجام می‌دهد]آیا مانع از حصول استطاعت می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

خیر، مانع نخواهد شد

و الله العالم.

سؤال ۶۵)

اگر کسی از راه حرام اموال بسیاری را جمع آوری کرده، آیا مستطیع می‌شود؟ و آیا حج بر او واجب می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

چنانچه اموال جمع آوری شده از ربا بوده و جهل به حرمت آن هم داشته و صاحبان آن اموال را هم نمی‌شناسد، در این صورت بعید نیست که با تحقق شرایط دیگر استطاعت، حج بر او واجب شده باشد و در غیر این مورد، اگر مال حلالی نداشت که با آن استطاعت حاصل گردد، مستطیع شمرده نمی‌شود

و الله العالم.

سؤال ۶۶)

اگر چنانچه شخص مقدار مالی را که مالك آن می‌باشد می‌داند اما نمی‌داند که این مقدار مال، آیا به اندازه هزینه حج می‌باشد یا خیر، در این حالت، آیا بر او واجب است که به تحقیق و جستجو بپردازد؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط واجب آن است که تحقیق و تفحّص کند

و الله العالم.

سؤال ۶۷)

اگر کسی نذر کرد که با پای پیاده به حج برود، در این صورت آیا در استطاعت او بودن مرکب و وسیله سفر شرط است یا آنکه فقط بودن زاد هزینه سفر کفایت می کند؟

*******بسمه تعالی:*******

در این فرض نیز بودن مرکب و وسیله سفر، برای رفتن به حج در استطاعت معتبر می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۶۸)

کسی که مستطیع نبوده اگر حج به جا آورد بدین صورت که یا خدمه کاروان یا روحانی آن و یا مانند آنها بوده است، آیا به جا آوردن حج بدین صورت ذکر شده مجزی از حجة الاسلام می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

افرادی که در سؤال ذکر شده‌اند به هنگام خدمت کردن به حجّاج مستطیع می‌باشند

و الله العالم.

سؤال ۶۹)

اگر کسی توان پیاده روی آن هم بدون زحمت و مشقّت را داشت و این کار او هم منافاتی با شخصیّت و شأنیّت او نداشت و یا آنکه منافات داشته باشد، اما با پای پیاده به حج رفت، آیا این حج او مجزی از حجهٔ الاسلام می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر وسیله سفر در اختیار نداشت و بدین صورت که گفته شده است حج را به جا آورد، حج او مجزی از حجهٔ الاسلام نیست

و الله العالم.

سؤال ۷۰)

در فرض مسأله قبلی، کسی که معتقد به وجوب حج بر خود بود، هر چند که با پای پیاده باشد، حکم او چیست؟

و آیا مجزی از حجهٔ الاسلام می‌باشد یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

در این صورت نیز، حج او مجزی از حجهٔ الاسلام نیست

و الله العالم.

سؤال ۷۱)

اگر به یک سید هاشمی، سهم سادات داده شود، آیا می‌تواند آن را برای حج هزینه کند و در صورت هزینه کردن، آیا مجزی از حجهٔ الاسلام می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر به هنگام گرفتن سهم سادات فقیر بود و به اندازه نیاز و مؤنه یک سال را گرفته بود اما مال دیگری به او رسید مثل هدیه و غیره ...که همه آنها روی هم رفته به اندازه هزینه زندگی و مؤنه حج بود، در این صورت بعید نیست که حج بر او واجب شده باشد

و الله العالم.

سؤال ۷۲)

کسی که استطاعت حج را دارا بود، اما نوه‌ای داشت که نیاز شرعی و عرفی به ازدواج کردن داشت، به گونه‌ای که اگر ازدواج نکند به حرام می‌افتد، آیا حج بر او واجب است یا آنکه مال خود را برای ازدواج نوه‌اش هزینه کند؟

*******بسمه تعالی:*******

هر کسی که مستطیع شده است بر او واجب است به حج برود مگر آنکه رفتن او به حج باعث شود که خود او به زحمت و مشقّت دچار شود

و الله العالم.

سؤال ۷۳)

معمولاً در سند ازدواج مبلغ کلان و هنگفتی ثبت می‌شود که بعداً پرداخت خواهد شد، آیا این موضوع استطاعت را (برای زنی که

قصد ازدواج دارد)، محقّق می‌سازد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر همسر توان پرداخت مهریه مذکور در سند ازدواج را به مقداری که برای حج کفایت می‌کند، دارد و درخواست و مطالبه زن از همسرش باعث نمی‌شود که به سختی و زحمت و مشقّت بیفتد، نسبت به این زن استطاعت محقق می‌شود و احوط آن است که مهر به گونه‌ای باشد که زن به معصیت ترک حج دچار نشود و همچنین شوهرش نیز به معصیت ترک ادای واجب گرفتار نشود

و الله العالم.

سؤال ۷۴)

من دختری هستم که ۲۵ سال دارم که می‌توانم در مدت ۵ سال با کاری که دارم، مقداری از مال را جمع آوری نمایم که به اندازه هزینه سفر و رفت و برگشت حج باشد، ولی خانواده‌ام و بستگانم می‌گویند که تو باید اموالت را برای ازدواج ذخیره کنی، زیرا که از نظر سن و سال بزرگ شده‌ای و تأخیر ازدواج مشکل است، در حال حاضر وظیفه من چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

نیاز به ازدواج در آینده مانع از تحقق استطاعت نمی‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۷۵)

زمانی که همسرم در قید حیات بود نام مرا در قرعه کشی حج به همراه دیگر حاجیان ثبت کرد و پس از گذشت چند سال، نام من در قرعه کشی در حالی درآمد که سرپرستی بچّه‌های کوچکی بر دوش و عهده من است و هیچ درآمدی هم ندارم، آیا در این صورت واجب است که به حج بروم؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر مالی به اندازه کافی برای هزینه حج و زائد بر نیاز و هزینه زندگی خود و فرزندان خود ندارید لازم نیست که به حج بروید و مخفی نماند که اگر بچه‌های خردسال، اموالی داشتند با اجازه وصی و در صورت نبودن وصی با اجازه حاکم شرع، آن اموال برای نیاز زندگی آنها، هزینه می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۷۶)

من و شوهرم با همدیگر به صورت مشترک کار می‌کنیم و آن بافتن فرش دستیست و به صورت مساوی مالی نصیب ما می‌شود و به اندازه یک نفر استطاعت مالی برای حج داریم، در این فرض کدام یک از ما باید اول به حج برود؟

*******بسمه تعالی:*******

حج بر هیچ کدام از شما دو نفر واجب نیست

و الله العالم.

باز بودن راه:

سؤال ۷۷)

اگر کسی بیمار بود به گونه‌ای که نمی‌توانست هواپیما سوار شود و هیچ وسیله دیگری برای رفتن به حج وجود نداشت، آیا این شخص مستطیع می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر احتمال می‌دهد که حتی در سالهای آینده نیز از رفتن به حج عاجز و ناتوان باشد در این صورت، با رعایت شرایط نائب، احتیاط واجب اینست که نائب بگیرد

و الله العالم.

سؤال ۷۸)

اگر حاجی، در راهی که به حج می‌رود، در برخی از راهها که مجبور است از آنجا بگذرد برخی از بیماریهای مسری مانند طاعون وجود دارد و از آلوده شدن به آن بترسد، در این صورت آیا حج بر او واجب می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر می‌تواند از راه دیگری به حج برود و یا آن که از همان راه مذکور برود اما با امکان خود داری و پیشگیری از آلودگی به بیماری مسری، هر چند که با مصرف نمودن قرص و یا استفاده آمپول باشد، حج بر او واجب می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۷۹)

کسی که در راه حج، از غرق شدن در دریا یا از سقوط هواپیما می‌ترسد و ترس او عقلایی باشد، آیا حج بر او واجب می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر ترس او باعث اضطراب روحی او می‌گردد به گونه‌ای که صحّت و سلامتی خود را از دست می‌دهد، در این صورت حج بر او واجب نیست. بلی، اگر می‌تواند با ماشین سفر کند، حج بر او واجب می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۸۰)

اگر استطاعت مالی برای شخص فراهم گردید اما راهی برای رفتن به حج نبود و راه باز نبود، در این صورت آیا می‌تواند در مال خود به گونه‌ای تصرّف کند که استطاعت مالی او از بین برود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر ضرورت و نیازی پیش آمد کرد که محتاج و نیازمند به تصرّف در آن مال گردید، جایز است که در آن تصرف کند

و الله العالم.

سؤال ۸۱)

برای کسی که استطاعت حج پیدا کرده است، اگر در یک سالی اجازه ندهند که به حج برود، آیا برای شخص واجب است تا جایی

که می‌تواند و برای او امکان دارد، تا سال بعد یا سالهای بعدی استطاعت خود را حفظ کند، یا آنکه تا فرا رسیدن فصل حج بعدی از او ساقط می‌شود و اگر استطاعت او باقی مانده بود، باید به حج برود؟

*******بسمه تعالی:*******

بنا بر احتیاط بر او لازم است که استطاعت خود را تا سال بعدی حفظ کند، اما اگر در اثنای سال شرایط فراهم گردید، در این صورت جایز نیست که اموال خود را هدر دهد و ضایع سازد، حتی اگر پیش از فرا رسیدن فصل حج باشد

و الله العالم.

سؤال ۸۲)

اگر دولت به زن حامله و باردار به خاطر خطر احتمالی اجازه ندهد که برای حج سفر کند، آیا با این اوصاف زن مستطیع حساب می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر قبلاً ـ حج بر ذمّه او مستقر نشده بود و در حال حاضر هم نمی‌تواند به حج برود در این صورت مستطیع نمی‌باشد، اما اگر استطاعت او تا سال بعدی باقی بماند در آن سال حج بر او واجب می‌گردد و مخفی نماند که محض حاملگی و بارداری، مانع از حج نمی‌شود و جایز نیست که زن حامله را از رفتن به حج باز دارند هر چند که نزدیک زمان زایمان او باشد، چنانکه پیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّم در حالی که اسماء بنت عمیس که حامله و باردار بود و در میان راه زایمان کرد با ایشان بود، حج را به جا آورد

و الله العالم.

رجوع به کفایت:

سؤال ۸۳)

شخصی، باغی دارد که در حال حاضر هزینه رفتن به حج او و برگشتن از آن را کفایت می‌کند و در حال حاضر نیز از آن بی‌نیاز است اما شاید برای آینده خود و روزگار پیری و درماندگی که معمولاً مورد نیاز واقع می‌شود بدان نیاز داشته باشد، آیا واجب است که آن را بفروشد و با درآمد و قیمت آن به حج برود یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط آن است که در حال حاضر به حج برود، گرچه احتمال می‌دهد که در آینده نیز بدان نیاز داشته باشد

و الله العالم.

سؤال ۸۴)

اگر زنی بعد از فوت همسرش هزینه رفت و برگشت به حج را داشته باشد، اما پس از بازگشت به وطن چیزی ندارد تا این که وضعیت زندگی خویش را تأمین کند، آیا بر این زن، حج واجب می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر مطمئن است و یقین دارد که پس از بازگشت به سختی و زحمت و مشقّت دچار می‌گردد، حج بر او واجب نیست

و الله العالم.

سؤال ۸۵)

اگر کسی در حال حاضر نقداً مالی به اندازه هزینه مصرف حج داشته باشد و همچنین مالی به صورت غایب دارد که پس از بازگشت او به وطنش برای هزینه زندگی و معیشت او کافی می‌باشد اما شک و تردید دارد که به هنگام بازگشت خود به وطنش آن مال غایب باقی مانده باشد، در این صورت آیا حج بر او واجب می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، حج بر او واجب می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۸۶)

شخصی که حج خود را به تقلید از کسی که به نظر او بازگشت به کفایت را در تحقق استطاعت ضروری می‌داند انجام داده و در حال حاضر به تقلید حضرت عالی برگشته است، نظر حضرت عالی دربارهی حج این شخص چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

حج او صحیح است و مجزی از حجهٔ الاسلام می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۸۷)

اگر طالب و دانش پژوه علوم دینی «روحانی» به هنگام بازگشت از سفر حج خود، محتاج و نیازمند به گرفتن شهریه باشد، آیا مستطیع بشمار می‌آید؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر مالک مالی باشد که به اندازه هزینه حج باشد و کفایت کند، مستطیع بشمار می‌آید

و الله العالم.

سؤال ۸۸)

من زنی هستم که بعد از فوت همسرم با ارثی که به من رسیده است مستطیع شده‌ام، اما کارمند هم نیستم و هیچ منبع درآمد و کسبی هم ندارم تا بتوانم پس از بازگشت از حج هزینه و نیاز زندگیم را تأمین کنم، آیا حج بر من واجب شده است؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر رفتن و سفر برای حج و بازگشت از آن باعث زحمت و مشقّت برای شما می‌شود، حج بر شما واجب نیست

و الله العالم.

سؤال ۸۹)

نظر حضرت عالی اینست که فرموده‌اید:

«اگر مصرف نمودن و هزینه کردن مال برای سفر حج در همان سال باعث دچار شدن به سختی و زحمت و مشقّت پس از بازگشت از حج گردد در این صورت حج واجب نمی‌گردد».

حال این سؤال مطرح می‌شود:

اگر کسی ملتزم شد که در تمام روزهای سال دیگر هزینه‌های شخص را حتّی اگر از وجوه شرعی مانند خمس باشد پرداخت کند و تأمین نماید و او از کسانی است که می‌توان به سخن و گفتار او اعتماد و اطمینان پیدا کرد و رضایت هم حاصل شد و گیرنده در حال حاضر بالقوّه متمکن و توانمند شده است و پس از بازگشت از سفر می‌تواند خود و خانواده‌اش را از نظر هزینه زندگی و معیشت تأمین کند و بر خود و خانواده‌اش دیگر از کمبود و فقر و تهیدستی نمی‌ترسد و همچنین در مصرف نمودن و هزینه کردن مال خود در راه حج، از دچار شدن به عسر و حرج و زحمت و مشقّت، نگرانی ندارد، آیا التزام شخص متعهد در تحقق استطاعت و وجوب حج کافی است؟

******بسمه تعالی:******

در مفروض سؤال تحقق استطاعت بعید نیست

و الله العالم.

سؤال ۹۰)

در فرض سؤال پیشین اگر کسی که التزام داده بود که هزینه دیگری را پس از بازگشت از حج پرداخت نماید عمداً یا به خاطر عذری به قولش عمل نکرد و به گفتارش وفا ننمود و این چنین کاری باعث شد که برای گذران زندگی خود و خانواده‌اش به سختی و زحمت بیفتد و دچار مشکلات شود، آیا این چنین حادثه‌ای کشف از نداشتن استطاعت او از همان آغاز موضوع خواهد کرد و در این صورت، حج او مجزی نخواهد بود و در صورتی که پس از آن مستطیع گردد حج بر او واجب می‌گردد یا خیر؟

******بسمه تعالی:******

حج او صحیح است اما در کفایت آن از حجة الاسلام اشکال است، گرچه بعید نیست که کافی باشد و اگر پس از آن مستطیع گردید احتیاط آن است که به نیّت ما فی الذمّه حج را به جا آورد

و الله العالم.

مسائل متفرقه استطاعت:

سؤال ۹۱)

شخصی از شهر و دیار خویش حرکت کرد در حالی که استطاعت نداشت، تا آن که به میقات رسید و در آنجا استطاعت پیدا کرد، آیا حجّی که به جا آورده است، کفایت از حجة الاسلام می‌کند؟

******بسمه تعالی:******

حج او در صورتی کفایت از حجة الاسلام می‌کند که نفقه و هزینه خود و خانواده‌اش را، اضافه بر مالی که برای حج هزینه کرده است، داشته باشد و با مصرف نمودن و هزینه کردن مال خود در حج، پس از بازگشت به شهر و دیار خود نزد زن و فرزندش، به زحمت و مشقّت دچار نشود

و الله العالم.

سؤال ۹۲)

شخصی برای رفتن به حج مستطیع شده است اما فصل حج مصادف با زمان امتحانات دانشگاهی او شده است، به گونه‌ای که اگر به حج برود باعث مردود شدن و از دست دادن یک سال وقت او می گردد، آیا حج بر او واجب است؟

*******بسمه تعالی:*******

بنا بر احتیاط حج بر او واجب می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۹۳)

اگر شخص سفیه، مستطیع گردد، آیا حج بر او واجب می‌شود؟ و بر فرض واجب شدن، اگر نیاز به همراه داشت، آیا هزینه همراه او نیز از شرایط استطاعت می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، واجب است و بر ولی او واجب است که از اموال سفیه هزینه کند تا حج را به جا آورد و اگر رفتن به حج او متوقّف بر همراهی نمودن کسی باشد که باید هزینه او نیز پرداخت شود، در این صورت نفقه همراه او هم از هزینه‌های حج بشمار می آید

و الله العالم.

سؤال ۹۴)

لنگ یا نابینا یا غیر اینها که حتماً باید همراهی داشته باشند تا آنها را در سفر حج یاری کند و نمی‌توانند به تنهایی اعمال حج را به جا آورند، اگر به مقدار هزینه حج خود دارا باشند آیا این چنین افرادی: مستطیع می‌باشند؟

*******بسمه تعالی:*******

پاسخ این مسأله از پاسخ مسأله پیشین معلوم شد

و الله العالم.

سؤال ۹۵)

اگر کسی معتقد بود که استطاعت ندارد و نیّت حج مستحبی کرد، سپس مشخص شد که مستطیع بوده است، آیا این حج مجزی از حجهٔ الاسلام می‌باشد یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

آری مجزی می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۹۶)

اگر حج به جا آورد و چنین پنداشت که مستطیع بوده است، اما غافل از بدهی خود بود سپس مشخص و آشکار شد که بدهکار بوده است.

آیا این حج او مجزی از حجهٔ الاسلام می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر حج او منافاتی با ادای آن بدهی‌ها نداشته باشد مجزی می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۹۷)

اگر حج به جا آورد و می‌پنداشت که مستطیع است، سپس مشخص شد که برخی از شرایط، وجوب حج در او وجود نداشته و برای او فراهم نشده بود آیا حج او مجزی از حجهٔ الاسلام می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

نه مجزی نمی‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۹۸)

زنی استطاعت حج برای او فراهم گردید اما همسرش در ماه‌های حج فوت کرد. در این صورت آیا حج بر او واجب می‌باشد، در حالی که در عدّه وفات می‌باشد، یا آنکه وجوب حج در این سال از او ساقط می‌گردد و در سال بعد بعد باید حج را به جا بیاورد؟

*******بسمه تعالی:*******

وجوب حج از او ساقط نمی‌شود و عدّه وفات منافاتی با وجوب حج ندارد

و الله العالم.

سؤال ۹۹)

کودکیست که پدرش به او زمینی برای ساختن و سکونت در آن در آینده، بخشیده است.

پس از گذشت چندین سال از بلوغش آن را فروخت و با پول آن خانه‌ای را خرید و در آن سکونت گزید، آیا حج بر او مستقر شده است؟

با عنایت و توجّه به این موضوع که در آن زمان از وجوب حج بر خود غافل بوده است؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر در آن زمان همه شرایط استطاعت را دارا بوده است و در حال حاضر رفتن به حج بر او سخت و دشوار نیست، بنا بر احتیاط، حج بر او واجب می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۱۰۰)

اگر کسی نذر کرد که مبلغی از مال را به فقیر و نیازمندی بدهد، سپس مالی به دست او رسید و با آن مستطیع گردید اما اگر بخواهد به نذر خویش وفا کند و مبلغی را که نذر کرده است به فقیر بدهد استطاعت او از بین می‌رود و نمی‌تواند به حج برود، در حال حاضر وظیفه او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

بر او واجب است که به حج برود

و الله العالم.

سؤال ۱۰۱)

اگر کسی خواست که به حج برود و حقوقی که بر ذمّه و عهده اوست مانند خمس و زکات را پرداخت کرد، اما کفّاره روزه بر عهده او بود که آن را به فقرا پرداخت نکرده است، آیا ضرر و آسیبی به حج او می‌رساند؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر می‌تواند پس از این در آینده کفّاره‌اش را ادا کند، حج بر او واجب می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۱۰۲)

در مناسک حضرت عالی چنین آمده است «اگر حج بر کسی واجب گردید و خمس یا زکات یا دیگر حقوق واجب بر ذمّه‌اش بود، لازم است که آنها را ادا کند» حال این سؤال مطرح می‌شود، آن حقوقی که لازم است پرداخت کند، غیر از خمس و زکات چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

رد مظالم و کفّاراتی که بر عهده و ذمّه اوست در صورتی که بتواند آنها را ادا نماید و همچنین بدهیهای مردم در صورتی که از او درخواست و مطالبه نمایند

و الله العالم.

سؤال ۱۰۳)

زنی هزینه رفت و برگشت به حج را دارا می‌باشد.

اما اگر آنچه را که داراست در راه حج هزینه کند، از پرداخت نفقه به همسرش، (به خاطر فقر و تنگدستی همسر و ناتوانی مالی او از پرداخت نفقه) محروم می‌گردد، یا آن که همسرش از نظر وضعیت معیشتی خاصی که دارد، دچار زحمت و مشقت می‌گردد، آیا حج بر این زن واجب می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر انجام حج موجب دشواری و سختی برای خود زن می‌شود و پیش از این هم حج بر او مستقر نشده بود، حج بر او واجب نمی‌شود و دشواری و سختی همسر، مانع از وجوب حج بر زن نیست

و الله العالم.

سؤال ۱۰۴)

اگر کسی برخی از مقدمات استطاعت را به علت و انگیزه‌ای غیر اختیاری پیش از آنکه اعمال حج را به پایان برساند، از دست بدهد، آیا بر او واجب است که حج را به پایان ببرد؟ و آیا این حج او مجزی از حجة الاسلام می گردد؟

*******بسمه تعالی:*******

مجزی از حجهٔ الاسلام نیست اما اگر برخی از مقدمات استطاعت را پس از دخول به مکه از دست داده باشد، شایسته است که آن را به پایان ببرد

و الله العالم.

سؤال ۱۰۵)

اگر کسی خود را در سال جاری برای نیابت از کسی اجیر کند، سپس با بخشش یا ارث و مانند اینها استطاعت برای او فراهم گردد، آیا حج را برای خودش انجام دهد یا بر اساس همان قرارداد اجاره و نیابت که قبل از فراهم شدن استطاعت، بسته شده است، عمل کند؟

*******بسمه تعالی:*******

برای خودش حج را به جا آورد و اگر قرارداد اجاره مقید به همان سال جاری که استطاعت برای او فراهم شده است باشد، اجاره‌اش باطل می‌گردد و اگر حج نیابتی را به جا آورد حج او صحیح می‌باشد و مستحق اجرت المثل نیز می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۱۰۶)

در مناسک حضرت عالی چنین آمده است:

«اگر حج متوقف بر ارتکاب کار حرامی باشد که پرهیز و دوری کردن از آن مهمتر از حج است، در این صورت حج واجب نمی‌شود» حال این سؤالها در این رابطه مطرح می‌شود:

الف آیا از مصادیق اهمیت، آن است که اگر حج او متوقف و مشروط به ارتکاب جعل و نیرنگ در برگهای درخواست ویزا باشد بدین گونه که برخی از نامها را به صورت مستقیم و غیر مستقیم جابجا کند.

همانگونه که در برخی از کشورها چنین کاری صورت می‌گیرد؟

ب آنچه که حرام است اما جایز است که انسان مرتکب آن گردد و حج مهمتر از آن هم باشد، چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

الف این کارها از مصداقهای آنچه که گفته شده است، نمی‌باشد

و الله العالم.

ب مانند دروغ گفتن به ظالم و ستمگر تا دست از جلوگیری از رفتن به حج بردارد، زیرا که حج مهمتر از ترک آن دروغ است

و الله العالم.

سؤال ۱۰۷)

اگر زنی استطاعت رفتن به حج «حجهٔ الاسلام» برای او فراهم گردد اما همسرش نمی‌تواند در این مدت رفت و برگشت به حج از او بی‌نیاز باشد و همچنین نمی‌تواند با او هم به حج برود، در این صورت آیا جایز است که این زن، به حج برود؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، جایز است که آن زن به حج برود و جایز نیست که آن را ترک کند

و الله العالم.

سؤال ۱۰۸)

اگر زنی شیرده مستطیع گردد اما نوزادی شیرخواره دارد که از رفتن او به سفر حج، آسیب و زیان می‌بیند، آیا جایز است که او را رها کند و به حج برود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر سفر حج برای مادر شیرخواره سخت و دشوار بود مانند آن که کسی شیردهی یا سرپرستی و نگهداری او را بر عهده نگرفت و یا کسی جانشین مادر او نگردید تا از سفر حج برگردد در این صورت حج بر او واجب نیست

و الله العالم.

سؤال ۱۰۹)

در صورتی که دختری سن نُه سالگی قمری او به اتمام رسیده باشد یعنی به حد بلوغ رسیده باشد و سایر شرایط حج برای او فراهم گردد، آیا حج بر او واجب می‌شود با توجه و عنایت به این موضوع که رفتن او به حج بدون ولی و یا سرپرست نسبت به او کاری غیر ممکن می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

برای این دختر استطاعت محقق نمی‌شود مگر آن که ولی یا سرپرست او، او را همراهی کند، که با همراهی او آرامش و امنیت او فراهم گردد

و الله العالم.

سؤال ۱۱۰)

سالها پیش همسرم پولی را برای ثبت نام من به یکی از کاروانها پرداخت کرده است و در حال حاضر نام من برای رفتن به حج در آمده است، اما همسرم مرده است و من نمی‌دانم آن پولی که قبلاً برای ثبت نام من پرداخت کرده است خمسش را داده است یا نه؟ در حال حاضر وظیفه من چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض مذکور، پرداخت خمس بر شما واجب نمی‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۱۱۱)

اگر زنی بر خود نترسد و بتواند به تنهایی به سفر حج برود، آیا شرط است که محرمی را نیز به همراه خود ببرد و در صورتی که بترسد و نتواند آرامش و امنیت خود را حفظ کند، در این صورت آیا حج از او ساقط می‌شود یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر زن در سفر حج بر خودش نترسد همراه نمودن محرم شرط نمی‌باشد.

اما اگر بر خودش بترسد بر او واجب است که محرمی را با خود همراه کند، هر چند که مجبور باشد مزد و اجرت او را نیز پرداخت

نماید و اگر نتواند مزد و اجرت او را پرداخت نماید یا به همراه بردن محرم برای او فراهم نگردد حج بر او واجب نیست و الله العالم.

سؤال ۱۱۲)

من دختری هستم که پیش از فرا رسیدن بلوغم به همراه مادرم به حج رفتم و برادرم همه اعمالی را که خودم هم می‌توانستم انجام بدهم به نیابت انجام داد و در حال حاضر مستطیع می‌باشم و همچنین برای رفتن به حج هم استطاعت و توان دارم، آیا واجب است که آن را ادا کنم؟ و در صورت واجب بودن، آیا واجب است که ازدواج کنم؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر در حال حاضر مستطیع هستید بر شما واجب است که به حج بروید و در هر حال جایز است که ازدواج هم بکنید و الله العالم.

مسائلی از حج بذلی:

سؤال ۱۱۳)

اگر به شخصی همه هزینه‌های حج به جز هزینه و پول قربانی به صورت هدیه پرداخت شود و خود او نیز نمی‌تواند قربانی را از پول خود خریداری کند، آیا بر او واجب است که این بذل و هبه را قبول کند یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر می‌تواند به جای قربانی روزه بگیرد بر او واجب است که این هبه را قبول کند وگرنه واجب نیست و الله العالم.

سؤال ۱۱۴)

آیا دادن چک به مقدار و مبلغی که به اندازه هزینه و خرج حج است نوعی از بذل بشمار می‌آید، که پذیرفتن آن واجب باشد یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

نوعی از بذل می‌باشد و اگر آن مبلغ در بانک به صورت ذخیره موجود باشد واجب است که آن را قبول کند و الله العالم.

سؤال ۱۱۵)

اگر به کسی مالی بخشیده شد تا با آن حج را به جا آورد اما وی پیش از رسیدن به میقات فوت کرد، آیا بر بخشنده واجب است که باقیمانده مالی را که پیش آن شخص است، به ورثه‌اش پرداخت نماید؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر این مال را به عنوان اذن در تصرف و یا به عنوان هبه و بخشش به شرط آن که با آن به حج برود داده باشد می‌تواند از آن باز گردد و پول را مطالبه نماید

و الله العالم.

سؤال ۱۱۶)

آیا بهتر و افضل آن است که انسان حج مستحبی برای خودش به جا آورد و یا آن که هزینه حج را به برخی از مؤمنان که استطاعت مالی ندارند ببخشد و خودش به نیابت از دیگری حج را به جا آورد؟

*******بسمه تعالی:*******

برای خودش حج به جا آورد، افضل است

و الله العالم.

سؤال ۱۱۷)

اگر همسرم هزینه و مخارج حج را به عهده گرفت اما من می‌دانم که خمس اموالش را پرداخت نمی‌کند و من خودم شخصاً از مال ویژه خودم هم هزینه حج را دارا نمی‌باشم تکلیف من نسبت به آنچه که مربوط به هزینه حج از رفت و برگشت و فراهم نمودن ارز و خرید لباس احرام و قربانی است چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

چیزهایی که همسر شما به شما می‌دهد اگر می‌دانید که خمس به آن تعلق گرفته است و همسر شما موضوع تهیه و آماده نمودن آنچه که خود شما برای حج بدان نیازمندید را از آن اموال بر عهده شما نهاده است، در این صورت، تصرف شما در آن اموال به عنوان وکالت جایز نیست. اما اگر خودش آنچه را که شما برای سفر حج خود بدان نیاز دارید خریده است و در اختیار شما قرار داده است و یا آن که مالی را به شما پرداخت نموده تصرّف شما در آنچه که او به شما داده است، جایز است و خمس آن بر عهده همسر شماست

و الله العالم.

سؤال ۱۱۸)

اگر همسرم به هنگام عقد ازدواج به من وعده داده است که یک بار مرا به همراه خود به حج ببرد، آیا حج بر ذمّه من مستقر شده است؟

*******بسمه تعالی:*******

به محض وعده حج، استطاعت محقق نمی‌شود، مگر آن که همسر شما آن را در ضمن عقد بر خودش شرط کرده باشد و حاضر هم باشد که به آن شرط عمل کند، هر چند حاضر بودن ایشان بعد از درخواست شما از ایشان باشد که در این صورت حج بر شما واجب می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۱۱۹)

اگر به زنی هزینه‌های حج پرداخت شود و می‌داند که بذل و بخشش کننده که همان همسر اوست، بذل و بخشش او همراه با منّت است به گونه‌ای که باعث ذلّت او می‌گردد، آیا بر این زن واجب است که این بذل و بخشش را قبول کند یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض مذکور اگر این ذلّت و خواری که گفته شده است از بافته‌های ذهنی و اوهام و تخیّلات او نباشد و ذلّت و خواری او حقیقی باشد، حج بر او واجب نیست

و الله العالم.

سؤال ۱۲۰)

من زنی هستم که فرزندم می‌خواهد مرا به همراه خود به حج ببرد، با این که من استطاعت مالی هم ندارم و از سوی دیگر همسرم رضایت نمی‌دهد که به حج بروم، وظیفه من چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

به محض بذل و بخشش استطاعت فراهم می گردد و حج واجب می‌شود و اجازه همسر معتبر نیست

و الله العالم.

مسائلی از اجازه همسر در حج:

سؤال ۱۲۱)

من زنی مستطیع می‌باشم اما همسرم اجازه نمی‌دهد که به حج بروم وظیفه من چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض سؤال، اجازه شوهر اعتباری ندارد

و الله العالم.

سؤال ۱۲۲)

همسرم داراست و وضع مالی خوبی دارد، اما مرا از رفتن به حج باز می‌دارد و راضی نمی‌شود که مقداری از اموال ویژه خودم را نیز برای هزینه کردن سفر حج به فروش برسانم، در حال حاضر کدام یک مقدم است اطاعت همسر یا رفتن به حج؟

*******بسمه تعالی:*******

مجرد جلوگیری و ممانعت همسر مانع از وجوب حج نمی گردد

و الله العالم.

سؤال ۱۲۳)

اگر یقین دارم که رفتن من به حج بدون اجازه شوهرم مرا در معرض طلاق قرار خواهد داد و مشکل بزرگ و دشواری در زندگی من رخ می‌دهد، آیا در این صورت باز هم حج بر من واجب می گردد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر رفتن شما به حج شما را به سختی و مشقّت دچار می‌سازد در این صورت حج بر شما واجب نمی گردد

و الله العالم.

سؤال ۱۲۴)

اگر مردی همسرش را از رفتن به حج مستحبی نهی کرد اما همسرش اهمیتی به این نهی نداد و آن زن به حج رفت، آیا حج مستحبّی او صحیح می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر منافاتی با حق شوهرش داشته باشد، حج او صحیح نمی‌باشد بلکه بنا بر احتیاط خارج شدن زن از منزل باید به رضایت شوهر باشد حتی در صورتی که منافاتی با حق شوهر نداشته باشد

و الله العالم.

سؤال ۱۲۵)

آیا صحّت حج مستحبّی برای زن، متوقف و مشروط به اجازه شوهرش می‌باشد حتی در مواردی که حج او منافاتی هم با حقوق همسرداری او نداشته باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

چنانچه خارج شدن از منزل به اذن شوهر بوده و انجام حج مستحبی نیز منافاتی با حق شوهر نداشته باشد مثل اینکه با همراهی شوهر به حج رفته صحت حج مستحبی موقوف به اجازه شوهر نیست

و الله العالم.

سؤال ۱۲۶)

اگر شوهری به همسرش اجازه داد که به حج مستحبّی برود و همسرش با اجازه او به شهرهای مقدّس مکه و مدینه سفر کرد، آیا شوهرش حق دارد بار دیگر او را پیش از احرام بستن و یا بعد از احرام بستن باز دارد و ممانعت کند؟

*******بسمه تعالی:*******

این مسأله دو صورت دارد:

صورت اول:

اگر این ممانعت و باز داشتن، پیش از احرام بستن باشد و زن پیش از تمام کردن حج بتواند به خانه و کاشانه‌اش برگردد، واجب است که باز گردد.

صورت دوم:

اگر بعد از احرام بستن و یا قبل از آن باشد امّا نتواند پیش از تمام کردن حج به خانه و کاشانه خود باز گردد در این صورت حج او صحیح است

و الله العالم.

«وصیت به حج»

سؤال ۱۲۷)

کسی وصیت کرده است که شخص ناقص العضو از طرف او حج به جا آورد و نقص عضو آن شخص به طور طبیعی برای به جا

آوردن اعمال حج در حجهٔ الاسلام و غیر آن، تأثیر دارد [و نمی‌توانـد آن را به طور صحیح به جا آورد] آیا عمل به این وصیت لازم است؟

******بسمه تعالی:******

برای حج غیر واجب چنین کاری جایز است

و الله العالم.

سؤال ۱۲۸)

شخصی بدون آن که مشخص و معین کند وصیت به حج کرد و ورثه احتمال می‌دهند که حج بر او مستقر شده است، آیا بر آنها واجب است که هزینه آن را از اصل اموال او خارج سازند یا نه؟

******بسمه تعالی:******

از ثلث اموال او خارج می‌شود، مگر آن که معلوم شود که مستطیع بوده و شک دارنـد که حج را انجام داده است یا نه [که در این صورت از اصل اموال او خارج می‌شود]

و الله العالم.

سؤال ۱۲۹)

شخصی وصیت کرد که برخی از املاک مشخص و معین او پس از فوت او بفروش برسد و با پول آن از طرف او حج نیابتی به جا آورده شود و وقتی فروخته شـد درآمد حاصل از آن به مقدار زیادی بیشتر از اجرت و هزینه حج نیابتی می‌باشد، با این مقدار زیادی چه باید کرد؟

******بسمه تعالی:******

اگر وصیت به حجهٔ الاسلام کرده است زیاده آن اگر از ثلث اموال بیشتر و زیادتر نباشد، در کارهای خیر هزینه و مصرف می‌شود و اگر حجهٔ الاسلام در ذمه میت نبوده و به غیر حجهٔ الاسلام وصیت کرده چنانچه قیمت آن ملک زایـد بر ثلث نباشـد پس از نائب گرفتن برای انجام حج از طرف میت مقدار زیادتر نیز اگر وافی به حج باشد در حج دیگری برای میت صرف می‌شود و اگر وافی به حج دیگر نباشد در کارهای خیر برای میت صرف می‌شود و زاید بر ثلث میت در هر دو صورت ملک ورثه است و نفوذ وصیت در آن احتیاج به اجازه ورثه دارد

و الله العالم.

سؤال ۱۳۰)

شخصی استطاعت مالی دارد و نامش را در سازمان حج و زیارت ثبت کرد و پیش از آن که نوبت او فرا رسد و قرعه به نام او درآید مُرد و وصیت کرده که پسرش به نیابت از او حجهٔ الاسلام را به جا آورد و در همان حال پسرش نیز مستطیع بود و یا آن بعد از فوت پدرش مستطیع گردید اما راه برای او باز نبود و استطاعت طریقی نداشت اما در حال حاضر پس از فوت پدرش استطاعت طریقی برای او فراهم گردید. آیا حج خود را مقدم بدارد یا آن که حج پدرش را بر اساس وصیت او مقدم بدارد؟

در حال حاضر وظیفه‌ی او چیست؟

******بسمه تعالی:******

از طرف خودش حج به جا آورد و از طرف پدرش برای حج بلدی نیابت بگیرد

و الله العالم.

سؤال ۱۳۱)

اگر کسی به فرزند بزرگترش وصیت کرد که پس از فوت او حج به جا آورد، اما پس از فوت پدر، از ارثی که به او رسیده بود خود فرزند مستطیع گردید، در این حالت، آیا بر فرزند واجب است که اول از طرف پدرش حج به جا آورد سپس از طرف خودش یا آنکه بر او واجب است که حج خود را بر حج پدر مقدم بدارد؟

*******بسمه تعالی:*******

بر او واجب است که حج خود را مقدم بدارد

و الله العالم.

سؤال ۱۳۲)

شخصی وصیت کرد که از ثلث او حج به جا آورند و یک شخصی را نیز برای ادای آن معین کرد اما ورثه شخص دیگری را برای حج به نیابت انتخاب کردند.

حکم حج او چگونه است و اجرت و هزینه او بر عهده کیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر آن شخص معین از رفتن به حج خود داری کرد یا نتوانست به حج برود چیزی بر ورثه نیست وگرنه اگر آنچه که او وصیت کرده است، غیر از حجهٔ الاسلام است یعنی حج واجب نیست بلکه حج مستحبی بوده است واجب است که همان شخص معین را از ثلث میت به نیابت انتخاب کنند و نائب گرفتن شخص دیگری برای حج کفایت نمی‌کند و اگر حج او حجهٔ الاسلام باشد میت بریء الذمّه می‌گردد و واجب است که مؤنه و هزینه حج در کارهای خیر مصرف شود و در این دو فرض، اجرت و مزد حج شخص دیگر بر عهده کسیست که آن شخص را برای انجام حج به نیابت از میت تعیین کرده است و از ترکه میت و یا از ثلث او پرداخت نمی‌گردد

و الله العالم.

سؤال ۱۳۳)

اگر کسی وصیت کرد که از طرف او حج به جا آورند و معلوم نبود که آیا منظور او حج بلدیست یا حج میقاتی و یا اعم از هر دوی آنهاست، وظیفه وصی او در این باره چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر آن را مقید به بلدی نکرده است و مالی که برای آن تعیین کرده به مقداری نیست که ظاهر در حج بلدی باشد حج میقاتی از طرف او کفایت می‌کند

و الله العالم.

سؤال ۱۳۴)

اگر کسی وصیت کرد که از طرف او حج بلدی به جا آورند، اما شخصی به صورت تبرعی و داوطلبانه برای او از میقات حج نیابتی به جا آورد با این کار، آیا میّت بریء الذمّه می‌شود و آیا به مقتضای وصیت دیگر نیازی به نیابت از او برای حج بلدی نیست؟

******بسمه تعالی:******

در مورد سؤال چنانچه میت به حَجهٔ الاسلام وصیت کرده بود و قبل از نایب گرفتن برای حج بلدی شخص دیگر تبرّعاً برای میت حج انجام داده ذمه میت بریء شده است و احتیاج به نائب گرفتن برای حج بلدی نیست و بنا بر احتیاط هزینه حج بلدی اگر زائد بر ثلث نباشد در خیرات برای میت صرف می‌شود و اگر زائد بر ثلث باشد فقط هزینه حج میقاتی در خیرات برای میت مصرف می‌شود مگر اینکه ورثه نسبت به زائد هم اجازه کرده باشند که در صورت اجازه آنها مقدار زائد نیز در خیرات برای میت صرف می‌شود.

و چنانچه حجی که میت به آن وصیت کرده غیر از حجهٔ الاسلام باشد باید برای حج بلدی از طرف میت نایب بگیرند البته در صورتی که هزینه آن زائد بر ثلث نباشد و اگر زائد بر ثلث باشد احتیاج به اجازه ورثه دارد و اگر آنها اجازه ندهند برای حج میقاتی از طرف میت نایب می گیرند

و الله العالم.

سؤال ۱۳۵)

زنی وصیت کرده که از طرف او حج به جا آورند و مشخص نکرده که حج بلدی یا میقاتی به جا آورند. در حالی که همسر او نیز فوت کرده است و کودکان خردسالی هم دارد اگر خواسته شود که حج بلدی را از اموال او پرداخت کنند و ادا نمایند برای کودکان او مشکل و دشوار خواهد شد.

در حال حاضر وظیفه چیست؟

******بسمه تعالی:******

اگر آن زن حجهٔ الاسلام را وصیت کرده بود در صورتی که آن را مقید به بلدی نکرده و مالی را که برای آن تعیین کرده به مقداری نیست که ظاهر در حج بلدی باشد حج میقاتی از طرف او کفایت می کند و چنانچه ظاهر وصیت حج بلدی باشد لازم است که حج بلدی به جا آورده شود و در صورتی که هزینه آن بیش از ثلث اموال اوست بخشی از سهم آنها برداشته شود تا هزینه آن تأمین شود. بدین صورت که هزینه سفر از بلد تا میقات از ثلث اموال و هزینه میقات تا مراحل بعد از آن از اصل اموال او پرداخت شود و وجود کودکان خردسال تأثیری در این حکم ندارد

و الله العالم.

سؤال ۱۳۶)

اگر کسی از رفتن به حج عاجز و ناتوان باشد و وصیت کرده که پس از فوت او حج به جا آورند و بعد خود وی کسی را نایب گرفته تا در زمان حیات او برای او حج انجام دهد در این صورت، آیا لازم است که به وصیّت سابق او عمل شود، یا آن که وصیت او لغو می‌شود؟

******بسمه تعالی:******

اگر آنچه که وصیت کرده بود حجهٔ الاسلام باشد، وصیت او لغو می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۱۳۷)

اگر کسی برای خودش حج به جا آورده بود ولی وصیت کرد که پس از فوت او نیز حج به جا آورده شود و معلوم نیست آنچه وصیت کرده است حجهٔ الاسلام است مثل اینکه برای او آشکار شده است که حج قبلی او باطل بوده و یا آن که در آن زمان که خودش انجام داد مستطیع نبوده است تا آن که از اصل اموال او خارج شود و یا آن که این حج، احتیاطی یا استحبابیست تا از ثلث اموال او خارج شود و در صورتی که ثلث برای حج کافی نبود اجرای آن متوقف و مشروط به موافقت ورثه باشد.

در چنین مواردی چه باید کرد؟

*******بسمه تعالی:*******

هزینه آن از ثلث خارج می‌شود مگر آن که معلوم شود که پس از فراهم شدن استطاعت حجّش را به جا نیاورده است که در این صورت، حج میقاتی او از اصل اموالش خارج می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۱۳۸)

اگر کسی برای انجام دادن حج برای سالهای متعددی وصیت کرد و برای هر سال مبلغی را معین و مشخص کرد در حال حاضر آنچه که وصیت کننده معین کرده است برای هزینه‌های حج کفایت نمی‌کند، آیا جایز است که هزینه‌های دو سال را برای یک سال هزینه کنند؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر هزینه‌های دو سال برای یک سال کافی باشد هزینه و مصرف شود وگرنه بیش از دو سال نیز هزینه شود تا هزینه حج را تأمین کند

و الله العالم.

سؤال ۱۳۹)

اگر شخصی فوت نموده و وصی دارد و وصی او به اجرای وصیّت او پرداخته و از جمله وصیتهای او حج است و کسی را به عنوان نائب انتخاب کرد [و نائب اعمال حج را بر اساس حکم قاضی عامه انجام داد و بدون آن که خودش یقین داشته باشد] و بدون آن که هلال [اوّل ماه ذی الحجه] ثابت شود و احتمال دید آن را هم داشته باشد، حج را به پایان رساند آیا این حج او از میت کفایت می‌کند یا خیر؟ و در صورتی که این حج کافی و مجزی نباشد، پولی که وصی به نائب پرداخت کرده است و آنها را برای کرایه وسیله نقلیه و قربانی هزینه کرده است، در این صورت آیا نائب باید پول را به وصی باز گرداند یا خیر؟ در حالی که نصف آن را برای زیارت ائمه بقیع و پیامبر اکرم صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّم هزینه و مصرف کرده است و اگر حتماً باید همه پولها را یا آن که باقیمانده آنها را باز گرداند در حالیست که نائب نمی‌تواند آنها را در عرض یک سال یا بیشتر باز گرداند و از خود وصی دربارهی مجاز بودن یا بخشش آن نیز سؤال کرده است، نظر حضرت عالی در این باره چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر هلال ماه [ذی الحجه] ثابت نشده بود و احتمال دیدن آن را هم نمی‌داد در این صورت حج او فاسد می‌باشد و نائب ضامن است و چنانچه قرارداد اجاره مقید به همان سال بوده، بر نائب واجب است هر آنچه که برای اجرت زیارت پیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ

آلِه وَ سَلَّم و ائمه بقیع عَلَیْهِمُالسَّلَام هزینه کرده است از آن استثنا کند و بقیه را به وصی برگرداند و این کار، در صورتیست که قرارداد اجاره به صورت مرسوم و متعارف باشد.

اما اگر فقط برای حج اجیر شده بود، اجاره باطل می‌شود و بر نائب واجب است که تمام اجرت را برگرداند.

و اگر قرارداد اجاره به خود همان سال مقید نشده بود بر نائب است که در سال دیگری حج را به جا آورد و در صورتی که وصی بخواهد او را از این کار رها سازد باید خودش متحمل آن گردد نه آن که از مال میّت آن را محاسبه کند [و از اموال او هزینه کند]. بلی، اگر نائب حج را به جا آورد و قصد قربت نیز از او به هنگام انجام دادن اعمال تحقق یافت مانند آن که بعد از پایان یافتن حج متوجه شد و وصی و ورثه احتمال می‌دهند که حج او صحیح بوده زیرا احتمال می‌دهند که حکم قاضی عامه با واقع مصادف شده باشد در این صورت تکلیف از او ساقط می‌شود و بر آنها واجب نیست که در سال دیگر نائب بگیرند و در این صورت نائب مستحق تمام اجرت می‌باشد

و الله العالم.

مسائلی درباره‌ی نیابت حج:

سؤال ۱۴۰)

کسی که توانمند و غنی است اما نمی‌تواند به حج برود زیرا که دولت از رفتن او جلوگیری می‌کند یا نمی‌تواند ویزای مکه را تهیه کند، آیا واجب است که نائب بگیرد؟ اگر راه بسته بود و شخص غنی و توانمند فوت کرد، آیا بر ورثه او واجب است که نائب بگیرند؟

******بسمه تعالی:******

بنا بر احتیاط واجب است که نائب بگیرد و اگر نائب نگرفت تا آن که فوت کرد بنا بر احتیاط، واجب است که ورثه کبار او از سهم خود هر چند از میقات باشد برای او حج به جا آورند اگر به اندازه حج کافی باشد

و الله العالم.

سؤال ۱۴۱)

کسی که بر تقلید خود از آیهٔ الله العظمی خویی (قدس سره) باقی مانده است و در حال حاضر مبتلا به بیماری قند است و به هنگام راه رفتن مسافت طولانی احساس خستگی شدیدی می‌کند، از حضرت عالی چنین سؤالی را مطرح می‌کند که: آیا می‌تواند کسی را به نیابت از خود به حج بفرستد با توجه به اینکه تا کنون به حج نرفته است و در حال حاضر در قید حیات هم هست؟

******بسمه تعالی:******

اگر می‌تواند راه برود هر چند که سواره هم باشد.

همانگونه که در حال سعی و طواف چنین کاری صورت می‌گیرد مثل اینکه می‌تواند سوار بر ویلچر و کالسکه آنها را انجام دهد در این صورت باید خودش حج را انجام دهد و نایب گرفتن مجزی نیست

و الله العالم.

سؤال ۱۴۲)

اگر میّتی که از جهت مالی قطعاً مستطیع بوده است اما در حال حیاتش نمی‌دانسته است که شرایط دیگر برای او فراهم بوده است یا نه، آیا واجب است که از طرف او حج به جا آورند؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، بنا بر احتیاط، بر کبار ورثه او واجب است که از سهم خود از ارث برای او نائب بگیرند

و الله العالم.

سؤال ۱۴۳)

برای کسی که به خاطر پیری و یا بیماری و مانند آنها جایز است که برای حجهٔ الاسلام خود، نائب بگیرد، آیا ترجیح داده می‌شود که خودش حج را با تحمّل سختی و مشقّت به جا بیاورد و در مواردی که توان انجام آن را ندارد نائب بگیرد، یا ترجیح داده می‌شود که برای همه اعمال نائب بگیرد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر بر او نائب گرفتن واجب شده است، در صورتی که بخواهد با سختی و مشقّت خودش حج را به جا آورد، بعید نیست مجزی باشد

و الله العالم.

سؤال ۱۴۴)

اگر شخص مکلف به علت به دست آوردن مالی که برای تحقق استطاعت کافی بوده است، مستطیع شود. اما به علت مانع شرعی مانند فراهم نشدن گذرنامه نتواند به حج برود، در صورتی که فرض شود که آن مال با همین مقدار، برای استطاعت در سالهای دیگر کافی نباشد و دیگر چیزی ندارد که استطاعت خود را کامل کند، در این صورت، آیا حج، حتی اگر به سختی و زحمت هم باشد، بر او واجب می گردد یا خیر؟ و آیا می‌تواند نسبت به آن مال جمع آوری شده چندان پایبندی نداشته باشد و آن را برای نیازهای خود هزینه کند؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط استحبابی آن است که کسی را به عنوان نائب در سال جاری انتخاب کند

و الله العالم.

سؤال ۱۴۵)

اگر بر مکلف عمل جراحی بر مثانه او انجام شده باشد و در حال حاضر نتواند به صورت نشسته ادرار کند و باد معده نیز از او خارج می‌شود و به صورت ایستاده ادرار می کند، اگر از نظر مادّی مستطیع شد، آیا بر او جایز است که کسی را به عنوان نائب به حج بفرستد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر برای او سفر کردن و به دست آوردن طهارت با کیفیت مطلوب در حق خودش برای به جا آوردن طواف و نماز آن، امکان دارد، باید خودش به حج برود.

و اگر برای او سفر کردن امکان ندارد یعنی برای او سخت و دشوار است باید کسی را برای نیابت، آماده سازد و او را برای انجام

حج نیابتی از طرف خود بفرستد و احتیاط آن است که نائب، صروره باشد [یعنی تا کنون به حج نرفته باشد]

و الله العالم.

سؤال ۱۴۶)

آیا نائب شدن از شخص زنده برای عمره مفرده مستحب جایز است؟

مواردی که در آنها نیابت از زنده جائز است غیر از نماز و روزه کدام است؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، نائب شدن از طرف شخص زنده در عمره مفرده مستحبی و طواف و زیارت ائمه اطهار عَلَیْهِمُالسَّلَام و معروفین و شناخته شدگان از صالحان که به اهل بیت عَلَیْهِمُالسَّلَام منسوب هستند جایز است و همچنین حجهٔ الاسلام در صورتی که خود شخص مکلّف از انجام دادن آن عاجز و ناتوان باشد

و الله العالم.

سؤال ۱۴۷)

برخی از خدمه کاروانها به نیابت از دیگران حج به جا می‌آورند، اما بر اثر حجم بسیار کارها و آشفتگی خاطر ممکن است که از نیابت غافل شوند و از طرف خودشان مُحرم شوند. آیا احرام آنها باطل می‌شود و بر آنها واجب است که احرام خود را تجدید کنند؟

*******بسمه تعالی:*******

نیّت اجمالی برای نیابت کافی می‌باشد به طوری که اگر از او سؤال شود که از طرف چه کسی مُحرم می‌شود، پاسخ دهد که از طرف فلانی مُحرم می‌شوم. اما اگر به طور کلی فراموش کند به گونه‌ای که اگر از او سؤال شود، اشتباهی پاسخ می‌دهد که از طرف خودم مُحرم می‌شوم در این صورت احرام او از شخص دیگری [منوب عنه]واقع نمی‌شود

و الله العالم.

سؤال ۱۴۸)

شخصی برای ادای اعمال حج از طرف دیگری نائب شد و از شهر و دیار خود به همین نیّت حرکت کرد وقتی که به میقات رسید و برای عمره تمتع محرم شد به طور کلی فراموش کرد، به طوری که اگر از او سؤال می‌شد که چه می کنی پاسخ می‌داد که برای خودم مُحرم می‌شوم و متوجه خطا و اشتباه خود نبود تا آنکه وارد مکه گردید، در حال حاضر تکلیف او چیست؟

و آیا جایز است که از احرام خودش دست بردارد و آن را بار دیگر از طرف منوب عنه به جا آورد یا آن که بر او لازم است که حج را به نیّت خودش به جا آورد؟

*******بسمه تعالی:*******

جواب آن از مسأله قبلی مشخص شد و بر او واجب است که حج را به نیت خودش به پایان برساند، واللّه العالم.

سؤال ۱۴۹)

اگر کسی خود را به نیابت از دیگری اجیر کرد یا آن که قصد داشت که به صورت تبرّعی از شخص دیگری نائب شود و برای

عمره یا حج مُحرم شد ولی در حال حاضر شک دارد که به هنگام احرام بستن، قصد و نیّت کرده است یا نه، تکلیف او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

دو صورت دارد:

اگر به صورت تبرعی و هدیه‌ای مُحرم شده است، حج را به نیّت واقعی آن کسی که مُحرم شده است به پایان برساند و همچنین اگر برای انجام دادن اعمال حج نه در خصوص این سال اجیر شده بود به همان شکل اعمال را به پایان برساند و این حج، از آن شخص دیگر مجزی نخواهد بود.

اما اگر مخصوص همان سال اجیر شده باشد بعید نیست که از طرف کسی که اجیر شده است احرام او واقع شود. پس از طرف او حج را به پایان می‌رساند و از طرف آن شخص هم مجزی خواهد بود

و الله العالم.

سؤال ۱۵۰)

کسی که در حج نائب شده است، اگر به هنگام رسیدن به میقات نیابت را فراموش کرد و برای خودش مُحرم شد، آیا این احرام، از طرف خودش منعقد می‌شود یا خیر؟ و آیا عدول کردن او به عمره مفرده یا به عمره تمتع برای کسی که از طرف او اجیر شده است، مجزی می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

جواب این مسأله نیز از مسأله قبلی آشکار شد و در هر حال جایز نیست به عمره مفرده و یا به عمره تمتع برای کسی که او را اجیر کرده است عدول کند

و الله العالم.

سؤال ۱۵۱)

اگر کسی از طرف شخصی مثلاً زید نائب شد و نیّت کرد ولی به خاطر غفلت از طرف کس دیگری مثلاً عمرو مُحرم شد، تکلیف او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر نیّت او این بوده که از طرف کسی که اجیر شده است یا به صورت تبرّعی و هدیه‌ای است، مُحرم شود و از روی اشتباه و خطا به جای نام او نام شخص دیگری را برده است، این احرام او، از طرف اجیر کننده و یا کسی که به صورت تبرّعی و هدیه‌ای مُحرم شده است واقع می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۱۵۲)

کسی که در اعمال حج، از طرف شخص دیگری نائب شده است، اگر احرام عمره تمتع را از طرف خودش انجام داد و اعمال عمره یا برخی از اعمال آن را نیز از روی جهل و یا فراموشی انجام داد حکم و وظیفه او چیست؟

با توجه به اینکه این شخص از طرف منوب عنه برای همین سال برای حج اجیر شده است، آیا برای باقیمانده اعمال خود نیّت خود را به همان شخص برگرداند؟ و اگر چنین کاری مجاز است اعمال گذشته او که نیّت آن از طرف خودش بوده است نه از طرف

منوب عنه، حکم آن چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر قصـد احرام از طرف خودش از بـاب اشـتباه و خطـا بوده است و نیّت اجمـالی او این بوده است که از طرف دیگری مُحرم شود، همـانگونه کـه در برخی از پاسـخهای قبلی گـذشت ایـن احرام از طرف منـوب عنه واقـع شـده است و بـا همـان نیّت آن را به پایـان می‌رساند و الا اگر برای حجة الاسـلام به نیت خودش محرم شده در حالی که مکلف به حجة الاسلام نبوده آنچه از اعمال که انجام داده رها می کند و به میقات بر می گردد و از آنجا به نیت منوب عنه محرم می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۱۵۳)

اگر کسی برای حج بلدی اجیر شد، اما در ساعت حرکت غافل شد که نیّت آن را انجام دهد، آیا همان نیّت قبلی او کافی می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

در صورتی که به نیّت مخالف دیگری عدول نکرده باشد، همان نیّت قبلی او کافی می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۱۵۴)

اگر کسـی برای حج بلدی اجیر شود و پیش از فرا رسـیدن فصل حج، به سوی شـهر متوفی حرکت کرد سـپس به سوی شهر خویش بـاز گشت و قصـد داشت که سـفر حـج را از همـان جـا شـروع کنـد و از همـان جا به سوی مکّه حرکت کرد، آیا این کار او مجزی می‌باشد؟ و آیا حج او بلدی می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

چنانچه مورد اجاره حـج بلـدی در مقابل حج میقاتی باشد همانطور که در نایب فرسـتادن عاجز برای انجام حج از این قبیل است در این صورت نیت به هنگام خارج شـدن از بلد نایب هم کفایت می کند، اما اگر مورد اجاره حج از بلد میت باشد باید قصد شـروع از بلد میت باشد یعنی بلد میت مبدأ سفر به حج باشد و غیر آن مجزی نیست

و الله العالم.

سؤال ۱۵۵)

اگر شخص مکلّفی بخواهد از طرف میّتی به صورت تبرّعی حج به جا آورد اما نمی‌داند که آیا این میّت در زمان حیات خود حج به جا آورده است یا نه، آیا نیّت حجة الاسلام برای او در نظر داشته باشد یا چیز دیگری را؟

*******بسمه تعالی:*******

در مورد سؤال، نائب، حج را به نیت آنچه در زمان موت منوب عنه از او مطلوب بود به جا می‌آورد

و الله العالم.

سؤال ۱۵۶)

در مناسک حضرت عالی چنین فرموده‌اید:

«اگر لباس طواف و پول قربانی او از مالی باشد که حق شرعی بدان تَعَلّق گرفته است، حج او صحیح نمی‌باشد» اگر مکلّف نمی‌داند هر آنچه که از اموال در حال حاضر در دست اوست، خمس بدان تعلق گرفته است و یا آن که خمس آن را به افرادی که مستحق آن نبوده‌اند پرداخت کرده است و یا آن که فقط سهم سادات آن را پرداخت کرده است، با همه اینها، حج خود را انجام داده است. پس از فوت او می‌خواهند به صورت نیابتی از طرف او حج به جا آورند، در حال حاضر باز هم حجهٔ الاسلام را نیّت کنند و یا چیز دیگری را؟

*******بسمه تعالی:*******

صحیح نبودن حج در صورتیست که لباس و قربانی خود را با عین همان مال خریداری کرده باشد.

اما اگر به ثمن کلی و در ذمه خریداری کرده باشد و پول آن را به عنوان وفای به ثمن و اداء دین پرداخت کرده باشد، حج مذکور صحیح است و برای نائب همین مقدار کافیست که نیّت کند آنچه که از میّت به هنگام فوت، مطلوب بوده است را انجام می‌دهد، که اگر حجهٔ الاسلام بر ذمّه او بود، از طرف او حجهٔ الاسلام واقع می‌شود و اگر حج مستحبّی بود از طرف او واقع خواهد شد

و الله العالم.

سؤال ۱۵۷)

در فرض سؤال قبلی، آیا پیش از فوت بر او واجب است که حج را بار دیگر به جا آورد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر پس از انجام دادن همه مناسک حج، برای او شک و تردید پیش آمد اعتنایی به شک خود نکند و اعاده کردن آن بر او لازم نیست.

و اگر شک او در آغاز اعمال حج بود، در اینجا دو حالت دارد:

حالت اول:

آن چه که در دست اوست یقین ندارد که حق شرعی قبلاً به آن تعلق گرفته است که در اینجا بنا بر عدم تَعَلُّق حق شرعی می گذارد.

حالت دوم:

یقین دارد که حق شرعی بدان تَعَلُّق گرفته است، اما یقین به ادا و پرداخت آن ندارد و در این حالت لازم است که آن را ادا نماید سپس آن را در مناسک و اعمال حج هزینه کند و در هر حال، حکم شرعی خریدن لباس احرام و قربانی با پولی که خمس بدان تعلق گرفته است، در جواب سابق بیان شد

و الله العالم.

سؤال ۱۵۸)

اگر شخصی برای نیابت از شخص دیگری اجیر شد اما نائب و اجیر کننده صیغه شرعی قرارداد را جاری نکردند و نائب اعمال حج را بر اساس وظیفه منوب عنه انجام داد، آیا در این مورد اشکالی هست؟

*******بسمه تعالی:*******

در صورت مذکور عمل انجام شده، مجزی می‌باشد و هیچ اشکالی ندارد و نائب مستحق اجرت مشخص و معین شده می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۱۵۹)

اگر شخص مکلّف قبلاً به حج نرفته باشد، آیا بر او جایز است که به نیابت از دیگری حج را به جا آورد؟

******بسمه تعالی:******

در جایز بودن نیابت، شرط نیست که نائب، به حج رفته باشد.

کسی که در طول عمر خویش به حج نرفته است می‌تواند برای انجام حج از طرف دیگران نائب شود بلکه کسی که نمی‌تواند خودش شخصاً به حج برود احتیاط آن است که شخصی را که تا کنون به حج نرفته است آماده و مهیا سازد و او را به نیابت به حج بفرستد

و الله العالم.

سؤال ۱۶۰)

اگر فرزند، بدون اجازه پدر، کسی را برای نیابت از پدرش برای رفتن به حج اجیر کرد، آیا حج نائب اجیر شده صحیح می‌باشد؟ و آیا مجزی از حج پدر خواهد بود یا خیر؟

******بسمه تعالی:******

مجزی بودن حج نائب از طرف پدر، محل اشکال است

و الله العالم.

سؤال ۱۶۱)

شخصی برای انجام دادن اعمال حج به مدینه منوره رفت و قصد داشت که حجهٔ الاسلام را به جا آورد و پیش از انجام دادن اعمال، فوت کرد، در این حالت، همراهان او می‌توانند از اموالی که بجا نهاده است، کسی را به عنوان، نائب برگزینند بدون آن که از حاکم شرعی یا از ورثه او اجازه بگیرند؟

******بسمه تعالی:******

اگر حج بر او مستقر شده بود، بر همراهان اوست که از اموال او کسی را نایب بگیرند که از طرف او حج انجام دهد و احتیاج به اجازه گرفتن از ورثه او یا از حاکم شرعی نیست

و الله العالم.

سؤال ۱۶۲)

آیا انجام دادن حج یا عمره مفرده به نیابت از امام زمان یا یکی از معصومین عَلَيْهِمُالسَّلَام جایز است؟

******بسمه تعالی:******

آری، جایز است

و الله العالم.

سؤال ۱۶۳)

آیا نائب گرفتن شخص برای حج استحبابی، از طرف شخص زنده، جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، جایز است

و الله العالم.

سؤال ۱۶۴)

کسی که برای خودش مُحرم به احرام عمره تمتع مستحبّی شده است، آیا می‌تواند از آن عدول کند و برای پدرش حج به جا آورد؟

*******بسمه تعالی:*******

جایز نیست که عدول کند و بر او واجب است که از طرف خودش آن حج را به پایان برساند

و الله العالم.

سؤال ۱۶۵)

کسی که برای ادای عمره تمتع به نیّت خودش وارد شهر مکه شد و حج او مستحبی بود، آیا می‌تواند دست از آن بردارد و خودش را برای ادای حج به نیابت از شخص دیگری اجیر کند؟

*******بسمه تعالی:*******

خیر، نمی‌تواند چنین کاری را انجام دهد

و الله العالم.

سؤال ۱۶۶)

آیا جایز است که بابت انجام دادن عمره مفرده نیابتی که به نیّت رجاء است، اجرت و مزدی دریافت گردد؟

*******بسمه تعالی:*******

مانعی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۱۶۷)

کسی که به مرحله‌ای در سن و سال است که به درجه خرفتی رسیده است، آیا واجب است که از طرف او حجّی به جا آورده شود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر برای او حالت توجه و التفات رخ دهد و در همان حال، کسی را به نیابت از خویش برای اعمال حج انتخاب کند و یا برای این چنین کاری اجازه دهد، حج نائب که او را به نیابت انتخاب کرده و همچنین کسی که به او اجازه چنین کاری داده است، مجزی خواهد بود، و گرنه حج از طرف او به صورت قضا به جا آورده نمی‌شود مگر پس از فوت او

و الله العالم.

سؤال ۱۶۸)

کسی که برای عمره تمتع از طرف خودش مُحرم شد و اولین سفر حج او هم نیست و پس از انجام دادن اعمال یا به هنگام انجام دادن اعمال حج بخواهد آن را به نیابت از شخص دیگری عوض کند، آیا این کار او صحیح است؟

*******بسمه تعالی:*******

بر او جایز نیست که چنین کاری را انجام دهد

و الله العالم.

سؤال ۱۶۹)

حضرت عالی در مناسک فرموده‌اید:

«نائب شدن معذورین در اعمال حج جایز نیست» آیا تفاوت است میان عذری که ناگهانی و در هنگام عمل پیش می‌آید با غیر از آن یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

نیابت معذورین جایز نیست مگر آن که عجز و ناتوانی آنها به صورت اتفاقی و ناگهانی به هنگام انجام دادن اعمال رخ دهد

و الله العالم.

سؤال ۱۷۰)

آیا نیابت عذرداران مانند کسی که قرائت [حمد و سوره او در نماز]صحیح نیست جایز است و آیا تفاوت میان حج واجب یا مستحبّی وجود دارد؟

*******بسمه تعالی:*******

حکم نیابت معذورین در حج واجب در جواب سابق بیان شد، امّا در حج مستحبی نیابت معذور از دیگری مانعی ندارد، بلکه اگر مستأجر عالم به حال باشد اجیر شدن معذور در حج مستحبی و اجرت گرفتن نیز مانعی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۱۷۱)

اگر کسی در طواف نساء و نماز آن معذور باشد آیا جایز است که به عمل او اکتفا شود و مجزی می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، جایز است که به حج او اکتفا شود و مجزی می‌باشد.

اما طواف نساء و نماز آن بر عهده منوب عنه باقی می‌ماند و اگر خودش عاجز و ناتوان بود که آن را انجام دهد بر او واجب است که نائب بگیرد

و الله العالم.

سؤال ۱۷۲)

حکم در مورد جایز نبودن نائب گرفتن کسی که عجز و ناتوانی او معلوم است، آیا شامل معذور عام هم می‌گردد همانگونه که در زمان حاضر قربانی را در وادی محسّر ذبح می‌کنند و همچنین آیا جایز است کسی را به نیابت انتخاب کنیم که عذر عمومی او سالها

و یا یک و یا دو سال ادامه داشته باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر می‌تواند که غیر معذور را نائب کند، جایز نیست که معذور را به نیابت انتخاب کند و اگر در سال جاری نتواند آن را انجام دهد، در صورتی که مطمئن است که در سالهای آینده انجام می‌دهد، می‌تواند آن را به تأخیر بیندازد وگرنه شخص معذور را به نیابت انتخاب کند و اگر بعد از آن توانست که شخص دیگری را (یعنی شخص سالم) بدون سختی و مشقّت انتخاب کند، بنا بر احتیاط او را نائب کند

و الله العالم.

سؤال ۱۷۳)

آیا حج نیابتی شخص همراه، که زنان را برای رفتن از مشعر به منی پیش از طلوع فجر، همراهی می‌کند به امید آن که پیش از طلوع آفتاب بار دیگر به مشعر الحرام برگردد اما پس از طلوع آفتاب به مشعر الحرام برگشته است مجزی می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر احتمال می‌داد که نمی‌تواند پس از طلوع فجر و پیش از طلوع آفتاب به مشعر الحرام برگردد مجزی بودن حج او اشکال دارد، بلکه حتی اگر مطمئن باشد که می‌تواند باز گردد و اتفاقاً هم نتوانست برگردد مجزی بودن حج او نیز خالی از اشکال نیست

و الله العالم.

سؤال ۱۷۴)

کسی حدث او به صورت دائمی است، آیا جایز است که خودش را برای حج نیابتی اجیر کند؟

*******بسمه تعالی:*******

این چنین کاری بر او جایز نیست و اگر پس از نیابت به این درد مبتلا گردید بر او واجب است در صورتی که می‌تواند نیابت را به کسی که از طرف او نائب شده است باز گرداند، وگرنه باید با اجازه حاکم شرعی یک شخص را که معذور نیست به نیابت برگزیند

و الله العالم.

سؤال ۱۷۵)

کسی که باد معده او را امان نمی‌دهد، به گونه‌ای که نمی‌تواند خود را کنترل کند و این درد، همیشه در سفر برای او رخ می‌دهد. آیا بر او جایز است که نیابت از حج را بپذیرد؟ با علم و آگاهی به این موضوع که در حالت طواف باد معده او را در فشار قرار می‌دهد و نمی‌تواند به انتظار بنشیند و نمی‌تواند آن را اعاده کند؟

*******بسمه تعالی:*******

جواب این مسأله همانند مسأله قبلیست

و الله العالم.

سؤال ۱۷۶)

حضرت عالی در مناسک فرموده‌اید:

«کسی را که در ترک بعضی از اعمال حج یا در به جا نیاوردن آن به طور صحیح معذور باشد، نمی‌توان اجیر نمود بلکه اگر چنین شخصی تبرعاً به نیابت دیگری حج نمود اکتفاء کردن به عملش مشکل است».

حال این سؤال مطرح می‌شود:

اگر نائب و منوب عنه هر دو جاهل به حکم بودند، آیا ذمّه آنها بری می‌شود؟ و اگر نائب به حکم آگاهی داشت و منوب عنه جاهل بود، آیا منوب عنه بری الذمّه می‌شود؟ و در صورتی که بریء الذمّه نگردد آیا حق دارد که اجرت و مزدی که به نائب داده است مطالبه نماید؟ و همچنین اگر به حکم هم آگاهی داشت، باز هم می‌تواند حق خود را مطالبه نماید؟ و همچنین اگر نائب به حکم آگاهی نداشت، آیا جایز است که مزد و اجرت داده شده مطالبه و درخواست شود؟

*******بسمه تعالی:*******

چنانچه عجز و ناتوانی نائب در به جا آوردن عملی باشد که صحت حج اختیاری متوقف بر انجام اختیاری آن عمل است در این صورت ذمّه منوب عنه مبرّا نخواهد شد و همچنین نائب نیز مستحق چیزی نخواهد شد و عمل او هدر خواهد بود، مگر آن که کسی که او را اجیر کرده است به وضع و حال او آگاهی داشته است، که در این فرض بر او واجب است که همه مزد و اجرت او را بپردازد.

و اگر عجز و ناتوانی او در کاری باشد که ترک عمدی آن ضرری به صحّت حج نمی‌رساند مانند رمی جمرات در روزهای بیتوته [روزهای یازدهم و دوازدهم در منی]ذمّه منوب عنه از اصل حج مبرّا می‌شود.

اگر چه عملی که نائب به صورت اختیاری آن را انجام نداده بر عهده منوب عنه باقی می‌ماند و اجیر چنانچه برای فارغ کردن ذمه منوب اجیر شده بود مستحق همه اجرت است و اگر اجیر شده بود تا اعمال را انجام دهد نسبت به آنچه را که به صورت اختیاری انجام نداده مستحق اجرت نیست و در این صورت مستأجر حق فسخ دارد و اگر فسخ کرد بر مستأجر لازم است اجرة المثل را در صورتی که زاید بر اجرة المسمی نباشد به اجیر بپردازد

و الله العالم.

سؤال ۱۷۷)

در مواردی که نیابت عاجز اشکال دارد اگر انسان از روی جهل به حکم یا موضوع شخصی را اجیر کرد که قدرت بر انجام عمل اختیاری ندارد و بعد از تمام شدن اعمال متوجه این امر شد آیا حجی که عاجز انجام داده مجزی است؟

*******بسمه تعالی:*******

نسبت به مجزی بودن یا نبودن تفاوتی میان عالم و جاهل نیست

و الله العالم.

سؤال ۱۷۸)

اگر کسی خود را از طرف شخص دیگری اجیر کرد اما هنگامی که برای حج مُحرم شد فهمید که احتیاطاً اعمال او مجزی نمی‌باشد، در حال حاضر وظیفه او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

در مورد سؤال، نائب برای کسی که مُحرم شده است اعمال حجّش را تمام کند و اگر حج او به نظر منوب عنه و بر اساس تقلید او

صحیح واقع شده بود گر چه بر اساس تقلید خودش مجزی نباشد مستحق اجرت می‌باشد اما با اجیر کننده در مورد اجرت خودش مصالحه کند و اگر حج او به نظر منوب عنه اشکال داشت بر منوب عنه احتیاط آن است که شخص غیر معذوری را به نیابت برگزیند

و الله العالم.

سؤال ۱۷۹)

شخصی برای نیابت اجیر شده و به هنگام عقد قرارداد اجاره از زمره معذورین نبود سپس به هنگام انجام اعمال حج، به طور ناگهانی از معذورین گردید و در برخی از اعمال حج، مجبور و مضطر شد که همانند معذورین برخی از اعمال را انجام دهد. حال: آیا منوب عنه بریء الذمّه می‌شود؟ و آیا نائب مستحق اجرت هم می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

این از موارد عذر طاری «ناگهانی و اتفاقی» است و ضرر و زیانی به بری شدن ذمّه منوب عنه نمی‌رساند و نائب مستحق اجرت نیز می‌باشد، همانگونه که در پاسخهای پیشین گذشت

و الله العالم.

سؤال ۱۸۰)

اگر نائب، پس از پوشیدن جامه‌های احرام تمتع به گونه‌ای بیمار گردید که تاب و توان و قدرت او را در تمام اعمال عمره تمتع گرفت. در این چنین حالتی آیا نیابت او باطل می‌گردد؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، نیابت او باطل می‌گردد

و الله العالم.

سؤال ۱۸۱)

اگر نائب به مقتضای آن که از خدمه کاروانهای حج است پس از انجام دادن عمره تمتع مضطر و مجبور به خارج شدن از مکه مکرمه گردید، آیا نیابت او صحیح است؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، نیابت او صحیح است

و الله العالم.

سؤال ۱۸۲)

آیا نائب زن از مرد، در حج تمتع، در موردی که احتمال نمی‌داد به دلیل رخ دادن ناگهانی حیض حج تمتع او به حج افراد، منقلب شود، در حالی که چنین مشکلی برای او پیش آمد کرد، آیا این حج او مجزی از حجهٔ الاسلام از طرف منوب عنه خواهد بود؟

*******بسمه تعالی:*******

مجزی بودن آن اشکال دارد

و الله العالم.

سؤال ۱۸۳)

اگر نـائب، احتمـال رخ دادن حیض یا بیماری را بر خود بدهـد، آیا بر او جایز است که اعمال حـج را بر وقوفین و اعمال منی مقـدم بدارد یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

آری مُقَـدَّم نمودن برای او صـحیح و جـایز است و اگر حیض یـا بیمـاری برای او رخ نـداد احتیـاط آن است که اعمال مکه را اعاده نماید و چنانچه قبلاً می‌دانست که چنین مشکلی برای او رخ خواهد داد، نائب شدن او اشکال دارد

و الله العالم.

سؤال ۱۸۴)

برای زن جایز است که در مشعر الحرام وقوف اضطراری کرده و شبانه از آنجا خارج شود، همانگونه که شب عیـد نیز رمی کردن برای او جایز است، آیا جایز است که زن (با این شرایط) نائب شود؟

*******بسمه تعالی:*******

نائب شدن زن در مورد مذکور مانعی ندارد، حتی اگر بداند که چنین کاری را انجام می‌دهد

و الله العالم.

سؤال ۱۸۵)

با عنایت به اینکه زنان چه بسا به هنگام انجام دادن اعمال حـج، دچار عـذرهایی می‌شونـد، آیا می‌توانند برای اعمال حج از دیگران نیابت بگیرند؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر می‌داننـد و یـا آن که برای آنهـا اطمینان حاصل شـد که به عـذرهایی دچار خواهنـد شـد بنا بر احتیاط بر آنها جایز نیست که از دیگران نیابت بگیرند و در غیر این صورت، گرفتن نیابت از دیگران، مانعی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۱۸۶)

من زنی هسـتم که از شخصـی نیـابت گرفتم تـا آن که از طرف او حـج به جـا آورم، به محض رسـیدن به مکه عـادت ماهانه به طور ناگهانی برایم رخ داد و نتوانستم اعمال عمره تمتع را انجام دهم، در حال حاضر وظیفه من چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

در مورد سؤال اگر عـادت ماهـانه به هنگـام احرام بسـتن یـا انـدکی پیش از احرام بسـتن رخ داد و به گونه‌ای بود که وقت و فرصتی برای انجام دادن اعمال عمره تمتع نداشتید، حج شـما از حج تمتع به حج افراد منقلب می‌شود که در این صورت بر شما واجب است اعمـال حـج افراد را انجام داده و پس از آن عمره مفرده انجام دهیـد و احتیاط مسـتحب آن است که اگر با احرام عمره تمتع به شـهر مکه وارد شـده بودیـد به میقـات برگشـته و برای احرام حـج افراد از میقات تلبیه را گفته و قصـد انشاء احرام را بر فرض عـدم انعقاد

احرام اولی داشته باشید.

و اگر عادت ماهانه زن پس از احرام بستن رخ داد در این صورت مخیّر است که به حج افراد عدول کند همانگونه که گذشت و یا آن که بر عمره تمتع خود باقی مانده و همه اعمال عمره تمتع را به جز طواف و نماز آن انجام دهد. به این صورت که سعی و تقصیر نموده و سپس برای حج تمتع احرام بسته و به عرفات و مشعر و منی رفته وقتی اعمال منی را انجام داد و به پایان رساند به مکّه باز گردد و طواف عمره تمتع را قبل از طواف حج تمتع انجام دهد و اگر زن از همان آغاز بداند که عادت ماهانه برای او رخ می‌دهد احتیاط آن است که از طرف کسی نائب نشود

و الله العالم.

سؤال ۱۸۷)

زنی که به نیابت از دیگری برای حج آمده است و نمی‌تواند رمی کند، آیا نیابت او از دیگری صحیح می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر قبلاً ـ می‌دانست که از رمی کردن عاجز می‌باشد، نیابت او محل اشکال است اما اگر پس از آن که نائب شد عاجز و ناتوان گردید هر شب به جای آن روز یعنی در شب قبل از آن روز رمی کند و اگر نتواند یعنی حتّی از رمی نمودن شبانه هم ناتوان باشد، شخصی را برای رمی در روز به نیابت انتخاب کرده و با اجیر کننده در رابطه با اجرت و پاداش حج نیابتی مصالحه کند

و الله العالم.

سؤال ۱۸۸)

آیا زن می‌تواند در اعمال حج از طرف مرد نیابت داشته باشد و همچنین بر عکس؟

*******بسمه تعالی:*******

مانعی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۱۸۹)

مردی وصیت کرد که از طرف او حجّی (نیابتی) به جا آورده شود، آیا دخترش یا همسرش می‌تواند از طرف او نیابت کند؟

*******بسمه تعالی:*******

با ملاحظه و مراعات شرایط، مانعی از این کار نیست

و الله العالم.

سؤال ۱۹۰)

زنی، در حالی که در عرفات بود به او حالت جنون دست داد و تا آخر وقت هشیار نگردید، آیا جایز است که برای باقیمانده اعمال حج، شوهرش کسی را به نیابت انتخاب کند و یا آنکه خودش به نیابت از او اعمال را انجام دهد؟

*******بسمه تعالی:*******

در مورد سؤال ظاهر اینست که حج او باطل است و بر او واجب نیست و همچنین بر همسر او چیزی نیست و اگر پس از آن از

جنونش هشیار گردید و مستطیع گردید حج بر او واجب می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۱۹۱)

من زنی هستم که به خاطر ناتوانی و کهنسالی توان انجام اعمال و وظایف حج را ندارم، آیا می‌توانم کسی را به نیابت از خود به حج بفرستم با علم به این موضوع که در حال حیات و زندگی خویش هیچ امیدی به تجدید نیرو و قدرت برای رفتن به حج را ندارم.

*******بسمه تعالی:*******

اگر قبلاً حج بر شما مستقر شده بود، بر شما واجب است که کسی را به نیابت از خود به حج بفرستید، بلکه احتیاط آن است که چنین کاری را انجام دهید، حتی اگر بر شما هم مستقر نشده باشد

و الله العالم.

سؤال ۱۹۲)

آیا واجب است که اعمال نائب در حج بر طبق تقلید خودش باشد، یا آن که حتماً باید مطابق با تقلید منوب عنه باشد و آیا تفاوتی میان حج واجب و مستحبّی وجود دارد؟

و یا آن که تفاوتی میان آنها نیست و در عمره واجب یا مستحبی حکم آن چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر منوب عنه زنده است، واجب است که تقلید منوب عنه مراعات شود و اما اگر مرده است بنا بر احتیاط، تقلید ورثه و وصی او در صورتی که میت وصی دارد رعایت شود

و الله العالم.

سؤال ۱۹۳)

در پرتو سؤال قبلی، آیا بر نائب جایز است که در مسائل احتیاطی از مجتهدی دیگر تقلید کند که این صورتها عبارتند از:

الف: اتحاد و یکی بودن نائب و منوب عنه در تقلید.

ب: اختلاف آنها (نائب و منوب عنه) در تقلید، بدین گونه که مثلاً مقلَّد منوب عنه دربارهی جایز نبودن در مسأله‌ای مبنایش احتیاط وجوب است و مقلَّد نائب در این مسأله مبنا و نظرش جایز بودن آن است؟

*******بسمه تعالی:*******

تا زمانی که منوب عنه از آن مجتهد تقلید نمی‌کند، تقلید نائب هیچ اثری ندارد، چه نائب و منوب عنه در تقلید متحد باشند یا مختلف

و الله العالم.

سؤال ۱۹۴)

اگر مقلّد نائب نظرش دربارهی کاری حرمت است و مقلد منوب عنه نظرش دربارهی همان کار، وجوب است در این رابطه حکم

چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

نیابت در مورد مزبور صحیح نیست

و الله العالم.

سؤال ۱۹۵)

اگر منوب عنه تقلیـد ابتـدایی از میّت می‌کرد و یا آن که از غیر اعلم تقلیـد می‌کرد، آیا نائب بر فتوای مقلد میت حج نیابتی را به جا بیاورد و یا بر اساس فتوای مقلد خودش عمل کند؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر حـج نیابتی را به صورت تبرّعی و هـدیه‌ای به جا می‌آورد بر اساس فتوای مقلّـد خود عمل کنـد و نه بر فتوای مقلّد میّت، اما اگر خود میّت وصـیّت کرده بود که پس از فوت او شخص خاصی از طرف او حج به جا آورد، در این صورت باید بر اساس فتوای مقلّد منوب عنه عمل کند البته اگر حجی که وصـیت کرده حجهٔ الاسـلام نباشد وگرنه احتیاط آن است که عمل را بر اساس تقلید ورثه و وصی انجام دهد و همینطور باید به نظر خود نائب نیز صحیح باشد تا برای ورثه او جایز باشد که در باقیمانده میراث او تصرف کنند و همین حکم نیز در موردیست که بدون معین و مشخص نمودن شخصی خاص، وصیت به حج بکند

و الله العالم.

سؤال ۱۹۶)

نـائب در حـج، اگر از انجـام دادن برخی از اعمـال ماننـد طواف و رمی معـذور و نـاتوان گردیـد و دیگری را به نیابت برگزیـد، این شخص چگونه نیّت کند؟

*******بسمه تعالی:*******

از منوب عنه اول نیّت کند

و الله العالم.

سؤال ۱۹۷)

اگر منوب عنه صـروره بود (یعنی تا کنون به حج نرفته بود) و نائب صروره نبود، در این صورت (در منی پس از قربانی کردن) بر او واجب است که سرش را بتراشد یا آن که مخیّر است که حلق یا تقصیر کند و اگر بر عکس بود، حکم او چگونه است؟

*******بسمه تعالی:*******

در هر دو فرض مخیر است

و الله العالم.

سؤال ۱۹۸)

اگر کسی به نیابت از زنی حج به جا می‌آورد پس از قربانی کردن در منی، آیا حلق یا تقصیر کند؟ با علم به این موضوع که قبلاً نیز به حج آمده است و در صورتی که تا کنون به حج نیامده باشد نیز حکم آنها چیست؟

******بسمه تعالی:******

میان حلق یا تقصیر مخیّر است و میان صرورهٔ و غیر صرورهٔ هیچ تفاوتی نیست

و الله العالم.

سؤال ۱۹۹)

اگر مکلف به نیابت از شخص دیگری عمره تمتع را به جا آورد و پیش از به جا آوردن اعمال حج متوجه گردید که به هنگام خارج شدن از شهر و دیار خویش مستطیع بوده است، در این صورت آیا بر او واجب است که حج نیابتی خود را به پایان برساند؟ یا آن که برای خودش حج را به جا بیاورد و اگر حج بر خود او واجب گردید، از کجا برای عمره تمتع خود مُحرم شود و اگر پس از عمره تمتع نیابتی و پیش از اعمال حج تمتع مستطیع گردید، حکم او چیست؟

******بسمه تعالی:******

این مسأله دو صورت دارد:

صورت اول:

اگر وقت و فرصت داشت که اعمال عمره تمتع را به نیّت خودش، گر چه با مُحرم شدن از غیر میقات هم باشد با همان تفصیلی که در مناسک حج ذکر شده است و بدون آن که مُسَمّای وقوف در عرفه را از دست بدهد، به جا بیاورد بر او واجب است که عمره و حج را به نیّت خودش به جا بیاورد و در این حالت کشف می‌شود که اجیر شدن او باطل بوده است.

صورت دوم:

اگر وقت و فرصت کافی برای این کار نداشت حج نیابتی خود را به پایان برساند و اجیر شدن او صحیح می‌باشد.

این در صورتیست که از استطاعت خود پیش از این غافل بوده باشد.

همانگونه که در مفروض سؤال آمده است و تفاوتی میان استطاعت او قبل یا بعد از به جا آوردن عمره تمتع وجود ندارد

و الله العالم.

سؤال ۲۰۰)

اگر پس از مُحرم شدن اجیر معلوم شد که منوب عنه مستطیع نبوده است، در این صورت، وظیفه نائب چیست؟

******بسمه تعالی:******

حج را به نیابت از منوب عنه به جا آورد و به پایان برساند و این حج مستحبی خواهد بود

و الله العالم.

سؤال ۲۰۱)

اگر کسی برای حج، از طرف دیگری اجیر شد و برخی از مقدمات آن را به جا آورد و برای این کار نیز مبلغی را هزینه کرد اما دولت او را از سفر به آن دیار مقدس باز داشت، آیا نائب می‌تواند پولی را که برای تهیه مقدمات هزینه کرده است، درخواست و مطالبه نماید؟

******بسمه تعالی:******

اگر برای خود حج اجیر شده باشد همانگونه که از ظاهر سؤال بر می‌آید برای تهیه مقدمات آن مستحق هیچ چیزی نمی‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۲۰۲)

اگر ورثه شخصی را برای به جا آوردن حج در سال معینی و با مبلغ مشخصی، به نیابت از میّت خویش اجیر کردند، اما پیش از فرا رسیدن فصل حج هزینه ادای حج، به خاطر برخی از پیشامدهای ناگهانی، فزونی یافت در این صورت آیا بر اجیر لازم است که حج را با همان مبلغ مشخص قبلی به جا آورد و یا آنکه می‌تواند اجاره را فسخ کند و یا آنکه از ورثه برای جبران کمبود و نقص آن مالی را درخواست نماید؟

*******بسمه تعالی:*******

در مورد سؤال که پس از قرارداد اجاره هزینه‌ها افزونی یافته است بر نائب واجب است که با همان مبلغ حج را به جا آورد و حق مطالبه و درخواست بیش از آن را ندارد

و الله العالم.

سؤال ۲۰۳)

اگر کسی برای اعمال حج به نیابت از دیگری اجیر شد، آیا می‌تواند شخص دیگری را برای ادای آن اجیر کند؟

*******بسمه تعالی:*******

نمی تواند شخص دیگری را اجیر کند، مگر آن که قرارداد اجاره او اعم از انجام دادن حج توسط خودش یا دیگری باشد

و الله العالم.

سؤال ۲۰۴)

کسی برای طواف عمره تمتع یا طواف حج یا نماز آن اجیر شده است برای انجام دادن آنها آیا لازم است که مُحرم شود؟

*******بسمه تعالی:*******

لازم نیست که مُحرم شود

و الله العالم.

سؤال ۲۰۵)

اگر باطل بودن حج استیجاری آشکار گردید در صورتی که برای میت، ورثه‌ای باقی نمانده باشد و یا امکان دسترسی به آنها نباشد برای اعاده آن از طرف منوب عنه آیا واجب است از حاکم شرع اجازه گرفته شود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر امکان دسترسی به ورثه او نبود و همچنین به کسی که او را برای اعمال حج از طرف میّت اجیر کرده بود دسترسی نداشت، در این صورت واجب است که به حاکم شرع مراجعه کند

و الله العالم.

سؤال ۲۰۶)

اگر در برخی از اعمال حج قبلی اشکالی پیش آمده بود و شخص بار دیگر حج را به جا آورده بود، در صورتی که حج اول او حجهٔ الاسلام و حج دوم او مستحبی باشد و یا آنکه اولی، عمره مفرده و دومی حج نیابتی بوده باشد و یا آن که بر عکس بوده باشد، در این صورت حکم او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

در مورد سؤال اگر آن اشکال باعث فاسد شدن حج اولی شده باشد حج دوم او و همچنین عمره او صحیح می‌باشد و اگر آن اشکال باعث فاسد شدن حج او نشده باید آن را تدارک و جبران نماید و تفاوتی میان حج واجب و مستحب وجود ندارد و اگر اولی عمره مفرده بود حتماً باید آن اشکال را تدارک و جبران نماید سپس حج را به جا آورد وگرنه صحت حج او اشکال دارد

و الله العالم.

سؤال ۲۰۷)

کسی که در حج نیابت از دیگری دارد، آیا تقصیر یا حلق را به نیّت خودش یا به نیابت از منوب عنه به جا آورد؟

*******بسمه تعالی:*******

نائب همه اعمال حج و عمره را به قصد و نیّت منوب عنه به جا می‌آورد به جز کفارات، که اگر به آنها مبتلا گردید باید آنها را به نیّت خودش به جا آورد

و الله العالم.

سؤال ۲۰۸)

کسی که در حج نائب شده است، آیا لازم است که طواف نساء و نماز آن را به نیت خودش یا به نیت منوب عنه به جا آورد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر نائب، طواف نساء را به نیابت از منوب عنه به جا آورد کافی می‌باشد و احتیاط آن است که به قصد و نیّت آنچه که وظیفه فعلی اوست آن را انجام دهد

و الله العالم.

سؤال ۲۰۹)

وضو گرفتن برای طواف حج و نماز آن نسبت به نائب، آیا این وضو را به قصد و نیّت خودش یا به نیّت منوب عنه انجام دهد؟

*******بسمه تعالی:*******

قصد و نیّت طهارت خود را داشته باشد

و الله العالم.

سؤال ۲۱۰)

کسی که به نیابت از دیگری به مدت طولانی و چندین سال حج یا عمره انجام داده و فعلاً برای او آشکار شده که وضوی او باطل بوده است.

در حال حاضر چه وظیفه‌ای دارد؟

و در صورتی که به خاطر پیری و مانند آنها از رفتن به حج عاجز و ناتوان می‌باشد، آیا بر او واجب است که مزد و اجرت را باز گرداند و اگر صاحبان آن اموال پیش او ناشناخته باشند و یا در حال حاضر در قید حیات هم نباشند. حکم او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، لازم است تا جایی که امکان دارد جبران و تدارک شود، چه آنکه خودش آنها را جبران کند و یا آن که نائب بگیرد، هر چند که از میقات باشد و اگر نمی‌تواند و برای او امکان ندارد که به صاحبان اجرت دسترسی پیدا کند، باید با اجازه حاکم شرع چنین کاری را انجام دهد

و الله العالم.

سؤال ۲۱۱)

شخصی که می‌خواهد عمره مفرده‌ای را به نیابت از شخص دیگری انجام دهد که از او درخواست کرده بود و اجرتی نیز برای این کار دریافت کرده است آیا او در حالی که در مکه است می‌تواند برای عمره مفرده به نیابت از آن شخص مُحرم شود، یا آن که بر او واجب است که از جای دیگری مُحرم شود و اگر چنین است آن جا و مکان کجاست و با علم به این موضوع که شخص منوب عنه از افراد مقیم در جدّه نیست بلکه او در خارج از حجاز اقامت دارد؟

*******بسمه تعالی:*******

می‌تواند از ادنی الحل مُحرم شود مگر آن که اجیرکننده معتقد باشد که چون نائب نمی‌خواهد به مکه برود برای انجام عمره از میقاتهای پنجگانه محرم می‌شود که در این صورت بر او متعیّن می‌شود که احرامش را از یکی از میقاتهای پنجگانه به جا آورد

و الله العالم.

مسائل حج نذری:

سؤال ۲۱۲)

کسی که شرایط استطاعت را نداشته و در همان حال نذر کرده که به حج برود، سپس استطاعت برای او حاصل شده و از جهتی نذر او مقیّد به سال معین و مشخص هم نبود در این حالت، آیا حج نذری واجب را مقدم داشته و انجام دهد و یا آن که حجهٔ الاسلام مقدم است و اگر حج نذری او مقیّد و مشروط به همان سال استطاعت او بوده باشد حکم آن چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

حجهٔ الاسلام را به جا آورد و با همان حج وفای به نذر نیز انجام می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۲۱۳)

اگر کسی، نذر کرد که حج به جا آورد و به طور مطلق نذر کرده بود بدون آن که قید و شرط کند که حجهٔ الاسلام است یا غیر آن، در حالی که خودش مستطیع بود و یا آنکه پس از آن نذر، مستطیع گردید، آیا بر او دو حج واجب شده است و یا آن که به یک حج اکتفا کند؟

*******بسمه تعالی:*******

به یک حج اکتفاء می کند

و الله العالم.

سؤال ۲۱۴)

اگر نـذر کرده که حـج به جا آورد، بدون آن که مقیّد به مکانی باشد، سپس نذر دیگری کرد که آن حج او که با نذر واجب شده است از مکان معین صورت گیرد حال، اگر مخالفت کرد و از غیر از آن مکان که معین کرده بود به حج رفت در این صورت آیا از حج نذری بریء الذمه می گردد یا نه؟ و آیا کفاره بر او واجب می‌شود یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر شـروع حـج از آن مکانی که نـذر کرده بود، ترجیح داشت نذر دوم منعقد می‌شود و در صورتی که با نذر مخالفت کرده باشـد باید کفاره مخالفت با نذر را بپردازد هر چند نسبت به حج نذری بریء الذمه شده است

و الله العالم.

سؤال ۲۱۵)

اگر کسـی نـذر کرد که حـج به جـا آورد و آن را در سـال معیّنی مشـخص کرد، جـایز نیست که حـج را از آن سـال معیّن، به تأخیر بینـدازد و اگر از آن سال به تأخیر انـداخت، آیا قضای آن به اضافه کفاره مخالفت با نـذر بر او واجب می‌شود یا خیر؟ و در صورتی که بمیرد آیا قضای آن بر او واجب می‌شود یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

در مورد سؤال قضا واجب نیست چه در حال حیات شخص و چه بعد از فوت او و فقط کفاره مخالفت با نذر بر او واجب می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۲۱۶)

اگر کسـی نذر کرد که از شـهری مشـخّص به حج برود سپس آن را از جای دیگری نه آن شهری که نذر کرده بود به جا آورد، آیا مجزی از حجهٔ الاسلام می‌باشد؟ و آیا در این حالت، کفاره‌ای بر او واجب می‌شود یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

حج او مجزی از حجهٔ الاسلام می‌شود اما کفاره به خاطر مخالفت با نذر بر او واجب می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۲۱۷)

اگر کسی نذر کرد که از جا و مکان معینی بدون آنکه مقید کند سال معینی باشد، حج را به جا آورد، سپس از جای دیگری غیر از آن جایی که در نذرش معین کرده بود حج را آغاز و به جا آورد، آیا از حج نذری خود بریء الذمه خواهد شد؟

*******بسمه تعالی:*******

خیر بریء الذمه نمی‌شود

و الله العالم.

سؤال ۲۱۸)

اگر کسی نذر کرد که حج به جا آورد و توان و قدرت انجام آن را هم داشت اما به دلیل مانعی، مانند بیماری و غیره از رفتن محروم گردید، آیا بر او واجب است که نائب بگیرد؟

*******بسمه تعالی:*******

نائب گرفتن واجب نیست

و الله العالم.

سؤال ۲۱۹)

کسی که فوت کرده است و بر ذمّه او هم حجة الاسلام است و هم حج واجب دیگری که با نذر بر او واجب شده و میراث او جز به یک حج وافی نیست کدام یک را مُقَدَّم می‌دارد؟

*******بسمه تعالی:*******

حج واجبش یعنی حجة الاسلام را مقدم کند

و الله العالم.

سؤال ۲۲۰)

اگر نذر کرد که یا حج به جا آورد یا آنکه به زیارت یکی از مشاهد مشرّفه برود و پیش از آن که به نذرش وفا کند فوت کرد، آیا واجب است که قضای یکی از آنها به جا آورده شود و در صورتی که هزینه و مزد آنها متفاوت بود، حکم آن چه خواهد شد؟

*******بسمه تعالی:*******

قضای آن از طرف او واجب نیست مگر آن که وصیت کرده باشد و اگر وصیت کرده بود، قضای آنچه که هزینه‌اش کمتر است، مجزی می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۲۲۱)

اگر کسی نذر کرد که شخص معیّنی را در سال مشخّصی به حج بفرستد و او در حالی که می‌توانست، مخالفت کرد و به نذرش وفا نکرد، آیا بر او قضا و کفاره واجب می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

قضای آن بر او واجب نیست، ولی کفاره مخالف با نذر بر او واجب می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۲۲۲)

اگر زنی نذر کرد که اگر همسرش فوت کند یا او را طلاق دهد حج انجام دهد، در صورتی که یکی از این دو برایش رخ دهد، آیا واجب است که به نذر خویش وفا کند؟

******بسمه تعالی:******

در فرض سؤال چنانچه شوهر زن را اذیت می کند و او را طلاق هم نمی‌دهد نذر مزبور منعقد می‌شود و زن باید به نذر خویش وفا کند، امّا اگر شوهر شخص صالح و متدینی است نذر مزبور منعقد نمی‌شود

و الله العالم.

سؤال ۲۲۳)

آیا بر من جایز است که برای رفتن به حج بدون اجازه از همسرم نذر کنم؟ و آیا در این صورت بر من واجب است که به حج بروم؟

******بسمه تعالی:******

در صورت استطاعت لازم نیست که از همسرتان اجازه بگیرید و در غیر این صورت، اگر همسرتان اجازه داد نذر شما صحیح می‌باشد.

وگرنه در صورتی که همسرتان اجازه ندهد، صحّت نذر شما محل اشکال است

و الله العالم.

سؤال ۲۲۴)

اگر زنی پیش از ازدواجش نذر کرده بود که به حج برود و پس از نذر، ازدواج کرد، برای رفتن به سفر و انجام دادن حج نذری، آیا حتماً باید از همسرش اجازه بگیرد؟ و آیا همسرش حق دارد که او را از سفر حج باز دارد؟

******بسمه تعالی:******

در صورتی که زن مستطیع نباشد یا حجة الاسلام را قبلاً انجام داده بود اگر همسرش از سفر او جلوگیری کرد جایز نیست که به سفر حج برود، بلکه نذر کردن او بدون اجازه همسرش محل اشکال است

و الله العالم.

سؤال ۲۲۵)

اگر همسرش اجازه داد که برای رفتن به حج نذر کند و او هم نذر کرد، آیا جایز است که بعد از آن از وفای به نذر جلوگیری کند؟

******بسمه تعالی:******

پس از منعقد شدن نذر زن، باز داشتن همسرش اثری ندارد

و الله العالم.

سؤال ۲۲۶)

آیا بهترین و بیشترین اجر و پاداش برای حج تمتع مستحبی آن است که انسان آن را به نیت خودش به جا بیاورد و یا آن که به نیت شخص دیگری انجام دهد؟ زیرا گروهی آن را به نیّت امام زمان (عج) و گروهی دیگر آن را به نیّت دوستان انجام می‌دهند؟

******بسمه تعالی:******

هیچ تفاوتی در اجر و پاداش نیست، چه آن را به نیت خودش و چه به نیت دیگری انجام دهد. بلی، اگر به نیّت و نیابت از ائمه

عَلَيهِمُالسَّلَام باشد تقرب به خداوند به وسیله آنها به خودی خود عبادت است و این زیاده و فضیلت بر فضیلت حج کننده افزوده خواهد شد، انشاء الله تعالی.

سؤال ۲۲۷)

کدام یک افضل است:
وقوف نمودن در عرفه در حج مستحبی یا زیارت امام حسین عَلَيْهِ السَّلَام در روز عرفه؟
*******بسمه تعالی:*******
ظاهر بسیاری از روایات برتری دوم است
و الله العالم.

سؤال ۲۲۸)

آیا برای مکلّف جایز است که برای به جا آوردن حج مستحبی به مکه برود در حالی که می‌داند که پس از مُحرم شدن مضطر به سایه انداختن می گردد؟
*******بسمه تعالی:*******
آری، جایز است و ضرری به صحّت احرام نمی‌رساند
و الله العالم.

سؤال ۲۲۹)

اگر مکلف به خاطر اشتباه و خطای زیادی که در حج قبلی برای او رخ داده است، شک کند و بخواهد بار دیگر حج را به جا آورد. چه نیّت کند، حجهٔ الاسلام یا حج مستحبّی را نیّت کند؟
*******بسمه تعالی:*******
نیّت امتثال امر فعلی را که خداوند از او خواسته است بکند و قصد حجهٔ الاسلام یا حج مستحبی نکند و اگر آن را با همان نیّت به پایان برساند، از آنچه که بر ذمّه او بوده است مجزی خواهد بود
و الله العالم.

سؤال ۲۳۰)

اگر پدری، فرزندش را از عبادات مستحبّی همچون حج مستحبّی یا غیر از آن باز دارد و برای فرزند محرز و قطعی نشود که مخالفت با نهی پدر و انجام دادن آن طاعت مستحبّی، باعث آزار پدر خواهد شد، در این حالت حکم او چیست؟
*******بسمه تعالی:*******
در مفروض سؤال، نهی او ضرری ندارد
و الله العالم.

مسائلی از عمره مفرده:

سؤال (۲۳۱)

عمره مفرده در طول عمر انسان برای یک بار با شرایط خود، واجب می‌شود. اگر عمره در ماه شعبان به جا آورده شود و یا در غیر از ماه‌های حرام، به جا آورده شود، آیا از عمره ماه رجب، مجزی خواهد بود و انسان را بریء الذمّه خواهد کرد؟

******بسمه تعالی:******

عمره مفرده برای کسی که از مکّه دور است و وظیفه او به هنگام استطاعت، حج تمتع است، واجب نمی‌گردد و اگر بر کسی واجب گردید در هر ماهی که آن را به جا بیاورد، مجزی خواهد بود

و الله العالم.

سؤال (۲۳۲)

اگر مکلف برای ادای حج در زمان آن مستطیع شد، اگر قبل از فرا رسیدن ماه‌های حج، عمره مفرده را به جا بیاورد، آیا از او پذیرفته می‌شود؟ با علم و آگاهی به این موضوع که برای حج مستطیع می‌باشد و در صورتی که جایز نباشد، آیا می‌تواند از مکه خارج شود به امید آنکه برای حج به آنجا باز نگردد؟ یا آنکه جایز نیست؟

******بسمه تعالی:******

به جا آوردن عمره مفرده و خارج شدن از مکّه پیش از فرا رسیدن فصل حج برای او مانعی ندارد و در صورتی که از مکه خارج گردید بر او واجب است که برای ادای حج به آنجا باز گردد. اما اگر تا آغاز فصل حج در شهر مکه باقی ماند بر او واجب است که حج را بر حسب وظیفه خود انجام دهد و اگر عمره مفرده خود را در ماه‌های حج انجام داده باشد می‌تواند که این عمره مفرده را به جای عمره تمتع خود قرار دهد و اگر وظیفه او حج تمتع است آن را جزء حج خود قرار دهد

و الله العالم.

سؤال (۲۳۳)

اگر شخص مکلّف برای ادای وظیفه حج به مکّه رفت، آیا جایز است که عمره مفرده و حج تمتع را در همان سال انجام دهد یا خیر؟

******بسمه تعالی:******

آری بر او جایز است که عمره مفرده را پیش از عمره تمتع و یا پس از تمام شدن اعمال حج تمتع انجام دهد لکن بنا بر احتیاط باید فاصله معتبر میان دو عمره راه (عمره تمتع و عمره مفرده) رعایت کند، این در صورتیست که عمره مفرده او پیش از عمره تمتع بوده باشد، اما اگر عمره مفرده‌اش را بعد از اعمال حج تمتع به نیّت رجاء به جا آورد اشکال ندارد. گر چه ماهی که در آن برای عمره تمتع مُحرم شده است، نیز سپری نشده باشد.

همچنین به جا آوردن عمره مفرده میان اعمال عمره تمتع و حج تمتع جایز نمی‌باشد

و الله العالم.

سؤال (۲۳۴)

گفته شده است «کسی که به حج نرفته است و در ماه‌های حج به عمره مفرده رفته باشد بر او واجب است که تا حج در آنجا باقی

بماند و عمره مفرده‌اش را به عمره تمتع تبدیل کند» آیا این سخن صحیح می‌باشد؟ و بر فرض صحّت آن، حکم کسی که جاهل به حکم است یا آن را فراموش کرده است، چیست؟

******بسمه تعالی:******

اگر برای حج مستطیع شده است و انجام دادن حج در آن سال، متوقف بر ماندن در مکّه و انجام دادن اعمال حج در همان سال است، در صورتی که می‌تواند در آنجا بماند، بر او واجب است که در آنجا بماند و اگر عمره مفرده‌اش را در ماه‌های حج انجام داده همان عمره مفرده‌اش، عمره تمتع بشمار می‌آید همانگونه که در خود سؤال فرض شده است و اگر با این وصف حج را انجام ندهد، حج بر او مستقر خواهد شد

و الله العالم.

سؤال ۲۳۵)

اگر به نیّت عمره مفرده وارد شهر مکه شد و از همان آغاز قصد داشت که حج را به جا نیاورد سپس میل و رغبتی در او برای حج تمتع پدیدار شد و عمره مفرده‌اش را در ماه‌های حج انجام داده بود در این صورت آیا برای او جایز است که برای حج از ادنی الحل مُحرم شود به خصوص با تنگی وقت و سختی و دشواری رفتن به میقات؟

******بسمه تعالی:******

در مورد سؤال عمره مفرده‌اش به عمره تمتع منقلب می‌شود و می‌تواند حج را به جا آورد و نیازی به انجام دادن عمره دیگری برای تمتع هم ندارد

و الله العالم.

سؤال ۲۳۶)

کسی که برای عمره مفرده محرم شده است اما پس از بازگشت به شهر و دیار خویش و گذشت مدت زمان طولانی، معلوم شد که وضویش باطل بوده است، حکم او چیست؟

******بسمه تعالی:******

در مورد سؤال اگر شخص بعد از بازگشت به شهر خود فهمید که وضوی واجب او برای طواف چنین بوده است، در حال حاضر او هنوز به احرام خود باقی می‌باشد لذا در صورتی که می‌تواند حتماً باید به مکّه برگردد و عمره‌اش را تمام کند و از احرام خارج شود وگرنه، کسی را برای طواف و نماز و سعی و طواف نساء و نماز آن به نیابت برگزیند و قبل از طواف نساء خودش تقصیر کند و اگر فهمید که وضویش برای نماز طواف باطل بوده است و نسبت به طواف وضویش درست بود، او بر احرام خود باقی نمانده است بلکه فقط قضای نماز طواف بر او واجب است و اگر بازگشت او به مکّه سخت و دشوار و یا ضرر و زیان دارد در همان جایی که هست آن را به جا آورد

و الله العالم.

سؤال ۲۳۷)

کسی که در عمره مفرده طوافش را به علت جهل و نادانی ترک و یا آن که در برخی از واجبات آن اشتباه کرده است سپس به شهر و دیار خویش بازگشته، حکم او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر آنچه که ترک کرده است خود طواف بوده است لازم است که برگردد و آن را به جا بیاورد سپس سعی و تقصیر و طواف نساء خود را بار دیگر اعاده کند

و الله العالم.

سؤال ۲۳۸)

اگر کسی به هنگام انجام طواف عمره مفرده ناگهان بیمار شود و او را به شهر و دیار خویش برگردانند تکلیف او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

او همچنان بر احرام خویش باقی خواهد ماند تا آن که به مکه برگردد و اعمال عمره مفرده‌اش را تمام کند این، در صورتیست که بتواند و چنین کاری برای او امکان داشته باشد.

اما اگر نمی‌تواند باید نائب بگیرد همانگونه که گذشت اما احتیاط آن است که طواف کامل را به قصد و نیّت آنچه که از او خواسته شده است یعنی ما فی الذمهٔ به جا آورد

و الله العالم.

سؤال ۲۳۹)

آیا عمره مفرده با ترک کردن طواف یا سعی به صورت عمدی باطل می‌شود؟ و آیا مکلّف از احرام خود خارج می‌شود؟ و یا آن که از احرام خود خارج نخواهد شد مگر آن که همه مناسک و اعمال عمره را انجام دهد؟

*******بسمه تعالی:*******

از احرام خود خارج نخواهد شد مگر آن که همه مناسک عمره را انجام دهد

و الله العالم.

سؤال ۲۴۰)

شخص مکلّفی عمره مفرده مستحبی را انجام داده است، اما پس از گذشت سالها، آشکار شد که غسل جنابت را به صورت صحیح انجام نمی‌داده است، آیا بر او چیزی واجب شده است؟

*******بسمه تعالی:*******

چنانچه غسل جنابتی که انجام می‌داده باطل بوده و غسل صحیح دیگری ولو غسل مستحبی مثل غسل احرام در آن زمان انجام نداده است بر او واجب است که همه محرمات احرام را ترک و از آنها پرهیز کند تا آن که یا خودش عمره مفرده را انجام دهد و یا در صورتی که نمی‌تواند خودش انجام دهد، برای انجام اعمال عمره مفرده نائب بگیرد

و الله العالم.

سؤال ۲۴۱)

نظر حضرت عالی دربارهی زنی که حیض شده است و می‌خواهد عمره مفرده را انجام دهد و خودش می‌داند که وقت و فرصت کافی برای انجام طواف و نماز آن را ندارد که خودش آنها را انجام دهد و همراهان به انتظار او نمی‌نشینند. در صورتی که لباس

احرام را به تن کرده باشد حکم او چیست؟

و آیا برای دو طواف و نمازهای آن نائب بگیرد؟

*******بسمه تعالی:*******

مانعی ندارد و برای دو طواف و نماز آنها نائب بگیرد

و الله العالم.

سؤال ۲۴۲)

اگر زنی برای عمره مفرده مُحرم شد سپس خون دید و پیش از آن که خون او قطع گردد کاروان بازگشت و نتوانست که اعمال عمره را خودش انجام دهد و نتوانست برای طواف و نماز آن هم نائب بگیرد، وظیفه او پس از بازگشت او به شهر و دیار خویش چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

بر احرام خود باقی می‌ماند تا آن که نائب بگیرد و نائب اعمال عمره را انجام دهد

و الله العالم.

سؤال ۲۴۳)

اگر زنی برای عمره مفرده مُحرم شد سپس ناگهانی عادت ماهانه برای او رخ داد و تا زمانی که در آنجا بود عادت او ادامه داشت. برای عمره مفرده خود چه کند و اگر هیچ کاری از اعمال عمره را انجام نداد و با همان حال احرام به شهر و دیار خویش باز گشت، وظیفه او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض سؤال، برای طواف عمره و نماز آن و همچنین طواف نساء و نماز آن نائب بگیرد و خودش سعی را انجام دهد و تقصیر کند و اگر چنین کاری نکرد و به شهر و دیار خویش بازگشت، در صورت امکان لازم است که برگردد و اعمال عمره مفرده را خودش انجام دهد و احتیاط آن است که به میقات رفته و احرام بپوشد و تلبیه را به قصد و نیت اعم از انشاء و ابقاء به جا آورد. سپس اعمال عمره مفرده را به جا آورد و اگر نمی‌تواند خودش برود، باید نائب بگیرد اما خودش باید تقصیر را انجام دهد

و الله العالم.

سؤال ۲۴۴)

زنی که احتمال می‌دهد حیض شود و سپس نتواند به مسجد الحرام داخل شود، با این شرایط، آیا این زن می‌تواند برای عمره مفرده مستحبّی مُحرم شود؟ و هر آینه اگر خون دید، آیا برای طواف و نماز باید نائب بگیرد؟

*******بسمه تعالی:*******

احرام برای عمره مفرده در مورد سؤال مانعی ندارد و در صورتی که محرم شد اگر می‌تواند پس از سپری شدن روزهای حیض خودش آنها را به جا آورد حتماً باید خودش اعمال را انجام دهد و اگر نمی‌تواند خودش طواف و نماز آن را به جا آورد، باید برای آن نائب بگیرد و بقیه اعمال را خودش انجام دهد

و الله العالم.

سؤال ۲۴۵)

کسی که برای عمره مفرده مُحرم شده است، آیا جایز است که در نیّت خود از عمره مفرده به عمره تمتع عدول کند؟

*******بسمه تعالی:*******

جایز نیست که از نیّت خود عدول کند.

اما اگر در مکّه باقی مانـد، در صورتی که عمره خود را در ماه‌های حج به جا آورده باشد، عمره مفرده او به جای عمره تمتع حساب می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۲۴۶)

اگر کسـی برای عمره مفرده مُحرم گردید و پیش از انجام دادن طواف نساء از عمره مفرده به عمره تمتع عدول کرد، آیا بر او واجب است که طواف نساء را به جا آورد؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض مذکور، اگر عمره مفرده او در ماه‌های حج بود واجب نیست که طواف نساء را به جا آورد

و الله العالم.

سؤال ۲۴۷)

در فرض پیشـین، آیا می‌توانـد به همان عمره مفرده اکتفا کنـد و سـپس حـج را پس از آن به جا آورد یا آنکه حتماً بایـد عمره تمتع دیگری انجام دهد؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، می‌تواند به همان اکتفا کند و حج را به جا آورد

و الله العالم.

سؤال ۲۴۸)

آیا از نظر حکم تکلیفی بر شـخص جایز است برای عمره مستحبّی مُحرم شود در حالی که می‌داند که به ارتکاب برخی از مُحرمات احرام مضطر می‌گردد؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، جایز است

و الله العالم.

سؤال ۲۴۹)

کسـی که عمره تمتع را تمام کرده و از احرام درآمـده است و برای عمره مفرده مُحرم شده است، اگر جاهل به حکم بود یا فراموش کرده بود یا به صورت عمدی بود، حکم او چیست؟

******بسمه تعالی:******

در مورد سؤال چنانچه عمره مفرده در همان ماهی انجام شده که شخص عمره تمتع را در آن انجام داده بود، عمره مفرده صحیح نیست و ضرری به حج تمتع ندارد و اگر از مکه خارج شد و در ماه قمری دیگری با احرام از یکی از مواقیت عمره مفرده انجام داده عمره‌اش صحیح است و عمره تمتع حساب می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۲۵۰)

کسی که اعمال [پنجگانه در حج تمتع] در مکّه را در روزهای دهم یا یازدهم یا دوازدهم، پیش از نفر از منی به جا آورده است، آیا بر او جایز است که عمره مفرده‌ای را برای خودش یا به نیّت دیگری به جا آورد و در صورت جایز نبودن آن، حکم کسی که آن را انجام داده است چیست؟

******بسمه تعالی:******

عمره مفرده بعد از ایام تشریق مانعی ندارد، اما اگر احرام او برای عمره تمتع در ماه ذی الحجه بوده است، در این صورت اگر هر دو عمره به نیّت یک شخص باشد برای عمره مفرده در همان ماه مُحرم نشود مگر به نیّت رجاء

و الله العالم.

سؤال ۲۵۱)

کسی که عمره مفرده را تا مرحله تقصیر کردن به جا آورده است و از احرام خود هم درآمده است.

آیا برای او جایز است که تا ادنی الحل از مکه خارج شود و عمره دیگری را، (چه عمره مفرده و چه عمره تمتع)، پیش از به جا آوردن طواف نساء عمره اوّلی و نماز آن به جا بیاورد، یا آن که این چنین کاری داخل کردن مناسکی در مناسک دیگر است و بر فرض جایز نبودن آن، اگر کسی جاهل به مسأله بود و آن را انجام داد حکم آن چیست؟

******بسمه تعالی:******

احتیاط در ترک آن است و اگر چنین کاری کرده است، احتیاط آن که طواف نساء عمره اوّلی را انجام دهد و اعمال عمره دوم را تمام کند، شخص مزبور برای اینکه در اعمالش اشکالی پیدا نشود ابتدا باید طواف نساء و نماز آن را به جا آورده سپس برای عمره مفرده از میقاتی که برای او مقرر شده است احرام ببندد و اعمال آن را انجام دهد

و الله العالم.

سؤال ۲۵۲)

حضرت عالی در مناسک فرموده‌اید:

«اگر کسی در عمره مفرده از روی علم و عمد پیش از فارغ شدن از سعی نزدیکی کرد عمره‌اش فاسد می‌شود و بر او واجب است که آن را اعاده کند به اینکه تا ماه دیگر باقی بماند»، آیا وجوب آن بعد از آن هم باقی خواهد ماند یا نه؟

******بسمه تعالی:******

اگر در ماه بعد انجام نداد وجوب آن پس از آن هم باقی خواهد ماند

و الله العالم.

مسائلی از دخول مکه و حرم:

سؤال ۲۵۳)

آیا برای داخل شدن حرم در صورتی که شخص قصد نداشته باشد به مکّه مکرمه داخل شود، آیا احرام بستن واجب است؟

*******بسمه تعالی:*******

واجب نیست

و الله العالم.

سؤال ۲۵۴)

حضرت عالی در مناسک فرموده‌اید:

«جایز نیست کسی بدون احرام به مکّه داخل شود مگر کسی که مکرراً باید رفت و آمد کند مانند هیزمکش و علاّف و امثال اینها»

آیا صاحب وسیله نقلیّه کرایه‌ای، که میان مکّه و مدینه و جدّه رفت و آمد زیاد دارد، حکم او نیز چنین خواهد بود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر از جمله افرادیست مانند هیزمکش و که بسیار تردد و رفت و آمد دارد، حکم آنها در مورد او جاری می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۲۵۵)

کسی که در مکّه مقیم است اگر رفت و آمد او در هر روز یا در هر هفته تکرار می‌شود، آیا برای داخل شدن به شهر مکه احرام بستن برای او واجب است؟

*******بسمه تعالی:*******

تفاوتی میان مقیم و غیره نیست

و الله العالم.

سؤال ۲۵۶)

اگر کسی در حرم یا شهر مکّه بدون احرام به صورت عمدی یا به خاطر عذری داخل شد، آیا ماندن او در آن شهر حرام می‌باشد تا خارج شدن فوری از آن بر او واجب باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

ماندن او در آنجا حرام نیست

و الله العالم.

سؤال ۲۵۷)

اگر کسی با احرام عمره مفرده وارد شهر مکه شد و اعمال آن را به جا آورد سپس به طرف عرفات رفت مثلاً- برای برخی از

کارهایی که مربوط به خدمه حجاج است و از شهر مکّه خارج شد و خواست بار دیگر به مکّه باز گردد، آیا بر او واجب است که برای عمره مفرده دیگری مُحرم شود؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، در صورتی که ماهی که در آن برای عمره مفرده مُحرم شده است، گذشته باشد لازم است که مُحرم شود

و الله العالم.

سؤال ۲۵۸)

حضرت عالی در مناسک چنین فرموده‌اید:

«کسی که بعد از تمام نمودن اعمال حج یا بعد از عمره مفرده از مکه خارج شده و بیرون رفته باشد چنین شخصی می‌تواند پیش از گذاشتن همان ماه بدون احرام وارد مکه شود».

سؤال اینجاست که آیا حکم مذکور در جایی که عمره‌ای که به جا آورده است برای خودش نبوده است بلکه به نیابت از دیگری بوده است، نیز جاری می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

هیچ تفاوتی میان آنها نیست اگر چه احتیاط اینست که اگر احرام اول او به نیابت از دیگری بوده است برای وارد شدن به مکه بار دیگر نیز مُحرم بشود

و الله العالم.

سؤال ۲۵۹)

اگر کسی از مکّه خارج شود اما از حرم خارج نشود، اگر از عمره قبلی او یک ماه گذشته باشد آیا بر او واجب است که بار دیگر برای داخل شدن به شهر مکّه مُحرم بشود؟

*******بسمه تعالی:*******

بر او واجب نیست که مُحرم شود گر چه احتیاط مستحب آن است که مُحرم شود

و الله العالم.

سؤال ۲۶۰)

مردی از روی غفلت و به جهت شوق ماندن (نه اداء مناسک) بدون احرام وارد مکه شد، آیا می‌تواند در مکه باقی بماند؟ یا آن که بر او واجب است که به خارج از حرم برود؟

*******بسمه تعالی:*******

بر او واجب نیست که خارج شود

و الله العالم.

سؤال ۲۶۱)

آیا گذشتن از فضا و هوای حرم بدون احرام حرام است؟

*******بسمه تعالی:*******

حرام نیست

و الله العالم.

سؤال ۲۶۲)

اگر انسان با عمره مفرده‌ای در ماه ذیالقعده در شهر مکّه داخل شد.

سپس در منی باقی ماند و ماه ذی الحجه هم بر او گذشت و او هنوز در منی مانده بود، آیا می‌تواند بدون احرام به مکّه باز گردد؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، بر او جایز است که بدون احرام به شهر مکّه باز گردد

و الله العالم.

سؤال ۲۶۳)

اگر برای کاروانداران لازم باشد که در آخر ماه ذیالقعده به مکه بروند و سپس اول ماه ذی الحجّه باز گرداند، آیا راهی برای رهایی از مُحرم شدن دوباره آنها وجود دارد، این در صورتیست که میان عمره اولی و وارد شدن دومین بار آنها فاصله‌ای کمتر از ده روز باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر داخل شدن دومین بار آنها بعد از ماهی باشد که در آن قبلاً مُحرم شده است، در این صورت بر او واجب است که مُحرم شود و ملاک و معیار [در وجوب احرام بستن] تعدد ماه است و نه روزها، پس در مثال ذکر شده در این سؤال نیاز به احرام مجدد دارد، بلی اگر کسی در اول ماه وارد شود و سپس از آن خارج شود و بخواهد در آخر همان ماه بار دیگر به شهر مکه داخل شود، در این صورت نیاز به مُحرم شدن ندارد

و الله العالم.

سؤال ۲۶۴)

اگر شخص مکلف عمره تمتّعش را کامل کرد و از احرام خود خارج شد و در روز دوم یا سوم به خاطر ضرورت و نیاز، مانند فراموش کردن گذرنامه یا پول خود و مانند آنها به جدّه یا طائف مسافرت کرد و در همان روز به مکّه بازگشت، آیا بر او چیزی واجب شده است؟

*******بسمه تعالی:*******

پس از تمام کردن اعمال عمره تمتع خارج شدن از مکّه جایز نیست مگر آن که مُحرم به احرام حج شود و اگر بدون احرام از آن خارج شود، اگر معذور نباشد معصیت کرده است و اگر برای عمره تمتع خود در غیر ماه ذی الحجه مُحرم شده بود و باز گشت او به مکه در ماه ذی الحجه بود و به هنگام خارج شدن از آن بدون احرام بود باید با احرام جدید داخل شهر مکه شود

و الله العالم.

سؤال ۲۶۵)

کسی که عمره‌اش را در ماه شعبان به جا آورده است و از افراد مقیم در شهر جدّه، می‌باشد اگر بخواهد عمره دیگری را در همان ماه به امید و رجاء مطلوب بودن انجام دهد، آیا می‌تواند به شهر مکّه وارد شود و برای این عمره دوم خود از مسجد تنعیم یا حدیبیه مُحرم شود؟ یا آن که بر او واجب است که از محل اقامت خود در شهر جدّه مُحرم شود؟

******بسمه تعالی:******

اگر می‌خواهد به امید و رجاء مطلوب بودن مُحرم شود از محل اقامت خود از شهر جدّه مُحرم شود و اگر می‌خواهد بدون احرام وارد شهر مکّه شود مانعی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۲۶۶)

اگر کسی در آخر ذیالقعده برای عمره مفرده مُحرم شده و عمره‌اش را در همان ماه تمام کرد و می‌خواهد در اول ماه ذی الحجه وارد شهر مکّه شود، آیا بر او واجب است که مُحرم شود و اگر در پایان ماه ذیالقعده مُحرم شده و عمره‌اش را در ماه ذی الحجه کامل کرده، اگر بخواهد در ماه ذی الحجه وارد شهر مکّه شود، آیا بر او واجب است که بار دیگر مُحرم شود؟ و اگر آنچه که از اعمال عمره مفرده به تأخیر افتاده، طواف نساء باشد در این صورت حکم او چیست؟

******بسمه تعالی:******

در فرض اوّل بر او واجب است که برای وارد شدن به شهر مکّه مُحرم شود و در فرض دوم نیز بنا بر احتیاط باید برای وارد شدن به شهر مکه مُحرم شود

و الله العالم.

سؤال ۲۶۷)

کسی که به صورت مکرر وارد شهر مکّه شده است و در هر بار عمره مفرده هم انجام نداده است و تا کنون ختنه هم نشده است که همه این کارها از روی علم و عمد بوده است، آیا بر او واجب است آنچه را که تا کنون از دست داده است جبران نماید و زنان بر او حرام می‌شوند؟ یا آنکه فقط گناهکار است؟

******بسمه تعالی:******

در صورت مذکور بر او چیزی نیست بلکه بر او واجب است که از این گناه خود توبه و استغفار نماید

و الله العالم.

سؤال ۲۶۸)

اگر کسی عمره دوم خود را در یک ماه به امید و رجاء مطلوب بودن انجام دهد سپس از مکّه خارج شود و بخواهد بار دیگر به مکّه باز گردد کدام تاریخ مورد نظر و محاسبه قرار گیرد تا آن که بتواند در همان ماهی که عمره‌اش را انجام داده است وارد مکّه شود؟ آیا تاریخ و زمان عمره اولی واجب خود را محاسبه کند، یا آن که تاریخ و زمان عمره دوم خود را که آن را به رجاء و امید مطلوب بودن انجام داده است؟

به عبارت دیگر آیا برای او امکان دارد که پس از گذشت یک ماه از تاریخ و زمان عمره اولی او و پیش از گذشتن یک ماه از تاریخ و زمان عمره دوم خود بار دیگر مُحرم شود؟

*******بسمه تعالی:*******

فقط می‌تواند در همان ماهی که در آن برای عمره اولی محرم شده است و پیش از گذشتن یک ماه از آن یعنی پیش از آن که ماه قمری سپری شود، بدون احرام وارد مکه شود مثلاً اگر روز بیست و هشتم، روز احرام عمره اولی او بوده است و پس از انجام عمره اولی خود از مکه خارج شده است، در صورتی که بخواهد روز اول از ماه بعدی وارد مکه شود وارد شدن او بدون احرام جایز نیست

و الله العالم.

سؤال ۲۶۹)

نظر حضرت عالی چنین است که «جایز نیست کسی وارد شهر مکّه شود مگر آن که مُحرم شده باشد»، آیا مقصود از شهر مکّه، همان بخش قدیمی آن است یا آنکه شامل آن بخشهایی که توسعه پیدا کرده است و در حال حاضر هم نام مکّه بر آنها گذارده شده است می‌باشد؟ یا آنکه مطلق حرم است؟

*******بسمه تعالی:*******

شامل مطلق حرم نمی‌گردد، اما بنا بر احتیاط شامل مناطق و بخشهایی که توسعه پیدا کرده است و به آنها اسم مکّه اطلاق می‌شود می گردد

و الله العالم.

سؤال ۲۷۰)

اگر کسی به علت جهل و نادانی بدون احرام وارد شهر مکّه گردید سپس به شهر و دیار خویش بازگشت، آیا لازم است که برای انجام دادن اعمال عمره مفرده به مکّه باز گردد؟

*******بسمه تعالی:*******

بازگشت به شهر مکّه بر او واجب نیست

و الله العالم.

سؤال ۲۷۱)

آیا حرمت وارد شدن به شهر مکّه بدون احرام بستن، آیا شامل مکّه قدیم می‌شود؟ یا آنکه بخشها و محلهایی که جدیداً به آن اضافه شده است مانند منطقه «عزیزیه» نیز می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط واجب آن است که کسی به مکّه جدید هم بدون احرام داخل نشود

و الله العالم.

سؤال ۲۷۲)

اگر کسی عمره مفرده‌اش را در ماه رجب به جا آورد و در مکّه قدیمی باقی ماند تا آن که ماه شعبان فرا رسید و وی مثلاً به «جبل النور» رفت که این محلّه قطعاً از مکّه قدیمی خارج است و شاید از حدود و مرزهای جدید مکّه هم خارج باشد در این رابطه این

سؤالها مطرح می‌شود:

الف اگر بخواهد به محل سکونت خود که در مکه قدیمیست باز گردد، آیا جایز است که بدون احرام به آنجا وارد شود یا نه؟

ب در صورتی که وارد شدن بدون احرام جایز نباشد، آیا مُحرم شدن از ادنی الحل (مانند مسجد تنعیم) کفایت می‌کند یا آنکه حتماً باید به یکی از میقاتها برود؟

ج در صورتی که احرام بستن از ادنی الحل کافی باشد، اگر بعد از این عمره دوم از مکّه خارج شده باشد، آیا بر او جایز است که بدون احرام وارد شهر مکّه شود؟ یا آنکه مجوز ورود به شهر مکّه بدون احرام، همان احرام بستن از میقات می‌باشد؟

د اگر از مکّه قدیم و جدید خارج شود در حالی که هنوز داخل در حرم است در این صورت چنانچه بخواهد به محل سکونت خود که مکّه قدیم است برگردد، آیا باید با احرام داخل شود یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

الف برای وارد شدن به مکه احرام جدید لازم نیست هر چند احتیاط مستحب آن است که بدون احرام داخل نشود

و الله العالم.

ب آری احرام بستن از ادنی الحل کفایت می کند

و الله العالم.

ج آری بر او جایز است که چنین کاری را انجام دهد

و الله العالم.

د در این فرض اعاده کردن احرام احتیاط مستحب است، همانگونه که در صورت رفتن به سوی جبل النور نیز احرام برای وارد شده به مکه قدیم احتیاط مستحب است

و الله العالم.

سؤال ۲۷۳)

حدود حرم از چهار طرف چیست و مسافت میان آنها نسبت به مسجد الحرام چه مقدار است؟

*******بسمه تعالی:*******

حدود حرم به طور تفصیل ثابت نیست. اما آنچه که یقینی است آن است که مشعر الحرام جزء حرم می‌باشد و همچنین منی نیز داخل حرم است، همچنان که عرفات و میقاتهایی که برای عمره مفرده نسبت به کسی که داخل شهر مکّه است تعیین شده است، یقیناً خارج از حرم می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۲۷۴)

اگر کسی در روز بیست و هفتم ماه رجب عمره‌اش را انجام داد و از مکّه خارج شد، اگر بخواهد بار دیگر به مکّه باز گردد و نمی‌داند که آیا آغاز ماه شعبان فرا رسیده یا نه، آیا باید با احرام وارد شهر مکه شود؟ یا آنکه استصحاب کند که همچنان ماه رجب است و ادامه دارد؟

*******بسمه تعالی:*******

ادامه ماه رجب را استصحاب کند و برای او جایز است که بدون احرام وارد شهر مکّه شود اما احوط استحبابی آن است که به قصد

رجاء با احرام وارد شهر مکه شود

و الله العالم.

سؤال ۲۷۵)

کسی که به نیابت از شخص دیگری با احرام عمره مفرده وارد شهر مکّه شد و پس از انجام دادن اعمال عمره مفرده، به طائف رفت و پس از آن بـار دیگر در همـان مـاه [که عمره‌اش را انجـام داده بود] به شـهر مکّه بـازگشت، آیـا جایز است که با همان احرام بار دیگر به مکه باز گردد یا آن که بر او واجب است که بار دیگر برای خودش مُحرم شود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر بخواهـد به مکّه باز گردد و وارد شـهر مکه شود احوط استحبابی آن است که برای خودش مُحرم شود، که در این صورت باید احرامش از قرن المنازل باشد و اگر هم از آن نگذشت از مواقیت چهارگانه دیگر مُحرم شود

و الله العالم.

سؤال ۲۷۶)

اگر کسـی با احرام عمره مفرده در یکی از ماه‌های هلالی (مثلاً آخر ماه ذیالقعده) وارد شـهر مکه شد و در مکّه باقی ماند، سـپس از آنجا به سوی منی یا عرفات یا مشعر الحرام خارج گردید، آیا بر او جایز است که پس از گذشت ماه ذیالقعده بدون احرام وارد شهر مکه شود؟ یـا آنکه بر او لاـزم است برای وارد شـدن بـار دیگر مُحرم شود و بر فرض آنکه احرام بسـتن برای او لاـزم شود، آیا جایز است که از سرزمین عرفات مُحرم شود؟

*******بسمه تعالی:*******

در صورتی که از حرم خـارج شـده است لازم است که بار دیگر مُحرم شود همانگونه که گـذشت و اگر بخواهـد برای عمره مفرده مُحرم شود، مُحرم شدن او از ادنی الحل مجزی می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۲۷۷)

کسی که عمره تمتع را در حج مستحّبی به جا آورده است، اگر بخواهد یک روز قبل از رفتن به عرفات از حج خود عدول کند و به شهر و دیار خویش باز گردد، آیا می‌توانـد از عمره تمتع خود به عمره مفرده عـدول کنـد و طواف نساء و نماز آن را به جا آورده از مکه خارج شود یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

جـایز نیست که به عمره مفرده عـدول کنـد و همانگونه که از اول نیّت کرده بود بر او لازم است که اعمالش را با حـج تمتع به پایان ببرد

و الله العالم.

سؤال ۲۷۸)

کسـی که با عمره مفرده در ماه‌های حج وارد شـهر مکه شد و سپس از آن خارج شد و قبل از گذشتن یک ماه از عمره‌ای که انجام

داده بود، به مکه بازگشت و تا آغاز فصل حج در مکه باقی مانـد، اگر این شـخص بخواهـد حـج تمتع را انجام دهد، چه باید انجام دهـد؟ و اگر بر او لازم است که عمره تمتع را به جـا بیـاورد، از کجـا برای آن مُحرم شود، آیا بایـد از یکی از میقاتها مُحرم شود، یا آنکه بر او جایز است که از ادنی الحل مُحرم شود؟

*******بسمه تعالی:*******

در صـورتی که مـاهی که در آن برای عمره مفرده مُحرم شـده است نگذشـته باشـد عمره مفرده را عمره تمتع قرار می‌دهـد و نیـاز به احرام بستن مجدد برای عمره نیست

و الله العالم.

سؤال ۲۷۹)

کسـی که وظیفه‌اش عمره تمتع بوده، اگر بـدون احرام به صورت عمـدی وارد شـهر مکّه شود تا وقت به جا آوردن عمره تمتع تنگ شود، حال تکلیف او چیست؟

و در صورتی که معذور بوده، حکم او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر حج بر او واجب شده بوده است، بر او واجب است که به خارج از حرم برود به طرف میقاتی که از آنجا احرامش را ترک کرده است و از آنجا مُحرم شود و با همین احرام داخل شـهر مکّه شود و اعمال عمره تمتع را انجام داده سپس برای حج تمتع از خود مکّه مُحرم شود و در فرضـی که از خود میقات محرم نشـده احتیاط آن است که حـج را نیز اعاده کنـد و در صورتی که معـذور هم بوده است، نیز چنین کاری را باید انجام دهد، اما تفاوت آن اینست که نیاز به اعاده کردن حج ندارد

و الله العالم.

سؤال ۲۸۰)

اگر کسـی بـه علت جهـل و نـادانی، یـا فراموشـی به جـای آن که برای عمره تمتـع مُحرم شـود، برای عمره مفرده مُحرم شـد، در این صورت حکم او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اشکالی ندارد و اعمال عمره تمتع را به جا آورد

و الله العالم.

سؤال ۲۸۱)

به نظر حضـرت آیهٔ الله العظمی خویی (قـدس سره) دربارهی کسـی که میان عمره تمتع و حج تمتع، با عمره مفرده فاصـله انداخته است، آیا حج او باطل می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

حـج او باطـل نمی‌شود ولی اگر عمره مفرده در همـان ماهی انجام شـده که عمره تمتع را در آن ماه انجام داده، عمره مفرده او باطل می‌شود، و گرنه عمره او صحیح و عمره تمتع حساب می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۲۸۲)

آیا فاصله انداختن میان عمره تمتع و حج تمتع به وسیله عمره مفرده، آن عمره اولی را باطل می کند؟

*******بسمه تعالی:*******

در صورتی که ماه احرام عمره تمتع گذشته باشد جایز نیست که میان عمره تمتع و حج تمتع به وسیله عمره مفرده فاصله انداخته شود و با گذشتن یک ماه از آن در صورتی که شخص از حرم خارج شده باید با احرام دیگری وارد شود و عمره اولی او باطل نخواهد شد هر چند عمره دوم او عمره تمتع حساب می‌شود و بنا بر احتیاط باید برای عمره اول طواف نساء را به جا آورد

و الله العالم.

سؤال ۲۸۳)

کسی که به هنگام انجام طواف عمره تمتع دچار سکته قلبی گردیده و به شهر و دیار خویش بازگشته، در حال حاضر تکلیف او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط آن است که یا خود او یا ولی او برای تمام کردن اعمال عمره مفرده او نائب بگیرد، گرچه این کار، از حج واجب او مجزی نمی‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۲۸۴)

کسی که سال اول حج او نبوده است اما برای عمره تمتع از طرف خودش یا نیابت از دیگری وارد شهر مکّه شده و پس از انجام اعمال عمره تمتع یا به هنگام انجام دادن آن بخواهد از آن به عمره مفرده عدول کند، زیرا که به خاطر بیماری یا سختی و مشقّت و مانند آنها نمی‌تواند حج را انجام دهد، آیا این چنین کاری جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر نمی‌تواند اعمال حج را انجام دهد یا آنکه برای او سخت و دشوار است، بر او جایز است که آن را ترک کند و احتیاط آن است که عمره تمتع خود را، عمره مفرده قرار دهد و طواف نساء و نماز آن را نیز انجام دهد

و الله العالم.

مسائلی دربارهی خارج شدن از مکّه قبل از حج تمتع:

سؤال ۲۸۵)

کسی که برای عمره تمتع مُحرم شده و وارد شهر مکّه هم شده است، آیا جایز است که پیش از انجام دادن اعمال عمره تمتع در حالی که هنوز مُحرم است از مکّه خارج شود و به خارج از شهر مکّه مثلاً به مدینه منوره یا جدّه برود، سپس بار دیگر به مکه باز گردد و اعمال عمره تمتع را انجام دهد؟

*******بسمه تعالی:*******

بنا بر احتیاط، جایز نیست که پیش از انجام اعمال عمره تمتع خود، از شهر مکّه خارج شود

و الله العالم.

سؤال ۲۸۶)

کسی که عمره تمتع خود را به پایان رسانده است، آیا جایز است که پیش از مُحرم شدن به احرام حج تمتع و قبل از رفتن به عرفات، به خارج از حرم یا برخی از روستاهای شهر مکّه برود یا خیر؟

******بسمه تعالی:******

مطلقاً نبایـد از مکّه خارج شود مگر به خاطر عـذری، که در این صورت در حالی که مُحرم به احرام حج شده است، می‌تواند خارج شود

و الله العالم.

سؤال ۲۸۷)

اگر قصد داشت که فقط به منی و عرفات برود، آیا باز هم بر او واجب است که مُحرم شود؟ و آیا جایز است که کسـی بعد از عمره تمتع و پیش از احرام بستن برای حج تمتع به آنجا برود؟

******بسمه تعالی:******

پس از خارج شدن از احرام عمره تمتع جایز نیست که بدون احرام حج تمتع از مکه خارج شده و به مکانهای دور بلکه بنا بر احتیاط حتی به مکانهای نزدیک برود به جز جاهایی که از حومه نزدیک شـهر مکّه بحساب می‌آیـد و چنانچه بخواهد به خاطر نیاز و کاری به جاهایی که جزء حومه شهر مکّه بحساب نمی‌آید سفر کند، اولاً:

باید به احرام حج تمتع مُحرم شود، سـپس اگر برای او امکان دارد که بدون زحمت و مشـقّت به مکّه باز گردد، بنا بر احتیاط واجب باید برگردد و سپس به عرفات برود و گرنه یکسره به عرفات برود

و الله العالم.

سؤال ۲۸۸)

اگر کسـی برای عمره تمتع مُحرم شد و به خاطر ضـرورت و مانند آن پیش از آنکه از احرام تمتع درآید از مکّه خارج گردید سپس تصمیم داشت که به مکّه بار دیگر باز گردد، چه چیزی بر او واجب می‌شود؟

******بسمه تعالی:******

چیزی جز تمـام کردن عمره بر او واجـب نیسـت، گرچه در صـورتی که یـک مـاه از احرام او گذشـته باشـد بـار دیگر مُحرم شـود و اعمالی را که به جا آورده است، به نیّت رجاء اعاده کند، سپس باقیمانده اعمال خود را به جا بیاورد

و الله العالم.

سؤال ۲۸۹)

اگر کسـی از اعمال عمره تمتع فارغ گردیـد سپس دید که منزل مسـکونی او در مکّه خارج از حرم واقع شده است، آیا می‌تواند در آن سکونت کند یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

می‌تواند در آن سکونت کند

و الله العالم.

سؤال ۲۹۰)

اگر حاجی در جایی که پانصد متر از منی فاصله دارد سکونت گزید، آیا می‌تواند پس از انجام دادن اعمال عمره تمتع به منی برود؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، می‌تواند که به منی برود

و الله العالم.

سؤال ۲۹۱)

حدود جغرافیایی شهر مکّه مکرمه و مدینه منوره اضافه شده است و عمران و آبادی آن توسعه یافته است، آیا تخییر در نماز برای کسی که در آن جاهای توسعه یافته مسکن گزیده است، باقی می‌ماند؟ و آیا کسی که در حال عمره است می‌تواند به آن مناطق برود؟

*******بسمه تعالی:*******

تخییر بین قصر و تمام اختصاص به مکه و مدینه قدیم دارد و شامل مناطق توسعه یافته و محلات جدید نمی‌شود و خارج شدن از مکه قدیم به محلات جدید برای کسی که برای عمره تمتع آمده است جایز می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۲۹۲)

اگر حاجی بدون احرام از مکّه به منی یا عرفات برود سپس به مکه بازگردد و این کار چندین بار صورت بگیرد، چه حکم وضعی یا تکلیفی به غیر از گناه بر او بار می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

آنچه که بر او بار می گردد، فقط گناه است

و الله العالم.

مسائلی دربارهی حج تمتع:

سؤال ۲۹۳)

اگر حاجی که قصد انجام دادن حج تمتع را دارد، عمره تمتع خود را به جا آورد، سپس به خاطر عذری از عذرها نتواند که اعمال حج تمتع را به جا بیاورد و او را به شهر و دیار خوش باز گردانند، وظیفه او نسبت به طواف نساء چیست؟

و همچنین، وظیفه او نسبت به اعمال حج تمتع چگونه است؟

*******بسمه تعالی:*******

اما نسبت به طواف نساء، بنا بر احتیاط واجب طواف نساء را به جا آورد و تا زمانی که طواف نساء را انجام نداده است، از نزدیکی کردن پرهیز نماید و اما وظیفه او نسبت به حج تمتع، اگر قبل از این سال، حج بر او واجب شده بود باید در سال آینده جبران نماید بدینگونه که عمره دیگری از نو به عنوان عمره تمتع به جا آورد سپس اعمال حج تمتع را به جا آورد زیرا که این دو عمل باید در یک سال به جا آورده شود و اگر بر او مستقر نشده بود یا آن که پیش از این سال حجهٔ الاسلام واجب خود را به جا آورده بود بر او چیزی نیست

و الله العالم.

سؤال ۲۹۴)

کسی که به غیر از وظیفه خویش حج به جا آورده، مثلاً ـ وظیفه او حج تمتع بوده، اما حج قرآن را به علت جهل و نادانی و یا فراموشی حکم به جا آورده حکم او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر وظیفه او حجهٔ الاسلام بوده است، مجزی نمی‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۲۹۵)

شخصی از اعمال عمره تمتع فارغ گردید سپس برای او حادثه‌ای ناگهانی رخ داد که حتماً باید از مکه به بیمارستان خارج از شهر مکه منتقل شود و در حال حاضر پزشک او را از بازگشت به مکّه برای احرام بستن از آنجا برای حج تمتع ممنوع کرده است، در صورتی که می‌تواند که در عرفات و مشعر هم وقوف کند، تکلیف او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر می‌تواند از همان جایی که هست مُحرم شود، از همانجا احرام را بسته و به عرفات و سپس به مشعر برود سپس اعمال باقیمانده را چه خودش به مباشرت و چه به صورت نیابت به جا آورد

و الله العالم.

سؤال ۲۹۶)

کسی که روز عید، پس از قربانی کردن از احرام خود درآمده است، آیا جایز است که به خاطر حاجت و نیازی که دارد پیش از تمام کردن باقیمانده اعمال حج تمتع خود به جدّه یا طائف یا غیر از آن مسافرت کند؟

*******بسمه تعالی:*******

بنا بر احتیاط، جایز نیست

و الله العالم.

سؤال ۲۹۷)

زمانی که حج تمتع در برخی از صورتها به عمره منقلب می‌گردد مثلاً به خاطر وقوف نکردن در مشعر الحرام و خود حاجی، به شهر و دیار خویش برگشته است، اما قصد عمره نکرده و همچنین خارج شدن از احرام با آن عمره را نیّت نکرده بود، در حال حاضر

حکم او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر ماه ذی الحجه باقیمانده بود بر او واجب است که باقیمانده اعمال عمره مفرده را به جا آورد بلکه حتّی اگر ماه ذی الحجه هم گذشته بود بنا بر احتیاط، باقیمانده اعمال عمره مفرده را به جا آورد

و الله العالم.

عدول کردن زن از اعمال حج تمتع به حج افراد:

سؤال ۲۹۸)

زنی که احرام خود را به نیّت عمره تمتع بست و به عادت ماهانه دچار گردید اما به علّت تنگی وقت از انجام دادن اعمال عمره تمتع ناتوان گردید، وظیفه او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

این مسأله دو صورت دارد:

صورت اول:

اگر به هنگام احرام بستن حیض شده بود، حج تمتع واجب او به حج افراد منقلب می‌شود و با همان احرامی که دارد، اعمال و مناسک حج افراد را انجام می‌دهد و احتیاط مستحبّی آن است که به میقات برگردد و نیّت احرامش را مجدداً به قصد اعم از انشاء احرام و تکرار کردن تلبیه به جا بیاورد و پس از فارغ شدن از اعمال حج، در صورتی که می‌تواند عمره مفرده‌ای نیز به جا آورد.

صورت دوم:

اگر پس از احرام بستن عمره تمتع حیض شد مخیّر است که حج افراد به جا آورد و یا آن که بر عمره تمتع خود باقی بماند اما طواف عمره و نماز آن را به جا نیاورد و پس از سعی کردن تقصیر کند، سپس برای حج تمتع مُحرم شود و پس از انجام دادن اعمال منی، طواف عمره تمتع و نماز آن را قبل از انجام دادن طواف حج تمتع به جا آورد سپس اعمال حج تمتع را انجام دهد

و الله العالم.

سؤال ۲۹۹)

اگر زن می‌داند که نمی‌تواند به مکّه برسد مگر آن که وقت آن گذشته باشد به گونه‌ای که نمی‌تواند اعمال عمره تمتع خود را انجام دهد، حال وظیفه او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر برای انجام دادن عمره تمتع وقت آن تنگ شده باشد یا آن که عادت ماهانه شده و احتمال می‌دهد که تا آخر وقتی که ممکن است اعمال عمره تمتع خود را انجام دهد پاک نخواهد شد، در همه این صورتها وظیفه او حج افراد است

و الله العالم.

سؤال ۳۰۰)

اگر زنی در عمره تمتع حیض شود و می‌ترسد که اگر تا وقت پاک شدن صبر کند، وقوف در عرفات را از دست بدهد، تکلیف او

چیست؟

******بسمه تعالی:******

در مورد سؤال چنانچه حیض شدن او پس از احرام بستن به عمره تمتع باشد در این صورت زن مخیّر است که:

به حـج افراد عـدول کنـد و حج اِفراد را به جا بیاورد و پس از فارغ شدن از اعمال حج در صورت امکان بر او واجب است که عمره مفرده به جا آورد.

و یا آن که اعمال عمره تمتع را بدون طواف و نماز به جا آورد یعنی سـعی و تقصیر را انجام دهد سپس برای حج تمتع مُحرم شود و پس از فـارغ شـدن از اعمـال منی، قبل از به جا آوردن طواف حـج تمتع، طواف عمره تمتع خود را قضا کنـد و در صورتی که یقین دارد عادت ماهانه او ادامه خواهـد داشت و نمی‌تواند حتّی پس از بازگشت از منی، طواف و نماز آن را به جا آورد، برای آنها نائب بگیرد، سپس خودش سعی را به جا بیاورد و روزهایی که بر او واجب است، در آن استظهار کند، حکم روزهای حیض را دارد

و الله العالم.

سؤال ۳۰۱)

زنی که روزهـای عادت او هفت روز بوده است و در روز هفتم پاك شـده است و غسـلش را به جا آورده سـپس عمره تمتع خود را نیز انجـام داده، اما پس از گـذشت یک روز بار دیگر خون دیـد و بار دیگر غسل کرد و اعمال خود را بار دیگر انجام داد تا آن که روز دهم از عادت ماهانه او به عرفات رفت سپس در روز یازدهم بار دیگر خون دید، آیا حج او افراد است یا حج تمتع؟

******بسمه تعالی:******

در فرض مذکور حج او تمتع است و به حج افراد منقلب نخواهد شد و چیزی بر او نیست

و الله العالم.

سؤال ۳۰۲)

زنی در روز هشـتم از ماه ذی الحجه خون دیـد و گمان کرد که حیض شده است، حج تمتع خود را به حج افراد عوض کرد، پس از آن که به عرفات رفت فهمید خونی که دیده است، خون استحاضه است و حیض نیست، وظیفه او چیست؟

******بسمه تعالی:******

در مورد سؤال چنـانچه وقت برای برگشـتن به مکه وسـعت داشـته باشـد به گونه‌ای که مُسَمّای وقوف اختیـاری در عرفات را درک کنـد، بر او واجب است که بـاز گردد و اعمـال عمره تمتع خود را تمام کنـد سـپس محرم به احرام حـج شود و به عرفات برود و اگر وقت وسـعت آن را نـداشت اعمـال خـود را به نیّت اعم از حـج افراد و عمره مفرده انجـام داده و به پایـان برسانـد و اگر بعـد از آن، مستطیع شد باید بار دیگر حج خود را اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۳۰۳)

زنی که عـادت ماهـانه او شـش روز است در حـال عـادت ماهـانه برای عمره تمتـع مُحرم شـد و در روز هشـتم از مـاه ذی الحجه که مصـادف بـا روز شـشم از عادت ماهانه او بوده است، پاك شـد و غسل کرد و اعمال عمره تمتع را به جا آورد و برای حـج تمتع که مُحرم گردیـد ظهر روز نهم در عرفات قطره خونی را دیـد اما نمی‌دانـد که آیا خون تا بعد از روز دهم از آغاز عادت ماهانه او ادامه

خواهد داشت تا نسبت به این خون حکم استحاضه را جاری ساخته و اعمال گذشته او صحیح باشد، یا آنکه این خون قبل از ده روز از آغاز عادت قطع می‌شود تا حکم حیض را بر آن جاری سازد، وظیفه او چیست؟

همچنین اگر این قطره خون را نیز در مشعر الحرام دید، وظیفه او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

در مورد سؤال چنانچه خونی که دیده است صفات حیض را نداشته باشد، این زن مستحاضه است.

همچنین اگر در مشعر الحرام نیز خون زردرنگی را دید حتماً باید اعمال و شرایط مستحاضه را مراعات کند، سپس اعمال حج تمتع را به جا آورد.

و اگر این خون صفات حیض را داشت، در این صورت اگر نمی‌تواند برای بقیه اعمال عمره خود به مکه باز گردد همانگونه که از ظاهر سؤال و فرض مذکور چنین بر می‌آید حتماً باید اعمال حج خود را به قصد و نیّت اعم از افراد و تمتع به جا آورد و اگر خون او قبل از ده روز قطع گردید کشف می‌شود که وظیفه او حج افراد بوده است و لذا باید بعد از اعمال حج، عمره مفرده‌ای به جا آورد و اما اگر تا بعد از ده روز از ایام عادت او قطع نگردید، در این صورت اعمال عمره تمتعی که انجام داده است، صحیح می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۳۰۴)

در فرض سؤال قبلی، اگر زن قطره خونی را در عرفات یا مشعر الحرام دید و فهمید که حیض می‌باشد و معلوم شد که قبلاً هم پاک نشده بوده است، حال با این فرض که وقت و فرصت برای وقوف اختیاری یا اضطراری عرفات دارد، اما وقت و فرصت کافی ندارد که برای انجام دادن اعمال عمره تمتع خود به مکّه باز گردد، وظیفه او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض مذکور که زن در ایام عادت ماهانه خود احرام بسته است حتماً باید حج افراد به جا آورد و بعد از انجام دادن اعمال حج، عمره مفرده‌ای را نیز انجام دهد

و الله العالم.

سؤال ۳۰۵)

اگر زنی در حالی که در میقات بود یقین داشت که نمی‌تواند اعمال عمره تمتع را انجام دهد و به این جهت به نیّت حج افراد محرم گردید، اما پس از گذشت چند روز از اقامت او در مکّه خلاف آن برای او ثابت گردید، وظیفه او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

در مورد سؤال با همین احرام، اعمال عمره تمتع را به نیّت عمره تمتع به جا آورد. گرچه احتیاط آن است که تا جایی که می‌تواند به میقات نزدیک گردد و تلبیه خود را به قصد اعم از انشاء احرام و تکرار تلبیه، اعاده کند

و الله العالم.

سؤال ۳۰۶)

زنی به خاطر عادت ماهانه خود، اعمال عمره تمتع خود را به جا نیاورد و در روز نهم در عرفات پاک گردید اما نتوانست که به مکّه

باز گردد (یا به دلیل ترافیک در راه یا نبودن همراه و یا هر علّت دیگری که مانع از رفتن او به مکّه بود) در حال حاضر وظیفه او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اعمال حج افراد را به جا می‌آورد و پس از آن که اعمال حج را به پایان رساند، عمره مفرده را به جا آورد

و الله العالم.

سؤال ۳۰۷)

زنی در شهر مدینه بود و پیش از مُحرم شدن، به طور کلی خون او قطع گردید، به نیّت عمره تمتع مُحرم شد.

پس از گذشت یک یا دو روز بار دیگر خون دید و این خون ادامه داشت و احتمال می‌داد که این خون دیدن او از ده روز بیشتر باشد و در زمانی که وظیفه‌اش استظهار بود اعمال عمره تمتع را به جا آورد، حکم عمره او در صورتهای ذیل چگونه خواهد بود:

الف در صورتی که خون در مدت ده روز قطع گردد.

ب اگر خون دیدن او از ده روز بگذرد و همچنین اگر وقت او تنگ باشد و بعد از به جا آوردن عمره نداند که خون دیدن او ادامه خواهد داشت و یا آن که در مدت ده روز قطع خواهد شد در حالی که روز ترویه روز نهم یا روز دهم حیض او می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض سؤال که زن اعمال عمره را در ایام استظهار به جا آورده چنانچه وقت ضیق نباشد صبر می کند تا معلوم شود خونی که بعد از ایام عادت به صفات حیض می‌بیند در مدت ده روز قطع می‌شود یا اینکه از ده روز تجاوز می کند چنانچه خون از ده روز تجاوز کرد یا در مدت ده روز قطع شد ولی خونی که بعد از ایام عادت دیده خون زردرنگ بوده در این صورت اگر اعمال عمره را بعد از ایام عادت انجام داده عمره او صحیح است و حج او حج تمتع می‌باشد و اگر خون در ده روز قطع شد و خونی که بعد از ایام عادت دیده واجد صفات حیض بوده در این صورت اعمالی را که انجام داده باید اعاده کند و اگر وقت ضیق باشد و فرصت برای تدارک اعمالی که فساد آن معلوم شده نباشد حج او به حج افراد منقلب می‌شود و چنانچه زن نمی‌داند خون استمرار پیدا می کند یا در ده روز قطع می‌شود و فرصت برای صبر کردن نیست باید رجاءً برای حج محرم شود و وقوفین را انجام دهد، بعد از آن اگر کشف شد که اعمال سابق را در زمانی به جا آورده که حکم به حیض بودن در آن زمان می‌شد، حج او منقلب به افراد می‌شود و باید اعمال حج را به پایان ببرد و بعد از آن عمره مفرده انجام دهد و اگر کشف شد که اعمال سابق در زمان پاکی او واقع شده به اینکه خون از ده روز تجاوز کرده یا خونی که بعد از عادت دیده به صفات حیض نبوده هر چند در ده روز قطع شده، عمره‌اش صحیح است و باید اعمال حج را اتمام کند

و الله العالم.

سؤال ۳۰۸)

زنی پیش از مُحرم شدن به احرام عمره تمتع، حیض شد و می‌دانست که پیش از وقوف در عرفات پاک می گردد و به نیّت عمره تمتع محرم شد و یک روز پیش از وقوف در عرفات پاک شد و غسل کرد و اعمال عمره تمتع را به جا آورد و تقصیر کرد و پس از آن که به خانه برگشت خون دید، با علم به این موضوع که عادت ماهانه او منظم نیست و یا بر فرض آنکه عادت ماهانه او هم منظم باشد، در این صورت حکم او چیست؟

در حالی که می‌داند اگر تا پاک شدن خود منتظر بماند، وقوف در عرفات را از دست خواهد داد و یا آن که همراهان و همسفرانش

چشم انتظار او نخواهند ماند؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر خونی که بعد از اعمال دیده است ویژگیها و خصوصیات خون حیض را نداشت و یا آن که ویژگیهای آن را هم داشت، اما تا بعد از ده روز پس از اولین روز خون دیدن ادامه داشت، در این صورت، این خون، استحاضه است و اعمال او صحیح می‌باشد و حکم به حیض بودن او نمی‌شود و اگر خون دیده شده، ویژگیها و خصوصیات حیض را داشت و در ده روز قطع شد آشکار می‌شود که حج او افراد بوده است و باید پس از انجام دادن اعمال حج، عمره مفرده‌ای را به جا آورد و مجزی خواهد بود

و الله العالم.

سؤال ۳۰۹)

زنی که عادت او مضطربه بود، اگر قبل از احرام بستن خون دید و نمی‌داند که خون او قبل از روز عرفه قطع می‌شود و می‌تواند عمره تمتع را انجام دهد تا به نیّت عمره تمتع محرم شود، یا آن که قطع نمی‌شود، تا آن که به نیّت حج افراد مُحرم شود، تکلیف او در این شرایط چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

احرام خود را به نیّت آنچه که تکلیف اوست، ببندد و مُحرم شود و حکم او از جهت اعمال و اینکه حج او حج تمتع است یا افراد در مسائل قبلی گذشت

و الله العالم.

سؤال ۳۱۰)

زنی که در حال حیض است اگر پیش از احرام بستن می‌داند که حیض او تا پس از اعمال حج تمتع و یا عمره تمتع ادامه خواهد داشت و همراهان و همسفرانش چشم انتظار او باقی نخواهند ماند، آیا برای او جایز است که برای عمره تمتع و حجهٔ الاسلام مُحرم شود و برای طواف و نماز آن نائب بگیرد؟

*******بسمه تعالی:*******

بر این زن واجب است که از میقات به نیّت حج إفراد محرم شود و در همان روزی که حجاج راهی عرفات می‌شوند، ایشان نیز با همان احرام راهی عرفات شود و در روز عرفه با آنها وقوف را انجام دهد و سپس همراه آنان به مشعر الحرام کوچ کند و همراه آنان وقوف واجب را به جا آورد و روز عید نیز به سرزمین منی کوچ کند ولی قربانی کردن بر او واجب نیست، سپس تقصیر کند و اگر بعد از برگشتن از منی هنوز پاک نشده و همراهان او در مکه نمی‌مانند برای طواف و نماز آن نائب بگیرد و خودش سعی را به جا آورد و خودش نیز رمی جمره‌ها را انجام دهد و هر وقت که توانست، چه در همان سال و چه در سال بعد، عمره مفرده‌ای را به جا آورد

و الله العالم.

سؤال ۳۱۱)

زنی که به خاطر حیض شدن ناگهانی از انجام دادن اعمال عمره تمتع به خاطر تنگی وقت ناتوان گردید و از حج تمتع به حج افراد عدول کرد، آیا این کار حج افراد مجزی از حج تمتعی که بر او واجب بوده است، می‌باشد یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر اعمال حج را بر اساس وظیفه خود انجام داده باشد، مجزی از او خواهد بود و در صورتی که بتواند، واجب است که پس از آن عمره مفرده‌ای را نیز به جا بیاورد

و الله العالم.

سؤال ۳۱۲)

زنی که حیض شده است اگر بخواهد وارد شهر مکه شود و می‌داند که اگر مُحرم شود به خاطر ادامه داشتن عادت ماهانه او در تمام مدتی که در مکّه حضور دارد، وقت و فرصت کافی برای انجام دادن اعمال عمره تمتع نـدارد، آیا جایز است که به نیّت عمره تمتع مُحرم شود و برای طواف و نماز آن، نائب بگیرد؟ و آیا این حکم شامل سایرین که عذر آنها مانع از انجام اعمال خود، توسط خودشان می‌گردد نیز می‌شود یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

در این صورت حج او به حج افراد منقلب می‌شود و پس از فارغ شدن از اعمال حج افراد، در صورتی که بتواند، عمره مفرده‌ای نیز بر او واجب می‌شود. اما دیگر معذورین، باید برای طواف نائب بگیرند و در صورتی که از خواندن نماز هم عاجز باشند برای نماز نیز نائب بگیرند و همچنین زنی که حیض شده است اگر بخواهد در غیر ایام حج وارد شهر مکّه شود، وظیفه او آن است که مُحرم شود و کسی را برای انجام طواف و نماز آن نائب بگیرد

و الله العالم.

سؤال ۳۱۳)

زنی قبل از احرام بستن برای عمره تمتع می‌داند که عادت ماهانه او ده روز ادامه خواهد داشت و می‌داند که نمی‌تواند اعمال عمره تمتع را انجام دهد. در عین حال با این شرایط به نیّت عمره تمتع مُحرم گردید. در حال حاضر برای عوض کردن عمره تمتع به حج افراد چه چیزی بر او لازم می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر گمان می‌کرد که وظیفه او محرم شدن به نیّت عمره تمتع است و به قصد آنچه که وظیفه اوست، نیّت عمره تمتع را کرد، در این صورت، اگر متوجّه گردید باید نیّت حج افراد کند و با همان احرام، اعمال را انجام دهد گرچه احتیاط آن است که در صورت امکان به میقات باز گردد و به قصد محرم شدن به حج افراد، بار دیگر مُحرم شود

و الله العالم.

سؤال ۳۱۴)

دارویی وجود دارد که زنان برای به عقب انداختن عادت ماهانه خود آن را مصرف می‌کنند.

زنی می‌داند که اگر این دارو را مصرف نکند، پیش از رسیدن به میقات حیض می‌شود و نمی‌تواند عمره تمتع را به جا آورد، آیا لازم است که این دارو را مصرف کند تا عادت ماهانه او به عقب بیفتد؟

*******بسمه تعالی:*******

خیر لازم نیست

و الله العالم.

سؤال ۳۱۵)

اگر زنی پیش از احرام بستن، حیض شد و نتوانست اعمال عمره تمتع خود را انجام دهد و حج او به حج افراد مبدّل گردید، آیا بر او واجب است که حج را انجام دهد، یا آن که جایز است که به شهر و کاشانه خود باز گردد و در سال آینده حج را به جا آورد؟

*******بسمه تعالی:*******

آری بر او واجب است به آنچه که وظیفه او در حال حاضر است مُحرم شود و برای او جایز نیست که بدون انجام اعمال حج، به شهر و دیار خویش باز گردد

و الله العالم.

سؤال ۳۱۶)

در صورتی که در فرض سؤال پیشین بر او احرام و اعمال حج واجب شود، آیا مجزی از حجهٔ الاسلام می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

آری مجزی از حجهٔ الاسلام می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۳۱۷)

کسی که وظیفه‌اش حج افراد است، تا چه وقت می‌تواند عمره مفرده خود را بدون عذر و بهانه به تأخیر بیندازد؟

*******بسمه تعالی:*******

جایز است که عمره مفرده را از حج تأخیر بیندازد و لازم نیست که فوراً آن را به جا آورد

و الله العالم.

سؤال ۳۱۸)

اگر زنی پیش از انجام اعمال عمره تمتع حیض شد و حج او به حج افراد منقلب شد و بر همین مبنا و اساس برای حج افراد رفت و قصد داشت که بعد از اعمال حج، عمره مفرده‌ای را به جا بیاورد اما در روز دوازدهم ذی الحجه قافله و کاروان او یکسره از منی به سوی مدینه منوره رفت و نمی‌توانست که از آنها جدا شود، در این صورت حکم او چیست، آیا کسی را به نیابت برای اعمال عمره مفرده به مکّه بفرستد و یا آن که خودش در سال بعد، عمره را به جا بیاورد؟

*******بسمه تعالی:*******

واجب شدن عمره مفرده در این سال یا سال بعد در صورت مفروض محل اشکال است و در فرضی که خودش می‌توانست آن را انجام دهد اما سهل انگاری کرد تا وقت بر او تنگ شد، بر او واجب است که در هر ماهی که می‌تواند، خودش عمره مفرده را انجام دهد و اگر برای خود او امکان نداشت که عمره مفرده را انجام دهد بر او واجب است که شخص دیگری را برای به جا آوردن به نیابت برگزیند

و الله العالم.

سؤال ۳۱۹)

اگر روی ناخنهای زنی رنگ «لاک» بود و اعمال عمره تمتع را به جا آورد، اما نمی‌دانست که این رنگ مانع از رسیدن آب وضو یا غسل می‌باشد، آیا اعمال او صحیح است یا خیر؟ لازم به یادآوریست که پس از گذشتن وقت عمره تمتع ملتفت این مسأله شده است؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض مذکور، عمره او صحیح نیست و در صورتی که وقت و فرصت داشت بر او واجب است که آن را تدارک و جبران نماید و در صورتی که وقت و فرصت نداشت اعمالش را به قصد اعم از حج افراد و عمره مفرده به پایان ببرد و اگر استطاعت او باقی مانده بود و یا آن که بعداً مستطیع شد در سالهای بعدی حج را بار دیگر به جا آورد

و الله العالم.

سؤال ۳۲۰)

اگر کسی از اهل خود مکه بود سپس در خارج از آن (بالاتر از حد شرعی) اقامت گزید. سپس مستطیع شد، در این صورت حج افراد به جا آورد یا حج تمتع؟

*******بسمه تعالی:*******

این مسأله دو صورت دارد:

صورت اول:

اگر قصد کرد که در خارج از حد شرعی توطّن کند، سپس استطاعت برای او حاصل شد در این صورت وظیفه او حج تمتع است.

صورت دوم:

اگر قصد نداشت که در خارج از حد شرعی توطّن کند وظیفه او انجام حج افراد یا قرآن بنا بر احتیاط است اگر اظهر نباشد

و الله العالم.

سؤال ۳۲۱)

کدام یک بهتر است:

حج قِران یا اِفراد؟

*******بسمه تعالی:*******

حج قِران برتر است

و الله العالم.

سؤال ۳۲۲)

کسی که وظیفه‌اش حج تمتع بود و آن را به جا آورد و در سال بعد با احرام عمره مفرده وارد مکه شد سپس خواست که حج افراد را به جا آورد، آیا می‌تواند چنین کاری انجام دهد؟ در این صورت، برای این کار، از کجا محرم شود؟ از مکّه و یا جای دیگر؟

*******بسمه تعالی:*******

می‌تواند چنین کاری انجام دهد و اگر قبل از ماه‌های حج یا در ماه شوال وارد شهر مکّه گردید، به طوری که بر او صدق کند که مجاور مکه شده است، از ادنی الحل محرم شود، وگرنه باید از یکی از میقاتهای پنجگانه مُحرم شود

و الله العالم.

سؤال ۳۲۳)

کسی که در خود مکه مکرمه است، اگر بخواهد حج افراد را به جا آورد، برای این کار از کجا محرم شود؟

******بسمه تعالی:******

در صورتی که مجاور در مکه باشد جایز است که از ادنی الحل مُحرم شود

و الله العالم.

سؤال ۳۲۴)

آیا لازم است که عمره مفرده را پس از حج افراد بلافاصله به جا آورد یا آن که برای ادای آن جایز است که تأخیر شود؟

******بسمه تعالی:******

اگر عمره مفرده با استطاعت بر او واجب شده باشد، لازم است که بعد از حج بلافاصله به جا آورده شود. وگرنه جایز است که آن را به تأخیر بیندازد، همانگونه که جایز است کلاً آن را ترک نماید

و الله العالم.

مسائلی از میقاتها:

سؤال ۳۲۵)

آیا میقاتها در میقاتهای پنجگانه (ذو الحلیفه [در مسجد شجره] و جحفه و عقیق و قرن المنازل و یلملم) به مساجد آنها اختصاص دارد؟

یا آنکه از هر جای آنها جایز است که احرام بسته شود؟

******بسمه تعالی:******

جایز است که از هر جای این میقاتها احرام بست و حدود آن را از ساکنان و یا کسانی که در حومه‌های آن سکونت دارند و یا منزل کرده‌اند می‌توان به دست آورد لکن در مسجد شجره احتیاط واجب آن است که از قسمت قدیم مسجد یا محاذی آن از سمت راست یا چپ احرام ببندند

و الله العالم.

سؤال ۳۲۶)

آیا احرام بستن از خارج از مسجد شجره آن هم به صورت محاذات مسجد جایز است؟

******بسمه تعالی:******

به صورتی که در مناسک ذکر شده است جایز است

و الله العالم.

سؤال ۳۲۷)

بنا بر توسعه جدیدی که در مسجد شجره داده‌اند و آثار و علائم مسجد اصلی مخفی و نابود شده است، آیا احرام بستن از هر جای مسجد جدید جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط واجب اینست که احرام از قسمت قدیم مسجد شجره یا محاذی آن از سمت راست یا چپ باشد

و الله العالم.

سؤال ۳۲۸)

برای کسی که اصلاً از میقات (پنجگانه) نمی گذرد چگونه مکان محاذی میقات را که از آن نقطه جایز است محرم شود مشخص و معین می کند؟

*******بسمه تعالی:*******

ملاک و معیار آن، صدق عرفی محاذات میقاتهاست

و الله العالم.

سؤال ۳۲۹)

آیا اینکه محاذاتی غیر از راست یا چپ میقات وجود دارد، صحیح می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

خیر صحیح نمی‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۳۳۰)

برای کسی که برای حج تمتع آمده است و در خانه‌ای که دور از حرم است سکونت دارد و گفته می‌شود که خارج از حدود مکه اصلی سکونت کرده است، آیا جایز است از این جا و مکان برای حج تمتع، محرم شود؟ و همچنین آیا برای او جایز است که در این منطقه که خارج از شهر مکه اصلی بشمار می‌رود، استظلال کند؟

*******بسمه تعالی:*******

بنا بر احتیاط واجب برای حج تمتع باید از مکه قدیمه محرم شود و استظلال (سایه برداشتن در حال حرکت) برای شخص مزبور جایز نیست

و الله العالم.

سؤال ۳۳۱)

آیا جایز است که شخص برای حج تمتع از مکه جدیده احرام ببندد و در صورتی که جایز نباشد و قسمت توسعه یافته مکه، تابع

مکه قدیمه نباشد به اعتبار این که خارج از حرم است [نسبت به کسی که در مکّه حضور دارد] آیا جایز است که از آنجا برای عمره مفرده محرم شود؟

*******بسمه تعالی:*******

بنا بر احتیاط واجب برای حج تمتع باید از مکه قدیمه محرم شود، اما برای احرام بستن برای عمره مفرده، کافیست که به مسجد تنعیم برود و از آنجا محرم شود هر چند مسجد تنعیم در محدوده قسمت توسعه یافته مکه و جزء مکه جدید باشد

و الله العالم.

سؤال ۳۳۲)

کسی که عمره تمتع او باطل شده است، بار دیگر برای عمره دوم باید از ادنی الحل مثلاً مسجد تنعیم محرم شود یا آنکه باید به یکی از میقاتهای دیگر برود مثلاً قرن المنازل؟

*******بسمه تعالی:*******

دو صورت دارد:

صورت اول:

اگر در وسعت وقت و فرصت زمانی قرار داشت لازم است که به یکی از میقاتهای دور برود (و از آنجا محرم شود).

صورت دوم:

اگر وقت و فرصت نداشت به هر صورتی که می‌تواند محرم شود و بر اساس تفصیلی که دربارهی تارك احرام از میقات در مناسك ذكر شده است، عمل كند

و الله العالم.

سؤال ۳۳۳)

اگر کسی عمره مفرده را انجام داد، سپس قصد داشت که حج تمتع را به جا بیاورد، برای احرام بستن عمره تمتع، آیا لازم است که به یکی از میقاتها برود و از آنجا محرم شود؟

*******بسمه تعالی:*******

بلی احرام عمره تمتع باید از مواقیت معروفه باشد لکن کسی که عمره مفرده او در یکی از ماه‌های حج صورت گرفته باشد می‌تواند آن را عمره تمتع قرار دهد

و الله العالم.

سؤال ۳۳۴)

اگر کسی بدون احرام چه به صورت جهل یا عمد وارد شهر مکه شد و می‌خواهد برای عمره محرم شود، آیا احرام بستن او مثلاً از مسجد تنعیم صحیح می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر وقت و فرصت داشت، به همان تفصیلی که در مناسك ذكر شده است باید از یکی از میقاتهای دور محرم شود

و الله العالم.

سؤال ۳۳۵)

اگر کسی بدون قصد و نیّت انجام حج، از میقات گذشت تا آن که به ادنی الحل رسید، ناگهان تصمیم گرفت که برای عمره مفرده محرم شود، از کجا محرم شود؟

*******بسمه تعالی:*******

واجب است که به میقات برگردد و از همانجا محرم شود و اگر امکان نـداشت، از همان جایی که هست محرم شود و در ادنی الحل به قصد اعم، آن را تجدید کند

و الله العالم.

سؤال ۳۳۶)

کسـی که با هواپیما به جـدّه رسـیده است و می‌خواهـد که به مـدینه منوّره برود اما به او اجازه چنین کاری را نمی‌دهند لذا با نذر از جده محرم می‌شود و یا آن که به جحفه رفت و از آنجا محرم شد سپس به او اجازه داده شد که به مدینه منوره برود، آیا بر او جایز است که از احرام خود اعراض کنـد و از مسـجد شـجره تجدیـد احرام کنـد یـا خیر و در صورتی که جایز نباشـد و او چنین کاری را کرده باشد، چه حکمی بر او جاری می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

رفتن او به مدینه اشکالی ندارد اما اگر از جحفه محرم شده است، بر احرام خود باقی خواهد ماند و اما اگر از جده با نذر محرم شده است احتیـاط آن است که محرمـات احرام را ترک کنـد، سـپس در مسـجد شـجره تلبیه را به نیّت اعم از انشـاء احرام و مجرد تکرار کردن تلبیه، بار دیگر به جا آورد

و الله العالم.

سؤال ۳۳۷)

کسـی که به خاطر درس خواندن در دانشگاه جده چندین سال است که ساکن این شهر می‌باشد، آیا از منزل خود که در جده است محرم شود، یا آن که حتماً باید به یکی از میقاتهای معروف برود و از آنجا محرم شود؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، می‌تواند از منزل خود محرم شود

و الله العالم.

سؤال ۳۳۸)

کسـی که ساکن شهر جده است در حالتهای نامبرده ذیل، آیا می‌تواند برای عمره مفرده یا عمره تمتع از آنجا محرم شود؟ این حالتها عبارتند از:

الف اگر از مدت سکونت او سه سال گذشته باشد؟

ب اگر سه سال نگذشـته باشد، اما نمی‌داند چه مدتی در آنجا سـکونت خواهد کرد، آیا یک روز یا یک سال یا ده سال؟ همانگونه که برای کارکنان ارتش پیش می‌آید. [و نمی‌دانند که چه مدتی در منطقه می‌مانند]؟

ج در صورتی که در صدق این عنوان، که آیا جدّه منزل اوست (تا صدق کند که از اهل جدّه است یا منزل او نیست) مکلف شک و تردید داشته باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

الف این مدت از سکونت برای احرام بستن از آنجا، کفایت می کند.

ب حتماً باید این مدت به مقداری که عنوان سکونت بر آن صدق کند، محرز شود و در غیر این صورت باید به یکی از مواقیت برود و از آنجا محرم شود.

ج اگر در صدق عنوان [سکونت در جدّه] شک دارد، حتماً باید به یکی از میقاتها برود

و الله العالم.

سؤال ۳۳۹)

کسی که حج خانه خدا را به جا آورده است و پس از گذشت چندین سال در صحت حج خود در موارد ذیل شک کرده است، این موارد عبارتند از:

الف از قرن المنازل محرم شده است اما در حال حاضر شک دارد از آن منطقه‌ای که محرم شده است، آیا همان قرن المنازل است یا نه؟

ب برای حج تمتع از منطقه عزیزیه در شهر مکه مکرمه محرم شده است؟

ج در مسلخ قربانی خود را انجام داده است و معتقد بود که آنجا جزء منی است در حال حاضر شک دارد که آیا این مکان جزء منی بوده یا یقین دارد که خارج از منی است؟

در این موارد و صورتهای نامبرده، آیا حج او صحیح و مجزی می‌باشد و بر او چیزی نیست، یا آن که مجزی نیست و بر او واجب است که آن اعمال را اعاده کند و در صورتی که حج او صحیح نباشد و باید آن را اعاده کند، چنانچه در حال حاضر مستطیع نباشد وظیفه‌اش چیست؟

و در صورتی که دولت، او را از سفر باز داشت، تکلیف او چه خواهد شد؟

*******بسمه تعالی:*******

اما نسبت به احرام عمره‌اش، جستجو و تفحّص کند و از اهل خبره سؤال کند جایی که محرم شده است، آیا همان قرن المنازل است یا خیر، اگر ثابت شد که همان مکان است، که چیزی بر او نیست و احرام و عمره‌اش صحیح بوده است وگرنه احتیاط آن است که حج خود را اعاده کند.

اما نسبت به احرام حج او از مکّه مکرمه از محلّات جدید آن، که از روی جهل بوده است از این جهت اشکالی ندارد. اما نسبت به قربانی کردن او، در صورتی که ثابت نشود که در منی صورت گرفته است، احتیاط استحبابی آن است که یا خودش یا نائبش قضا نماید و ضرری به حج او نمی‌رساند. در صورت صحّت اعمال حج در صورتی که احتمال می‌دهد ایراد و اشکالی دارد اعاده کردن آن به نیّت رجاء مانعی ندارد و در صورتی که فرض شود که عمره‌اش باطل شده است همانگونه که قبلاً ـ گفته شده است در صورتی که جهل او به مکان و جایگاه میقات احرام، جهل قصوری باشد اعاده کردن حج واجب نیست مگر آن که بار دیگر مستطیع شود و اگر جهل او از روی تقصیر باشد بر او واجب است که آن را اعاده کند مطلقاً

و الله العالم.

سؤال ۳۴۰)

میقات اهل مصر و مغرب و دیگرانی که از راه دریا به جدّه می‌آیند، کجاست؟

*******بسمه تعالی:*******

بر آنها لازم است که به سوی یکی از میقاتها رفته و از آنجا محرم شوند

و الله العالم.

سؤال ۳۴۱)

اگر کسی به جدّه رفته و تصمیم نداشت که وارد شهر مکّه شود. اما پس از رسیدن به جدّه تصمیم گرفت که وارد شهر مکّه شود اگر بخواهد از ادنی الحل محرم شود، آیا مجزی می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

کسی که در جدّه مسافر است و تصمیم دارد که وارد شهر مکّه شود باید به جحفه که یکی از میقاتهاست برود و از آنجا محرم شود. اما کسی که در شهر جدّه اقامت دارد، از همان جای خود محرم می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۳۴۲)

کسی که عمره مفرده‌اش را انجام داده است اگر بخواهد عمره دیگری را انجام دهد، آیا میقات او مسجد تنعیم یا قرن المنازل است؟

*******بسمه تعالی:*******

میقات او مسجد تنعیم است یعنی احرام بستن او از ادنی الحل همانند مسجد تنعیم و مانند آنها کفایت می کند

و الله العالم.

سؤال ۳۴۳)

کسی که بخواهد از قرن المنازل محرم شود، اما جای مسجد قدیم را نمی‌داند کجاست، آیا می‌تواند از مسجد جدید محرم شود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر مسجد جدید به تشخیص اهل خبره قرن المنازل باشد، جایز است که از آنجا محرم شود

و الله العالم.

سؤال ۳۴۴)

اگر کسی از جایی محرم شد و معتقد بود که همان مکان میقات است و پس از انجام دادن نیمی از مناسک حج، چه مستحب و چه واجب، فهمید که احرام او از میقات نبوده است، آیا بر او واجب است که بار دیگر به میقات برگردد و در صورتی که بازگشت او به میقات مستلزم از دست دادن اعمال حج تمتع گردد، حکم او چگونه خواهد بود، همچنین اگر پیش از تمام کردن مناسک حج این موضوع برای او آشکار شد (و فهمید که احرامش از میقات نبوده است) حکمش چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض سؤال در صورتی که امکان دارد بر او واجب است که به میقات برگردد و احرام خود را مجدداً به جا آورد، اما در صورتی که بازگشت او به میقات باعث شود که اعمال حج خود را از دست بدهد، باید به هر مقداری که باعث عقب افتادن یا از دست دادن اعمال حج او نگردد، به طرف میقات برگردد و در صورتی که این کار هم باعث از دست دادن اعمال او گردد، از همان جایی که هست بار دیگر محرم شود و اعمال خود را بار دیگر اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۳۴۵)

برای کسانی که در جدّه مقیم هستند، در صورتی که بخواهند به نیابت از دیگری برای اعمال حج یا عمره محرم شوند به اعتبار این که از میقات نزدیکتر است، آیا جایز است که از آنجا محرم شوند؟ یا آن که احرام بستن از جدّه فقط در موردیست که بخواهند به نیّت خودشان و نه به نیابت از دیگران محرم شوند؟

******بسمه تعالی:******

اگر نائب، از کسانی است که در جدّه اقامت گزیده است همانگونه که از ظاهر سؤال چنین برداشت می‌شود جایز است که از آنجا محرم شود، زیرا کسی که منزل او پایین‌تر از میقات است، احرام او از آنجا خواهد بود

و الله العالم.

سؤال ۳۴۶)

اگر حاجی، بخواهد از راه هوا از مدینه خارج شود، آیا جایز است که به مسجد شجره رفته و از آنجا محرم شده، سپس به مدینه بازگردد و از راه هوا مسافرت کند، یا آن که بر او متعیّن است که احرامش را با نذر به جا آورد؟

******بسمه تعالی:******

آری جایز است.

اما سوار شدن به چیزی که مستلزم زیر سایه رفتن است، جایز نیست مگر آن که اضطرار به آن داشته باشد که در این صورت سوار شدن بر آن مانعی ندارد لکن باید کفاره تظلیل بپردازد

و الله العالم.

سؤال ۳۴۷)

کسی که در مدینه است اگر بخواهد برای عمره مفرده محرم شود و از مدینه به سمت طائف حرکت کند و از قرن المنازل محرم شود، آیا این چنین کاری جایز است؟

******بسمه تعالی:******

خالی از اشکال نیست

و الله العالم.

سؤال ۳۴۸)

بر فرض آن که شخص مذکور عمره‌اش، عمره تمتع بود که پس از آن اعمال حج را هم به جا آورده است و به شهر و دیار خویش

باز گشته است، آیا حج فعلی او مجزی از حجهٔ الاسلام واجب که بر ذمّه اوست، می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

در مورد سؤال چنانچه شخص می‌توانست به مسجد شجره برود و احرام را از آنجا تجدید کند و این کار را نکرد حجی که انجام داده به عنوان حجهٔ الاسلام واجب او محسوب نمی‌شود و بنا بر احتیاط، باید در سال بعد آن را اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۳۴۹)

در هر دو فرض مذکور، آیا چیزی بر او لازم و واجب می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

چیزی از کفارات بر او نیست

و الله العالم.

سؤال ۳۵۰)

برخی از مؤمنین با هواپیما برای انجام دادن عمره به طرف مکه رفتند و به اعتقاد خویش خواستند که پیش از وارد شدن به شهر مکّه از هر جایی که هست محرم شوند هنگامی که به جدّه رسیدند محرم نبودند در میان راه جدّه و مکّه وارد یکی از مساجد بین راهی شدند. در همان جا غسل کردند و از همان جا نیز محرم شدند و بدون آن که به میقات بروند به راه خود به سمت مکّه به حرکت خود ادامه دادند و همه اعمال و مناسك را انجام دادند، در این صورت حکم عمره آنها چیست و آیا بر آنها واجب است که عمره را تصحیح کنند؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر می‌توانستند که به یکی از میقاتها بروند، این احرام آنها صحیح نمی‌باشد و در فرضی که از روی جهل این کار را کرده‌اند بنا بر احتیاط عمره‌شان باطل شده است و در صورتی که نمی‌توانستند (که به یکی از میقاتها بروند) احرام و عمره آنها صحیح می‌باشد و در هر دو صورت، پس از آن چیزی بر آنها نیست و نیازی به درست کردن ندارد

و الله العالم.

سؤال ۳۵۱)

کسی که برای اعمال حج یا اعمال عمره مفرده از جدّه یا از جایی دیگر بعد از میقات از روی جهل محرم شده است، حکم او چگونه خواهد بود؟

*******بسمه تعالی:*******

در صورتی که معذور نباشد، عمره مفرده و حج او فاسد شده است

و الله العالم.

سؤال ۳۵۲)

مراد و منظور از «ادنی الحل» چیست؟

آیا «حل» در مقابل مکّه است؟

یا آن که «حل» مقابل مکّه و منی و مزدلفه است؟

در صورتی که به معنای اول باشد پس برای کسی که داخل شهر مکّه است نه کسی که خارج از آن است می‌تواند برای عمره مفرده از منی محرم شود؟

*******بسمه تعالی:*******

حل در برابر حرم است و حدود حرم مشخّص و معلوم نیست، بلی مزدلفه داخل در حرم است و همچنین منی، نیز داخل در حرم است گرچه حدود آن هم از همه جهات معلوم و مشخّص نیست

و الله العالم.

مسائلی از نذر برای احرام بستن پیش از میقات:

سؤال ۳۵۳)

اگر نذر کننده پیش از رسدن به میقات بگوید:

«نـذرت للّه ان احرم للعمرهٔ؛ برای خداوند نذر کردم که برای عمره محرم شوم» آیا نذر او صحیح است و اگر به زبان دیگری غیر از زبان عربی نذر کرد، نذرش چگونه است؟

*******بسمه تعالی:*******

در صحّت نذر او اشکال است، در صیغه مزبور نذر را برای خداوند تبارک و تعالی قرار داده است در حالی که در نذر کردن شرط است که کار را برای خداوند تبارک و تعالی نام ببرد و قرار دهد گرچه به زبان غیر عربی باشد

و الله العالم.

سؤال ۳۵۴)

آیا نذر کردن باین صورت صحیح است که گفته شود «للّه علی نذر ... برای به خدا بر من است نذری» ... و اگر کسی بدین گونه برای احرام نذر کرده باشد، آیا احرام او صحیح است؟

*******بسمه تعالی:*******

در تحقق نذر با این صیغه اشکال است، زیرا که نذر به احرام تعلق نگرفته است بلکه به نذر به احرام تعلق گرفته است و مجزی بودن حجهٔ الاسلام اشکال دارد و در صورتی که استطاعت او باقی بماند احتیاط آن است که آن را اعاده کند

و الله العالم.

سؤال ۳۵۵)

اگر کسی از همه شرایط وجوب حج برخوردار بود.

اما می‌دانست که به خاطر تنگی وقت احرام بستن از میقات را درک نخواهد کرد در چنین حالتی، آیا می‌تواند پیش از میقات با نذر احرام ببندد؟

*******بسمه تعالی:*******

آری چنین کاری امکان دارد

و الله العالم.

سؤال (۳۵۶)

آیا نـذر کردن برای احرام پیش از میقات برای کسـی که با این نذر مجبور است که مرتکب اسـتظلال حرام گردد، (مانند نذر احرام بستن داخل هواپیما پیش از رسیدن به میقات) صحیح می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، صحیح می‌باشد

و الله العالم.

سؤال (۳۵۷)

کسی که در عمره مفرده یا حج تمتع از طرف دیگری نائب شده است، آیا جایز است که پیش از میقات با نذر محرم شود، یا آن که لازم است که احرامش را از خود میقات انجام دهد؟

*******بسمه تعالی:*******

فرق میان نائب و غیر او نیست، بلی، اگر ظاهر قرارداد اجاره بدینگونه بود که باید از یکی از میقاتها محرم شود باید به همان نحو که ظاهر اجاره است احرام ببندد

و الله العالم.

سؤال (۳۵۸)

می‌دانیم که احرام بسـتن بـا نـذر پیش از میقـات صـحیح است و همچنین این کار در هواپیما نیز صـحیح می‌باشـد، همانگونه که این موضوع از مناسک حـج بـدست می‌آیـد. اما برخی از علما در این باره اشـکال گرفته‌انـد از جهت اینکه هنگامی که نـذر کننده مثلاً چنین می‌گوید:

«برای خـدا بر من است که در این مکان محرم شوم» هواپیما به سوی مکان دیگری پرواز کرده که غیر از آن مکان قبلی آن که نـذر در آنجا انجام شده. آیا این اشکال درست است، در هر حال احرام بستن در هواپیما چگونه صحیح می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

اشـکالی نـدارد، زیرا که قصـد او محرم شدن از هنگام فارغ شدن از اجرای صـیغه شـرعی و از آن جاییست که در آن لحظه، بدانجا خواهد رسید

و الله العالم.

سؤال (۳۵۹)

کدام یک بهتر است، احرام بستن از میقات یا احرام بستن از جای دیگر با نذر؟

*******بسمه تعالی:*******

احرام بستن از میقات برتر است

و الله العالم.

سؤال ۳۶۰)

اگر کسی در مکّه است و بخواهد که عمره مفرده به جا آورد، آیا جایز است که با نذر از همان جا از مکّه محرم شود؟

*******بسمه تعالی:*******

نه، جایز نیست و احرام بستن از آنجا مجزی نمی‌باشد و برای صحّت عمره در مورد مزبور باید از ادنی الحل محرم شود

و الله العالم.

سؤال ۳۶۱)

کسی که قبل از میقات با نذر محرم شده است در صورتی که از میقات بگذرد، آیا تجدید نیّت و تلبیه مستحب می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

چنین کاری مستحب نمی‌باشد، هر چند که از میقات بگذرد مگر به نیّت رجاء مطلوبیت

و الله العالم.

سؤال ۳۶۲)

اگر مکلف نذر کرد که قبل از میقات محرم شود اما مخالفت کرد و از خود میقات محرم شد، آیا حکم به صحت احرامش می‌شود یا آن که حتماً باید برگردد (و از جایی که نذر کرده، محرم شود)؟

*******بسمه تعالی:*******

احرامش صحیح است، اما اگر عمداً چنین کاری کرده باشد کفاره مخالفت با نذر بر او واجب می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۳۶۳)

آیا نذر کردن زن برای احرام بستن قبل از میقات بدون اجازه همسرش، در موارد ذیل جایز است؟

الف اگر نذر کردن او منافاتی با حق همسرش به منظور کامجویی نداشته باشد.

مثلاً اگر در این مدت، از همسرش فرسنگها دور باشد؟

ب اگر حج واجبی همچون حجةُ الاسلام باشد یا آن که حج نذری و مانند آنها باشد که قبل از ازدواج نذر کرده باشد؟

ج اگر عمره مفرده‌ای با نذری که قبل از ازدواج کرده بر او واجب شده باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

الف اگر منافاتی با حق همسرش نداشته باشد اشکالی ندارد

و الله العالم.

ب اگر پس از خارج شدن به سوی سفر حج نذر کرده باشد اشکالی ندارد و همچنین در مورد حجّی که با نذر واجب شده است، اگر منافاتی با حق همسرش نداشته باشد.

مثلاً اگر سفر کردن برای حج با اجازه او باشد

و الله العالم.

ج اگر نذر او قبل از ازدواج یا بعد از آن باشد و منافاتی با حق همسرش داشته باشد حتماً باید از همسرش اجازه بگیرد

و الله العالم.

سؤال ۳۶۴)

اگر زنی بدون اجازه همسرش پیش از میقات با نذر محرم شده باشد و اعمال عمره تمتع را نیز انجام داده باشد، آیا عمره او صحیح است؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر صحیح بودن اعمال حج واجب متوقف بر آن باشد و یا آن که احرام بستن او پیش از میقات منافاتی با حق همسرش نداشته باشد مثلاً همسرش با او در سفر همراه نباشد، مانعی ندارد

و الله العالم.

مسائلی دربارهی احرام با نذر از جدّه

سؤال ۳۶۵)

آیا احرام بستن از جدّه برای حج یا عمره جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

احرام بستن از جدّه هر چند با نذر هم که باشد جایز نیست مگر برای کسی که منزلش در جدّه باشد که در این صورت احرام بستن از آن مطلقاً برای او جایز می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۳۶۶)

بر مبنای نظر مرحوم آیـۀ الله العظمی خویی (قدس سره) و حضرت عالی، آیا احرام بستن از جدّه با نذر جایز است و اگر جواب منفیست از حضرت عالی درخواست می‌شود که دلیل علمی و کیفیت اشتغال ذمه و وجوب خارج شدن از آن را هر چند به صورت مختصر، بیان فرمائید.

*******بسمه تعالی:*******

احرام بستن از جدّه جایز نیست و کسی که نمی‌خواهد به یکی از میقاتها برود لازم است که پیش از جدّه و قبل از رسیدن به محاذی میقات نذر کند که محرم شود. مثلاً پیش از سوار شدن به هواپیما نذر کند که محرم شود و اما پس از رسیدن به جدّه حتماً باید به یکی از میقاتها مانند جحفه برود زیرا که تا کنون ثابت نشده است که جدّه محاذی میقات است و رأی مرحوم آیة الله العظمی خویی (قدس سره) نیز چنین بوده است

و الله العالم.

سؤال ۳۶۷)

حجاج، از لبنان یا کشورهای دیگر که با هواپیما (به جدّه) می‌آیند. برای رفتن به جحفه زحمت و رنج بسیاری را متحمل می‌شوند و تقریباً دویست کیلومتر راه را طی می‌کننـد چه مانعی دارد که از جدّه، یعنی از خود فرودگاه جدّه با نذر محرم شوند و در ادنی الحل آن را تجدید کنند.

چه اینکه مرحوم آیهٔ الله العظمی حکیم (قدس سره) چنین اجازه‌ای می‌دادند، نظر حضرت عالی چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

چنین کاری جایز نیست. اما برای کسـی که وارد جدّه شـده است امکان دارد که بدون احرام به «رابغ» که در راه مدینه منوّره است، برود و با نذر از آنجا محرم شود زیرا که این جا پیش از جحفه قرار گرفته است

و الله العالم.

سؤال ۳۶۸)

آیا جایز است که با نـذر از جـدّه محرم شـد و کسـی که حکم را نمی‌دانسـته و چنین کاری را کرده است و بعد از تمام شدن اعمال فهمیده حکمش چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

در صورت اختیار، چنین کاری جایز نیست. زیرا معلوم نیست که جدّه پیش از میقات قرار دارد؛ بلکه احرام بستن در صورتی صحیح است که بـا نـذر قبل از میقات محرم شود یا آن که از خود میقات محرم شود، اما در صورت اضـطرار که نتوانـد به میقات برود و از آنجا محرم شود و با نـذر از شـهر و دیار خویش و یا در هواپیما پیش از رسـیدن به جده محرم نشده باید میان احرام از جدّه با نذر و تجدیـد احرام در خارج از حرم، از ادنی الحل احتیاطاً جمع کنـد و در صورتی که برای او بازگشـتن به میقات امکان نداشـته باشد و احرامش را قبل از داخل شـدن در حرم تجدیـد نکرده باشـد همانگونه که در سؤال آمـده است و یا آن که می‌توانست به میقات باز گردد اما برنگشت بلکه به احرام از جدّه اکتفا کرد، در این صور احتیاط واجب آن است که حج را اعاده کند

و الله العالم.

سؤال ۳۶۹)

ضرورتی که اجازه می‌دهد که کسی از جدّه با نذر محرم شود، چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر برای کسـی امکان نـدارد که به یکی از میقاتها برگردد و از آنجا محرم شود، از جدّه با نذر محرم شود سپس در ادنی الحل آن را تجدید کند

و الله العالم.

سؤال ۳۷۰)

اگر حـاجی مسـافرت کرد و هنگـامی که به فرودگـاه جـدّه رسـید او را از رفتن به میقاتهـا بـاز داشـتند و او را مجبور به رفتن به مکّه کردند.

از فرودگاه که میقات نیست محرم شد، آیا این احرام بسـتن از فرودگاه مجزی می‌باشد؟ یا آن که بر او واجب است که برای تجدید احرام به ادنی الحل برود؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط آن است که در صورتی که نتواند به یکی از میقاتها برود همانگونه که از ظاهر سؤال چنین برداشت می‌شود در ادنی الحل احرامش را تجدید کند

و الله العالم.

سؤال ۳۷۱)

آیا به نظر حضرت عالی، احرام بستن از جدّه برای کسی که مثلاً برای تجارت آمده است.

سپس ناگهان تصمیم گرفت که به عمره مفرده برود صحیح می‌باشد؟ و در این حالت آیا احرام بستن با نذر صحیح است؟

و نظر مرحوم آیة الله العظمی خویی (قدس سره) در این باره چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض مذکور چنانچه شخص نتواند به یکی از میقاتها برود باید بین احرام بستن از جدّه با نذر و تجدید احرام به نیّت رجاء به هنگامی که به ادنی الحل می‌رسد، جمع کند

و الله العالم.

سؤال ۳۷۲)

کسی که به خاطر کاری، وارد شهر جدّه شد، سپس ناگهان تصمیم گرفت که عمره مفرده‌ای به جا آورد در همان هتل، بدون نذر محرم شد، آیا احرام او منعقد شده است؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر با همان احرام، عمره‌اش را به جا آورده است و بعد از آن که از اعمال خود فارغ شد حکمش را فهمید چیزی بر او نیست و اگر قبل از انجام دادن عمره مفرده فهمید احتیاط آن است که به یکی از میقاتها رفته و از آنجا محرم شود تا عمره‌اش به صورت صحیح صورت گیرد

و الله العالم.

سؤال ۳۷۳)

اگر کسی قصد داشت که عمره مفرده به جا بیاورد و راه او از جدّه می‌گذشت، آیا می‌تواند با نذر از جدّه محرم شود؟ یا آنکه از ادنی الحل محرم شود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر برای او رفتن به میقات امکان دارد واجب است که به آنجا برود و از همان جا مُحرم شود یا اینکه با نذر احرام قبل از میقات به جایی که قبل از میقات است مثل رابغ برود و از آنجا مُحرم شود و اگر رفتن به میقات یا محلّی مثل رابغ جهت احرام قبل از میقات با نذر برای برای او امکان ندارد، از جدّه با نذر محرم شود و احتیاط واجب آن است که در ادنی الحل تلبیه را به نیّت و قصد اعم از ادامه یا وقوع آن اعاده کند

و الله العالم.

سؤال ۳۷۴)

اگر مکلف با نذر از جدّه محرم گردید حکم احرام و همچنین حج سابق او چگونه می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر احرام بستن او در زمانی صورت گرفته بود که می‌توانست به میقات باز گردد و از آنجا محرم شود و حج او حجهٔ الاسلام بود باید آن را بنا بر احتیاط واجب اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۳۷۵)

برخی از مراجع اجازه می‌دهند که با نذر از جدّه محرم شود، آیا تشخیص آنها که جدّه در قسمت جنوب شرقی جحفه قرار گرفته است و احرام بستن از آنجا با نذر را نیز جایز می‌دانند (زیرا که قبل از میقات می‌باشد) بر مکلّف حجت است، یا آنکه این مورد از موضوعات خارجیست و بر خود مکلّف واجب است که آن را تشخیص دهد نه مراجع محترم؟

*******بسمه تعالی:*******

همانگونه که گذشت محاذی بودن جدّه برای میقات ثابت نشده است و مادامی که برای مکلّف ثابت نشده است، به مقتضای قاعده اشتغال، باید از میقات یا محاذات آن محرم شود و برای ثابت شدن محاذات میقات، گفته ساکنان اطراف آن محل و مکان که میقات را می‌شناسند حجت می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۳۷۶)

آیا برای مقلدین حضرت عالی جایز است که به فتوای حضرت آیهٔ الله العظمی سیستانی «مد ظله» در مسأله جایز بودن احرام بستن از فرودگاه جدّه با نذر برای انجام اعمال و مناسک حج، عمل کنند و اگر کسی در سال گذشته بدین صورت (یعنی به فتوای حضرت ایشان عمل کرده) محرم شده آیا احرام و همچنین حج او صحیح می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

به نظر ما، احرام بستن از جدّه کافی نمی‌باشد و احتیاط در این مسأله، از موارد احتیاط در حکم شرعی نیست تا آنکه جایز باشد به فقیه و مجتهد دیگری رجوع شود بلکه احتیاط در احراز موضوع است و ملاک و معیار در احراز موضوع «یعنی محاذات عرفی برای میقات» خود مردم آن سامان و مکان هستند که در آنجا سکونت گزیده‌اند و از آنجا تردد می‌کنند و میقاتها را می‌شناسند و بدانها آگاهی دارند. اما حج سابق شخص نامبرده که از جدّه محرم شده است در صورتی که وقت و فرصت کافی نداشت که به میقات برود، در این صورت حج او مجزی می‌باشد.

وگرنه در صورتی که استطاعت او باقی مانده باشد احتیاط آن است که حج خود را اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۳۷۷)

کسی که قبل از احرام برای احرام غسل کرد و سرش را از روی جهل و نادانی پوشاند، آیا غسل او باطل می‌گردد؟

*******بسمه تعالی:*******

غسل او باطل نمی گردد

و الله العالم.

سؤال ۳۷۸)

چه اموری با غسل کردن پیش از نیّت کردن احرام منافات دارد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر غسل کرد و پس از آن حدث اصغر از او سر زد یا آنکه چیزی خورد یا چیزی پوشید، که بر محرم حرام بوده است غسلش را اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۳۷۹)

آیا در اعمال حج تلفظ نیّت واجب است؟

*******بسمه تعالی:*******

تلفظ نمودن نیّت در اعمال حج مستحب مستقل است و آنچه که در نیت اعمال حج واجب شده است همان چیزیست که در دیگر عبادات واجب است

و الله العالم.

سؤال ۳۸۰)

آیا تأخیر انداختن تلبیه تا «بیداء»، برای کسی که احرامش را در خود مسجد منعقد نکرده است، جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

جایز نیست

و الله العالم.

سؤال ۳۸۱)

اگر کسی به خاطر ندانستن به نام عمل و یا غفلت، به هنگام احرام بستن برای عمره تمتع نیّت کرد که حج تمتع را به جا می‌آورم، آیا عمره تمتع او صحیح می‌باشد؟ و آیا حج او نیز صحیح می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، اگر قصد و نیّت او انجام دادن و به جا آوردن وظیفه فعلی اوست، عمره و همچنین حج او نیز صحیح می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۳۸۲)

کسی که قصد و نیّت او انجام دادن حج مستحبّی است، اما به هنگام احرام بستن اشتباه کرد و نیّت کرد که حجة الاسلام را به جا

می‌آورم، در حال حاضر چه کند؟

*******بسمه تعالی:*******

حجش را تمام کند و به صورت مستحبی واقع می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۳۸۳)

اگر کسی بعد از تلبیه شک کرد که آیا نیّت عمره تمتع یا حج تمتع کرده است، حکم او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر قصد و نیّت او انجام دادن و به جا آوردن وظیفه فعلیت همانگونه که سایر مردم انجام می‌دهند، اعتنایی به شک خود نکند و باقیمانده اعمال خود را به جا آورد

و الله العالم.

سؤال ۳۸۴)

کسی که وظیفه‌اش انجام دادن اعمال حج تمتع بود اما به خاطر جهل و نادانی به حکم از میقات احرام حج تمتع را انشاء کرد و نمی‌دانست که وظیفه‌اش اینست که احرام را برای عمره تمتع انشاء کند، حکم او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

دو صورت دارد:

صورت اول:

اگر قصد و نیّت او امتثال امر فعلی بود و خیال می‌کرد که امر فعلی او به حج تمتع است، احرام عمره او صحیح می‌باشد و اعمال و مناسک آن را انجام می‌دهد و مجزی از اعمال عمره تمتع خواهد بود

و الله العالم.

صورت دوم:

اگر معتقد بود آنچه که در حال حاضر بر او لازم و واجب است، احرام بستن برای اعمال حج تمتع است، باید دوباره از اول احرام ببندد و از میقات و یا از مکانهایی بعد از آن، محرم شود و همانگونه که دربارهی تارک احرام در مناسک حج یادآوری کرده‌ایم عمل کند

و الله العالم.

سؤال ۳۸۵)

اگر زنی برای اعمال حج، به حدس و گمان آن که وظیفه‌اش عدول کردن به حج افراد است محرم شد، سپس ملتفت شد که خلاف آن برای او رخ داده است، آیا احرام قبلی او (که به نیّت حج افراد بوده است) مجزی از احرام عمره تمتع خواهد بود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر قصد و نیّت او به جا آوردن وظیفه فعلی است، قصد حج، ضرری به احرام او نمی‌رساند و با همان احرام، اعمال عمره تمتع را انجام دهد

و الله العالم.

سؤال ۳۸۶)

در مناسک در مسأله ۱۶۸ چنین فرموده‌اید:

«برای کسی که بخواهد حج یا عمره به جا بیاورد و یا آنکه داخل مکه شود، جایز نیست که به صورت اختیاری از میقات بدون احرام بگذرد» و همچنین در مناسک حج در مسأله ۱۸۵ چنین فرموده‌اید:

«کسی که از راه مدینه به حج می‌رود احتیاط آن است که تلبیه را تا بیداء به تأخیر بیندازد» اگر کسی تلبیه را، که با آن احرام بستن منعقد می‌شود، به تأخیر بیندازد، لازمه‌اش چنین می‌شود که شخص از میقات بدون احرام گذشته باشد، چگونه میان این دو مسأله را جمع کنیم؟

*******بسمه تعالی:*******

جمع کردن بین این دو مسأله بر این اساس است که: «بیداء» بعد از مسجد، جزیی از میقات است و تا وقتی که شخص از «بیداء» بدون احرام نگذشته گذشتن از میقات بدون احرام صورت نمی‌گیرد، لکن احتیاط واجب آن است که تلبیه را در مسجد قدیم یا محاذی آن از سمت راست یا چپ بگویند و تجدید تلبیه و بلند گفتن آن را به بیداء تأخیر بیندازند نه اصل تلبیه را

و الله العالم.

سؤال ۳۸۷)

آیا احرام بستن از مسجد شجره برای زنی که حیض یا نفاس شده است، در مسجد شجره در حال حرکت گردشی و دایره‌ای جایز است؟

یا آن که جایز بودن احرام بستن از مسجد شجره مخصوص حالت گذشتن و عبور کردن می‌باشد بدین صورت که از یک درب داخل شوند و از درب دیگر خارج شوند؟

*******بسمه تعالی:*******

اختصاص به حالت عبور کردن و گذشتن دارد

و الله العالم.

سؤال ۳۸۸)

بر شخص جنب و زنی که حیض شده است، حرام است که داخل مسجد شوند، حال اگر داخل مسجد رفتند و در همان مکان نیز محرم شدند، آیا احرام آنها صحیح می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

در صحت احرام، اشکال است

و الله العالم.

سؤال ۳۸۹)

زنی که حیض شده است اگر به خاطر جهل و نادانی، یا شرم و حیا داخل مسجد محرم شد، حکم احرام او چگونه خواهد بود؟

*******بسمه تعالی:*******

احرام او اشکال دارد و باید به قصد و نیّت احرام بستن بار دیگر تلبیه را انجام دهد و به جا آوردن تلبیه به قصد و نیّت امر فعلی، در خارج از مسجد نیز کفایت می‌کند

و الله العالم.

سؤال ۳۹۰)

کسی که از مسجد محرم شده است، آیا جایز است که از مسجد مثلاً برای سوار شدن وسیله نقلیه خود حرکت کند، هر چند که آن وسیله پشت مسجد و پیش از میقات قرار گرفته باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

مانعی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۳۹۱)

ممکن است که خودرو برای دور زدن از میقات به سمت و سویی که مخالف مسیر و جهت مکه است حرکت کند و سپس به خیابانی که منتهی به مکه می‌شود باز گردد، آیا این چنین کاری ضرر و زیانی به شخص محرم می‌رساند؟

*******بسمه تعالی:*******

این کار ضرر و زیانی به شخص محرم نمی‌رساند

و الله العالم.

سؤال ۳۹۲)

اگر شخص مکلّف در جایی که میقات نیست به گمان آن که آنجا میقات است از همان جا احرام بست و اعمال عمره را به صورت کامل به جا آورد و از احرام خود نیز در آمد و به شهر و دیار خویش بازگشت، آیا عمره او صحیح می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

صحت عمره او اشکال دارد، بلی، اگر عمره مفرده او مستحبی بود، چیزی بر او نخواهد بود

و الله العالم.

سؤال ۳۹۳)

اگر شخص مکلّف احرام حج را فراموش کرد و یادش نیامد مگر بعد از وقوف در عرفات یا وقوف در مزدلفه یا بعد از حلق یا تقصیر، حکم او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

در هر جایی که هست [و در هر مکانی که یادش آمد]نیّت احرام کند، سپس آنچه که از اعمال و مناسک حج باقیمانده است را به جا آورد، حج او صحیح می‌باشد.

این در صورتیست که قبل از حلق یا تقصیر یادش آمده باشد.

اما اگر بعد از آن باشد نیّت احرام کردن و گفتن تلبیه واجب نیست و حج او صحیح می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۳۹۴)

اگر کسی احرام حج را فراموش کرد و یادش نیامد مگر بعد از حلق یا تقصیر، وظیفه‌اش چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض مزبور گفتن تلبیه واجب نیست هر چند احتیاط اینست که تلبیه را رجاءً بگوید

و الله العالم.

سؤال ۳۹۵)

اگر حاجی، در حج تمتع یا عمره مفرده از جدّه و یا از جای دیگری که بعد از میقات قرار گرفته است از روی جهل محرم شود، حکم حج و عمره او چگونه است؟

*******بسمه تعالی:*******

این شخص از کسانی است که احرام را از روی جهل ترک کرده است و حکم او در مناسك ذکر شده است

و الله العالم.

سؤال ۳۹۶)

اگر کسی به خاطر عذری همانند فراموشی یا جهل و یا غیر اینها احرام از میقات را ترک کرد تا آن که وارد شهر مکه گردید، آیا لازم است که به میقات باز گردد و از آنجا محرم شود؟ هر چند که به خاطر گرانی هزینه نقل و انتقال (که به حال او اجحاف و ستم می‌شود) بر او سخت و دشوار باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

در مورد سؤال از نزدیکترین میقاتها محرم می‌شود و اگر باز هم بر او سخت و دشوار بود، از ادنی الحل محرم شود، بلکه به هر مقدار که می‌تواند بدون زحمت و مشقّت از آن نقطه نیز دورتر رود باید دورتر برود. اگر این مقدار هم بر او سخت و دشوار بود، از همان جایی که هست محرم شود و مجرد گرانی هزینه نقل و انتقال عذر حساب نمی‌شود

و الله العالم.

سؤال ۳۹۷)

اگر کسی برای عمره مفرده محرم گردید و پیش از انجام دادن اعمال آن، فراموش کرد و احرام دیگری را برای عمره تمتع انشاء کرد، وظیفه او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

برای این شخص پس از احرام اول، احرام دومی منعقد نخواهد شد و باید به ادای اعمال احرام اول ادامه دهد

و الله العالم.

سؤال ۳۹۸)

در فرض سؤال قبلی، اگر کار بر عکس شد، یعنی شخص برای عمره تمتع محرم گردید و فراموش کرد و بار دیگر برای عمره مفرده محرم شد؟

*******بسمه تعالی:*******

همانگونه که در سؤال قبلی آمده است، عمل کند

و الله العالم.

سؤال ۳۹۹)

در فرض سؤال قبلی، اگر آن شخص چنین کاری را از روی جهل به حکم انجام داده باشد، بدین صورت که معتقد بود که جایز است، حکم او چگونه خواهد بود؟

*******بسمه تعالی:*******

تفاوتی میان علم به حکم و جهل به آن در دو مسأله قبلی نیست

و الله العالم.

سؤال ۴۰۰)

کسی که برای عمره تمتع انشاء احرام کرده است، سپس آشکار شد که از احرام عمره مفرده خارج نشده است، زیرا که در ماه پیشین عمره مفرده‌ای را که انجام داده است، باطل بوده است، حکم او چگونه خواهد بود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر از احرام اولی خود خارج نشده باشد، احرام دومی او باطل می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۴۰۱)

اگر کسی برای عمره تمتع محرم شد و یک سال قبل یا بیشتر، عمره مفرده‌ای را به جا آورده است، اما در حال حاضر برای او آشکار شد که عمره او باطل بوده است، در حال حاضر، با احرامی که الان به تن کرده است چه کند؟

*******بسمه تعالی:*******

در صورتی که [پوشیدن] احرام قبلی او صحیح واقع شده باشد احرام فعلی او هیچ اثری نخواهد داشت، بلکه این شخص، بر احرام عمره مفرده قبلی خود باقی مانده است و بر او واجب است که اعمال و مناسک عمره مفرده را به جا بیاورد تا آن که از احرام درآید و مُحل شود و بعد بتواند برای عمره تمتع محرم شود

و الله العالم.

سؤال ۴۰۲)

آیا پوشیدن لباس احرام بر زنان همانند مردان واجب است هر چند که روی لباسهای [دوخته] او باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

لازم نیست که چنین کاری انجام دهد

و الله العالم.

سؤال ۴۰۳)

اگر لباس احرام زنان، نازک و شفّاف باشد به گونه‌ای که بدن آنها را آشکار می کند، آیا به حج آنها ضرری می‌رساند؟

*******بسمه تعالی:*******

شرط است که بدن در حال نماز و طواف پوشانده شود

و الله العالم.

سؤال ۴۰۴)

آیا بر زن واجب است که از لباسهای دوخته خود در حال احرام پرهیز و دوری کند یا آن که بر او جایز است که در لباسهای معمولی خود محرم شود؟

*******بسمه تعالی:*******

جایز است که در لباسهای عادی و معمولی خود محرم شود

و الله العالم.

سؤال ۴۰۵)

اگر لباس احرام زن از حریر یا ابریشم خالص بود و یا آن که مخلوطی از حریر و غیره و یا نخهای طلا- بود، آیا می‌تواند در آن لباسها محرم شود و همچنین حکم لباسهای رنگی یا پیراهن مشکی چگونه است؟

*******بسمه تعالی:*******

پوشیدن لباسی که از حریر خالص است و همچنین پوشیدن لباس زینت، در حال احرام جایز نیست

و الله العالم.

سؤال ۴۰۶)

آیا پوشیدن لباسهایی که زمینه‌هایی برای زینت دارند و همچنین لباسهایی که در بخشی از آنها به صورت «نور» و یا نقش و نگار به کار برده شده باشد، جایز است و همچنین برای ما مشخص فرمائید که آیا «مقنعه» جزء لباس احرام می‌باشد یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر لباسهای مزبور جزء زینت بشمار آید جایز نیست و «مقنعه» نیز از پوشش شمرده می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۴۰۷)

اگر لباس شخص محرم نجس شد، آیا بر او واجب است که فوراً آن را پاک کند یا آن که جایز است پاک کردن آن را تا یک

ساعت یا دو ساعت به تأخیر بیندازد؟

******بسمه تعالی:******

احتیاط آن است که فوراً اقدام به تبدیل یا تطهیر آن نماید و بدون عذر از باقی ماندن آن بر بدن خود، خود داری نماید. در عین حال می‌تواند احرامی که نجس شده است را دور انداخته و به یک قطعه دیگر آن اکتفا کند و یا در صورتی که از دید ناظر محترم در امان می‌باشد، می‌تواند هر دو قطعه احرامش را از خود دور نماید زیرا ادامه پوشیدن لباس احرام و در بر داشتن آن در تمام حالات واجب نیست

و الله العالم.

سؤال ۴۰۸)

مدیر یا روحانی کاروان که به مقتضای کار خود، نیاز دارد که مدت زمان زیاد و طولانی در کشتارگاه بماند، در صورتی که لباس احرام او با خون یا چیز دیگری نجس شود آیا باید فوراً اقدام به پاک کردن یا عوض کردن لباس احرام خود بنماید؟

******بسمه تعالی:******

تا زمانی که کارش تمام نشده است واجب نیست که اقدام نماید

و الله العالم.

سؤال ۴۰۹)

حضرت عالی در مناسک فرموده اید که در موردی که ضرورت هم نیست جایز است که لباس احرام را از خود دور نماید، آیا این حکم در مورد لُنگ نیز جاری می‌شود؟

******بسمه تعالی:******

فی نفسه مانعی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۴۱۰)

آیا کنار گذاردن رداء به مدت طولانی و زیاد جایز است به گونه‌ای که عرفاً گفته شود که فقط لُنگ پوشیده است؟

******بسمه تعالی:******

آری جایز است

و الله العالم.

سؤال ۴۱۱)

اگر خمس به عین لباس احرام تعلق گرفته باشد و خمس آن را خارج نکرده باشد، در حالی که جاهل به حکم خمس بود یا به علت سهو و غفلت از پرداخت آن، با آن لباس حج خود را به جا آورد، آیا اعمال و حج او باطل شده است، چه قاصر باشد و چه مقصّر؟

******بسمه تعالی:******

در صورتی که طواف و نماز او در غیر از آن لباس بوده باشد، احرام بستن و اعمال حج او صحیح می‌باشد و همچنین اگر با آنها نیز طواف و نماز آن را انجام داده باشد اما غافل بوده که خمس بدانها تعلق گرفته است احرام و حج او صحیح می‌باشد، اما در غیر از این موارد ذکر شده، احتیاط واجب آن است که حج خود را اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۴۱۲)

اگر کسی با لباسی که با مال غیر مخمّس تهیه شده است، یا زکات آن پرداخت نشده است، محرم شود، آیا احرام او صحیح می‌باشد یا نه؟ و بر فرض عدم صحّت احرام وظیفه او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

احرام او صحیح می‌باشد اما اگر لباس احرام خود را با عین مالی که خمس یا زکات بدان تعلق گرفته است و خمس و زکات آن پرداخت نشده خریده است، [و با آنها اعمال حج خود را انجام داده باشد]طواف و نماز او محل اشکال است

و الله العالم.

سؤال ۴۱۳)

اگر کسی نمی‌داند که لباسهای احرام خود را از سودی که سال بر آن گذشته و خمس بدان تعلق گرفته است خریداری کرده است یا آن که آنها را از درآمد بین سال خریداری کرده است و یا آن که آنها را با پولی که اصلاً خمس به آنها تَعَلُّق نگرفته خریداری کرده است، در حال حاضر تکلیف او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط آن است که در خمس لباسهای مزبور با حاکم شرع مصالحه نماید

و الله العالم.

سؤال ۴۱۴)

اگر به لباس احرام خمس تعلق گرفته اما فراموش کرده و در آنها محرم شده و طواف کرده آیا به صحّت طواف او ضرر می‌رساند؟

*******بسمه تعالی:*******

چنانچه تعلق خمس به لباس احرام را می‌دانست و در حال طواف آن را فراموش کرده صحت طواف او محل اشکال است

و الله العالم.

سؤال ۴۱۵)

اگر کسی در لباس غیر مخمّس محرم گردید و اعمال عمره تمتع و حج را انجام داد. حکم عمره و حج او در صورتهای علم و عمد و یا جهل و فراموشی چگونه است؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر از تعلق خمس به آنها غافل بوده است ضرری به حج او نمی‌رساند و در غیر این مورد احتیاط واجب آن است که حج را اعاده کند

و الله العالم.

سؤال ۴۱۶)

اگر کسی اهل خمس نباشد و بارها به حج و عمره هم رفته باشد و لباسهای احرام و قربانی او نیز از اموال غیر مخمّس باشد، در حال حاضر حکم اعمال او چگونه خواهد بود و وظیفه او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر لباس احرام و قربانی خود را به ثمن کلی خریده و در وقت اداء از پول غیر مخمس داده (همانطور که متعارف در خرید اجناس است) در این صورت، حج و عمره او صحیح می‌باشد و اگر قربانی خود را با عین همان مال غیر مخمّس خریده باشد باید قربانی را اعاده نمایـد و اگر لباس احرام خود را با عین همان مال خریده باشد و با آنها نیز طواف کرده باشد، احتیاط آن است که آن را اعاده نماید همانگونه که در پاسخهای قبلی نیز گفته شد

و الله العالم.

سؤال ۴۱۷)

کسی که می‌خواهد به حج برود و مالی هم ندارد، از شخص دیگری که اموالش مخمّس نیست پولی را قرض کرده و با همان اموال غیر مخمّس به حج رفته، آیا باید خمس مالی را که به عنوان قرض گرفته است، پرداخت نماید تا حج او صحیح شود یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

بر او واجب نیست که خمس مالی که قرض کرده است را پرداخت نماید و حج او صحیح می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۴۱۸)

کسی که تلبیه می گوید اگر در بخش سوم از تلبیه چنین بگوید:

«ان الحمد» و ساکت شود سپس بگوید:

«و النعمه ی» و ساکت شود سپس بگوید:

«لک والملک» و ساکت شود سپس بگوید:

«لا شریک لک لبیک» آیا با این کیفیت تلبیه گفتن، احرام او منعقد خواهد شد یا آن که حتماً باید آنها را به همدیگر وصل نماید و چنین بگوید:

«ان الحمد و النعْمهَ لک والملک» سپس بگوید:

«لا شریک لک لبیک»؟

*******بسمه تعالی:*******

تلبیه گفتن به صورت مذکور مانعی ندارد، اما احتیاط آن است که وصل شود

و الله العالم.

سؤال ۴۱۹)

آیا احتیاط در ترك وقف با حركت و همچنین وصل به سكون در تلبیه‌های احرام واجب جاری می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

در هر قرائت واجبی جاری می‌شود اما این احتیاط به نظر ما لازم نیست

و الله العالم.

سؤال ۴۲۰)

اگر زنی تلبیه یا قرائت در نماز طواف را با صدای بلند به جا آورد، به گونه‌ای که مرد نامحرمی صدای او را بشنود، آیا این اعمال باطل می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

عمل او باطل نمی‌شود

و الله العالم.

سؤال ۴۲۱)

آیا جایز است كه زن تلبیه خود را به هنگام احرام بستن با صدای بلند بگوید به گونه‌ای كه مرد نامحرم صدای او را بشنود و در صورتی كه جایز نباشد، آیا با این كار احرام او باطل می گردد؟

*******بسمه تعالی:*******

این كار مانعی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۴۲۲)

برای كسی كه نمی‌تواند تلبیه را بگوید، آیا جایز است كه نائب بگیرد؟

*******بسمه تعالی:*******

نائب گرفتن اشكالی ندارد، اما باید به هر مقداری كه می‌تواند با تلفّظ و اشاره، خود او نیز بگوید

و الله العالم.

سؤال ۴۲۳)

حضرت عالی در مسأله (۱۸۰) فرموده‌اید:

«شخص گنگ و لال با انگشت خود به تلبیه اشاره نموده و زبان خود را حركت دهد».

سؤال این است، آیا منظور از اشاره به تلبیه با انگشت، فهماندن آن به شخص دیگریست كه این شخص لال در حال ادا نمودن تلبیه همراه او می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

لازم نیست كه به دیگران فهمانده شود

و الله العالم.

سؤال ۴۲۴)

در فرض مذکور، اگر شخص دیگری حاضر و موجود نبود، آیا شخص لال به تکان دادن زبان خود اکتفا کند؟ یا آن که با اشاره‌ای که به دیگران بفهماند که در حال گفتن تلبیه است نیز باید همراه باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

پاسخ این مسأله از جواب مسأله قبلی معلوم شد در این فرض نیز باید با انگشت تلبیه اشاره نماید

و الله العالم.

سؤال ۴۲۵)

در فرض مذکور، آیا باید اشاره (انگشت او) همزمان با حرکت زبان او باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط آن است که همزمان با همدیگر باشد

و الله العالم.

سؤال ۴۲۶)

حضرت عالی فرموده اید که شخص لال برای تلبیه گفتن همزمان با حرکت زبان خویش با انگشت خود نیز برای تلبیه اشاره کند. کیفیتی که باید با انگشت خویش بدان اشاره کند چگونه می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

کیفیّت خاصی ندارد؛ بلکه لازم است که اشاره او ابراز و اظهار آن چیزی باشد که مردم عادی به هنگام تلبیه گفتن آن را اظهار می‌دارند

و الله العالم.

سؤال ۴۲۷)

همچنین نسبت به تذکیه (قربانی) شخص لال چگونه نام خدا را بر زبان جاری کند و همچنین نسبت به عقود و یا ایقاعات هنگامی که شخص لال یکی از دو طرف معامله باشد چگونه است، چگونه می‌توان ایجاب و قبول را از او به دست آورد و نسبت به آن مطمئن شد؟

*******بسمه تعالی:*******

میزان اینست که شخص لال باین صورت دیده شود که همراه با اشاره کردن به آنچه قرینه مقامیه از آن حکایت می کند و شخص، قصد وقوع آن را دارد از بیع یا نکاح یا طلاق و مثل آن زبانش را حرکت دهد به همان صورت که شخصی که زبانش باز و آزاد است هنگام سخن گفتن حرکت می‌دهد

و الله العالم.

سؤال ۴۲۸)

کسی که در میقات فراموش کرده است که تلبیه را بگوید و یادش هم نیامده تا آن که به مکّه مکرمه رسیده در این صورت حکم او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

این شخص از کسانی است که از روی فراموشی احرامش را ترک کرده است و حکم آن در پاسخ مسائل قبلی گذشت

و الله العالم.

سؤال ۴۲۹)

اگر پس از وقوفین [عرفات و مشعر الحرام] مشخّص شد که حاج، تلبیه را به صورت صحیح ادا نکرده است، حکم او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر تلبیه حج تمتع بوده بنا بر احتیاط آن را اعاده کند

و الله العالم.

سؤال ۴۳۰)

شخصی لباس احرام را پوشید و نیّت عمره تمتع کرد اما تلبیه را به علّت فراموشی یا جهل به حکم ترک کرد و پس از طی کردن مسافتی و دور شدن از مسجد شجره ملتفت جهل و فراموشی خود گردید، در این صورت حکم او چگونه خواهد بود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر از «بیداء» دور شده بود، در صورتی که می‌تواند به منطقه «ذو الحلیفه» برگردد و از همان جا محرم شود باید این کار را انجام دهد و اگر نتواند به منطقه «جحفه» رفته و در آنجا تلبیه را به جا آورد

و الله العالم.

سؤال ۴۳۱)

اگر کسی بعد از تمام شدن اعمال حج تمتع یادش آمد که تلبیه را یا در احرام عمره تمتع یا در احرام حج تمتع فراموش کرده است و فرض بر اینست که زمانی این موضوع را فهمید که جبران کردن آن امکان ندارد؟

*******بسمه تعالی:*******

در مورد سؤال چنانچه تلبیه را در حج تمتع فراموش کرده حج او صحیح است و اگر در عمره تمتع فراموش کرده صحت حج او محل اشکال است

و الله العالم.

سؤال ۴۳۲)

اگر فهمید که تلبیه را عمداً در یکی از احرامها [احرام عمره تمتع یا حج تمتع] ترک کرده است، حکم او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض مزبور که شخص عمداً تلبیه را ترک کرده عمره و حج او باطل است

و الله العالم.

سؤال ۴۳۳)

اگر کسی تلبیه را ترک کرد، آیا او حکم کسیست که احرام خود را به صورت عمدی یا از روی فراموشی ترک کرده است؟

*******بسمه تعالی:*******

حکم او حکم کسیست که احرامش را ترک کرده است

و الله العالم.

سؤال ۴۳۴)

اگر شخص مسلمانی بعد از پوشیدن لباس احرام مرتد شد.

سپس توبه کرد و به دین خویش برگشت، آیا احرام او باطل می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

احرام او باطل می‌شود

و الله العالم.

مسائلی دربارهی احرام زن حائض:

سؤال ۴۳۵)

اگر زنی حیض شد و نمی‌توانست که صبر کند تا پاک شود و مجبور شد که از مدینه به طرف مکه حرکت کند، آیا با این حالت می‌تواند داخل مسجد شجره شود (و محرم شود و تلبیه را بگوید)؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر ورود او به مسجد به صورت عبور و گذشتن باشد بدین صورت که از دربی داخل شود و از درب دیگری که در کنار درب اولی هم نباشد خارج شود مانعی ندارد، وگرنه در خارج از مسجد محرم شود

و الله العالم.

سؤال ۴۳۶)

زنی که حیض یا نفاس شده است، آیا می‌تواند غسل احرام را به جا بیاورد؟

*******بسمه تعالی:*******

غسل احرام بر آنها حائض و نفساء نیز مستحب می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۴۳۷)

اگر زنی که حیض شده است در خود مسجد شجره از روی عصیان و گناه، محرم شد، بدینگونه که در خود مسجد ایستاد و احرام خود را در همان جا منعقد کرد و همانگونه که دیگران محرم شده‌اند، او نیز محرم شد، آیا احرام او صحیح می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط آن است که در خارج از مسجد نیز پس از خارج شدن از مسجد به قصد اعم از احرام و تکرار تلبیه، بار دیگر تلبیه را بگوید و الله العالم.

سؤال ۴۳۸)

در فرض سؤال قبلی اگر با همان احرام، اعمال عمره و حج خود را تمام کرد و به پایان رساند حکمش چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر غافل بوده است احرام او و همچنین دیگر اعمال او صحیح می‌باشد.

وگرنه احتیاط آن است که حج خود را در سال آینده اعاده کند

و الله العالم.

سؤال ۴۳۹)

زنی که حیض شده است، تصمیم داشت که از راه مدینه به مکه مکرمه برود و گمان داشت که می‌تواند در حال عبور از مسجد شجره محرم شود و به وظیفه خویش عمل کند، اما پس از رسیدن به منطقه مسجد دید که به خاطر ازدحام جمعیَّت و شلوغی، نمی‌تواند از آنجا محرم شود، لذا از همسرش که همراه خود او بود اجازه گرفت که در همان جا نذر کند و از همان جا محرم شود و از مسجد چند قدمی دور گردید و احرام خود را با نذر بست. آیا این چنین کاری کافی می‌باشد یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

چنانچه در محاذی مسجد تلبیه را به قصد وظیفه فعلیه تکرار نموده احرام او منعقد شده است

و الله العالم.

سؤال ۴۴۰)

اگر زنی [حائض] گمان می‌کرد که می‌تواند در حال عبور از مسجد محرم شود لذا به محض آن که داخل مسجد شد بلافاصله محرم گردید و تلبیه را هم گفت و به طرف درب دیگری حرکت کرد تا از آن جا خارج شود ناگهان دید که نمی‌تواند از آن جا خارج شود لذا برگشت و از همان دری که وارد شده بود خارج گردید کیفیت احرام او چگونه خواهد بود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر معتقد بود که به هنگام عبور امکان دارد که محرم شود، در این صورت احرام او صحیح می‌باشد.

اما در غیر این صورت احتیاط واجب آن است که خارج از مسجد بار دیگر محرم شود و منظور از اعاده آن اینست که بار دیگر تلبیه را به نیّت اعم از انشاء احرام و تکرار تلبیه به جا آورد بلکه احوط آن است که احرام را مطلقاً اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۴۴۱)

اگر زنی معتقد بود که زن حائض نمی‌تواند داخل مسجد بشود و بدون احرام از میقات هم گذشت سپس به هنگام رسیدن به مکّه ملتفت اشتباه و خطای خود شد، وظیفه او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

واجب است که به میقات برگردد و از همان جا محرم شود و اگر نمی‌تواند خودش را به آنجا برساند تا هر جا که امکان دارد خودش را به آنجا نزدیک کند و از همان نقطه‌ای که نزدیکتر به میقات است محرم شود

و الله العالم.

سؤال ۴۴۲)

زنهایی که ناگهان حیض شده‌اند و وارد شدن آنها به مسجد شجره مشکل است، آیا می‌توانند قبل از میقات با نذر محرم شوند؟

*******بسمه تعالی:*******

می‌توانند چنین کاری کنند و احرام بستن از خصوص مسجد لازم نیست، بلکه احرام از محاذی مسجد از سمت راست یا چپ آن نیز کافیست

و الله العالم.

سؤال ۴۴۳)

اگر زن حائض از مسجد شجره در حال عبور محرم گردید (و تلبیه را گفت) آیا لازم است که احرام خود را در محاذات جحفه تجدید نماید؟

*******بسمه تعالی:*******

لازم نیست که احرام خود را تجدید نماید

و الله العالم.

مسائلی از محرّمات:

سؤال ۴۴۴)

آیا گرفتن شکار و نگهداشتن آن برای محرم، در صورتی که شکار ملك کس دیگری باشد و به عنوان امانت نزد محرم می‌گذارد جایز است و آیا جایز است که به دست کسی که محرم نیست داده شود؟

*******بسمه تعالی:*******

جایز است که پیش از احرام بستن آن را بدست کسی که محرم نیست بسپارد اما پس از احرام نگهداری آن جایز نیست و احتیاط آن است که محرم آن را بدست کسی که محرم نیست نیز ندهد

و الله العالم.

سؤال ۴۴۵)

اگر کسی حیوانی را شکار کرد و نزد کسی که محرم نیست به صورت امانت سپرد، سپس خود شکارچی محرم گردید در این صورت آیا بر او واجب است که به آن شخص غیر محرم دستور دهد که شکارش را آزاد کند یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

بر او واجب نیست که دستور دهد که شخص غیر محرم شکارش را آزاد کند

و الله العالم.

سؤال ۴۴۶)

شخصی که محرم است اگر حیوانی را در حرم شکار کرد و سپس او را به خارج از حرم برد، حال چه جاهل به حکم باشد یا عالم به آن، آیا بر او لازم است که آن را به حرم باز گرداند؟

*******بسمه تعالی:*******

بر او لازم است که آن را به حرم باز گرداند

و الله العالم.

سؤال ۴۴۷)

آیا مارمولک و جیرجیرک و سوسک سیاه و مورچه و مگس و غیره از حشراتی هستند که کشتن آنها حرام می‌باشد و بر فرض حرام بودن کشتن آنها، آیا کفّاره لازم می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

تا زمانی که آزار نرسانده‌اند کشتن آنها جایز نیست و در صورتی که اذیت و آزار برسانند کشتن آنها اشکالی ندارد و در هر حال کشتن آنها کفاره ندارد

و الله العالم.

سؤال ۴۴۸)

آیا کشتن آنها برای کسی که محرم نیست در داخل حرم جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

بنا بر احتیاط تا زمانی که آزاری نرسانده‌اند جایز نیست که آنها را بکشند

و الله العالم.

سؤال ۴۴۹)

حضرت عالی [در مناسک حج] فرموده‌اید:

«که برای کشتن یک ملخ، یک دانه خرما و در بیشتر از یک ملخ، یک مشت گندم و مانند آن و برای زیاد آن یک گوسفند صدقه بدهند» حال این سؤال مطرح می‌شود:

آیا منظور از زیاد، آنچه که بیش از دو تاست یا آن چه که در عرف به آن زیاد گفته می‌شود، می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

آنچه که از نظر عرفی زیاد و بسیار گفته می‌شود مراد است

و الله العالم.

سؤال ۴۵۰)

پس از آن که حاجی، اعمال روز دهم از ذی الحجه را به پایان می‌رساند و از احرام خود خارج می‌شود. آنچه که از زنش بر او حرام است، آیا فقط نزدیکی است؟

یا دست زدن و بوسیدن نیز حرام است؟

*******بسمه تعالی:*******

فقط حرمت همبستر شدن و زناشویی باقی می‌ماند

و الله العالم.

سؤال ۴۵۱)

حضرت عالی در مناسک در مسأله ۲۳۱ چنین فرموده‌اید:

«محرم می‌تواند به غیر از آنچه گفته شد از همسر خود لذت ببرد بنا بر اظهر».

با اینکه بر محرم حرام است که با همسرش نزدیکی کند و همبستر شود یا او را ببوسد یا آن که از روی شهوت به او دست بزند.

پس چگونه و چطور برای شخص محرم، کامجویی حلال از همسرش تحقق پیدا می‌کند؟

*******بسمه تعالی:*******

مثلاً با در بغل گرفتن او محقق می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۴۵۲)

برای کسی که از احرام درآمده است آیا جایز است از همسر محرمش به غیر از همبستر شدن و دست زدن و بوسیدن، لذت ببرد؟

*******بسمه تعالی:*******

آری جایز است

و الله العالم.

سؤال ۴۵۳)

اگر زنی که در حال احرام است، همسرش را از روی مهر و محبّت بدون شهوت ببوسد، آیا کفاره بر او واجب می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

نه بر او کفاره‌ای نیست

و الله العالم.

سؤال ۴۵۴)

آیا با نگاه کردن شخص محرم به زن اجنبی از روی عمد، کفاره گوسفند بر او واجب می‌شود، یا آن که فقط حرام است و چیزی بر او واجب نمی‌شود؟

******بسمه تعالی:******

چنانچه محرم به زن اجنبی نگاه کند هر چند از روی شهوت باشد و منی از او بیرون نیاید اگر چه کار حرامی به جا آورده ولی کفاره ندارد

و الله العالم.

سؤال ۴۵۵)

مردی با همسرش که در حال احرام بود از روی علم و عمد همبستر شد و با او نزدیکی کرد در حالی که هیچ یک از اعمال حج را هم به جا نیاورده بود و از سویی دیگر همسرش نیز از این کار راضی نبود، اما در اثناء عمل بدان رضایت داد در حال حاضر حکم عمره و حج او چگونه خواهد بود؟

******بسمه تعالی:******

عمره آنها فاسد نمی‌شود ولی احتیاط آن است که پس از تمام کردن این اعمال، در صورت امکان آن را اعاده نمایند و در صورتی که برای آنها امکان نداشت که آن را در همان سال اعاده نماینـد در سال آینده آن را اعاده نماینـد و در فرض مذکور مرد باید دو گوسفند کفاره بدهد و زن یک گوسفند کفاره بپردازد

و الله العالم.

سؤال ۴۵۶)

مردی که محرم است اگر با زنش که او نیز محرم است، با زور و اجبار نزدیکی کند، آیا این چنین کاری بر احرام آنها تأثیر دارد؟

******بسمه تعالی:******

در فرض مذکور، چیزی بر عهده زن نمی‌باشد و نسبت به وظیفه مرد صوری در مسأله وجود دارد که تفصیل آن در مناسک بیان شده است

و الله العالم.

سؤال ۴۵۷)

مردی که از احرام درآمده است، آیا می‌تواند همسرش را که در حال احرام است از روی شهوت ببوسد؟

******بسمه تعالی:******

احتیاط در ترک آن است

و الله العالم.

سؤال ۴۵۸)

مردی که در حال احرام است اگر به همسرش با لذّت نگاه کرد و منی از او خارج شد، آیا کفاره بر او و همچنین بر همسرش واجب می‌شود؟

******بسمه تعالی:******

در مورد سؤال مرد باید یک شتر کفاره بدهد و چیزی بر عهده زن نیست

و الله العالم.

سؤال ۴۵۹)

مردی از احرام درآمده است و همسرش را که در حال احرام است، از روی شهوت بوسیده است در حالی که زن بدین کار راضی نیست حکم این کار نسبت به مرد و زن چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

بر آن زن جایز نیست که تمکین کند و احتیاط آن است که مرد از چنین کاری پرهیز کند

و الله العالم.

سؤال ۴۶۰)

آیا نگاه کردن مرد به همسرش از روی شهوت در حال احرام جایز است و اگر چنین کاری حرام است، آیا کفاره بر او واجب می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

نگاه کردن از روی شهوت حرام است، اما تا زمانی که منی از او خارج نشده است کفاره ندارد و اگر منی از او خارج شد بر او کفاره واجب می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۴۶۱)

دست زدن یا نگاه کردن مرد محرم به همسرش از روی شهوت جایز نیست. آیا عکس آن نیز چنین است؟

(یعنی دست زدن و نگاه کردن زن به همسرش نیز چنین است)؟

*******بسمه تعالی:*******

دست زدن زن به همسرش و یا بوسیدن او حرام است همانگونه که بر همسرش نیز چنین کاری حرام است، اما واجب بودن کفاره محل تأمل است

و الله العالم.

سؤال ۴۶۲)

آیا عقد بستن زنی که در حال احرام است برای مردی که از احرام در آمده است جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

خیر جایز نیست

و الله العالم.

سؤال ۴۶۳)

اگر مردی که در حال احرام است با این که می‌دانست که عقد بستن در حال احرام حرام است، زنی را به عقد خود درآورد، آیا

این عقد صحیح می‌باشد و احکامی که بر این کار مترتب می‌شود چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

این عقد باطل است و موجب حرمت ابدی می‌شود بلی اگر مرد جاهل بود و زن عالم به مسأله بود عقد باطل است ولی موجب حرمت ابدی نمی‌شود و همینطور اگر هر دو جاهل به مسأله بوده‌اند

و الله العالم.

سؤال ۴۶۴)

برای کسی که محرم نیست، آیا جایز است که عقد زن و مردی که در حال احرام هستند را به اجرا درآورد؟

*******بسمه تعالی:*******

این عقد باطل است

و الله العالم.

سؤال ۴۶۵)

در حال احرام آیا جایز است که کسی به زنی که او را طلاق رجعی داده است باز گردد؟

*******بسمه تعالی:*******

این کار، مانعی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۴۶۶)

در عمره مفرده، اگر کسی [بعد از سعی] تقصیر کرد، آیا می‌تواند که عقد ازدواج و دیگر استفاده‌های جنسی به غیر از زناشویی و همبستر شدن را انجام دهد؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، بعد از تقصیر و قبل از طواف نساء می‌تواند به غیر از همبستر شدن چنین کاری را انجام دهد

و الله العالم.

سؤال ۴۶۷)

برای کسی که طواف نساء را چه به صورت عمد یا جهل یا فراموشی به جا نیاورده است آنچه که به صورت ویژه حرام است، همبستر شدن است و نه دیگر کامجوییهای جنسی، آیا چنین حکمی نسبت به زنان نیز جاری است؟

*******بسمه تعالی:*******

آری آنچه که بر شخص مذکور به صورت مخصوص حرام است، همبستر شدن است، واللّه العالم.

سؤال ۴۶۸)

بنا بر مشروع بودن عبادت بچّه ممیّز، به ویژه در حج در صورتی که طواف نساء را به جا نیاورد آیا زن بر او حرام می‌گردد یا آنکه

این حکم ویژه بالغین می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، بنا بر احتیاط اگر طواف نساء را ولو با نائب گرفتن انجام ندهد، زن بر او حرام می گردد

و الله العالم.

سؤال ۴۶۹)

مردی که به حج رفته است به علّت جهل به خیال آن که طواف نساء بر اشخاصی که ازدواج نکرده‌اند واجب نیست آن را انجام نداده است و به شهر و د یار خویش بازگشته است و ازدواج کرده و پس از ازدواج فهمیده که طواف نساء بر او واجب بوده است، اما در عین حال از همسرش دوری نکرده و پس از گذشت یک سال و نیم به مکه رفته و طواف را به جا آورده، در حال حاضر حکم او و همچنین عقد ازدواج او چگونه خواهد شد؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض سؤال، عقد ازدواج او صحیح می‌باشد اما [پس از فهمیدن] باید از همسرش فاصله می گرفت تا آن که طوافش را انجام دهد و اگر پس از آن که فهمید که از همبستر شدن و نزدیکی کردن با همسرش ممنوع و محروم شده است، پیش از انجام دادن طواف نساء نزدیکی کرده است، کفاره بر او واجب می‌شود. اما نسبت به طواف نساء او، حتماً باید به صورت مستقل و جداگانه برای حج قبلی خود به جا آورده و این غیر از طواف نساء حج بعدی اوست، وگرنه بار دیگر از زن محروم خواهد ماند تا آن که طواف نساء دیگری را به جا بیاورد

و الله العالم.

سؤال ۴۷۰)

آیا مصرف نمودن و به کار بردن هر چیزی که بوی خوش دارد بر شخص محرم جایز است، مانند هِل و دارچین و همچنین صابون حمام و پودر لباسشویی و خمیر دندان و شامپوی سر؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط استحبابی آن است که از مصرف نمودن و بوئیدن آنها اجتناب نمایید

و الله العالم.

سؤال ۴۷۱)

اگر کسی در حال احرام به خوردن پرتقال مشغول است، آیا بر شخص دیگری غیر از خورنده واجب است که بینی خود را برای جلوگیری از بوئیدن آن بگیرد؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط اولی آن است که شخص دیگر نیز از بوئیدن آنها اجتناب کند

و الله العالم.

سؤال ۴۷۲)

آیا خوردن پرتقال و سیب [که بوی خوش دارند] جایز است و همچنین آیا مصرف نمودن صابونی که بوی خوش دارد جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

خوردن سیب و پرتقال و همچنین به کار بردن صابون اشکالی ندارد گرچه احتیاط آن است که از به کار بردن آنها خود داری کند

و الله العالم.

سؤال ۴۷۳)

حکم خود داری کردن از نفس کشیدن از بوهای بد در حال احرام بدون گرفتن بینی چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

آنچه که ممنوع است گرفتن بینی [از بوی بد] است و نه غیر از آن

و الله العالم.

سؤال ۴۷۴)

آیا جایز است که شخص محرم عورت خود را برای جلوگیری از آشکار شدن آن با قطعه‌ای از پارچه نـدوخته شده اضافه برد و قطعه‌ای که پوشیده است، بپوشاند؟

*******بسمه تعالی:*******

اشکالی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۴۷۵)

آیا بر شخص محرم جایز است که قمقمه آبی که پوشش روی آن دوخته شده است را بر دوش خود بیندازد یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

مانعی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۴۷۶)

آیا بودن قطعه‌ای دوخته شده کوچک که به احرام آویزان شده است ضرری به آن می‌رساند و همچنین دوخته شدن اطراف احرام جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

اشکالی ندارد و ضرری به احرام نمی‌رساند و بر شخص محرم چیزی واجب نمی گردد

و الله العالم.

سؤال ۴۷۷)

همیانی که برای نگهداری پول بکار گرفته شده است اگر دوخته شده باشد، آیا به کارگیری آن جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر شأن آن برای حفظ و نگهداری پول باشد مانعی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۴۷۸)

آیا پوشیدن همیانی که قطعه‌ای پوست همراه آن است که از دولتهای کافر وارد شده است، جایز است؟

همچنین آیا بر شخص محرم جایز است که آن را برای حفظ و نگهداری پول خویش روی لباسهای احرام بپوشد؟

*******بسمه تعالی:*******

آری جایز است، اما احتیاط آن است که شخص محرم آن را نپوشد

و الله العالم.

سؤال ۴۷۹)

اگر شخص محرم همیان را برای جلوگیری از افتادن لُنگ و نه برای حفظ و نگهداری پول بپوشد، در صورتی که همیان دوخته باشد، جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، اشکالی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۴۸۰)

آیا پوشیدن صورت برای زن کفاره دارد؟

و اگر کفاره دارد، کفاره آن چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، در صورت علم و توجه به آن کفاره دارد و کفاره‌اش بنا بر احتیاط یک گوسفند است

و الله العالم.

سؤال ۴۸۱)

پوشیدن قفازین برای زن در حال احرام جایز نیست، آیا پوشاندن کف دستها بر او واجب است؟

و اگر پوشاندن آن جز با قفازین امکان ندارد، آیا مجوز شرعی برای پوشیدن آن می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

پوشاندن آنها منحصر به قفازین نیست، بلکه می‌تواند آنها را با لباس خود بپوشاند. ولی پوشاندن کف دستها احتیاط استحبابیست

و الله العالم.

سؤال ۴۸۲)

هنگام پوشیدن مقنعه برای سر، نسبت به زن در حال احرام، آیا جایز است که با بینی و گونه‌ها و یا پیشانی تماس داشته باشد یا آنکه به هنگام پوشیدن آن در حال احرام جایز نیست که با آنها تماس داشته باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

بر زنها، جایز نیست که در حال احرام مقنعه را روی صورت خویش رها کنند و اگر آن را پوشیدند باید آن را از صورت خود هر چند با دست خویش دور سازند، تا آن که با گونه‌ها و بینی و پیشانی تماس نداشته باشد، واللّه العالم.

سؤال ۴۸۳)

آیا لازم است زنی که در حال احرام است صورتش را باز بگذارد در جایی که مرد نامحرمی هم وجود ندارد و آن را نپوشاند حتی پوشش مانند [پوشیه]که روی صورت قرار گرفته است؟

حال چه به صورت چسبیده باشد و چه از آن فاصله داشته باشد و از آن دور باشد، به عبارت دیگر آیا پوشاندن صورت به صورت مذکور مطلقاً جایز است؟

یا آنکه مقیّد به بودن مرد نامحرم است؟

*******بسمه تعالی:*******

آنچه برای زن در حال احرام ممنوع است پوشاندن صورت با پوششیست که به پوست صورت بچسبد حال چه در آن مکان، مرد بیگانه و نامحرمی باشد یا نباشد و در غیر از آن [که به پوست صورت نمی‌چسبد] مانعی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۴۸۴)

اگر مردی که از نعوظ آلت خویش در حج در حال احرام نگران و مضطرب است، می‌تواند لباسی را بپوشد که از نعوظ کردن جلوگیری کند؟ و اگر چنین کاری را کرد و چیزی را زیر لُنگ خود به همین نیّت پوشید، چه حکمی درباره‌ی او جاری می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

در حال احرام پوشیدن چیز دوخته شده یا چیزی که بحسب ظاهر در حکم چیز دوخته شده می‌باشد جایز نیست و برای رفع این مشکل می‌توان کمربندی را روی عورت بست و روی آن را گره زد و گره زدن کمربند اشکالی ندارد. اما اگر چیزی غیر از آن را پوشید لازم است که کفاره پوشیدن آن را بپردازد به همانگونه که در مناسک ذکر شده است

و الله العالم.

سؤال ۴۸۵)

کسی که در حال احرام است اگر چند چیز دوخته را در یک وقت واحد بپوشد، آیا کفاره او نیز متعدد می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر آنچه که از لباسهای متعدد پوشیده است از انواع متعدد باشد مانند پیراهن و شلوار و برای هر نوع آن کفاره‌ای مجزا دارد و در صورتی که از یک نوع باشد مانند پیراهن [که همه آنها از نوع پیراهن باشند] کفاره متعدد نمی‌شود

و الله العالم.

سؤال ۴۸۶)

برخی از احرامها مثلاً قطعه احرامی که روی دوش می‌اندازنـد عرض آن کم است، اگر دو قطعه از آن به همـدیگر دوخته شوند و از آن یک قطعه درست شود تا بتوان آن را مانند لباس روی دوش انداخت، آیا این جزء دوخته شده‌ها بشمار می‌آید؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، جزء دوخته شده بحساب می‌آید

و الله العالم.

سؤال ۴۸۷)

حضرت عالی در مناسک حج در مسأله ۱۹۰ چنین فرموده‌اید:

«اگر در پیراهنش از روی جهل و یا فراموشی محرم شد سپس آن را از تنش بیرون کرد، احرام او صحیح است» سؤال این است:

در چنین حالتی آیا کفاره بر او واجب می‌شود یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض جهل و فراموشی، همانگونه که از ظاهر سؤال برداشت می‌شود، کفاره بر او واجب نمی‌شود

و الله العالم.

سؤال ۴۸۸)

اگر شـخص محرم در یـک احرام لبـاس دوختـه شـده‌ای را به تن کرد و سـپس آن را بیرون آورد و لبـاس دیگری را به تن کرد، آیا کفاره تکرار می گردد؟ یا آن که یک کفاره بر عهده اوست؟

*******بسمه تعالی:*******

کفاره تکرار می گردد

و الله العالم.

سؤال ۴۸۹)

کسـی که برای عمره تمتع محرم شـده است از روی فراموشـی لباس دوخته‌ای را به تن کرد مثلاً شورت که عورت را می‌پوشانـد در همـان حـال لبـاس احرام را نیز به تن کرده بود و پس از شوط پنجم در طواف یـادش آمـد [که شورت پوشـیده است] اما در همان حـال به طواف خود ادامه داد و طواف خود را کامـل کرد و نمـاز طواف را هم خوانـد و به شـهر و دیـار خویش بـازگشت، در حال حاضر حکم وضعی و تکلیفی او چگونه خواهد شد؟

*******بسمه تعالی:*******

در حال حاضر هیچ تکلیفی بر او نیست و طواف او و دیگر اعمال او صحیح می‌باشد.

اما آنچه که حکم وضـعی اوست اینست که به خاطر آن که یادش آمد [که شورت پوشـیده است] ولی در همان حال نیز به طواف خود ادامه داده است باید کفاره پوشیدن لباس دوخته را بپردازد و احتیاط اینست اگر مستطیع شد حج را اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۴۹۰)

معلوم است برای کسی که در حال احرام است جایز نیست که چیز دوخته شده‌ای را بپوشد.
اما اگر لباسی به گونه‌ای ساخته شده باشد که دوختی در آن بکار نرفته باشد یا سنجاقی بکار گرفته نباشند، مثلاً کسی شلواری دوخته نشده را به پا کند که لبه‌های آن با ماده‌ای چسبنده به هم چسبیده باشد، آیا پوشیدن این چنین شلواری دوخته شده نامیده می‌شود یا خیر؟ و در صورتی که برای ضرورت چنین کاری صورت گرفته باشد حکم آن چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

پوشیدن لباس مزبور جایز نیست و حکم لباس دوخته شده (حرمت و کفاره) بر آن جاری می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۴۹۱)

اگر زنی لباس حریر خالص یا مخلوطی را روی لباس احرام خود مانند عبای زنانه بپوشد جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

نسبت به حریر خالص بنا بر احتیاط لازم جایز نیست

و الله العالم.

سؤال ۴۹۲)

اگر مرد محرم، کفشی را بپوشد که چیزی را به عنوان علامت مشخص روی آن گره زده‌اند جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

اشکالی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۴۹۳)

اگر لُنگش را گره بزند، آیا ضرری به احرامش می‌رساند؟

*******بسمه تعالی:*******

ضرری به احرامش نمی‌رساند اما احتیاط لازم آن است که گره نزند

و الله العالم.

سؤال ۴۹۴)

گره زدن لنگ احرام با سنجاق برای کسی که از آشکار شدن عورت خود به خاطر وزش باد و غیره می‌ترسد، چه حکمی دارد؟
و در صورتی که جایز نباشد اگر کسی از روی جهل به حکم یا فراموشی چنین کاری کرده باشد حکم او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

بنا بر احتیاط واجب ترک کردن آن لازم است و این چنین کاری ضرر به احرام و اعمال او نمی‌رساند و می‌تواند که هر گوشه‌ای از لُنگ را به طرف مقابل همدیگر بدون گره زدن دور کمر خود بپیچد و پوشیدن کمربند برای جلوگیری از افتادن لُنگ اشکالی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۴۹۵)

آیا گرفتن عکس و فیلمبرداری برای محرم جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

آری جایز است

و الله العالم.

سؤال ۴۹۶)

برای شخص محرم آیا جایز است که در خانه‌ای سکونت گزیند که در هر سمت و سوی آن آیینه است به گونه‌ای که احتمال می‌دهد که چشمش در هر لحظه به آنها بیفتد؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط ترک آن است

و الله العالم.

سؤال ۴۹۷)

آیا پوشیدن پاپوشی که نصف پای مرد را در حال احرام می‌پوشاند جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر پوشیدن پاپوش صدق کند، احتیاط در ترک آن است

و الله العالم.

سؤال ۴۹۸)

آیا پوشیدن چیزی که بخشی از پای مردان را می‌پوشاند هر چند نصف یا بیشتر آن باشد جایز است؟

و آیا منظور از عبارت فقها که پوشاندن تمام پا حرام است، منظور و مراد آنها پوشاندن کل پا در مقابل بخشی از آن است؟

*******بسمه تعالی:*******

مراد از عبارت فقها، حرمت پوشاندن تمام پشت پا و نه بخشی از آن است.

بلی اگر پوشیدن پاپوش یا جوراب صدق کند گرچه تمام پا را هم نپوشانده باشد بنا بر احتیاط در حال اختیار چنین کاری جایز نیست

و الله العالم.

سؤال ۴۹۹)

اگر مرد محرمی زیر لنگ خویش به خاطر جهل به حکم، لباس دوخته‌ای را پوشیده باشد، آیا کفاره بر او لازم می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

در صورتی که از روی جهل صورت گرفته باشد کفاره‌ای ندارد

و الله العالم.

سؤال ۵۰۰)

آیا جایز است که مرد محرم پاپوش دوخته‌ای را به پا کند با این که روی پا را نمی‌پوشاند؟

*******بسمه تعالی:*******

آری جایز است

و الله العالم.

سؤال ۵۰۱)

آیا جایز است که زن مُحرم جوراب و مانند آن را بپوشد که روی پا را می‌پوشاند؟

*******بسمه تعالی:*******

آری جایز است

و الله العالم.

سؤال ۵۰۲)

در مسأله ۲۵۶ از مناسک حج چنین فرموده‌اید:

«زیوری که پیش از احرام عادت به پوشیدن آن داشته مستثنی است».

حال این سؤال مطرح می‌شود:

آنچه از زینت که زن پیش از محرم شدن عادت به پوشیدن آن داشته است، مقدار آن اندک یا زیاد باشد، آیا تفاوتی دارد؟

*******بسمه تعالی:*******

هیچ تفاوتی میان اندک و یا زیاد آن نیست

و الله العالم.

سؤال ۵۰۳)

آیا این استثنایی که نامبرده شده، تفاوتی در آن نیست که قصد زینت داشته باشد یا نداشته باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

هیچ تفاوتی میان دو صورت مذکور نیست ولی نباید آن را به شوهر خود و دیگر مردان نشان بدهد

و الله العالم.

سؤال ۵۰۴)

آیا زینت کردن مطلقاً حرام است؟

حتی اگر از نظر عرفی صدق زینت کند اما خود شخص محرم چنین قصد و نیّتی هم نداشته باشد، یا آن که فقط در صورتی که قصد زینت داشته باشد حرام می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

زینت کردن حرام است حتی در صورتی که قصد هم نداشته باشد

و الله العالم.

سؤال ۵۰۵)

آیا آرایش «زینت کردن» در حال احرام جایز است؟

حکم رنگ مو غیر از حنا چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

آرایش کردن در حال احرام به رنگ کردن مو جایز نمی‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۵۰۶)

آیا کندن و جدا کردن زینتی که زن پیش از احرام به آن عادت کرده است، لازم است؟

و در صورتی که لازم نباشد، آیا جایز است که آنها را به محارم خویش نشان دهد؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض مذکور کندن و جدا کردن آن لازم نیست، اما جایز نیست که آن را به محارم خویش نشان دهد

و الله العالم.

سؤال ۵۰۷)

در این زمان برخی از زنان به جای سرمه از وسایل و ابزارهای دیگر همانند سرمه استفاده می‌کنند، مانند «قلم»، آیا اشکالی دارد؟

و در صورتی که جایز نباشد، آیا [با به کار بردن آن] کفاره نیز واجب می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

در حکم آن تفاوتی نیست

و الله العالم.

سؤال ۵۰۸)

در موارد ذیل آیا کفاره واجب می‌شود:

الف: اگر شخص مُحرم با سرمه سیاه رنگ به قصد زینت سرمه کشید؟

ب: سرمه کشیدن با سرمه سیاه رنگ ولی بدون قصد زینت؟

ج: سرمه کشیدن با سرمه غیر سیاه اما به قصد زینت؟

*******بسمه تعالی:*******

در همه فرضهای ذکر شده بنا بر احتیاط اولی یک گوسفند کفاره بدهد و اما اگر سرمه کشیدن با سرمه مشکی با قصد و نیّت زینت بوده باشد، حرام است و در دو فرض آخر، در حرمت آنها اشکال و تأمّل است و احتیاط در ترک آن است

و الله العالم.

سؤال ۵۰۹)

زنی که کمربندی را روی لباسهای خود برای زینت دور کمر خویش ببندد، حکمش چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر پیش از این که محرم شود جزء لباس او نبوده باشد در حکم پوشیدن زینتیست که افزون بر وضع عادی و طبیعی لباسهای خود آن را پوشیده است.

اما اگر پوشیدن آن به صورت عادی بود و بدان عادت داشت نباید آن را برای شوهرش و مردان دیگر ظاهر نماید

و الله العالم.

سؤال ۵۱۰)

آیا سوگند خوردن صادقانه حتّی اگر یک بار هم باشد در حال احرام حرام است؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط آن است که قسم خوردن را مطلقا بهر صیغه‌ای که باشد در حال احرام ترک کند

و الله العالم.

سؤال ۵۱۱)

آیا روغن مالیدن پیش از احرام بستن، در صورتی که اثر آن پس از غسل کردن و محرم شدن همچنان باقی بماند، جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

اشکالی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۵۱۲)

کسی که پیش از احرام بستن می‌خواهد روغن (بدون عطر و بوی خوش) را که اثر آن تا بعد از محرم شدن نیز باقی خواهد ماند مثلاً برای پرهیز از حساسیت پوستی خود مصرف کند، چه حکمی دارد؟

با این فرض که این بیماری و مشکل حساسیت پوستی او محقق نشده است، آیا چنین کاری جایز است؟

و در صورتی که جایز باشد، آیا کفاره بر ذمّه او می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

اشکال ندارد

و الله العالم.

سؤال ۵۱۳)

اگر شخص محرم روغن را به منظور درمان مصرف کند، آیا کفاره‌ای بر ذمّه او می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

کفاره‌ای بر ذمّه او نیست

و الله العالم.

سؤال ۵۱۴)

اگر شخص محرم مجبور به مصرف نمودن روغن یا به کار بردن دارویی شود که در ترکیب و ساختار آن مادّه رو غنی پُماد به کار رفته باشد، آیا جایز است که چنین کاری بکند و آیا کفاره بر او لازم می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

در صورت ضرورت جایز است و کفاره‌ای بر ذمّه او نیست

و الله العالم.

سؤال ۵۱۵)

به کار بردن کِرِمهای خوشبو و یا بی‌بو برای «زینت و آرایش» به دست یا به صورت برای زنان محرم چه حکمی دارد؟

*******بسمه تعالی:*******

روغن مالی و زینت نمودن در حال احرام جایز نیست

و الله العالم.

سؤال ۵۱۶)

اگر سر شخص محرم طاس و بی‌مو و یا زشت باشد که از آشکار شدن آن خجالت می‌کشد، آیا جایز است که آن را بپوشاند؟ و آیا چیزی بر ذمّه او می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

تا وقتی که تحمّل آشکار شدن آن حرجی نباشد [و به مشقّت و زحمت نیفتد] چنین کاری جایز نیست

و الله العالم.

سؤال ۵۱۷)

آیا بر شخص محرم جایز است که سرش را روی بالش بگذارد در حالی که با این کار، حتماً بخشی از سر او پوشانده می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

آری جایز است

و الله العالم.

سؤال ۵۱۸)

برای شخص محرم به هنگام خوابیدن آیا جایز است که تمام روی پاهایش را بپوشاند؟

*******بسمه تعالی:*******

آری جایز است

و الله العالم.

سؤال ۵۱۹)

برای شخص محرم آیا جایز است که سرش را با دستمال و مانند آنها خشک کند؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط، در ترک آن است.

اما خشک کردن با دست سپس خشک کردن دست با دستمال اشکالی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۵۲۰)

در صورتی که جایز باشد که به خاطر ضرورت، سر پوشانده شود، آیا شرط است که دوخته نشده باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

در صورت ضرورت احتیاط آن است که دوخته نباشد

و الله العالم.

سؤال ۵۲۱)

بر شخص محرم آیا جایز است که جلوی سر خود را با گوشه‌هایی از لباس احرام، برای مسح کردن به هنگام وضو گرفتن خشک کند؟ و حکم کسی که به گمان این که جایز است چنین کاری کرده است چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط در ترک آن است و اگر کسی چنین کاری را از روی جهل کرده است، بر ذمّه او چیزی نیست

و الله العالم.

سؤال ۵۲۲)

اگر شخص محرم با کلاهی دوخته شده سرش را بپوشاند، آیا بر ذمّه او دو کفاره است؟

یا آن که یک کفاره کافی می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

بنا بر احتیاط بر ذمّه او دو کفاره است

و الله العالم.

سؤال ۵۲۳)

بر زنی که مُحرم است، آیا جایز است که صورتش را با دستمال کاغذی یا حوله پاک کند؟

*******بسمه تعالی:*******

بنا بر احتیاط، چنین کاری جایز نیست

و الله العالم.

سؤال ۵۲۴)

گاهی پیش می‌آید که به هنگام شستن صورت در وضو گرفتن، روی قسمت جلوی سر انسان، آبی ریخته می‌شود، آیا جایز است که بعد از شستن دست راست، آن آب را با گوشه لباس احرام یا با دستمال کاغذی خشک کند؟ و در صورتی که انسان مُحرم باشد، آیا چنین کاری صحیح است؟

آیا پوشاندن سر نیست؟

و در صورتی که بدون قصد و عمد (گرچه احتمال آن داده می‌شود) به هنگام خشک کردن سر، چند تار مویی هم کنده شود، حکم آن چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

خشک کردن آن با دست خشک و غیره اشکالی ندارد و همچنین در صورتی که چند تار مویی کنده شود و از روی قصد نبوده باشد اشکالی ندارد اما خشک کردن آن با گوشه لباس احرام یا با دستمال کاغذی بنا بر احتیاط جایز نیست

و الله العالم.

سؤال ۵۲۵)

پوشاندن صورت [زن] با چیزهای غیر معمولی و نامتعارف مانند برگ درختان نیز اشکال دارد؟

*******بسمه تعالی:*******

زنانی که محرم شده‌اند صورت خود را با چیزهای غیر متعارف نیز، بنا بر احتیاط واجب نپوشانند

و الله العالم.

سؤال ۵۲۶)

آیا گذاشتن صورت روی بالش [برای زنان] برای خوابیدن جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

مانعی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۵۲۷)

آیا برای زنان محرم، جایز است که در وقت خوابیدن صورت خود را برای جلوگیری از گزیدن حشرات، با پارچه ای بپوشانند؟

*******بسمه تعالی:*******

جایز است

و الله العالم.

سؤال ۵۲۸)

آیا پوشاندن بخشی از صورت زن در حال احرام در حکم پوشاندن همه صورت است یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، در حکم پوشاندن تمام صورت است

و الله العالم.

سؤال ۵۲۹)

آیا برای زنانی که در حال احرام هستند جایز است که صورت خود را از نامحرمان با لباس یا غیره بپوشانند؟ و در صورتی که آن لباس با صورت آنها تماس داشته باشد، آیا کفاره‌ای بر ذمّه آنها واجب می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

زنی که محرم شده است می‌تواند آنچه را که روی سر خود انداخته است همانند چادر و روسری و غیره، محاذات بینی و یا چانه خود پایین بیاورد، اما با صورت او تماس نداشته باشد و در موردی که عمداً به صورت او بچسبد و تماس داشته باشد و در همان حال نیز آگاه باشد که این کار حرام است، بنا بر احتیاط یک گوسفند کفاره بدهد

و الله العالم.

سؤال ۵۳۰)

آیا جایز است که بخشی از صورت (زن محرم) به عنوان مقدمه برای اطمینان از پوشاندن واجب در نماز پوشانده شود یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

آری جایز است

و الله العالم.

سؤال ۵۳۱)

با توجه به این موضوع که پوشاندن صورت زنی که احرام بسته است حرام است، آیا چانه از صورت بحساب می‌آید که واجب است آشکار شود؟ و آیا مقنعه‌ای که روی سر گذاشته می‌شود، اگر چانه را تا لبها بپوشاند، آیا اشکال دارد؟

*******بسمه تعالی:*******

پوشاندن صورت [برای زن احرام بسته] به مقداری که شستن آن در وضو واجب است، جایز نمی‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۵۳۲)

زنانی که در حال احرام می‌باشند صورتشان به هنگام پوشیدن مقنعه یا کندن آن پوشانده می‌شود چه حکمی دارند؟

*******بسمه تعالی:*******

واجب است که [به هنگام پوشیدن یا کندن] آن را به صورت خود نچسبانند

و الله العالم.

سؤال ۵۳۳)

اگر روی سر مرد محرم رطوبتی باشد که اگر صبر کند تا برای وضو گرفتن سرش خشک شود وقت نماز از دست خواهد رفت، در این صورت آیا می‌تواند سرش را با چیزی همانند دستمال خشک کند؟

*******بسمه تعالی:*******

خشک کردن آن موقوف به استفاده از دستمال و مثل آن نیست و خشک کردن آن با دست نیز امکان دارد، همانگونه که قبلاً گفته شد

و الله العالم.

سؤال ۵۳۴)

آیا بر شخص محرم جایز است که سرش را زیر دوش حمام و غیره شستشو دهد؟

*******بسمه تعالی:*******

آری جایز است

و الله العالم.

سؤال ۵۳۵)

بر مرد محرم جایز است که زیر آبشار باشد یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، تا زمانی که عنوان ارتماس صدق نکند جایز است

و الله العالم.

سؤال ۵۳۶)

احتیاط آن است که زن صورت خود را از نامحرم بپوشاند آیا این احتیاط حتی در حالت احرام نیز باقی می‌ماند یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

پوشاندن صورت با پوشیه یا نقاب در حال احرام جایز نیست بلکه احتیاط آن است که آن را با هیچ پوششی نپوشاند، اما دور نگهداشتن از نامحرم با چیزی که با صورتش تماس نداشته باشد اشکالی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۵۳۷)

آیا بر زن محرم جایز است هنگامی که مرد نامحرمی نیست صورت خود را بپوشاند؟

*******بسمه تعالی:*******

هنگامی که مرد نامحرمی نیست جایز نیست که صورت خود بپوشاند، اما هنگام خوابیدن جایز است که صورت خود را بپوشاند

و الله العالم.

سؤال ۵۳۸)

بر زن محرم آیا جایز است که عرق صورت خود را مثلاً ـ با دستمال پاک کند؟ آیا این چنین کاری از پوشاندن صورت شمرده می‌شود یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط در ترک آن است

و الله العالم.

سؤال ۵۳۹)

آیا چانه و زیر چانه از صورت زن شمرده می‌شود یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

چانه از صورت است اما زیر چانه از صورت شمرده نمی‌شود

و الله العالم.

سؤال ۵۴۰)

زنی که محرم است اگر بخواهد چادرش را بردارد اگر به هنگام برداشتن آن صورتش پوشیده شود، آیا با این کار بر ذمّه او چیزی هست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر به علّت غفلت بوده است، چیزی بر ذمّه او نیست

و الله العالم.

سؤال ۵۴۱)

معلوم است که بر مرد محرم جایز نیست که در آب به طور ارتماسی فرو رود، حال این سؤال مطرح می‌شود:

منظور از ممنوعیت ارتماس، فرو بردن تمام سر در آب است یا حتی بخشی از آن؟

*******بسمه تعالی:*******

مراد از ارتماس، فرو بردن تمام سر در آب است

و الله العالم.

سؤال ۵۴۲)

اگر شخص مُحرم شخص دیگری را آمپول بزند و آمپول زدن او مستلزم بیرون آمدن خون از بدن او باشد، آیا این کار حرام می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر آن شخص مُحرم نباشد اشکالی ندارد، اما اگر آن شخص در حال احرام باشد، در صورتی که می‌داند خون از بدن او بیرون می‌آید جایز نیست که چنین کاری کند مگر آن که ضرورت باشد

و الله العالم.

سؤال ۵۴۳)

اگر شخص محرم می‌تواند خودش به خودش آمپول بزند که باعث بیرون آمدن خون از بدن او می گردد آیا جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

در صورتی که بداند خون از بدن او بیرون می‌آید جایز نیست، مگر به خاطر ضرورت

و الله العالم.

سؤال ۵۴۴)

بر شخص محرم آیا جایز است که خونش را به دیگران هدیه کند؟

*******بسمه تعالی:*******

جایز نیست مگر برای ضرورت

و الله العالم.

سؤال ۵۴۵)

اگر کسی پیش از قربانی کردن به خاطر ضرورت یا بیماری موهایش را کوتاه کرد، آیا کفاره بر او واجب می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

کفاره بر او واجب نمی گردد

و الله العالم.

سؤال ۵۴۶)

بر شخص محرم آیا جایز است که ناخن شخص دیگری را که یا در حال احرام است یا از احرام درآمده است کوتاه کند؟

*******بسمه تعالی:*******

اشکالی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۵۴۷)

بر شخص محرم آیا امکان دارد که پوستهای [خشک و زائدی] که روی لبها و اطراف ناخنها وجود دارد را زایل سازد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر باعث خونریزی نشود، مانعی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۵۴۸)

بر شخص محرم آیا جایز است که دندان شخص دیگری را که او هم در حال احرام است، بکند؟ و این کار مستلزم خون آمدن است.

*******بسمه تعالی:*******

در صورت ضرورت اشکالی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۵۴۹)

آیا اگر شخص مُحرم موی شخص مُحرم دیگری را پس از قربانی کردن کوتاه کند یا بتراشد جایز است یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

در صورتی که محرم از احرام خارج نشده (گرچه به تقصیر کردن باشد) برای او جایز نیست که موی محرم دیگر را بتراشد یا کوتاه کند

و الله العالم.

سؤال ۵۵۰)

آیا همراه داشتن و حمل اسلحه که بر شخص محرم حرام است بر چیزی مانند قیچی و چاقو که به آنها نیاز دارد، صدق می‌کند؟

*******بسمه تعالی:*******

بر این چیزها، اسلحه صدق نمی‌کند

و الله العالم.

مسائلی دربارهی زیر سایه رفتن (برای مردان)

سؤال ۵۵۱)

آیا زیر سایه رفتن در شب جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط واجب در ترک آن است

و الله العالم.

سؤال ۵۵۲)

آیا زیر سایه رفتن بین الطلوعین جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

به شب ملحق می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۵۵۳)

به نظر حضرت عالی آیا زیر سایه رفتن در مورد آفتاب و باد و گرما و سرما و غیره است؟

یا آن که نسبت به برخی از آنهاست؟

*******بسمه تعالی:*******

شامل همه آنها می گردد

و الله العالم.

سؤال ۵۵۴)

آیا زیر سایه رفتن حتی در وقتی که گرما و سرما و آفتاب و باران و مانند آنها نباشد، جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

تفاوتی میان اقسام و انواع آنها وجود ندارد

و الله العالم.

سؤال ۵۵۵)

زیر سایه چتر رفتن در صورت شک که بودن یا نبودن آن یکسان است جایز است یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

نه جایز نیست

و الله العالم.

سؤال ۵۵۶)

اگر بالای خودرو شکاف و دریچه ای بود که فقط به اندازه سر و شانه‌ها باز بود ولی بدن زیر سقف خودرو قرار داشت، آیا در حال احرام سوار شدن در این خودرو جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر پنجره‌های سمت راست و چپ با باز بودن شکاف و دریچه سقف همراه بود زیر سایه رفتنی که بر شخص محرم حرام است، صدق نمی کند

و الله العالم.

سؤال ۵۵۷)

نظر حضرت عالی در مورد مسأله زیر سایه رفتن از سمت کناره‌ها و پهلوها چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط در ترک آن است

و الله العالم.

سؤال ۵۵۸)

آیا رفتن زیر سایه‌ای که به وسیله کناره و بدنه خودرویی که سقف آن باز است ایجاد شده، جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر چیزی همانند عمود در محمل باشد، اشکالی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۵۵۹)

به کار بردن چتر در منی و عرفات و داخل شهر مکه قدیمی، جایز است یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

مشهور نزد فقها اینست که جایز است و احتیاط در ترك آن حتی در مکه قدیمیست مگر اینکه در اطراف منزل مسکونی خود باشد

و الله العالم.

سؤال ۵۶۰)

بر شخص محرم آیا جایز است در مکه مکرمه و همچنین در عرفات و مشعر الحرام و منی هست در حال راه رفتن به وسیله چتر زیر سایه قرار گیرد؟ و در صورتی که در حال راه رفتن صحیح و جایز باشد، آیا در حال حرکت در خودروی بی‌سقف، نیز صحیح و جایز می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط آن است که در حال حرکت از این کار خود داری کند، حتی در مکه قدیمی، بلی رفتن زیر سایه منازل و اماکنی که در آنها سکونت می‌کند یا در بین راه در آنها توقف می‌کند مانعی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۵۶۱)

بر شخص محرم آیا جایز است که در حال پیاده روی به وسیله سایبانی زیر سایه قرار گیرد و یا آن که در مکه و عرفات و مزدلفه و منی سوار خودروی سقف دار گردد؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط آن است که به هنگام حرکت کردن حتی اگر حرکت و سیر او به صورت سفر هم نباشد از زیر سایه رفتن خود داری کند

و الله العالم.

سؤال ۵۶۲)

بر شخص محرم آیا جایز است هنگامی که از مدینه منوره به مکه مکرّمه منتقل می‌شود، زیر سایه برود؟ اگر پاسخ آن منفیست پس حکم محرمی که به هنگام شب به وسیله خودروی خود از منطقه‌ای به منطقه دیگری جابه جا می‌شود، در حالی که شیشه‌های وسیله نقلیه خود را باز می‌گذارد به گونه‌ای که فضای بیرون آن یا همانند فضای درونی خودرو می‌گردد یا آن که اندکی با آن تفاوت دارد، اگر فضای درونی بیش از فضای بیرونی وسیله نقلیه ناراحت کننده بود مانند فرض ذکر شده و این ناراحتی ناشی از سرعت خودروییست که این تندباد را به وجود آورده، حکمش چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

بنا بر احتیاط، زیر سایه رفتن حتی در شب هم جایز نیست و این حالت ذکر شده بنا بر احتیاط واجب دلیل و مجوّزی برای زیر سایه رفتن مردان نمی‌شود

و الله العالم.

سؤال ۵۶۳)

شخص محرمی سوار بر خودرویی سقف دار شد و پایبند به کفاره آن هم گردید، حال این سؤال مطرح می‌شود:

آیا در این صورت جایز است که شیشه‌های سمت راست و چپ خود را ببندد و کولر آن را بکار بیندازد؟ با توجه به اینکه او مجبور به سوار شدن در خودروی سقف دار می‌باشد، اما مجبور به بستن شیشه‌های آن نمی‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض سؤال؛ زیر سایه رفتن برای او جایز است، اما یک کفاره دارد، ولی احتیاط آن است که شیشه‌های ماشین را نبندد، ولی با بستن آنها کفاره متعدد نمی‌شود

و الله العالم.

سؤال ۵۶۴)

حضرت عالی در مسأله ۲۶۹ در مناسک چنین فرموده‌اید:

«و زیر سایه محمل رفتن هنگام سیر ... عیبی ندارد» این سؤال مطرح می‌شود:

این «عیب نداشتن» آیا نسبت به کسیست که سوار خودرو شده است اگر با استفاده از بدنه و کناره داخل خودرو زیر سایه برود؟ یا آن که نسبت به کسیست که سوار خودرو نمی‌باشد اما اگر آن خودرو از کنار او بگذرد سایه‌ای از آن به وجود می‌آید که سایه‌اش بر سر او می‌افتد؟

*******بسمه تعالی:*******

منظور همان مورد دوم است

و الله العالم.

سؤال ۵۶۵)

پس از رسیدن به مکه؛ آیا جایز است که در خودرویی سقف دار سوار شود؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط آن است که در حال نقل و انتقال داخل شهر مکه نیز آن را ترک کند

و الله العالم.

سؤال ۵۶۶)

اگر حاجی در یکی از محله‌های جدید مکه مثلاً عزیزیه مسکن گزیند و در حال احرام بخواهد به سمت مکه قدیمی برود، آیا جایز است که در خودرویی سقف دار سوار شود؟ یا آن که جایز بودن آن فقط مخصوص همان محله‌ایست که در آن سکونت گزیده است؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط در ترک آن است حتی در خیابانهای مکه قدیمه

و الله العالم.

سؤال ۵۶۷)

اگر آفتاب و گرما و سرما و باران و باد نباشد و زیر سایه رفتن برابر و یکسان با نرفتن باشد، اما خودرو در حال حرکت، تندبادی به وجود آورد، به گونه‌ای که هوا و فضای وسیله نقلیه به علت سرعت آن دگرگون شود، در این حالت آیا زیر سایه رفتن جایز می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

در حالت اختیار جایز نیست و در صورت اضطرار برای زیر سایه رفتن باید کفاره بدهد

و الله العالم.

سؤال ۵۶۸)

حضرت عالی در مناسک حج در مسأله ۲۷۰ چنین فرموده‌اید:

«منظور از زیر سایه رفتن اینست که بدین وسیله از آفتاب یا سرما یا گرما یا باران یا باد و مانند اینها جلوگیری کند و چنانچه هیچ کدام از اینها نباشد به طوری که بود و نبود سایه‌بان یکسان باشد عیبی ندارد» آیا چنین چیزی ممکن است؟

یا آن که تعلیق به موضوع محالی شده است؟

و اگر سایه‌بان از آفتاب و سرما و یا باران جلوگیری نکند، آیا به کار بردن آن جایز می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

امکان داشتن آن بدین صورت است که شب باشد و نه آفتاب و نه باران و نه باد باشد و چیزی را روی سر خود بگیرد که در این صورت این کار اشکالی ندارد و بر ذمّه او چیزی نیست

و الله العالم.

سؤال ۵۶۹)

آیا کسی که در جایی متوقف است ولی قصد و نیت سیر و حرکت دارد حکم او در حرمت زیر سایه رفتن مثل شخص در حال حرکت است، مثلاً در راه برای گفتگو با کسی، یا نیاز به دستشویی در جایی بنشیند یا آن که خودرویی که در آن سوار شده است، به خاطر شلوغی و ترافیك یا اشکال فنی و یا سوختگیری و موارد دیگری در میانه راه توقف کند، در همان حالی که در آن سوار شده است، آیا جایز است که سایه‌بان یا چتری را روی سر خود بگیرد؟

*******بسمه تعالی:*******

حرمت زیر سایه رفتن مخصوص به حال حرکت است

و الله العالم.

سؤال ۵۷۰)

شخصی که به وسیله هواپیما به جدّه آمده است، تصمیم می‌گیرد که سوار خودروی سقف دار شود و از میقات مُحرم گردد و باز هم در همان خودروی سقف دار به راه خود ادامه دهد و پس از آن گوسفندی را به [عنوان کفاره]قربانی کند، آیا چنین کاری جایز است؟

یا آن که باید بدنبال خودرویی بی‌سقف باشد و در صورتی که چنین خودرویی را پیدا نکرد، آنگاه می‌تواند سوار خودروی سقف دار گردد؟

*******بسمه تعالی:*******

بر شخص محرم واجب است که بدنبال خودروی بی‌سقف باشد و اگر به دست آوردن آن امکان نداشت پس از احرام بستن می‌تواند سوار خودروی سقف دار گردد و کفاره آن را نیز پرداخت نماید

و الله العالم.

سؤال ۵۷۱)

حجاج، از هتل در مکّه لباس احرام پوشیدند و سوار اتوبوسها شدند و به طرف مسجد جن [مکه قدیمی] حرکت کردند تا آن که از آنجا محرم شوند [و نیّت و تلبیه حج تمتع را در آنجا اجرا کنند] و راهنما وارد خودروی زنان شد تا برای آنها نیّت را بگوید که ناگهان پلیس فرا رسید و راننده را مجبور کرد که حرکت کند، در حالی که راهنما در آن بود و زمان آن پیش از مغرب بود و وسیله نقلیه تقریباً ۲۰۰ متر حرکت کرد و جابجا گردید، آیا [این راهنما] برای زیر سایه رفتن واجب است که کفاره بپردازد؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض سؤال بنا بر احتیاط باید کفاره بپردازد

و الله العالم.

سؤال ۵۷۲)

پس از وارد شدن به [چادرها] در منی جایز است که شخص برای رفتن به سوی جمرات یا کشتارگاه زیر سایه برود؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط در ترك آن است

و الله العالم.

سؤال ۵۷۳)

آیا به خاطر شِدَّت حرارت آفتاب از روی اضطرار جایز است که زیر سایه برود؟ در این صورت، اگر زیر سایه رفت، آیا لازم است که کفاره بدهد؟

*******بسمه تعالی:*******

در صورت اضطرار جایز است که زیر سایه برود اما کفاره بر ذمّه اوست

و الله العالم.

سؤال ۵۷۴)

اگر پلیس حجاج را مجبور کند که از روی سقف خودرو پیاده شوند و به درون آن بروند در این فرض آیا واجب است که کفاره زیر سایه رفتن را نیز بپردازند؟

*******بسمه تعالی:*******

آری در این فرض نیز کفاره واجب می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۵۷۵)

شخص محرم در منی اگر بخواهد از چادرها به سمت رمی جمرات برود، آیا جایز است که زیر سایه چیزی قرار بگیرد؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط در ترک آن است

و الله العالم.

سؤال ۵۷۶)

در حال حاضر مسجد تنعیم جزء خانه‌های مکه شده است و خانه‌های مکه از آنجا هم فراتر رفته است، اگر مکلف در خود مکه باشد و بخواهد عمره مفرده انجام دهد و از این مسجد محرم شود، حال این سؤالها مطرح می‌شود:

الف: آیا جایز است که سوار خودروی سقف دار شود؟

ب: از کدام نقطه و مکان واجب است که تلبیه را قطع کند؟ آیا به هنگام دیدن حرم؟ در حالی که ممکن است در مسجد تنعیم، حرم را ببیند؟

*******بسمه تعالی:*******

حکم زیر سایه رفتن گذشت و با دیدن خانه‌های مکّه قدیم، تلبیه را قطع کند

و الله العالم.

سؤال ۵۷۷)

اگر شخص محرم به اول صحرای عرفات رسید و بدنبال جایی بود تا در آن وارد شود، آیا در این صورت جایز است که هنگام

گشتن و قبل از مستقر شدن در چادر خویش با چتر و یا سوار خودروی مسقف شدن، زیر سایه برود؟ و همچنین در مشعر الحرام یا منی هم می‌تواند چنین کاری را بکند؟ و آیا بین اینکه محل استقرار او معلوم نباشد یا معلوم باشد اما به آنجا نرسیده باشد، تفاوتی وجود دارد یا خیر؟

******بسمه تعالی:******

در این موارد ذکر شده احتیاط، در ترک آن است، مگر آن که مجبور شود یا آن که از ضرر و زیان آن بترسد که در این صورت جایز است، اما بنا بر احتیاط، باید کفاره بدهد

و الله العالم.

سؤال ۵۷۸)

میان مکه و منی تونلهایی وجود دارد که برای حجاج رهگذر درست شده است و درازای آن به طول یک کیلومتر است، آیا گذشتن شخص محرم از درون آن، زیر سایه رفتن صدق می کند؟ و اگر راهی غیر از این وجود داشته باشد یا نداشته باشد، حکم آن فرق می کند؟

******بسمه تعالی:******

زیر سقف و سایه تونل حرکت کردن و زیر هر سقف و سایه ثابت رفتن، جایز است و آنچه که ممنوع است، سایه‌ایست که همراه شخص باشد، مانند سقف خودروها و غیره

و الله العالم.

سؤال ۵۷۹)

برای گریز از مشقّت و مشکلات و یا به منظور هماهنگی و وحدت در شعارها در مراسم اسلامی، آیا جایز است که در خودروهای معمولی سقف دار سوار شود؟ همانگونه که عامه چنین می کنند؟

******بسمه تعالی:******

اگر مقصود رفتن روی سقف خودرو باشد فی نفسه مانعی ندارد، امّا اگر مقصود سوار شدن در داخل خودرو سقف دار باشد عمل مزبور برای محرم جایز نیست مگر در صورت اضطرار

و الله العالم.

سؤال ۵۸۰)

اگر شخص محرم در آسانسور برقی سوار شود، حکم آن چیست؟

و اگر در میانه راه و پیش از رسیدن به مکّه مثلاً در جدّه چنین کاری کرده باشد، حکم آن چیست؟

******بسمه تعالی:******

اشکالی ندارد، بلکه آنچه که حرام است، زیر سایه رفتن در حال حرکت است

و الله العالم.

سؤال ۵۸۱)

حکم سوار شدن در آسانسور که در ساختمانها به کار برده شده است، در حال احرام چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اشکالی ندارد، آنچه که ممنوع است، زیر سایه رفتن در حال حرکت و سیر است نه در حال منزل کردن

و الله العالم.

سؤال ۵۸۲)

آیا بر شخص محرم جایز است که در نقل و انتقال در حال سفر از خودروهای بزرگ اتوبوس یا خط واحد که سقفهای آن را برداشته باشند استفاده نماید، با توجه و عنایت به این که بدنه و کناره آنها به مقدار زیادی از وزش باد جلوگیری خواهد کرد ضمن اینکه هوای زیاد نیز وجود دارد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر پنجره‌های آنها باز باشد اشکالی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۵۸۳)

وقتی حجاج، در کنار هم می‌نشینند به گونه‌ایست که گاهی سایه برخی بر برخی دیگر می‌افتد، آیا باید از سایه همدیگر نیز پرهیز و خود داری نمایند؟

*******بسمه تعالی:*******

خود داری کردن از آن سایه واجب نیست

و الله العالم.

سؤال ۵۸۴)

بر فرض که طی کردن راه در روز باشد و آفتاب از یکی از دو طرف خودرو بتابد، به گونه‌ای که ستونهای پهلویی و بدنه خودرو از تابش قسمتی از نور آفتاب جلوگیری کند و سایه آن بر سر شخص محرم یا صورت او بیفتد، آیا بر او واجب است که از چنین سایه‌ای پرهیز و خود داری نماید؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر شیشه‌های آن باز باشد، اشکالی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۵۸۵)

آیا بر شخص محرم جایز است که خودرویی بی‌سقف سوار شود که چهار گوشه دارد و ارتفاع دو گوشه آن از سر شخص مُحرم تقریباً ۳۰ سانتی متر و ارتفاع دو طرف دیگر آن از سر شخص محرم تقریباً ۷۰ سانتی متر می‌باشد به طوری که بر ذمّه او کفاره‌ای نباشد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر شیشه‌های خودرو باز باشد به گونه‌ای که از ورود باد و یا آفتاب و مانند آن جلوگیری نکند، کفاره‌ای بر ذمّه او نیست و الله العالم.

سؤال ۵۸۶)

در مورد سؤال قبلی، چنانچه امر دائر باشد میان سوار شدن در خودروی بی‌سقف یا سوار شدن در خودروی سقف دار، در این صورت آیا برای شخص مُحرم جایز است که سوار خودروی سقفدار شود؟

*******بسمه تعالی:*******

با فرض این که باز گذاشتن شیشه‌های خودرو امکان نداشته باشد و به گونه‌ای باشد که بودن او در کنار بدنه این خودرو و نبودن آن یکسان باشد و مجبور به زیر سایه رفتن باشد احتیاط در آن است که سوار خودروی بی‌سقف گردد و کفاره را هم بپردازد و الله العالم.

سؤال ۵۸۷)

در وقت احرام بستن، معمولاً- برای نقل و انتقال از خودروهای بی‌سقف استفاده می‌شود که به هنگام نشستن روی کف این خودروها، اطراف بدنه آن بالا می‌باشد که باعث زیر سایه رفتن می‌گردد و معمول چنین است که به وسیله تخته چوبی، طاقچه ای را ساخته و از آن برای نشستن استفاده می‌شود که از سایه انداختن جلوگیری کند، اما این کار باعث بروز برخی از مشکلات از طرف برخی مسؤولین می‌گردد که به هنگام بازرسی از حرکت این خودروها جلوگیری می‌کنند و یا برخی از حرفها و سخنهای رنج آور و توهین آمیز را به مؤمنین می‌گویند. این جدای از خطرهاییست که از خود راه متوجه ما می‌گردد یا در توقف ناگهانی ممکن است رخ دهد، آیا جایز است که در حالت احرام، به نشستن روی کف همین خودروها اکتفا شود؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض مذکور، جایز است که روی کف این خودروها بنشینند اما بنا بر احتیاط، کفاره هم واجب می‌شود و الله العالم.

سؤال ۵۸۸)

راهنما یا روحانی، جز زنها کسی همراه او نیست، آیا بر او جایز است که همراه آنها در خودروی سقف دار سوار شود، زیرا که نمی‌تواند آنها را تنها بگذارد و ترک کند؟

*******بسمه تعالی:*******

جایز است، لکن باید کفاره بپردازد

و الله العالم.

سؤال ۵۸۹)

اگر برای شخص محرم، وسیله نقل و انتقال شرعی [خودروی بی‌سقف] فراهم نگردد، آیا جایز است که یکسره با خودرویی مجهز و راحت [کولردار] سفر کند؟ یا بر او واجب است که برای به دست آوردن وسیله نقلیه به صورت تدریجی و مرحله‌ای عمل کند؟ حتی اگر واجد همه شرائط نباشد؟

******بسمه تعالی:******

واجب نیست که برای فراهم نمودن وسیله‌ای که شرایط آن فراهم نشده است به صورت تدریجی و مرحله‌ای عمل کند و در صورتی که وسیله نقلیه مطلوب فراهم نشده باشد، جایز است که یکسره به وسیله نقلیه راحت و مجهز منتقل گردد و یک گوسفند برای هر احرام قربانی کند، گرچه بیش از یک بار هم در آن خودرو سوار شده باشد

و الله العالم.

سؤال ۵۹۰

در مناسک حج (مسأله ۲۶۹) به طور خلاصه چنین آمده است:

«مردان مُحرم هنگام سیر نبایستی زیر سایه متحرک رفته یا سایبانی مانند چتر بر سر بگیرند و احوط بلکه اظهر آن است که زیر سایه چیزی که روی سر نباشد نیز نرود» سپس در ادامه چنین فرموده‌اند:

«زیر سایه محمل رفتن هنگام سیر اشکالی ندارد» مراد و منظور از این عبارتها چیست؟

و آیا شامل سایه خودرو نیز می گردد یا خیر؟

******بسمه تعالی:******

مراد و منظور از زیر سایه محمل رفتن که اشکالی ندارد، آن است که خود محمل حرکت کند و او نیز به صورت منفصل و در کنار آن و همراه آن برود و حرکت کند اما با سایه به وجود آمده از آن و مانند آن، زیر سایه قرار گیرد و همچنین در صورتی که سوار خودرویی شده باشد که بی‌سقف باشد و شیشه‌هایش از اطراف آن باز باشد که در این صورت هم جایز است که زیر سایه خودروی دیگری که در حرکت است حرکت کند و براه خود ادامه دهد

و الله العالم.

سؤال ۵۹۱

آیا بر حاجی جایز است که با وسیله نقلیه سقف دار سفر کند در حالی که برای او امکان دارد که وسیله نقلیه بی‌سقف کرایه کند، اما به خاطر هزینه مالی چنین کاری انجام نمی‌دهد. آیا برای زیر سایه رفتن باید کفاره دهد؟

******بسمه تعالی:******

سوار شدن بر خودروی سقف دار جایز نیست مگر در صورتی که تحمل آن خسارت برای او حرجی باشد که در این صورت می تواند سوار خودروی سقف دار شود لکن باید کفاره بپردازد

و الله العالم.

سؤال ۵۹۲

آیا حرمت زیر سایه رفتن با احرام بستن تزاحم دارد و در صورتی که تزاحم پیش آید کدام یک مهمتر است و همین سؤال در سایر محرّمات غیر از زیر سایه رفتن نیز مطرح است؟

******بسمه تعالی:******

حرمت زیر سایه رفتن و دیگر محرمات احرام با احرام بستن تزاحمی ندارد و چنانچه شخص محرم شد و اضطرار به ارتکاب بعضی از محرمات احرام مثل زیر سایه رفتن یا غیر آن پیدا کرد ارتکاب آن جایز است لکن در بعضی از محرمات احرام مثل زیر سایه رفتن

در صورت ارتکاب آن از روی اضطرار نیز باید کفاره بپردازد
و الله العالم.

سؤال ۵۹۳)

آیا عنوان «راننده» در حرمت زیر سایه رفتن مستثنی است؟
ممکن است که راننده بخواهد با ماشین سقف دار به مکه برود در حالی که جایگزینی هم می‌تواند داشته باشد، آیا جایز است که این کار را انجام بدهد؟
*******بسمه تعالی:*******
کسی به عنوان راننده مستثنی نمی‌شود و حال و شرایط او همانند افراد دیگر است
و الله العالم.

سؤال ۵۹۴)

ممنوعیت زیر سایه رفتن از سمت پهلو برای شخص محرم در حال حرکت، فتویست یا احتیاط وجوبی؟
*******بسمه تعالی:*******
احتیاط در پرهیز از زیر سایه رفتن از سمت پهلوست
و الله العالم.

سؤال ۵۹۵)

وسیله‌های نقلیه پنجره‌هایی دارد که گاهی بزرگ و گاهی کوچک می‌باشند، آیا سوار شدن در این خودروها زیر سایه رفتن صدق می کند؟
*******بسمه تعالی:*******
اگر پنجره‌ها کوچک باشد به گونه‌ای که کسی که در کنار آنها نشسته باشد از آنها استظلال می کند، سوار شدن در چنین خودروهایی، محل اشکال است.
اما اگر پنجره‌ها بزرگ باشد و محرم در وقت سوار شدن بر خودرو آنها را باز کند مانعی ندارد
و الله العالم.

سؤال ۵۹۶)

اگر شخص محرم در یک وقت و زمانی مجبور به زیر سایه رفتن گردد، آیا جایز است که در وقت و زمانی غیر ضروری زیر سایه برود؟
*******بسمه تعالی:*******
در وقت غیر ضروری جایز نیست، اما کفاره آن تکرار نمی گردد؛ مگر آن که یکی از آنها در یک احرام و دیگری در احرامی دیگر باشد
و الله العالم.

سؤال ۵۹۷)

اگر شخص محرم شبانه در خودرویی سقف دار سوار گردد در حالی که خواب باشد و پس از طلوع آفتاب وارد شهر مکّه شود و به منزل و محل سکونت خود برسد، آیا کفاره بر او واجب می‌شود؟

*******بسمه تعالی:*******

آری کفاره بر او واجب می‌شود

و الله العالم.

سؤال ۵۹۸)

اینجانب مقلد حضرت آیة الله العظمی خویی (قدس سره) بوده‌ام و نظر ایشان چنین بود که زیر سایه رفتن حرام است و کفاره زیر سایه رفتن بر ذمّه‌ام بوده است، سپس در این مسأله به حضرت عالی برگشتم، آیا باز هم کفاره‌ای بر ذمّه‌ام می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

در این مسأله فتوایی برخلاف نظر حضرت ایشان (قدس سره) ندارم

و الله العالم.

سؤال ۵۹۹)

نظر و رأی حضرت آیة الله العظمی خویی (قدس سره) در مورد زیر سایه رفتن پهلو و کنار محمل قرار گرفتن چیست؟

آیا نظر ایشان فتواست یا احتیاط؟ زیرا که در چاپ مناسکهایی که در اختیار ماست، تفاوتهایی می‌باشد.

در برخی از آنها فتوا به «اظهر» است و در برخی دیگر از آنها «احتیاط» است، ما را راهنمایی فرمایید. از شما سپاسگزاریم.

*******بسمه تعالی:*******

آنچه از نظر و رأی ایشان (قدس سره) می‌دانیم فتواست

و الله العالم.

سؤال ۶۰۰)

کسی که رمی جمرات [روز عید] و همچنین قربانی را فقط انجام داده باشد، آیا می‌تواند که از تابش آفتاب زیر سایه برود و اگر زیر سایه رفت، آیا کفاره‌ای بر ذمّه او هست؟

*******بسمه تعالی:*******

شخص محرم پس از قربانی کردن و سر تراشیدن یا تقصیر کردن از احرام خارج می‌شود، ولی پس از قربانی کردن و پیش از سر تراشیدن یا تقصیر کردن از احرام خارج نشده است و حکم آن حکم زیر سایه رفتن محرم است

و الله العالم.

سؤال ۶۰۱)

اگر امر دائر شود میان آن که فقط زیر سایه پهلو و کناره قرار گیرد و یا آنکه مطلقاً زیر سایه قرار گیرد، در این صورت اگر کسی

مقلد مجتهدی باشد که فتوا به حرمت زیر سایه رفتن پهلو و کناره می‌دهد آیا برای او جایز است که مطلقاً زیر سایه قرار گیرد یا آنکه فقط زیر سایه رفتن پهلو و کنار که مجبور به آن شده است جایز می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

جایز نیست که استظلال مطلق را مرتکب شود، اما در صورت اضطرار، استظلال پهلویی و کناره جایز می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۶۰۲)

اگر شخص در هنگام احرام باید همسر خود را همراهی کند به دلیل اینکه خوف بر همسر خود دارد و در این صورت مجبور است ماشینهای مسقف سوار شود آیا جایز است یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، اگر تحمّل آن سخت و دشوار بود جایز است که زیر سایه برود اما کفاره آن بر ذمّه اوست

و الله العالم.

سؤال ۶۰۳)

آیا بر شخص مکلف جایز است که برای انجام دادن اعمال عمره مفرده مستحبی به مکه برود در حالی که می‌داند پس از احرام بستن مجبور می‌شود ماشین مسقف سوار شود؟ و همچنین برای حج مستحب، آیا جایز است که به این صورت عمل کند؟

*******بسمه تعالی:*******

آری جایز است و ضرری به صحّت احرام او چه در عمره مفرده یا حج تمتع چه واجب و چه مستحب نمی‌رساند

و الله العالم.

سؤال ۶۰۴)

اگر شخص مکلف جاهل به حکم سوار شدن به ماشین مسقف در حال احرام بود و یا آن که به حرمت آن از جهتی دیگر جاهل بود مانند آن که گمان کرده بود که مسجد تنعیم جزء شهر مکه است و از مسجد تنعیم مُحرم شد، حکم او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

در صورت جهل، کفاره‌ای بر ذمّه او نیست

و الله العالم.

سؤال ۶۰۵)

اگر شخص مُحرم مجبور به استفاده از ماشین مسقف شود در این صورت سوار شدن بر خودروی سقف دار جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

سوار شدن در خودروی سقف دار در حال احرام جایز نیست، مگر در صورت اضطرار که در این صورت سوار شدن مانعی ندارد لکن باید کفاره بپردازد

و الله العالم.

مسائلی دربارهی کفارات:

سؤال ۶۰۶)

اگر شخص مُحرم، یکی از محرّمات احرام را مرتکب شد، مثلاً در هنگام احرام ماشین مسقف سوار شد و بخواهد گوسفندی را قربانی کند، برای چه کسانی این گوسفند هزینه و تقسیم شود؟

*******بسمه تعالی:*******

همانند دیگر کفارات میان فقرا و مستمندان مؤمنین تقسیم شود

و الله العالم.

سؤال ۶۰۷)

کفاره زیر سایه رفتن، آیا ملحق به کفارات است که جز مستمندان و فقیران جایز نیست کسی از آنها چیزی بخورد یا نه؟ و در صورتی که خوردن آن برای دیگران جایز باشد، آیا کسی که کفاره آن بر ذمّه او بوده است، جایز است از آن بخورد یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

این هم همانند دیگر کفارات است، که به فقرا داده می‌شود، ولی جایز است که اندکی از آن را بخورد و قیمت آن چه که خورده است به فقیر بپردازد

و الله العالم.

سؤال ۶۰۸)

اگر بر حاجی از جهت کفاره قربانی کردن گوسفند واجب شده باشد، آیا می‌تواند آن را تا رسیدن به شهر و دیار خویش به تأخیر بیندازد؟ زیرا که گوسفند در منی و مکّه گران می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، جایز است

و الله العالم.

سؤال ۶۰۹)

اگر در منی یا مکّه قربانی کرد و در آنجا فقیر و مستمندی نبود تا آن که قربانی را به آنها صدقه بدهد و آن را رها کرد تا آنکه تلف شد، آیا بر فقرا و مستمندان ضامن می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر توان آن را داشت که پیش از قربانی کردن از فقیر وکالت بگیرد احتیاط آن است که ضامن می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۶۱۰)

در صورتی که به صورت مطلق کفاره یک گوسفند بر ذمّه او باشد اگر به جای آن، یک شتر یا یک گاو قربانی کند مجزی می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

قربانی، شامل گوسفند و گاو و شتر می‌باشد و در کفاره‌ای که خصوص گوسفند نام برده شده است، بنا بر احتیاط خصوص آن لازم است که قربانی شود

و الله العالم.

سؤال ۶۱۱)

حضرت عالی در مناسک چنین فرموده اید که: «مصرف کفارات فقرا و مستمندان می‌باشد» اگر حاجی، فقیری را در مکّه یا در منی پیدا نکرد تا بتواند صدقه را به او بدهد لازم است که در آنجا قربانی کند؟ و در صورتی که قربانی کرد با گوشت قربانی چه کند؟

*******بسمه تعالی:*******

قربانی کردن در مکّه یا منی واجب نیست مگر در روز عید که واجب است در آن روز قربانی کند و گوسفندی که از جهت کفاره واجب شده می‌تواند آن را در شهر خود ذبح کند و به فقراء بدهد

و الله العالم.

سؤال ۶۱۲)

کسی که به خاطر زیر سایه رفتن بر ذمّه او قربانی واجب شده است، اگر خودش فقیر بوده می‌تواند آن را به خودش بدهد؟

*******بسمه تعالی:*******

جایز نیست

و الله العالم.

سؤال ۶۱۳)

آیا وکیل فقیر می‌تواند گوشت کفاره واجب را که به هنگام اعمال حج بر ذمّه آنها واجب شده است (البته منظور از آنها، غیر از قربانی روز عید است) خودش آنها را بخرد و به جای آن به فقیر، قیمت آن را بپردازد؟

*******بسمه تعالی:*******

با گرفتن وکالت از فقیر برای این کار اشکالی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۶۱۴)

آیا جایز است که قیمت کفاره زیر سایه رفتن و دیگر کفارات را به فقیر داد؟ یا آن که حتماً باید خود گوشت قربانی به او پرداخت شود؟

*******بسمه تعالی:*******

در کفارات احرام حتماً باید قربانی سر بریده شود و خود گوشت قربانی به فقیر پرداخته شود

و الله العالم.

سؤال ۶۱۵)

برخی از کاروانداران عادت کرده‌اند که هنگام اعمال حج، کفارات حجاج را که بر آنها کفاره زیر سایه رفتن و غیره از کفارات واجب شده است گرفته و سر بریده و به خورد خود حجاج که همراه او هستند می‌دهد، آیا چنین کاری جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

این چنین کاری جایز نیست

و الله العالم.

سؤال ۶۱۶)

اگر بر شخص مُحرم، به خاطر ارتکاب بعضی از محرمات احرام کفاره واجب شده باشد، در این صورت آیا جایز است که خود او نیز از آن مثلاً ـ اگر گوسفند بود چیزی بخورد؟ یا آنکه واجب است که همه آن را به فقیر بدهد؟ و آیا شرط است که فقیر مؤمن باشد یا آن که می‌توان آن را به مطلق فقیر داد؟ آیا جایز است که کشتن قربانی را تا یک سال یا بیشتر به تأخیر بیندازد؟

*******بسمه تعالی:*******

واجب است که تمام آن را حتی پوست آن را به فقیر مؤمن بدهد. برای هر مُحرم جایز است مقداری از آن را بخورد و قیمت آنچه را که خورده است به فقیر بدهد و در صورتی که سستی و اهمالی در کار نباشد، تأخیر انداختن آن مانعی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۶۱۷)

کسی که یک کفاره‌ای مثلاً یک گوسفند بر ذمّه او واجب شده است اگر گوسفند ذبح شده‌ای را خریداری نمود و گوشت آن را پخش کند، مجزی می‌باشد؟ یا آن که بر او واجب است که گوسفند زنده‌ای خریداری نماید؟[و آن را ذبح کند].

*******بسمه تعالی:*******

کافی نیست مگر آن که به نیت کفاره ذبح شود و میان فقرا پخش شود

و الله العالم.

سؤال ۶۱۸)

لفظ مسکین در کفارات اطعام شامل فقیر نیز می‌گردد، آیا چنین نیست؟

*******بسمه تعالی:*******

آری شامل فقیر هم می‌گردد

و الله العالم.

سؤال ۶۱۹)

از حجاج، بهای ۳۰ کفاره زیر سایه رفتن را جمع کردم و از طرف همه آنهایی که مرا وکیل کرده‌اند بدون آن که هنگام ذبح کردن

قربانی، مشخص و معیّن کنم، همه را به نیّت کلّی و اجمالی از طرف آن که وکیلم کرده است، خریداری کرده و قربانی کردم، آیا مجزی می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر هنگام سر بریدن قربانی قصد تعیّن کردی گرچه به صورت اجمال هم باشد، بدین صورت که گوسفند اولی از طرف اولین شخص و دومین گوسفند از طرف دومین شخص و همچنین ... مجزی می‌باشد، وگرنه اشکال دارد

و الله العالم.

مسائلی دربارهی طواف:

سؤال ۶۲۰)

حضور ذهنی نیّت و تلفظ نمودن آن پیش از رسیدن به رکن حجر الاسود برای ادامه دادن آن کافی می‌باشد؟ یا آن که حتماً باید به هنگام رسیدن به رکن حجر الاسود مجدداً نیّت و حضور ذهنی تکرار گردد؟

*******بسمه تعالی:*******

حضور ذهنی آن واجب نیست

و الله العالم.

سؤال ۶۲۱)

آیا لازم است که روحانی و راهنما در حج، نیّت حج یا نیّت وقوف در عرفه را برای حجاج به طور کلّی و دسته جمعی، یک بار برای همه بخواند یا آن که نیّت را برای تک تک آنها بگوید؟

*******بسمه تعالی:*******

یکبار خواندن [برای همه] کافی می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۶۲۲)

اگر کسی طواف عمره تمتع و حج تمتع را انجام داد و همه اعمال حج تمتع را انجام داد سپس آشکار شد که مانعی روی پوست او یا برخی از اعضای بدن او بوده است به گونه‌ای که آب به پوست نمی‌رسیده است، حکم همه اعمال نامبرده شده او چگونه است؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط اعاده کردن طواف و نماز است گرچه با نائب گرفتن هم باشد سپس در صورت استطاعت، حج را اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۶۲۳)

اگر کسی پس از سعی فهمید که وضویش باطل بوده است، آیا اعاده سعی نیز واجب می‌شود؟ یا آن که اعاده طواف و نماز آن کافی می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******
احتیاط در اعاده کردن آن است
و الله العالم.

سؤال ۶۲۴)

حکم کسی که اعمال حج را بدون وضو انجام داده است چگونه خواهد بود؟
*******بسمه تعالی:*******
پاسخ آن از برخی از جوابهای مسائل قبلی مشخص و معلوم شده است
و الله العالم.

سؤال ۶۲۵)

کسی که غسل جنابت را فراموش کرده است و عمره مفرده یا حج تمتع را انجام داده است و پس از تمام شدن اعمال آنها یادش آمد، در حال حاضر وظیفه او چیست؟
*******بسمه تعالی:*******
چنانچه شخص مزبور بعد از جنب شدن غسل واجب دیگر یا غسل مستحبی که استحباب آن ثابت است مثل غسل جمعه یا غسل احرام انجام داده در این صورت اعمالی را که به جا آورده صحیح است و تدارک آن لازم نیست و در غیر این صورت باید کمبود و نقصان در عمره مفرده یا حج را در صورت باقی بودن ماه ذی الحجّه جبران کند، بلکه در حج، احتیاط آن است که آن را مطلقاً تدارک کند، سپس حج را در صورت استطاعت اعاده نماید
و الله العالم.

سؤال ۶۲۶)

اگر طواف و نماز را به جا آورد اما بدون طهارت (وضو) بود و جاهل به حکم هم بود و به شهر و دیار خویش بازگشت، در این باره حکم او چگونه خواهد بود؟ آیا حکم او حکم تارک طواف است؟
یا حکم کسیست که طواف را فراموش کرده است؟
*******بسمه تعالی:*******
حکم او حکم کسیست که طواف را عمداً ترک کرده است
و الله العالم.

سؤال ۶۲۷)

اگر کسی طواف حج تمتع را عمره انجام داد و پس از تمام کردن اعمال حج یا عمره فهمید که به خاطر بودن مانع و حایلی [روی پوست او و جای وضو] وضویش باطل بوده است و اگر نفهمید تا آن که به شهر و دیار خویش بازگشت، آیا حج او باطل می‌شود؟ یا آن که در صورت اعاده طواف و نماز، مجزی می‌باشد؟
*******بسمه تعالی:*******

اگر در مکّه بود و وقت همچنان باقی بود اعمال را اعاده نمایـد و اگر وقت آن گذشـته بود یعنی ماه ذی الحجه گذشـته بود، احتیاط آن است که طواف نمایـد و نمـاز آن را قضا نمایـد و حـج را نیز اعاده نمایـد و در این صورت فرقی نیست که شـخص در مکه باقی باشد یا اینکه به شهر و دیار خودش بازگشته باشد

و الله العالم.

سؤال ۶۲۸)

کسـی که برای عمره مفرده به مکّه رفته بـود، پس از بـازگشت به وطن خـویش، فهمیـد که وضویش، که بـا آن طواف کرده است، باطل بوده است، حکم او چیست؟

آیا لازم است که بار دیگر به مکّه برگردد؟ یا آن که عمره او باطل شده ولی در حال حاضر چیزی بر ذمّه او نیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر عمره او عمره مفرده بوده است لازم است که آن را جبران نماید و با سستی و سهل انگاری باطل نمی‌شود

و الله العالم.

سؤال ۶۲۹)

اگر شخصی مکلّف دچار بیماری خارج شدن باد معده بود به گونه‌ای که نمی‌توانست بیش از دو یا سه شوط وضویش را نگه دارد، چه حکمی دارد؟

*******بسمه تعالی:*******

بر او واجب است که آنچه وظیفه او در نماز است آن را در اینجا نیز مراعات کند و آنچه که به نمازش ضـرر نمی‌رساند به طواف او نیز ضرر نمی‌رساند

و الله العالم.

سؤال ۶۳۰)

اگر زنی به حـج رفت و پس از بازگشت به وطنش، معلوم شـد که اعمالش که از جمله آنها طواف نساء است باطل شـده است، زیرا که یقین دارد که غسل او «غسل جنابت» باطل بوده است حال این سؤالها مطرح می‌شود:

اولاً:

حکم این زن در رابطه با همسرش چگونه است؟

ثانیاً:

اگر مردی پس از انجام دادن اعمال حـج بدین صورت اشـتباهی ازدواج کرد و پس از فرزنددار شدن، آشکار شد که اعمال حج او یقیناً باطل شده است، حکم او با همسرش چگونه خواهد شد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر طواف حج واجب بدین خاطر به علت بطلان غسل جنابت باطل بود و علت آن به خاطر جهل به حکم شرعی آن بود، حج او نیز باطـل می‌باشـد و اگر به خـاطر جهـل به موضوع طواف حـج باطل بوده باز بنا بر احتیاط حـج او باطل می‌باشـد و چنانچه طواف حج صحیـح بوده فقـط طواف نساء باطل بوده است بایـد با تمکن برگردد و طواف نساء را خودش انجام دهـد ولو در غیر ماه‌های حـج و

چنـانچه تمکن نـدارد بایـد برای طواف نسـاء نایب بگیرد و قبل از انجام آن از نزدیکی با همسـر خود داری کنـد و بعیـد نیست عقد ازدواج صحیح باشد

و الله العالم.

سؤال ۶۳۱)

اگر زنی لاـک نـاخن را که از رسـیدن آب به ناخن جلوگیری می‌کرد، به کار برده بود و حـج خود را به جا آورد و نمی‌دانست که بودن لاک، مانع از صحت وضو است، چه حکمی دارد؟

*******بسمه تعالی:*******

بنا بر احتیاط باید طواف و نماز آن را تدارک کند و حج را نیز در صورت استطاعت اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۶۳۲)

کسی که طواف نساء را انجام می‌دهد، اما نه به قصد طواف نساء بلکه به همان صورت که مردم طواف می‌کنند او هم طواف کرد یا همانگونه که روحانی یا راهنما گفته است طواف را انجام می‌دهد، آیا طواف او مجزی از طواف نساء خواهد بود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر قصد اجمالی او این بوده است که به وظیفه فعلی خود عمل کند همانطور که در سؤال فرض شده است، مجزی خواهد بود

و الله العالم.

سؤال ۶۳۳)

اگر حاجی لکه‌هایی از خون را دیـد که در دایره طواف و نزدیک به کعبه روی زمین ریخته است و سـپس دیـد که برخی از خـدمه حرم، آب را به گونه‌ای روی آنها می‌ریزند که سبب انتقال نجاست به همه مطاف و بخشهای بسیاری از مسجد می‌شود و به صورتی گردید که پرهیز از آن نجاست، اگر غیر ممکن نباشد، حتماً بسیار سخت و دشوار می‌باشد که شخص مکلف را در سختی و زحمت و مشقّت می‌انـدازد و این به جهت بـودن رطوبتهـایی در مکانهـای مختلـف داخـل مسـجد و قسـمت مطـاف است و از سـویی دیگر طهارت و پاک بودن از نجاست در لباس و بـدن طواف کننـده شـرط شـده است و فرض هم اینست که او نمی‌تواند داخل مسـجد و مطاف آن به خاطر ترس از ضرر و زیان کفش بپوشد، در این حالت، هنگامی که می‌خواهد طواف کند، تکلیف او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

آنچه که دربـارهی انتقـال نجـاست از شسـتن لکه‌هـای خون و سـرایت آن به همه جای مطاف نوشـته شـده است بسـیار بعیـد به نظر می‌رسد اما پرهیز از آلودگی برای کسـی که یقین به نجاست دارد بسیار ساده است که آن هم با پوشـیدن سرپائی‌های ابری و مانند آنهـا امکان دارد چه بسا که برای جلوگیری و پرهیز از حرارت و سوزش گرمای زمین مطاف آنها را به پا می‌کننـد و بر فرض بسـیار بعید، اگر چنین کاری امکان نداشت، ضرورت مجوز برای ارتکاب محذورات خواهد شد

و الله العالم.

سؤال ۶۳۴)

اگر بر ذمّه شخص مکلّف غسل مس میّت بود، اما غسل را فراموش کرد و به حج رفت و همه اعمال و مناسک حج را انجام داد و پس از فارغ شدن از ادای واجبات آنها به وطن خویش بازگشت و پس از بازگشت، یادش آمد که غسل مس میّت بر ذمّه او بوده است، ولی آن را انجام نداده است، حال این سؤالها در این رابطه مطرح می‌شود:

الف آیا حج او صحیح می‌باشد یا نه؟

ب افعال و اعمالی که بعد از حج صورت گرفته است از عقد ازدواج و یا زناشویی که از او سر زده است صحیح یا باطل است؟

ج در صورتی که در میان اعمال حج یا قبل از آنها، غسل مستحبّی کرده باشد می‌توان حکم به صحّت اعمال حج او داده شود؟

*******بسمه تعالی:*******

در مفروض سؤال، اگر غسل مستحبّی که استحباب آن شرعاً ثابت شده مثل غسل احرام یا غسل جمعه قبل از طواف عمره انجام داده باشد حج او صحیح است و اشکالی ندارد و اگر بعد از آن انجام داده باشد بنا بر احتیاط حج او باطل شده است و احتیاط آن است که قضای طواف را به جا آورد و آنچه که متوقف بر حلال بودن آنهاست، از ارتکاب آنها خود داری کند، سپس حج را در صورت استطاعت در سال آینده اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۶۳۵)

زنی که غسل مس میّت بر ذمّه او واجب شده است، ناگهان حیض گردید و غسل نکرد و پس از پاک شدن غسل مس میّت را فراموش کرد و فقط غسل حیض را انجام داد، سپس همه اعمال مناسک حج را هم انجام داد و پس از آن یادش آمد که غسل مس میّت بر ذمّه‌اش واجب شده بوده است، حکم اعمال او چگونه خواهد بود؟

*******بسمه تعالی:*******

غسل حیض، از غسل مس میّت مجزی می‌باشد و همه اعمال او صحیح می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۶۳۶)

اگر کسی به هنگام طواف کردن مجروح گردید و نمی‌تواند طواف خود را قطع نموده و آن را پاک نماید، آیا طواف او صحیح می‌باشد؟ در حال حاضر چه چیزی بر او واجب شده است؟

*******بسمه تعالی:*******

طوافش را تمام کرده سپس بنا بر احتیاط اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۶۳۷)

کسی گمان می‌کرد که خون اگر کمتر از یک درهم باشد در طواف معفو عنه می‌باشد.

با همان حال طواف کرد ولی پس از بازگشت به وطنش متوجه شد [معفو عنه نیست] در حال حاضر وظیفه او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

حج او صحیح می‌باشد و چیزی بر او نیست

و الله العالم.

سؤال ۶۳۸)

آیا مراعات طهارت خبثی در طواف مستحبّی واجب است؟

*******بسمه تعالی:*******

واجب نیست گرچه احتیاط آن است که مراعات شود

و الله العالم.

سؤال ۶۳۹)

اگر طواف کننده در حال طواف احساس رطوبت در لباس احرام خود کرد، ولی پس از آن که به خانه بازگشت نجاستی را در آن دید یقین کرد این همان رطوبتیست که به هنگام طواف کردن آن را احساس کرده است، حکم اعمال و مناسك او چگونه خواهد شد؟

*******بسمه تعالی:*******

طواف او صحیح است

و الله العالم.

سؤال ۶۴۰)

اگر کسی به کرّات وارد شهر مکّه شد و عمره‌ای هم به جا نیاورد و ختنه هم نشده بود و همه اینها از روی علم و عمد بود، آیا در این صورت آنچه که از او فوت شده است بر او واجب است که به جا بیاورد و آیا زن بر او حرام خواهد شد تا آن که آن را انجام دهد، یا آن که فقط گناه کرده است؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر بدون احرام وارد شهر مکّه شده است، فقط گناهکار است و تدارك اعمال عمره لازم نیست

و الله العالم.

سؤال ۶۴۱)

کودکی که ختنه شده است اما حشفه او به طور کامل آشکار نشده است، آیا حج او بعد از بلوغ صحیح می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

حج او صحیح می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۶۴۲)

مردی که بعد از گذشتن و انجام دادن اعمال و مناسك حج فهمید که ختنه شدن او به طور کامل صورت نگرفته است بلکه بخشی از آن که کمتر از ثلث حشفه نیست پوست و پوشش روی آن، برداشته نشده است، حکم حج او چگونه خواهد بود؟

*******بسمه تعالی:*******

حج او صحیح می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۶۴۳)

اگر کسی پس از ختنه شدن شک در صحّت ختنه بودن خود کرد در این حالت، اگر حج را انجام دهد مجزی از حجة الاسلام خواهد شد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر بخشی از سر حشفه با بریدن پوشش و پوست روی آن خارج و آشکار شود، انسان از حالت اغلف بودن یعنی این که پوششی و پوستی روی آلت اوست خارج می‌شود و در این صورت طواف او اشکالی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۶۴۴)

آیا بر شخص مکلف با قطع نظر از وجوب حج لازم است ختنه بودن خود را احراز کند؟

*******بسمه تعالی:*******

ختنه بودن به خودی خودش واجب است و این کار جدای از وجوب حج است که بر ذمّه است

و الله العالم.

سؤال ۶۴۵)

بر شخص مکلف آیا جایز است که فقط با لُنگ طواف کند؟ با توجه به این موضوع که از ناف تا زانو پوشیده شده است؟

*******بسمه تعالی:*******

اشکالی ندارد و اولی آن است که لباس دیگرش را نیز ترک نکند

و الله العالم.

سؤال ۶۴۶)

پوشاندن عورت شرط طواف می‌باشد.

کسی که در حال طواف به خاطر شلوغی و ازدحام جمعیّت و غیره کشف عورت کرد و اگر بر خلاف آنچه که بدان مأمور و مکلّف شده است، عمل کند حکم او چیست؟

یعنی اگر لازم بود که آن گامها و قدمها یا طواف خود را اعاده کند اما به وظیفه خود عمل نکرد چه چیزی لازم است انجام دهد؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض مزبور بنا بر احتیاط آن طواف را بعد از ستر عورت و تدارک تمام کند و نماز طواف را بخواند و بعد طواف و نماز آن را اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۶۴۷)

مراد و منظور از عورت زن نسبت به طواف چیست؟

آیا همانند نماز است؟

*******بسمه تعالی:*******

آری، بنا بر احتیاط همانند آن است

و الله العالم.

سؤال ۶۴۸)

آیا حجاب زن در طواف همانند حجاب او از نامحرم است؟

*******بسمه تعالی:*******

حجاب او در هر حال یکسان است این در زمانی است که در حال طواف باشد اما در حال احرام نباشد مانند احرام حج تمتع، اگر آن را بر وقوفین به خاطر ترس از حیض و غیره جلو نینداخته باشد اما اگر طواف او در حال احرام بوده [مثلاً احرام عمره تمتع] در این صورت جایز نیست که چیزی که روی صورتش را می‌پوشاند بکار گیرد، مانند آن که نقاب یا پوشیه بپوشد.

بلی، جایز است که آنها را [از روی صورتش]بیندازد به طوری که به صورت نچسبد

و الله العالم.

سؤال ۶۴۹)

آیا طواف زنی که پوشش او به مقدار واجب، حفظ نشده است، صحیح می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط آن است که طواف او باطل می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۶۵۰)

از حضرت عالی نقل شده است که مراد و منظور از ستر عورت در طواف نسبت به زن، اینست که: در مقایسه با زنان در قدیم عریان نباشد، زیرا که در زمان امیر المؤمنین زنی به طور عریان طواف می‌کرد که این خبر به حضرت رسید، دستور فرمودند که کسی به صورت عریان طواف نکند، پس زنی که لباسها و عبایش را پوشیده است گرچه چهره و صورت و موها و پاهایش آشکار شده باشد گرچه از جهتی حرام است اما هیچ ربطی به طواف ندارد و ضرری ندارد و همچنین از حضرت عالی نقل شده است که فرموده‌اید:

«مراد و منظور از عورت، بنا بر احتیاط واجب، همان عورت در نماز است، حال این سؤالها در این رابطه مطرح می‌شود:

الف کدام یک از نقل قولها به نظر حضرت عالی صحیح می‌باشد و بر کدام یک از آنها عمل کردن به آنها واجب می‌باشد؟

ب زنی که به نقل قول اول از حضرت عالی اعتماد و اطمینان کرده است و پاها و موهایش را در حال طواف آشکار کرده است حکم تکلیفی و وضعی او چگونه خواهد بود؟

*******بسمه تعالی:*******

بنا بر احتیاط پوشش زن در حال طواف همانند پوشش او در حال نماز است و در فرض سؤال در مناسک حج احتیاط کرده‌ایم یا اینکه در این موارد به غیر از ما مراجعه نماید و یا آن که طوافش را اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۶۵۱)

اگر قسمتی از بدن زن، که پوشاندن آن در حال طواف واجب شده است در یک شوط یا جزیی و بخشی از یک شوط از روی غفلت یا سهو یا جهل آشکار شد، حکم او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر در حال طواف ملتفت و متوجه شد آن شوط یا اجزایی از آن شوط را اعاده نماید و اگر بعد از فارغ شدن از طواف متوجه شد اگر از روی غفلت یا سهو بود ضرری ندارد و چنانچه شخص جاهل به حکم بود و موالات نیز از بین رفته بود طواف خود را از اول احتیاطاً اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۶۵۲)

کسی که طواف خود را از درب کعبه مشرفه یا از حجر اسماعیل عَلَیْهِ السَّلَام یا رکن یمانی از روی جهل و نادانی به حکم شروع کرده باشد و نفهمید و متوجه نگردید مگر در منی و آن هم پس از تمام کردن وقوفین [وقوف عرفات و مشعر الحرام] حکم حج او چیست و چه چیزی بر ذمّه اوست؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر حج او واجب بوده است، باید حج خود را به نیّت اعم از حج یا عمره مفرده تمام کند و حج خود را در سال بعد اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۶۵۳)

آیا در طواف دقت کردن واجب است؟

به گونه‌ای که شانه طواف کننده موازی اضلاع خانه خدا باشد که به هنگام رسیدن به رکن به صورت غیر متعارف منحرف نشود.

*******بسمه تعالی:*******

به این شکل و صورت دقت کردن واجب نیست

و الله العالم.

سؤال ۶۵۴)

آیا مقیّد بودن به برابر شدن شانه با حجر الاسود و آغاز نمودن طواف از همان خط هندسی که در مسجد الحرام مقابل حجر الاسود «سنگفرش خط کشی شده روی زمین» وجود دارد واجب است؟

یا آن که در این رابطه توسعه هست؟

به ویژه که اگر دایره مطاف به دورتر از بیست و شش ذراع و نیم توسعه یابد به گونه‌ایست که اگر از سنگفرش خط کشی شده هم

شروع نشود، با علم و توجه به این موضوع که پیش از رسیدن به آن خط کشی یا پس از آن به مقدار چند گام است طواف کننده محاذی و مقابل حجر الاسود دیده می‌شود آیا در این صورت اگر از نقطه‌ای شروع کند و به همان جا به پایان برساند کافی است؟

*******بسمه تعالی:*******

بنا بر احتیاط قبل از رسیدن به حجر الاسود نیّت طواف را می‌کند و چنین قصد می‌کند که از بخش محاذات و مقابل حجر الاسود طوافش را شروع می‌کند

و الله العالم.

سؤال ۶۵۵)

برگشتن سر یا گردن به طرف کعبه در حال طواف کردن با حفظ و نگهداری شانه سمت چپ، آیا به طواف ضرری می‌رساند؟

*******بسمه تعالی:*******

ضرری به طواف نمی‌رساند

و الله العالم.

سؤال ۶۵۶)

اگر کسی از حال و وضعیت صحیح خود در حال طواف دور کعبه منحرف شد، اما جای دقیق آن را نمی‌داند، آیا جایز است که برگردد و قبل از جایی که شک دارد که از آنجا منحرف شده است، طواف خود را از همان نقطه شروع و ادامه دهد؟ و این مقدار زیادی را از باب مُقَدَّمه علمی جزء طواف قرار دهد، جایز است؟

*******بسمه تعالی:*******

تدارک طواف با نیت مزبور مانعی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۶۵۷)

به علّت شلوغی و ازدحام جمعیّت چه بسا ممکن است که بدون اختیار شخص طواف کننده برگردد و کمی به سمت جلو حرکت کند، حکم طواف یا شوط آن طواف چگونه خواهد بود؟

*******بسمه تعالی:*******

راه رفتن به سوی جلو بدون اختیار مجزی می‌باشد، اما اگر برگشت، بر او واجب است آن مقداری که در آن برگشته است اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۶۵۸)

اگر طواف کننده به علت ازدحام جمعیَّت و شلوغی هُل داده شد، یا آن که همه طواف کننده‌ها همانند یک گروه و جمعیّت با همدیگر طواف می‌کنند و نیّت آنها نیز قطع نشده است، حکم طواف آنها چگونه است؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض مزبور طواف صحیح است و مجزی می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۶۵۹)

اگر طواف کننـده در از دست دادن اختیار یا انحراف خود از خانه در حال طواف کردن شک کند، آیا اعاده کردن آن به او واجب می‌شود یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

اعاده کردن آن بر او واجب نیست

و الله العالم.

سؤال ۶۶۰)

آیا دست زدن به دیوار کعبه مشرفه در حال طواف کردن اشکال دارد؟

*******بسمه تعالی:*******

بنا بر احتیاط اولی دیوار کعبه را در حال راه رفتن در طواف دست نزنند

و الله العالم.

سؤال ۶۶۱)

آیـا این مطلب صـحیح است که علت این که جـایز نیست که هنگام طواف کردن داخل حجر اسـماعیل عَلَیْهِ السَّلَام شـده و یا آن که جـایز نیست دیوار آن را دست زد، آن است که جزیی از کعبه مشـرفه بوده است اما برخی از پادشاهان پس از خراب کردن آن، آن را از کعبه جدا کرده‌اند؟

*******بسمه تعالی:*******

ظاهراً این مطلب صحیح نیست بلکه ممنوعیّت و جایز نبودن این عمل تعبدی می‌باشد

و الله العالم.

سؤال ۶۶۲)

اگر شخص مکلّفی طواف عمره تمتع را انجام دهد و در یکی از دورها دیوار حجر اسماعیل عَلَیْهِ السَّلَام را با دست خود لمس کرد و اعمال خود را دنبال کرد و تا مرحله تقصیر به پایان رساند سپس فهمید که دست زدن به حجر اسماعیل عَلَیْهِ السَّلَام به طواف او ضرر می‌رساند طواف و بقیه اعمال خود را تکرار کرد، آیا کفاره‌ای بر ذمّه اوست یا خیر؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض مـذکور در سؤال کفـاره‌ای بر ذمّه او نیست و دست گذاشـتن بر دیوار حجر در حـال طواف مـانعی نـدارد هر چنـد احتیاط مستحبی ترک آن است

و الله العالم.

سؤال ۶۶۳)

کسی در یکی از سالها حج را به جا آورد و هنگام طواف عمره تمتع صورت خودش را به سوی کعبه در حال راه رفتن برگرداند و نمی‌دانست که چنین کاری جایز نیست مگر آن که ایستاده باشد، حکم آن چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

چنانچه در وقت راه رفتن در حال طواف با تمام بدن رویش را به طرف کعبه قرار داد بنا بر احتیاط طواف باطل است، اما اگر برگشتن او تنها با چهره و صورت باشد، اشکالی ندارد و طواف او صحیح است

و الله العالم.

سؤال ۶۶۴)

اگر کسی در حال طواف کردن از سمت شاذروان به دیوار کعبه دست زد، حضرت عالی در مناسک چنین فرموده‌اید: «احتیاط اینست که هنگام طواف دست خود را از طرف شاذروان به دیوار کعبه یا ارکان آن دراز ننماید»، آیا این احتیاط وجوب است یا نه؟ و اگر احتیاط وجوبی بود تکلیف کسی که چنین کاری کرده است و به وطن خویش بازگشته است، آیا بر ذمّه او چیزی هست که آن را جبران کند یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

بر او چیزی نیست و طواف او صحیح می‌باشد و احتیاط مزبور استحبابیست

و الله العالم.

سؤال ۶۶۵)

گاهی طواف کننده مجبور می‌شود که بدنش با دیوار حجر اسماعیل عَلَیْهِ السَّلَام تماس داشته باشد، آیا به اعمال او ضرری می‌رساند یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

در مفروض سؤال، ضرری به طوافش نمی‌رساند

و الله العالم.

سؤال ۶۶۶)

کسی که در حال طواف کردن به خاطر جهل و نادانی به حکم، وارد حجر اسماعیل عَلَیْهِ السَّلَام شد و هنگامی که به وطن خویش بازگشت حکم آن را فهمید، حکم او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

حج خود را در سال آینده اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۶۶۷)

آیا قطع کردن طواف یا سعی به صورت اختیاری سپس شروع کردن آن از اول جایز است؟

******بسمه تعالی:******

جایز بودن آن بعید نیست لکن احتیاط اینست که این کار را نکند

و الله العالم.

سؤال ۶۶۸)

اگر طواف را به صورت اختیاری قطع کرد، آیا جایز است که طواف دیگری را بلافاصله شروع کند؟

******بسمه تعالی:******

در صورتی که به قصد اعم از تمام و اتمام باشد جایز است

و الله العالم.

سؤال ۶۶۹)

اگر پس از شوط چهارم در طوافش حدثی از او سر زد از مطاف خارج شده و پس از وضو گرفتن به خاطر جهل و نادانی بار دیگر برای طواف آمد و طواف کاملی به جا آورد، آیا طواف او صحیح می‌باشد؟

******بسمه تعالی:******

در مورد سؤال چنانچه شخص طواف دوم خود را به قصد اعم از تمام و اتمام به جا آورد اشکالی ندارد و اگر بخواهد آن را به قصد شروع مجدد و آغاز به جا بیاورد، احتیاط آن است که طواف اول را تمام نموده سپس نماز آن را بخواند و طواف خود را اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۶۷۰)

در فرض قبلی، اگر می‌خواست که به تکلیف خود به کامل کردن طواف خود بپردازد، آیا جایز است که بیش از آن وقتی که برای وضو گرفتن لازم است تأخیر کند؟ به عبارت دیگر، آیا شرط موالات میان شوطها، حتی در این صورت فرض شده هم، باقی خواهد ماند؟

******بسمه تعالی:******

اگر تأخیر او برای اتمام طواف بیش از مدّت و مقتضای وضو گرفتن باشد در این صورت، احتیاط آن است که شوطهای باقیمانده طواف را به جا بیاورد سپس طواف کاملی را به نیّت رجائاً به جا بیاورد و یا آن که طواف کاملی را به قصد اعم از تمام و اتمام به جا بیاورد

و الله العالم.

سؤال ۶۷۱)

اگر برگزاری نماز جماعت طواف را در نیمه شوط سوم یا پس از آن، قطع کند و طواف کننده از جایی که طوافش قطع شده است جابجا گردید و به مکان دیگر رفت تا نماز خود را بخواند، یا برای وضو گرفتن مجدد، رفته باشد، در این صورت حکم طواف او

چگونه خواهد شد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر قطع شدن آن به خاطر برگزار نمودن نماز باشد در صورتی که از مطاف خارج نشده باشد و بلافاصله پس از نماز خواندن از همان جایی که قطع کرده است، به طواف خود مشغول شود، ضرری به طوافش ندارد و طوافش صحیح است و اگر عذرهای دیگری [باعث قطع شدن طواف او شده باشد] حکم قطع کردن و دست برداشتن از طواف، در مناسک حج ذکر شده است، به آنجا مراجعه شود

و الله العالم.

سؤال ۶۷۲)

کسی که نماز جماعت طوافش را قبل از گذشتن از نصف و یا بعد از گذشتن از نصف قطع کرده است با علم به این موضوع که از جایی که طوافش قطع شده است تکان نخورده و جابجا نشده است حکم آن چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

در مفروض سؤال، بعد از تمام شدن نماز جماعت، از همان جایی که قطع شده است ادامه دهد و آن را تمام کند

و الله العالم.

سؤال ۶۷۳)

اگر نماز جماعت هنگام طواف کردن برگزار شد همانگونه که در خانه خدا مرسوم است و هنگام نماز شوط اول را انجام داده بود یا آن که شوط دوم یا سوم یا چهارم خود را تمام کرده بود، حکم او چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

طواف خود را از همان جایی که به خاطر برگزاری نماز جماعت قطع کرده است، ادامه داده و آن را تمام کند

و الله العالم.

سؤال ۶۷۴)

کسی که یک شوط یا بیشتر از طواف را انجام داد اما از نصف آن تجاوز نکرد که ناگهان نماز جماعت برگزار شد برای استراحت از مطاف خارج شد یا آن که به خاطر ازدحام جمعیّت از مطاف خارج شد.

سپس بازگشت حکم او چگونه خواهد بود؟ آیا لازم است که شوطهای خود را بار دیگر اعاده کند یا آن را از همان جایی که قطع کرده است ادامه دهد و تمام کند؟ و بر فرض که بر خلاف آن عمل کرد «یعنی آن را تمام کرده سپس اعاده نماید» وظیفه او چیست؟

و حکم او چگونه خواهد بود؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض سؤال بنا بر احتیاط طواف را از همان جایی که قطع کرده است تمام کند سپس طواف را اعاده نماید و اگر در مورد سؤال شخص طواف را تمام کرد و آن را به قصد و نیّت وظیفه فعلی خود تکرار نمود، مجزی خواهد بود

و الله العالم.

سؤال ۶۷۵)

کسی که چهار شوط یا بیشتر را انجام داده است سپس به خاطر حاجت و نیازی مانند تجدید وضو یا استراحت و یا چیزهایی همانند آنها طواف خود را قطع کرد و از مطاف به مقدار یک ساعت یا بیشتر خارج شد و بار دیگر برای طواف بازگشت و طواف خود را دوباره از سر گرفت و به نیّت و گمان خویش طواف قبلی را باطل کرده است، آیا چنین کاری صحیح می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر معتقد بود که وظیفه او شروع کردن آن از نو بوده است، اشکالی ندارد

و الله العالم.

سؤال ۶۷۶)

آیا برای شخص مختار که عذری ندارد جایز است که طواف واجب خود را پشت مقام ابراهیم عَلَیْهِ السَّلَام به جا آورد به گونه‌ای که مقام ابراهیم عَلَیْهِ السَّلَام میان طواف کننده و کعبه قرار گیرد؟

*******بسمه تعالی:*******

در صورتی که هنگام طواف کردن ازدحام و شلوغی نباشد، احتیاط واجب آن است که طواف خود را پیش از مقام به جا آورد، ولی در مواردی که ازدحام و شلوغی جمعیّت باشد، جایز است که پشت مقام طواف کند

و الله العالم.

سؤال ۶۷۷)

با وجود ازدحام و شلوغی که معرّف حضور حضرت عالی است، آیا جایز است که طواف پشت مقام ابراهیم عَلَیْهِ السَّلَام صورت گیرد؟ گرچه بسیار هم فاصله داشته باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

در مفروض سؤال، طواف کردن پشت مقام ابراهیم عَلَیْهِ السَّلَام جایز است

و الله العالم.

سؤال ۶۷۸)

آیا فاصله افتادن نماز جماعت در مسجد الحرام در طواف باطل کننده آن است؟

با توجه به این نکته که گاهی تقریباً نیم ساعت از وقت را فرا می‌گیرد و آیا تفاوتی میان آن که پیش از شوط چهارم یا بعد از شوط چهارم، قطع شود؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر پس از تمام شدن نماز جماعت، به طواف خود مشغول شود، اشکالی ندارد و در این حکم بین اینکه قطع طواف قبل از شوط چهارم باشد یا بعد از آن فرقی نیست

و الله العالم.

سؤال ۶۷۹)

اگر نماز جماعت طواف کسی را قطع کرد و معتقد شد که طوافش باطل شده است و به خاطر جهل و نادانی بار دیگر از اول طواف خود را به جا آورد، آیا این طواف مجزی می‌باشد؟ یا آن که حتماً باید طواف قطع شده خود را تمام نماید؟ و همچنین در سعی اگر چنین شده، آیا تفاوتی دارند یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

وظیفه او این بوده است که از همان جایی که قطع شده است آن را ادامه داده و تمام می‌کرد. ولیکن با فرض اعتقادش که باید آن را از سر می‌گرفت، آنچه که انجام داده است، صحیح می‌باشد و همین حکم در مورد سعی نیز جاریست

و الله العالم.

سؤال ۶۸۰)

برای شخص طواف کننده جایز است که برای زیارت یک بیمار یا گره گشایی از کار خود یا یکی از برادرانش از مطاف خارج شود، سؤال این است:

آیا جایز است که کسی از مطاف به صورت اختیاری غیر از مواردی که در مسأله ذکر شده است خارج شود و طواف خود را قطع نموده سپس آن را اعاده نماید؟

*******بسمه تعالی:*******

جایز بودن آن بعید نیست اما احتیاط آن است که این کار را ترک کند و در هر حال اگر آنچه که انجام داده است سه شوط یا بیشتر بود احتیاط آن است که طواف خود را تمام کرده سپس آن را اعاده نماید و اگر کمتر از سه شوط بود طواف خود را اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۶۸۱)

کسی که به خاطر عذری که مانع از ادامه دادن و تمام کردن طواف بود از مطاف خارج شد و عذرش عقلایی بود و در حالی که کمتر از چهار شوط یا بیشتر طواف کرده بود و پس از گذشت یک روز یا دو روز آمد، وظیفه او چیست؟

آیا طواف خود را تمام نموده یا اینکه آن را اعاده نماید و آنچه که طواف کرده است لغو نماید و در صورتی که در سعی یا در رمی جمره‌ها چنین کاری انجام دهد، در حکم آنها تفاوتی خواهد بود؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط اتمام سپس اعاده آن است و همچنین همین حکم نیز در سعی جاریست و اما در رمی کردن، واجب است که رمی در همان روز خودش صورت گیرد و تأخیر آن تا روز بعد جایز نیست و اگر تأخیر کرد حتماً باید آن را قضا نماید

و الله العالم.

سؤال ۶۸۲)

اگر کسی در حال طواف خانه خدا که شرف آن افزون باد کاری که مخل طواف است انجام داد مانند روبرو شدن یا پشت کردن

به کعبه یا راه رفتن روی شاذروان و آن مقدار از خطاها را نیز اعاده نکرد و نماز خواند و سعی [و تقصیر]نمود و همچنین طواف نساء و نمازش را هم به جا آورد، سپس متوجه خطای خود گردید، از آنجایی که جاهل قاصر یا مقصّر بود یا فراموش کرده بود، در این صورت حکم طواف و اعمالی که در پی آن است، چگونه خواهد شد و همچنین اگر این اشتباه و خطا در طواف عمره تمتع بود، اعمال حج تمتع او چگونه خواهد شد؟

*******بسمه تعالی:*******

اگر فراموش کرده بود و پس از رسیدن به وطن خود یادش آمد و نمی‌توانست خودش مستقیماً آن را جبران کند، در این صورت باید کسی را به نیابت برگزیده تا از طرف او طواف کند و اگر جاهل بود چنانچه امکان جبران کردن داشت باید آن را جبران نماید و همچنین اعمال مترتب بر آن را بنا بر احتیاط باید اعاده نماید وگرنه در صورت استقرار حج بر او از قبل باید حج خود را در سال آینده اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۶۸۳)

زنی در حالی که شوهرش در حال انجام دادن شوط دوم طواف خود بود، او را ملاقات کرد، وقتی که او طوافش را کامل کرد، آن زن شش شوط خود را تمام کرده بود و شوط آخرش را به جا نیاورد تا طوافش را کامل کند، بلکه بار دیگر طواف خود را از اول شروع کرد، حکم طواف اول و دوم او چگونه خواهد شد؟

*******بسمه تعالی:*******

در فرض تحقق قصد قربت از آن زن طوافی را که انجام داده صحیح است

و الله العالم.

سؤال ۶۸۴)

اگر شخص مُحرمی از احرام خود در آمد و ناخنهای خود را کوتاه کرد، سپس معلوم شد که عمره او به خاطر باطل بودن طوافش مثلاً باطل شده است، در این صورت چه چیزی بر او واجب می‌گردد؟

*******بسمه تعالی:*******

بر او واجب است که طواف و همچنین سعی خود را نیز جبران نماید بلکه تقصیر خود را نیز اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۶۸۵)

امسال شلوغی و ازدحام جمعیَّت بسیار زیاد بود در این حالتها، آیا حد و مرزی برای طواف و نماز وجود دارد، با توجه به این نکته کسانی که عاجز و ناتوان از طواف کردن بودند و سوار بر کالسکه یا ویلچر شده بودند، مسؤولین حرم [برای طواف دادن] آنها را به طبقه بالا فرستاده بودند حکم طواف این افراد چگونه است؟

*******بسمه تعالی:*******

طواف کردن در طبقه بالا- مجزی نمی‌باشد ولی در صورت ازدحام جمعیَّت طواف در طبقه همکف تا هر جا که امکان دارد مجزی می‌باشد همچنان که نماز طواف را نیز باید پشت مقام تا هر جا که امکان داشت بخواند

و الله العالم.

سؤال ۶۸۶)

شک در تعداد شوطها باطل کننده طواف است، آیا گمان نیز باطل کننده طواف می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

گمان تا زمانی که به مرحله اطمینان نرسیده است محکوم به حکم شک است

و الله العالم.

سؤال ۶۸۷)

اگر طواف کننـده هنگام طواف کردن در عدد طواف خود شک کند و در عین حال به طواف خود ادامه داد شوط یا قسـمتی از آن را انجام داد سپس برای او به عدد آنها علم حاصل شد و یقین کرد، آیا طواف او صحیح است؟

*******بسمه تعالی:*******

احتیاط آن است که بعد از نماز طواف، آن را اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۶۸۸)

اگر در حال طواف کردن میان شوطهای طواف او شک به وجود آمد و در همان حال شک طواف خود را ادامه داد سـپس شک او برطرف شد و طوافش را تمام کرد یا آن که طواف خود را با همان حال شک ادامه داد و هفت شوط احتمالی را انجام داد و نمازش را نیز پشت مقام خوانـد و از دوسـتانش پرس و جو کرد، آنها نسبت به طواف او اطمینان دادنـد و تأکید کردند، آیا به همین طواف خود اکتفا کند یا نه؟

*******بسمه تعالی:*******

در هر دو صورت ذکر شده، احتیاط آن است که آنها را اعاده نماید

و الله العالم.

سؤال ۶۸۹)

کسی که به باطل بودن طواف خود در صورتهای ذیل آگاه شد حکم او چیست؟

الف پس از فارغ شدن از اعمال عمره تمتع با بودن وقت؟

ب پس از فارغ شدن از اعمال عمره تمتع با تنگی وقت؟

ج اگر پس از وقوف در عرفات فهمید؟

د اگر در عمره مفرده بود؟

ه اگر طواف خود را اعاده نمود، آیا واجب است که اعمال پس از آن را نیز اعاده نماید؟

و اگر طواف او طواف حج بود و پس از تمام شدن اعمال حج فهمید حکم آن چیست؟

ز اگر طواف او طواف عمره مفرده بود و پس از بـازگشت به وطنش فهمیـد در هر دو صورت که امکـان بازگشت به مکه را دارد یا

ندارد، حکم آن چیست؟

ح اگر طواف او طواف حج تمتع بود و پس از بازگشت به وطنش فهمید که باطل شده است، حکمش چیست؟

*******بسمه تعالی:*******

الف)

طواف و نمازش را اعاده نماید سپس سعی و تقصیر را بنا بر احتیاط اعاده نماید

و الله العالم.

ب و جِ)

عمره‌اش باطل می‌شود و بایـد حـج خود را در سال بعـد اعاده نمایـد ولکن احتیاط آن است که رجائاً به حـج افراد عدول کرده و به قصد اعم از آن و عمره مفرده آن را تمام کند

و الله العالم.

د)

ظـاهراً بر احرام خـود بـاقی مانـده است و در صورتی که برای او امکـان دارد بایـد خودش این کمبود و نقص را جـبران نمایـد و در صورتی که خودش نمی‌تواند با نیابت آن را جبران نماید

و الله العالم.

ه)

بلی بنا بر احتیاط اعمال پس از طواف را نیز باید اعاده کند

و الله العالم.

و)

چنانچه ماه ذی الحجه باقی باشد باید طواف خود را جبران نماید و اگر ماه ذی الحجه سپری شده حج او باطل می‌شود

و الله العالم.

ز)

در صورتی که می‌تواند خودش آن را جبران نماید وگرنه با نیابت باید جبران نماید

و الله العالم.

ح)

چنانچه تا وقتی ماه ذی الحجه سپری نشده نتوان آن را جبران کند حج او محکوم به بطلان است

و الله العالم.

سؤال ۶۹۰)

اگر کسی طواف خود را فراموش و به وطن خود بازگشت و با همسرش نزدیکی کرد باید قربانی خود را به منی بفرستد، این کار در صورتیست که طواف فراموش شـده است طواف حج تمتع باشد اما اگر طواف فراموش شده طواف عمره باشد باید قربانی خود را به مکه بفرستد «همه این حکمها در مسأله ۳۲۳ از مناسک حج ذکر شده است» این سؤال در این رابطه مطرح می‌شود:

آیا فرستادن قربانی باید از وطن خودش و مستقیماً صورت گیرد یا آن که نائب گرفتن در این کار نیز مجزی می‌باشد؟

*******بسمه تعالی:*******

نائب گرفتن کفایت می کند

و الله العالم.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحیم

جاهِدُوا بِأَمْوالِکُمْ وَ أَنْفُسِکُمْ فی سَبیلِ اللَّهِ ذلِکُمْ خَیْرٌ لَکُمْ إِنْ کُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف :دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :

الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه

ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...

د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...

ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳ ، شماره کارت :۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳و شماره حساب شبا : -IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱ ۵۳-۰۶۰۹به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».